

1570

ARCHIDOXORVM
AVREOLI PH.
THEOPHRASTI PARACEL
SI DE SECRETIS NATVRAE
mysteriis libri decem, quo
rum tenorem versa pa-
gella dabit.

His accesserunt libri De Tinctura Physicorum.
De Præparationibus.
De Vexationibus Alchimistarum.
De Cementis metallorum, &
De Gradationibus eorundem.

Singula per Gerardum Dorn è Germanico sermone
Latinitati nuperrimè donata.

Cum gratia & priuilegio Cæs. Maiest.

BASILEAE
PER PETRVM PERNAM
M D. LXX.

QVAE LIBRIS ARCHIDOXORUM de Naturæ secretis & mysteriis continentur.

V.

VI.

VII

ILLVSTRI GENERE, DOCTRINA, VIRTVTEQVE Domino Petro de Grantrye, Domino de Besne, Equiti Aurato, & Christianissimi Regis Francorum à consiliis, eius demq; apud Alpinos Rhetos Confœderatos, Oratori

SALVS.

HAVD satis admirari possum Generosissime, Amplissimeq; Domine, Christianos Doctores, Philosophiæ, medicinæq; professores omnes ferè, paucissimis tantùm exceptis, in Gentilium tenebris ita prorsum inuolutos, vt non videant, ab eis lucem non esse petendam, qui luce carent omni. Quid enim illis innotescere veritatis potuit extra cognitionem eius qui veritas est? Si dicant, vt solent, aliud fore Theologiam, aliud Philosophiam, & Medicinam aliud. Hoc ipso

mortuam fidem profitebuntur, cùm Philosophia medium teneat inter ipsam Theologiam ob diuinarum rerum cognitionem & inter medicinam ac reliquas artes, ob humanarum rerum noticiam, ad exequendam charitatem. Gentiles eo vsq; peruenerunt, vt Philosophiam rectè definiuerint, verùm id velut vmbra quædam eis innotuit, quò factum, vt rerum diuinarum cognitionem ad idola flexerint, & opinionũ suarum falsitates. Inde fecerunt ad aliam extremitatem, nempe medicinam & politicas artes transitum, per medium, hoc est Philosophiæ suæ studium, non ex vero, sed falsò, vt antea diximus, fundamẽto, super quod opus nullum verum, id est ex charitate, sed vel ex commodo proprio, vel ambitione vanæ gloriolæ construere potuerunt opus. Quòd si Christi cognitionem habuissent, qui veritas est in omnibus, ab eo fecissent extremò transitum, per medium suũ nempe studium, ad finem & scopum vtpote charita-

te charitatem. Hoc Paracelsus consideras̄ ex vera luce Christo, & non aliàs illuminatus, naturæ lucem indagare voluit, antiquorum tenebris omnino relictis, non vt magnas consequeretur opes, quas habere potuit, sed vt accumularet sibi thesaurum quem ærugo nec tinea rodere possunt, ac Mundo Medicinam laceram vero suo restitueret honori. Nec satis est aliquid affirmare, nisi probabilibus fundatisq́; rationibus confirmetur. Quare Paracelsi nostri processũ, spagiris, & eius aduersarijs, quod in me fuerit aperiam, vt facta principiorum eius, & fundamẽti comparatione ad suorum aduersariorum principia, iudicetur à quouis, non partiali iudice tamen, vtra pars alteram sequi meritò, veritatiq́; cedere debeat. Spagiricus eius hic fuit processus. Primò constituit primam creaturã nempe Mundum ipsum, & vltimam, scilicet hominem, propter quem illa creata fuit à Deo, comparatione facta per diathe

ſim, effectum atq; diſpoſitionem ſibi mutuô correſpondere. Quod quidem ſibi perſuadere noluit, ſed experientia ſpagirica conſtare ſummo labore ſtuduit. Ad Archæum naturæ ſe contulit, ex cuius diſpoſitione di dicit internum Adech, artificium in homine, per quem ad lucis naturæ Uulcanum relegatus, Iliaſtem ſuam in trinitate conſtitutam repperit, in qua rerum omnium Aniadum & efficaciam vidit, Arem earum & primam naturam, ac vltimam materiam Rebis, &c. Quo quidem perueniens, experientia duce, multa quæ natura diligentibus indagatoribus reſeruare ſolet, inuenit, prout ſunt flores Anthos, perlarum, Anthera Iacinthorum, & Cheyri potabilis auri: pariter illa Phœnix ignea quinta rerum eſſētia. Tandem ad Sparā deueniens, vires mineralium ex Ilech prima rerum ſubſtantia, prima rerū entia repperit, & quatuor elementorum primam partem, ac alia præclara medicamenta,

menta, quæ his libris docet Archidoxorū, & alijs annexis, ex omnibus totius naturæ partibus elicere. Hæc sunt omnium obscurißima suæ Physices et Medicinæ principia: quæ licet ample clareq; satis exposuerim, dilucidius tamen, & nullis spagirorum aßumptis vocabulis repetere minimè grauabor, vt intelligant eius aduersarij, quàm præter æquitatem reluctetur veritati. Præceptoris nostri talis est ratio, vt in quibusuis rebus à natura productis, aut elemētatis, iudicet aliud esse quærendū & & cognoscendū à Philosopho, nec nō medico pter elementa, q certò p se mortua nihil agere possunt in humana corpora. Notate igitur cœlū Mundi spiritū, et animā in se continere, & elementa quatuor Mundi corpus alterum existere patiens. Hac ratione diuiditur Mundus in duas partes vniuersaliores, nempe superiorem & inferiorem, id est in cœlum & in elementa. Rursum in tres partes cælum partitum est, vi-

delicet in substantiam ex nihilo creatam, in mundi spiritum & animam, quæ spiritus est vehiculum & corpus æthereũ. Ab istis duabus posterioribus mundi partibus videlicet anima spirituq; mundi, Spagirus medicinam suam depromit, eam potissimùm, quæ facit in renouationẽ & restaurationem, vitæq; productionem. Ars itaq; spagirica docens ignis arte naturalia corpora, quæq; his dotata mundi viribus atq; partibus eisdem, quodq; iuxta naturalem ordinem à Deo datum, & eas fore partes agentes, in quibus motus quærendus, non in elementaribus, quæ patientes existunt: ab his illas etiam separandi modum patefecit (quòd eis tanquam tetro carcere detineantur, impediãtur, vel potius aggrauẽtur) quò liberius agere possent. Et hic est verus Mercurius & verũ sulphur de quo Paracelsus loquitur. Restat adhuc sal, quod ex elementis inferioribus petendum, & quod ex istis mortuis trahatur, animã

dum venit per ignis artem: quare balsamũ corporis à Paracelso vocatur, quia de craßioris corporis mũdi partib. tractũ est alcali medicina corporea. Sed alia medicinæ spagiricæ pars Mercurium & Solem spagiricos habens, quòd ex animalibus & spiritualibus mundi partibus elementatorum extrahatur, est medicina Solis & humani Mercurij, hoc est calidi naturalis et humidi radicalis eius. Iam examinentur aduersariorũ principia medicinæ, contraq; depingantur quoquo modo suis colorib. & inde iudicetur. Non dicimus istorum artem, iuxta sua principia de quibus tracta fuit operari non poße, verùm hoc asserimus, eam Paracelsica longè quidem inferiorem, ob craßiora sua, rudioraq; principia. Cùm igitur hæ duæ medicinæ profeßiones tam diuersis cõstent principijs, quid est, quod vnius professor in alterius artem se velit ingerere? quin potius defendere sua conentur principia, qui meliorem eligisse

Medicinæ partem se putant. Nam ex suis principijs nedum artium, at cunctarum excellentia rerum est manifesta. Paracelsus docet principia sua, per ignis artificiū de quibusuis totius naturæ lucis inferioris elementatis extrahere, nec nō ad oculum digitumq; demōstrare. Maximam igitur eius aduersarij præter omnem æquitatem illi faciunt iniuriam, eius Medicinæ doctrinam Umbraticam appellantes: hoc ipso quibusuis vmbraticum suum ingenium patefacientes, qui de rebus minimè sibi cognitis, ex inuidia sola iudicium contra se potius, quàm Paracelsum proferunt. Hoc vitium doctis plurimis ex serpentis astutia prima est inextirpatum hactenus, vt ingenij fœlicitatem alter inuideat alteri. Hinc dissensiones, imo hæreses ortum habent. Quisq; doctior enim altero videri vel existimari, si non esse, vult, & ab alio nemo discere. Scimus profectò causam, cur à Theophrasto nullus addiscere cupiat medicus:

faciliori

faciliori namq; labore, minoribusq; sumptibus medicinam suam factitant, et quisque sibi soli proximus. Nec à Propheta quopiam Mundus discere vellet, etsi missus à Deo foret, quod nō lucrum ingens adferat. Malè plurimos habet, virū hunc apparatu nullo verborum, sed simplicissima veritatis professione, tantam humanæ sapientiæ molem, vel potius astutiæ serpentis medicinæ in ruinā agere. Sed non vident apertis oculis, Deum elegisse valde simplices homines & piscatores ad veritatis manifestationem, qua reprimeretur Pharisæorum Scribarumq; tam elata mūdanaq; sapientia, quo melius coram Deo stultitia appareret. Non secus videmus, quod ad humanas artes, Philosophiam, Medicinam, & alias attinet, hoc loco fieri, vt simplicissimis ac firmissimis rationibus ex sacra luce diuinarum Scripturarum potissimè depromptis, & in ea fundatis (quas etiā vbi fuerit opus adducemus) humanas illas opi

niones ornatu maximo palliatas, elegãtiaq́; sermonũ, at in arena fundatas corruere. Manifestum in Paracelso nostro cernitur exemplum, nempe contra fundatissimas eius rationes aduersariorũ suorum adhuc neminẽ hactenus, vel tantillum adducere potuisse, quod eas labefactare queat. Quo percepto, nec tamẽ cedere cupientes, ad calumnias stylum suum conuertunt omnes, quotquot ei contradicunt. Nec tamẽ ita fabricatæ, quin maximam in Paracelsi laudem, quem vituperare conantur cedãt: & interim dũ ipsi maledicere nituntur, Deo sic disponente, Balaam instar loquuntur, &c. Faciant quicquid in ipsis est, si Deus reformatorẽ istarum artium Paracelsum posuit, contrà non iuuabũt eos tota Græcorum loquacitas, Latinorum elegãtia, nec Hebræorũ pertinacia, quin veritas in Philosophia Medicinaq́; locum per istum virum habeat. Sed missas ipsorũ calumnias faciens, quôd contra veritatem nullæ ra-

tiones

tiones hominum valeant, calamum ad tuam Illustrem prudentiam, Ornatißime virtutibus ac artibus omnibus, Generosiſsimeq́; Domine mi, flectam: qui de naturæ ſecretioribus arcanis optimum facere iudiciū potes, & ſub tuo patrocinio, Theophraſti Paracelſi Philoſophorum atque Medicorum facilè Principis, Archidoxorum librorū, item Phyſicorum tincturæ, Præparationum, Vexationum, Cementorum, & Gradationum è Germanico ſermone Latinam verſionem typis commendare minimè differam: quòd ſciam animi tui candorem nihil aſpernari, quod veritatem & fidelitatem habet. Hoſce meos igitur qualeſcūq; non alia de cauſa per me ſuſceptos labores, quàm in ſtudiorum promotionem, & gratiam earum nationum quæ Germanicæ linguæ ſunt expertes, æqui boniq; conſulens recipere tuendos velis Non enim eſt intentio mea, nec fuit vnquam, vt ex his honorem aut laudem con-

ſequerer: at potius ne tanta lux, quæ per excellentiſſimum hunc Philoſophum noſtrum nobis ac toti mundo relicta fuit, ſub ter modium abſconderetur, efficerem, ſuperq́; mõtem vtut poſſum collocarem: quò mundus videat, quantum artibus oriri Solem, & veritatis cognitioni per hunc Deus voluit. His paucis igitur, vt voles, vtere feliciter, & vale.

Illuſtri Magnificentiæ tuæ
Deditiſſimus

Gerardus Dorn

ARCHIDOXORVM D. THEOPRASTI PARACELSI Liber primus.

De Mysterio Microcosmi.

SI miseriam nostram cõsideremus Charissimi filij, quam in graui domicilio moremur & obscuro, fami, necnon tot ac tam varijs accidentibus obiecto, quibus obruimur & circũdamur, vt vegetare nobis imò vix viuere licuerit, tãdiu donec Medecinã ab antiquis præscriptam mutuati fuissemus. At multis calamitatibus amarisq; circumuallabamur conditionibus, diris detinebamur & cathenis, indies quoque peius omnia cessura nobis erant vt plurimis alijs, qui pari bilance ponderati sunt, quos etiã antiqui suis iuuare libris minimè potuerunt hactenus, aut sanare. Varias eius mali causas hoc loco non adducimus: hoc solùm Doctores plurimos, ea via sibi diuitiarum plurimùm, cùm eis verò laudis aut honoris acqui-

ſiuiſſe nihil,nec meruiſſe:mendacijs vtique tantas opes comparaſſe. Quo conſiderato Memoriale noſtrũ hoc opuſculum elaborare cõſcribereq; voluimus, ad maiorẽ,fœliciorem quoque practicã vt peuenire poſſemus: occurrunt nobis illa, quæ magis admirãda quàmquæ inueſtigari poſsint vnquam adepta Myſteria. Quapropter nobis conſiderandum venit,quînam ars ipſa cum naturæ Myſterijs conueniat,contra hos qui ad artẽ peruenire minimè potuerunt hactenus.

Myſterij Naturæ vires non aliter ſuis corporibus impediuntur, quàm vinculis & cõpedibus in carcere detentus,qui iam liberatus eius etiam animus eſt. Operibus namque Myſterium hoc,ſimile eſt igni cuipiam in ligno viridi, quod adurere cuperet, verùm ob humidatem nequit.

Cùm igitur impedimentum à rebus illi proueniat,ab eis vt liberetur videndum erit:quo libero,non aliàs ars iſta ſeparationum ad Aromatariorum artem, quàm lumen ad tenebras comparandum eſt:quod quidem non ad ſuperbiã, ſed quia peſsimè nos habent enormes

illæ

illæ nequitiæ quæ fiũt in pharmacopo-liĳs, & medicis veniunut in vſum: quam-obrem non immeritò vocamus tene-bras, aut latronum & impoſtorum ſpe-luncas: cùm in eis plurimi curẽtur à pe-cuniĳs per ignaros homines: quas verò ſi non haberent, ſani iudicarentur, cùm ſciant illi nullũ in ſuis conſultationibus eſſe remedium.

Cùm etiam ars illa ſit meritoque dici debeat, quæ naturæ Myſteria docet, vt per quintam eſſentiam curare contra-cturam atque ſanare dierum ſpatio qua-tuor, quæ quidem aliàs in mortem vſq; perſeueraſſet: item vulnus horis viginti-quatuor ad curæ ſuę finem perducere, quod fieri totidem diebus per corpora nequiret: Myſteriorum naturæ ſepara-tionem ab impedimẽtis corporum, per experientiam abũdè ſatis aggrediamur. Primò conſiderandum quid homini ſit vtilius, & quid excellentius, vtpote na-turæ Myſteria cognoſcere, per quæ per-pendere poteſt, quid nam Deus, & quid homo ſit, quid in vtroq; valeat vſus co-gnitionis eorum, cœleſtis videlicet ęter-nitatis, infirmitatiſque terrenæ: de qui-

bus Theologię, Iustitię, veriq́ue noticia per bellè nascitur: itē quòd Mysteria naturæ solùm vita sunt hominum, & hæc tantùm imitanda quæ possunt ex Deo tanquam æterno bono sciri, necnon adipisci. Nam etsi miranda quædam in Medicina sint, ac in Mysterijs naturæ lōgè maiora: nihilominus post hāc vitam æternum est Mysterium, cuius nullū habemus fundamentū, quod aut quale sit aliud nullū quàm per Christū nobis manifestatum est. Inde quidem oritur ignara Theologorum stoliditas eorum, qui Dei Mysteriorū interpretationes depromere conātur, ex eo cuius minimùm nō intelligūt, quodq́; nobis hominibus innotescere minimè potest, quænā fuerit voluntas eius, quum dedit. Verùm illi verbum eius ad superbiam & auaritiam contorquent, vnde seductiones ortæ sunt, ac indies magis enascuntur, vt in Monarchia ponimus. Quare quòd ratio minimè fundata sit eorum in Mysterijs visibiliter, ea vilipendunt, imò nihili faciunt. Itidem Iuristæ iuxta suas opiniones concedunt leges, vt ipsis nihil depereat, licet Reipublicæ prorsum occęca-

ta ſit vtilitas.

Quòd igitur in huiuſmodi facultatibus tã incerta negotia præter æquitatẽ veniant in vſum, eas miſſas faciamus in ſuum vſq; tẽpus. Nec eorũ ſtultiloquia curemus, qui plura de Deo loquuntur, quàm ipſis patefecerit, eumque pariter intelligere volunt, ac ſi fuiſſent à cõſilijs ei, nos vilipendentes, natureq; Myſterijs detrahentes, nec non Philoſophię, quorum omniũ ignari ſunt. Clamor improbus horũ potiſsima ſcientia eſt, quo ſeſe fore præſumũt illos, à quibus fides integrè dependeat, & ſine quibus cœlũ atq; terra perirent. O hominũ veſania necnon impoſtura maxima, cuius loco potiùs ęquũ foret ſe nullos inutileſq; ſeruos vt exiſtimarent. Quamuis & nos per vſum hos imitãtes vnà cum ipſis noſtri Doctoris & Cõditoris vnici verbum ad ſuperbiam noſtrã inflectere facilè diſceremus. Verùm abſit à nobis, cùm verbum non exactè nobis cognitũ, ſola fide ſit apprehẽdendũ, & nulla terrena quãtùmuis apparẽte ratione: hoc onus imò iugum potiùs abijcimus, & naturæ Myſteria volumus inueſtigare iam, in qui-

bus exitus veritatem exhibet ac fundamentum eius:nec ista solùm, verùm etiam illa Mysteria quæ summam charitatem adimplere docent, atque thesaurum illum vt summum bonū, quod in ista nostrorum Archidoxorum conscriptione materialiter atque mysterialiter intelligimus, & Spirituale Monarchiæ nostræ committimus.

Ex prædicto fundamento Medicinam depromimus per experientiam, qua certi reddimur ad oculum cernentes rem ita se penitus habere. Practicam igitur aggredientes, Archidoxorum librum hunc nostrum decem in partes diuidemus nobis ad memoriale quoddam, vt ea non obliuiscamur, & ita nobiscum, & nostris loquentes apertè satis, quod intelligi queat ab his, & non à plebeis, quibus ista minimè volumus fore manifesta, scribemus. Nostrum siquidem animum, cogitationes, & cor peccatoribus aperire nolumus, nec impijs hominibus, at istis muro præcludere forti claueque studiosè conabimur. Et si fortè labor

hic

hic noſter ab iſtis Idiotis, qui verarum artium omnium ſunt inimici tutus nō foret, decimum librum de præcedentium vſibus minimè ſcriptum eſſe volumus, ne filiorum panem canibus exhibeamus: nihilominus alij nouē à noſtris abundè ſatis intelligentur.

Et vt de his loquamur apertiùs artibus, hoc de Microcoſmo tractatu ſciendum eſt, in eo probari demonſtrarique ſingula tum ea quæ continet, medecinamque recipiunt, necnon huic permiſcentur. Item ille non aliter à medicina vincitur ac regitur, ſequens eam, non ſecus atque ducentem frœnatus equus, aut vinculis compreſſus canis rabioſus. Ad hunc modum intelligo Medicinam attrahere naturam, ac omne quod vitam habet: in eo tria nobis occurrunt, quæ demonſtrant quibus talia viribus compleantur & fiant.

Primò, qua ratione quinque ſenſus à naturæ myſterijs adiuuantur, cùm à natura non proueniant, nec oriantur naturaliter, vt herba quæpiam ex ſemine: verùm ibi materia non eſt, quæ præbeat illos.

Secundò corporis mobilitas considerãda venit: vnde procedat, & à quo moueatur vel agitetur, & quo modo subueniatur ei.

Tertiò virium omnium in corpore diuisionis cognitio necessaria, & quænam vnicuique membro conueniant, & iuxta naturam eiusmodi membrorũ transmutentur, cùm ab initio natura sint vnicæ quæq;. De his itaque primùm dicemus, prout visu, auditu, tactu, gustu, & odoratu per exemplum. Oculi materiam habent ex qua constant, vt etiam de corporis compositione loquimur, sic de alijs: Verùm ipse visus non est ex eo semine, de quo procedit oculus: nec auditus ex tono vel ex eo de quo nascuntur aures: neque tactus ex carne, gustus non ex lingua, neque odoratus ex naribus, non magis quàm ex cerebro prouenit ratio: sed organa sunt illa corporea, vel scrinia potiùs in quibus nascuntur sensus. Nec etiam intelligendum eos à creatoris gratia dependere, sic vt non forent ex natura hominis, at inflata solùm à gratia Dei præter naturam omnem existẽtia, quòd

quando-

quandoque cæcus naſcatur, vt magnalia Dei nobis innoteſcant: hoc loco non ita cenſendum, quòd prædicta ſuum corpus habeant inſenſibile, tum quòd quiſque talis euadat quale corpus hoc fuerit. Omnis enim homo duobus in vnum coniunctis fit, corpore naturæ videlicet, ac ſpirituali. Materia corpus exhibet ſanguinem & carnem: Spiritus autem ſenſus, ſonum, &c. Quum tamen ſurdus naſcitur, ex domicilij defectu fit, in quo debet morari auditus: nam ſpirituale corpus operationem ſuam non perficit loco malè diſpoſito, cuius cauſam de generationibus hominum ponimus.

In eo cognoſcuntur ergo magnalia Dei, quòd corpora duo ſint, æternum videlicet, corporale quoque ſimul in vnũ cõcluſa, prout etiam patet de generatione hominum. Medicina quidem in domum operatur eam repurgãdo, quo ſpirituale corpus actiones in ea ſuas perficere queat, non ſecus ac ornatus in munda camera vel incontaminata.

Poſtmodum ad motiuam facultatem venientes, inquirendum eſt, vnde ſit, & ſuam originem accipiat, qnòd corpus v-

niat medicinæ,quo virtus augetur moti
ua,ſic intelligendum.Omne quod viuit
ſuum à natura motum habet, hoc ſatis
per ſe probatum eſt, quoad naturalem
rationem:ſed motus ille quē putamus
declarandus eſt,vt qui fit ex arbitrio,pro
ut ſi iacentē ab humo ſubleuem,quibus
viribus id fiat:cùm organū aliquod non
videam,quo ſimile quid faciam vel eum
attraham præter meam voluntatē qua
ſic fieri cupio:ſimile de ſaltationib., am-
bulationibus & curſu,nec non alijs iudi-
candum eſt,quæ contra vel præter natu-
ræ motum fiunt:cùm ex propria natura
nil,ſed ex accidente fiat. Hoc originem
habet ex eo, quòd intentio magiſtra po-
tens exiſtat ſupra motum meum:ad hūc
modum ſcilcet.Intentio poteſt imagina
tio fore abſq; rei virtute vegetatiua,pręter
ter ignē, lignū,&c. vt nos de imaginatio
ne peculiariter ſcribimus.Hæc enim po-
tentior eſt in alio quopiam operationes
adimplere ſuas,quā in proprio ſuo cor-
pore,cui tamen ineſt, & in quo viuit:itē
in iſto nihil demonſtratu facilius aſt ani
ma vegetatiua, quòd iſta currat in ſeipſa
vadat,& ad hæc diſpoſita ſit, non aliàs
quàm

quàm coopertus aut ſuffocatus ignis, qui mox atque nudatur aeremque habet, ardet: ſimile de meis cogitationibus videri poteſt ex parte. Nō poſſum enim oculos dirigere manibus quò velim, ſed imaginatio mea conuertit eos quocunque reſpicere mihi viſum erit: item hoc & illud proponit, quo corpus dirigitur ad hunc aut locum illum, & quò magis id in imaginatione cogitationeque mea fuerit impreſſum, eò celerius curro. Hac ratione mei curſus imaginatio motrix. Non ſecus medicina corpora mundat, quibus ineſt ſpeculatio, quo fit vt illa media facilius perficiantur.

Repartitio verò corporis ad hunc modum intelligenda eſt, in eo nempe membrorum ordinis omnium talē fore diſpoſitionem, intus & extrà, ſimilemque mutationem in ea diuiſione, vt pars vna complexioni cordis inſeruiat, alia cerebri naturæ, ſic etiam de reliquis in ſententiam hanc. Duobus autem modis corpus ad ſe trahit, interno ſclicet, externoque: priore quidem attrahit elementum aerē, terram, aquam & ignem

ea quę tamẽ introrſum recipiũtur, haud ſcriptu neceſſaria, cùm per naturæ fundamentũ nota ſint, & in quæ diſtribuantur, prout infrà de diuiſione. Poſteriore verò ſic intelligendum, vtpote corpus ab externis elementis per totam cutem attrahit ſibi neceſſarium: quod niſi fieret, internum alimentum haud ſufficere poſſet ad ſuſtentationem hominis. Quandoquidem humor in corpore nõ exiſtens per couſuetudinem per ipſum attrahitur ex aqua, prout etiam fieri poteſt, vt quamdiu quis in ea fuerit aut ſederit, ſitim vt extra non ſit opus extinguat. Non quidem id fieri putandum eo modo, quo per aquam extinguitur calor, velut ignis: at calor internus attrahit humorem extrinſecum ad ſe, bibitq́ue nõ aliter, ac ſi foret intrinſecùs. Hinc fit quòd vaccæ per integrã æſtatem in Alpibus abſque potu manere valeant: aer ſiquidem illis potus exiſtit, vel eius ſupplet vices.

Natura pariter hominis abſque cibo ſuſtentari poteſt, quum pedibus in terra plantatus fuerit. Etiam vidimus eũ qui ſex menſibus abſq; cibo vixit, eoq́; ſolo

ſuſten-

ſuſtẽtatus fuit,quòd ſuper ſtomachum terræ partem glebamq; poneret, eaque ſiccata nouam & recentem aſſumeret, eo tempore nunquam famere ſe protulit:cuius rei cauſam de appetitu naturæ ponimus.

Idipſum in medicina vidimus, quendam ſeipſum multis annis,per quintam eſſentiam auri,ſic vt in ſingulos dies vix ſemicochlear cibi vel potus ſumpſerit. Fuerũt alij multi,qui plurimis annis vt viginti nihil ederũt, quales temporibus noſtris vidiſſe memini. Probitati pietatiq; perſonarum ſolet hoc ipſum à nonnullis tribui, quod impugnare minimè cupimus,aut iudicare. Naturale tamen hoc eſt,vtpote mœſtitia,melancholiam animiq; deſponſionem famem atq; ſitim adimere, ſic vt per corporis attractionem ad ſe multis annis iſtud ſuſtentari valeat.Quandoquidem cibus & potus ita non ſunt ordinati, vt neceſſariò panem aut carnes edere, vinũ aut aquã bibere debeamus, verùm etiã aere,nec non terræ glebis vitã ſuſtẽtare noſtram poſſumus:& quicquid in cibum ordinatum eſt,in noſtri tentationem factũ eſſe

credendum: quod latius in monarchia declarabimus. Quamuis id cōcedamus, fieri non posse propter labores nostros & similia, vt temporali corporaliq́; cibo careamus, idq́; plurimis de causis. Quare cibus ordinatus fuit ad hoc, vti medicina contra morbos. Destinctionem rerum in corpus intrantium ad hunc modum igitur faciemus, quòd per eius partes omnes distribuantur, nō aliàs quàm si vinum ardēs in aquam effundatur, tota concipit odorē illius, quia per totum corpus eius diffusum est: itidē quū atramentum in vinū iniịcitur, nigrū hoc illo totum efficitur: sic etiā in humano corpore, humor vitę statim diffundit ea quę recepta sunt, ac citius quàm exemplis istis proposuimus. Qua forma verò transmutetur assumpta substantia, huius natura solùm consistit in membris, quæ recipiunt, eamq́; digerunt in sui similitudinem, non aliter quàm si panis traịciatur in hominē, caro fit hominis, & in piscem caro piscis, &c. Similiter intelligendum quòd naturæ membrorū virib. assumptæ res per ea transmutātur, iuxtaq́; naturā assumentiū appropriantur eisdē

locis

locis existentē. Idipsum de medicinis iudicandum est, istas in mēbra transmutari secūdum horū proprietates: nam suas vires & virtutes à proprijs medicinarū substantijs accipiunt, iuxta bonā aut malam destillationē earum, subtilē aut rudem, prout medicina fuerit, vt si quinta essentia, fortior potētiorq; trāsmutatio futura est: si verò crassa, talis etiā euadit: nō aliàs quàm imago suū à colorib. ornatū habet, pulchritudinē, vel deformitatē qui si nobiles fuerint, & illa similis erit. Quapropter experiētias nostras quæ nobis occurrerūt in similib. colligere proposuimus, in delectationē & memoriam earum, exercitijq; nostri, quum indiguerimus, ne fortassis obliuiscamur. Nouē hos libros conscribimus, decimū in occipitio nostro clausū reseruātes propter idiotas: nostris autem satis declaratū est. Nemo nostræ doctrinæ scholā admiretur, quæ licet contraria sit cursibus antiquis, in experientia tamen, quę rerum omnium est magistra, per quam etiam artes omnes probari debent, firmissimè fundatur.

A'RCHIDOXORVM D: THEOPHRASTI PARACELSI Liber secundus.

De Renouatione & Restauratione.

PRINcipiò nobis quid Restaurratio Renouatioq; sint, quæ instaurant ac renouant, quid etiam hoc sit quod renouari queat ac instaurari, quarumuis in creatione rerum intelligendum venit. Mineralia quidem omnia sic ad iuuentutem adducuntur, innouantur, & instaurãtur, vt ferruginosum in recens ferrum iterũ potest reduci, & ærugo vel æris flos rursum in suum cuprum, item minium in plumbum, & saturnus in mercuriũ. Est igitur hoc loco renouatio quædã & instauratio, quæ destructum aut æruginerosum aut consumptum ad iuuẽtutem atq; perfectam suam essentiã transmutat. Hęc renouatio tamen quam adduximus, comparari minimè potest restauratio renouationiúe, quam prætẽdimus exponere: nam etsi ferrugo sit vel ærugo, non metallum: nihilominus adhuc à sua nõdum essentia metallica penitus

amotæ vel consumptæ sunt. Quapropter in comparationem assumi hoc loco non potest ad instructionem de restauratione renouationeq; fiendam illa renouatio, quòd in humano genere ferrugines tales minimè contingant, nec ablutiones: quo fit vt eiusmodi reductione prorsus non indigeant homines.

Ad hunc modum nihilominùs intelligi potest, vt homini seni vel decrepito ferrugo, nec non hæc illi comparetur in sua substantia. Non secus istius corpus à decrepito suo gradu reduci poterit in iuuentutem, vt à morbo quouis in sanitatem est reductio: de hac tamē in præsentia scribere nolumus. Et iam pro quadā restauratione poterit existimari, quum ex sale, sulphure, mercurioq; fit metallū naturaliter. Adimpleta perfectione hac & in metallum perfectum adducta, bene poterit istud iterum in sua prima tria redire, vt sal, sulphur & mercurius eius iterum appareant, prout in sui prima generatione, sic vt essentia sua metallica prorsum transeat, nullumq; metallū sit ampliùs. Quamobrem etiam accidere bene potest, vt materia trium primarū in me-

tallum redeat vti priùs, videlicet ex tribus primis cupri, rursus cuprum fiat, &c. Hæc in metallis etiam est restauratio vel renouatio, cùm regeneratio quædã existat ex completo priùs metallo rursus in perfectum & completum: sed non est ista renouatio neque restauratio, si comparetur ad hominẽ, existimẽda, quòd in tria nostra prima reduci minimè queamus, aut in sperma nostrum, ex quibus iterum possemus renouari & instaurari, prout suprà de metallis: vel potestatem haberemus emendandi nos, & in aliam generationem adducẽdi meliorẽ quàm prima sit, vt ferrum quod in sua tria prima reducitur, & postmodum in argentum vel in aurum, & incorruptibile fit hoc ipso: vel vt Saturnus qui rursum ad mercurium suum reductum in metallũ etiam incorruptibile tandem immutatur. Non secus & nos incorruptibilem creaturam ex nobis efficere vel creare si possemus (cuius quidem nullã habemus potestatem, quòd eiusmodi materia prima careamus) at minimè sic de nobis fieri potest, cùm tales existamus creaturæ, quæ in alias transmutari nequi-

quimus atificio, nec retrorſum trahi, ſed progredi nos oportet vt incepimus, & nulla ratione putare hoc ipſum recuperare poſſe vel babere nos, ex quo proceſsimus.

Eſt ergo Reſtauratio vel renouatio duplex: vna, quam de metallis attulimus ac declarauimus: eſt etiam vna quũ imago vetus nouis coloribus renouatur, vt recens & noua ſicut priùs appareat. Nō ea de cauſa tamen intelligendũ hoc loco materiã ex veteri nouam eſſe factã, ſed palliatam eſſe veterem imaginem vt appareat noua: quare hęc etiam Reſtauratio dici non poteſt.

Iuxta Renouationem & Reſtaurationem hominis, ad hunc modum Reſtauratio & Renouatio debẽt intelligi, vt radicalis eius humor, vitæ ſpiritum agens & exercens non diminuatur vel retrorſum agatur, at potiùs viribus augeatur & promoueatur, vt arbor cui datur auxilium ad florum & fructuũ ſuorũ productionẽ, quibus decidẽtibus atq; trãſactis, iterum vt priùs procreãtur alij. Quamuis omni ex parte hoc aſſumptũ exemplum, prætenſam opinionem declarare

noſtrā non valeat, nihilominus intelligentiam exhibet humoris vitæ radicalis promotionem capiendi, prout ab arbore demonſtrauimus. Nos vtiq; Reſtauratione & Renouationem ad hūc intelligi modum volumus, eam ſcilicet in humore radicali nō fieri, ſed in eo quod ex humore dicto naſcitur, ac ſuam originem ducit materialiter & corporaliter. Vti cāpana per fuſionē formata, clangorē ex tono minimè recipit, ſed ex corpore: ſic Reſtauratio vel Renouatio ſuam operationē in ſpiritu vitę nō accipit, ſed in eo quod ipſum efficit: vnum eſt materiale, ſubſtantiale quidē alterū. Vbi tamē hoc omne radicalis humor ineſt, mūdatum fuerit, eius tonus pariter mundabitur, & quantò melior tonus eius extiterit, corpus tātò melius erit. Et quamquā loquimur atq; dicimus radicalem humorem ex corporibus & mēbris eius procedere, hunc in modum intelligimus, quòd humor ipſe radicalis, & id quod ex eo prouenit, exiſtūt nō ſecus ac radix & arbor, quorum vnum ſine altero fore minimè poteſt, nec viuere.

Pariter hîc intelligēdum, hęc duo ſic

vnita

vnita coniunctaq́;,vt separari nequeant. Humor itaque radicalis,& spiritus vitæ, cum suis humoribus vitæ,corporibus & membris inest, prout in metallo tonus qui nō videtur, sed auditur solùm, sic etiā insunt corporibus,vitæ spiritus,& radicalis humor. Fatuū certè foret,si conaremur eū emendare,vel per ipsum renouare corpora:sed æquū est corpus & materiam,quæ ex & cum ipso nascuntur, & oriuntur,restaurari & renouari. Colligi potest inde restauratione & renouationem,esse membrorum transmutatione existentium in corpore ex superfluitate: sic vt omne quod ex corpore,nec non ex humorre radicali prouenit,hoc decidat, & nouū eius loco renascatur, prout intelligimus de mundatione, qua frondes omnes,flores fructus,atq; fungi decidūt & nascuntur iterū. Nō quòd perfectum ad hūc modū repurgetur vt etiam decidat & aliud renascatur, sed manet,humorq́; radicalis etiā, hoc est in corpore vita,& corpus cū ea reĳciūt à se capillos, vngues,dētes,& similia:postmodū renascūtur.Hęc est Restauratio & Renouatio, qua hoc ipsum quod restaurandū & re-

nouandũ venit ac poteſt, reſtauratur, & renouatur. Nã vnaquęq; Reſtauratio, & Renouatio fit in ſuperfluitatibus, & in illis quæ proueniunt ex optimis, atque naſcũtur. Quanã via corpus ergo reſtaurari renouariq; valeat, ſatis intelligi poteſt, à demonſtrationibus quas fecimus, & à ſuperfluitatibus, quę quidẽ in materias nõ excreſcũt, vti capilli, dẽtes, cutis & vngues, at in corpore ſunt vt ſuperflua quędã, & nõ vt in materiã, aut ſubſtantiã corporales nata, quę ſua manẽt in eſſentia, prout cõplexiones quatuor exiſtunt: vna ꝓuenit ex frigiditate & humiditate, quę retẽta eſt in toto corpore, nataque, peculiarẽ nõ habẽs naturã neq; aliquod exordiũ aut initiũ à quo ꝓueniat, vti de quatuor probatur cõplexionibus. Alia prodit ex contrarijs, videlicet ex calore & ſiccitate: corpus hæc pariter vnũ eſt, quod peculiarem non habet manſionẽ aut originem, liquorem etiam facit. Tertia quidem eſt frigida & ſicca, via naſcẽs eadem. Quarta calida & humida prout aliæ procedens.

Notandum vt in duobus alijs præcedentibus, iſtis etiã accidere, nempe quatuor

tuor humores omnes in omnibus corporibus non existere,sed nõnunquã vnicũ,duos aliquãdo,tres quãdoq;,vel aliàs quatuor.De his etiã animaduertendum eas in renouatione & restauratione cõsumi repartiriq́;,hac de causa, quòd natura,hominisq́; vita bene persistere valeãt absq; ipsis, & eis prorsus nõ indigeant, cùm superfluitates tãtùm existant, nõ secus ac feces in vino vel floces tempore vindemiarum ab eo recedentes.

De quatuor itidẽ cõplexionibus apparentibus in homine censendũ est,eas nõ renouari neq; restaurari, quòd ex nullo membrorum neq; maiorũ,neq; minorũ oriantur. Nõ sunt etiã in sanguine,neq; in carne, vel in similibus alijs.At intelligẽdum est sanguineam complexionem ex hepate sanguinis copia plurimùm abundante procedere: Melancholiam ex splene:Choleram ex felle:necnon ex cerebro Phlegma,similibus:verùm prædicta membra nulli præbẽt homini suam cõplexionem,sed cõplexiones adueniũt in ipsa natiuitate, ac in mortẽ vsq; permanẽt. Quęquidẽ hoc loco disputanda non suscipimus, cùm à textu nostro de

Renouatione Reſtaurationeq́; nimium diſtent.

Cùm igitur nulla complexionũ quatuor in dictis corporibus locum aut originem habeat, aut exiſtat in ſpiritu vitæ & humore radicali, renouari nõ poſſunt nec reſtaurari complexiones. Verùm vbi corpus clarificatũ fuerit, earũ etiam natura clarificatur.

Textu noſtro pariter ſignificamus cõplexionum diuiſionem, ætatis, regionis, & regiminis haudquaquam exiſtimandam, quòd ex his tribus corpori nullæ complexiones imprimãtur. Euenire quidem poteſt, vt ſenectus corporibus triſtitiam inferat, non eſt tamen complexio: phlegma regio ſimiliter introducere poteſt, non eſt propterea regio phlegmatica. Bilis etiam efficere, vt quis flauum colorem concipiat, quæ hoc loco minimè diſcutienda veniunt, cùm declarẽtur vbi de conſeruatione corporis agitur. Ad ſimilem diuiſionem peculiaris intellectus requiritur: quo notandum, non eſſe tantùm humores, at aliquando mineralia, quandoq; fore corruptiones, quæ quidem omnes contra naturam &

virtu-

virtutem ſuperfluitates exiſtunt. Similiter de membris capitalibus dicendum, quæ renouationi reſiſtũt & reſtaurationi hac via ſcilicet, quòd eas non percipiant:nam ad ſe non recipiunt:at omne quod per ea tranſit, & cum eis præparatur, nõ aliter quàm ad nutrimentũ ſuſcipiunt,& nõ ad medicamentũ:ſed vbi fortaſſis humores aut ſuperfluitates in eis forent,expellerẽtur.Sic de cæteris membris intelligendum erit, oſſibus nempe, medullis,cerebro, corde, iecinore, pulmone,renibus, liene,ſtomacho, inteſtinis,cartilaginibus,muſculis: item de ſanguine corrupto vel ſuperfluo,cui tantũ nocet accidens,ac de carne: ſimilia purgantur accidentia prorſum in renouatione & reſtauratione. Nõ quòd alia fieri valeant,ſed quòd prauum ab eis amoueatur & bonum præſeruetur.

Breuibus vt explicemus quænam illa ſint quæ reſtaurari nec non renouari queant,Lepra,Caducus,Mania,Puſtulæ, Podagra,Lethargia,Artetica, necnon alia plura ſimilia,tolluntur in renouatione reſtaurationeq;, ni fortè morbus aliquis foret,ex natiuitate ſumens exordiũ,

is non auferetur.

De lepra ſic intelligendum, aut ſi quis morbus ea grauior exiſtat, eiuſmodi fieri tranſmutationem in corpore, non vt puri ſeparationẽ ab impuro, ſed hac via videlicet, quòd lepra conuertatur in ſanitatem, prout cuprũ aut ferrum in aurum. Ob quam quidem conuerſionem haud mirari quiſpiam debet: nam renouatio & reſtauratio conſumunt, non aliter quàm ignis in argẽto vel in auro ſuas falſitates vel impuritates, eaq́; munda relinquit. Eadem via Caducus & Podagra tolluntur: nam renouantur ibidem omnia quę ſunt in toto corpore, ſanguis & caro cum cæteris quæ concluduntur eo: prout Alcali mundat leproſum mercurium in optimum argentum: ſic etiã renouatio & reſtauratio corpus in bonam tranſmutant eſſentiam, vt ſuprà dictum eſt.

Superfluum igitur in corpore quodque nec non incongruum, naturæ pellit renouatio & reſtaturatio, mutatq́ue hoc omne, quo natura non indiget, aut momẽti nullius quod fuerit in bonum: item omnia reſtituit, & vt creſcant ite-

rum

rum efficit, vti ſuprà diximus, integrum corpus in iuuentutem reducit, &c. hac de cauſa, quòd eis nihil, eorum quæ ſunt in ipſa natura, queat reſiſtere.

Qua via jam reſtauretur ac renouetur corpus videndũ eſt: accenſione videlicet renouãtis & reſtaurantis medicamenti, quã habet in ſpiritu vitę & in humore radicali, per quã accenſionẽ operationes præſcriptæ fiunt, vrticæ viriũ inſtar adurentiũ. Quis tã aptus, qui vires eiuſmodi ritè queat inueſtigare, cũ nobis actu nõ appareãt materialiter prout ſenſibiliter. Ad hũc modũ etiã ipſa renouatio & reſtauratio natnræ ſunt accenſiones virib. per nos haud exprimendis factæ. Id verò palàm nobis innoteſcit, omne videlicet ꝙ eſt viſibile mundari per ignẽ & repurgari. Natura ſiquidem exigit, hoc ipſum per ignem, & non per quidpiã aliud fieri poſſe. Quare duplicẽ ignẽ intelligimus, vtpote materialẽ & eſſentialẽ, per cuius eſſentiã atq; virtutes operatio fit inſtar cantaridum cutem adurẽtium, & in bullas eleuantium, prout violentiſſimus ignis, cùm tamen ignis minimè ſint, nec vt ignis ſenſu percipiuntur.

Pariter nobis constat, renouationem & restaurationem eadem via suas operationes habere quũ in corpus veniunt, aut in eo per vnionem coniunguntur: similisq́; fit ibidem operatio prout in Venere, Saturno vel ferro, quæ suis cũ realgaribus mittuntur in ignem: & quamuis neutrum eorum calidũ aut igneum existat, vt lignum tamen adurũtur, & in ambobus metallum perfectum inuenitur, quod prius omnino leprosum extitit.

Item quis penitus idipsum indagare vel inuestigare poterit, qua ratione fiat, vt quum Magliolaris per vitriolum vehemẽtissimè liquefactũ fuerit, cuprum fiat, in omnibus & per omnia cupro vero simile, cùm tamen cupri nullã prius similitudinem habeat. Non aliàs renouatio & restauratio nobis intelligẽdæ sunt, hac via nempe suas operationes perficere prout calx, quæ per aquam extinguitur, seipsã purificat, & eius vires ac asperitates essentiali tolluntur & extinguuntur aqua.

Renouatio & restauratio nostræ naturæ nõ aliter intelligitur quàm in Halcione vel Ispida, quæ quidem auis reno-

uatur

uatur propria sui natura. Plura similia reperiuntur, quæ potestatem id faciendi habent, quorum diuersimodè nostris in Archidoxis mentionem facimus, & multò magis in secretis nostris, in quib. possunt inuestigari plurima, nisi nimiũ à textu nostro de renouatione & restauratione distarent: & secundum ea quæ demonstramus ibidem, hoc loco pariter de renouatione & restauratione venit intelligendum: vbi dicimus non satis cognoscere nos posse, quînam ignis operetur, etsi videamus eum absumere lignũ, quòd vehemẽti suo calore superet quẽuis alium, & absumat: hoc relinquentes iam aliò nos conferamus.

Postquam abundè satis de renouationis & restaurationis initio locuti sumus demonstremus etiam ea quæ renouant & restaurant: illa quidem in Archidoxis præparare scriptis docuimus, & suis nominibus intitulauimus, vt cognoscãtur atq; notentur. Iam compositiones ponere volumus eorum, & primò quidem processus. Vti de simplicibus & arcanis docemus, intelligendum est, eorum operationes diuersimodè fieri. Quædam e-

nim inueniuntur, quæ violēter mundāt per renouationem & reſtaurationem lepram, & latius nullum alium morbum, ſunt nihilominus in renouatione & reſtauratione perfecta, præterquàm in diſtinctionibus morborum: vt ſunt Eſſentia quinta, Myſterium & Elemētum antimonij quod corpus à lepra mundat, non aliter quàm argentum & aurum in eo liquefacta, in quibus immundi nihil relinquit.

Similiter elementum Solis, & eius eſſentia quinta, necnon oleum eiuſdem, lepram unà cum omnibus morbis attollunt, renouant, & reſtaurāt. Sic etiam quintæ eſſentiæ ellebori, chelidoniæ, meliſſæ, valerianæ, croci, mannæ & betonicæ renouāt corpus omnes, exceptis morbis quorum ſuprà meminimus: hos enim haudquaquam diminuunt.

Item quinta eſſentia perlarum, vel vnionum, ſmaragdorum, ſaphyrorum, rubinorum, granatarum, iacinthorum, corpus etiam renouant & reſtaurant in omnem perfectionem: tollunt morbos tartareos, vt calculum, arenam, poda-

gram-

gram, chiragram, arteticam,& congelatum,ac similes ortos ex aqua. Quinta essentia Magisteriaq; mineralium & liquorum, totum corpus renouant & restaurant,absque defectu quopiam, à Caduco,Syncope, Suffocatione, ac omnibus de priuationibus sensuum existentibus, vt Mania,Phrenæsi & similibus.

Magisteria & essentia tartari, nec nõ Alcali corpus etiam renouant cum perfectione restaurationis, Apostemata quæuis tollunt, & humorum putrefactiones.

Essentia pariter, Extractio & Magisterium de pharmacis maioribus integrum corpus renouant & restaurant, febres quotidianas tollunt, sinancheas & ephimeras. Item primæ primarum possunt renouare & restaurare corpus totum, & mulieribus omnes morbos tollere cum eorum accidentibus, & frugiferum hominem vtrumque reddere, nempe virum & vxorem. Arcana similiter omnes diuturnos & incurabiles morbos auferunt per renouationem & restaurationem corporis in supremas suas vires.

Non ſecus eſſentia de Balſamo tracta renouat ac reſtaurat corpus: item pleureſes & peſtilentias tollit admirandis operationibus & perficiendi viribus.

In his tamen animaduertendū ac intelligendum, compoſitiones obſeruandas fore. Nam etſi plurimæ ſunt, earum nulla tamen in genere ſufficiens eſt omnes per ſe curare morbos, qui per ea medicamēta renouationis pellēdi ſunt. Modum igitur & practicam intentionis noſtræ demonſtrare volumus ad ſuum finem. Quamuis omnes proceſſus minimè ponamus, quòd neceſſarium nō ſit. Qui nos enim intelligit, ſcripta noſtra percipiet: qui verò nō, ſcriptis noſtris docibilis non eſt, nihilominus abundè ſatis omnes proceſſus ponemus. Verùm graue nobis foret, ſcribere videlicet ea, quæ per multos ſcripta ſunt, aut ſcire. Melius tamen in omni perfectione fieri nequit. quàm Ente primo ſolùm, cui ſingularis ineſt in corpus operandi natura, tum eſſentiam eius tranſmutandi. Ipſum namque primū ens eſt compoſitum imperfectum, ad finem aliquem prædeſtinatū, & incorporatiuum: & quia perfectū non

eſt

eſt,omne poteſt cui fuerit incorporatũ alterare,vt Mercurius. Itidẽ in Ente primo imperfecto reperitur quoad imperfectionem: quamquam determinatum eſt ac finitum, nihilominus ab imperfectione non mutatum, ſed in ea definitum.

Mercurius poteſtatẽ etiã habet corpus totum renouandi,quòd in eo ſit admiranda maximè vís laxatiua, necnõ alteratiua, quæ ſatis indagari nequit: eſt nihilominùs imperfectus totus, & inutilis in operatione ſua, quia Mercurius eſt, & primum Eus eius in corpus aliud prædeſtinari non debet:nam prout eſt, eius etiam talis eſt perfectio.Nos tamen loquimur de primo Ente,quod perfectũ eſt ad renouandum & reſtaurandũ corpus totum,vt eſt primũ Ens auri: hac de cauſa,quòd auri ſperma prorſum occupat,& ſubtiliſſimum exiſtit, ac ipſo corpore vero,ſcilicet auro,longè ſubtilius.

Quamobrẽ Ens primum Solis eſt penetrabile, prout Mercurius in metallũ, & in ſe non continet ſpiritum Solis. Primum Ens coagulat, vireſque tãtas accipit, vt aurum pro centeſima parte, non

ſit ita potẽs in ſuis viribus, ac ſuum Ens primum. Non aliàs quàm vehementiſſimum vinum gelu coagulatum, ampliùs in priſtinas vires eſt, nec redit.

Vt perfectè loquamur de renouatione & reſtauratione ſcribamuſque, ſciendum eſt, Ens primum, id eſt auri primã compoſitionem, quæ liquor adhuc exiſtit, & ante coagulationem, renouare ac reſtaurare quicquid arripit: nedum hominem, verùm etiam aliquos fructus, herbas & arbores. Quod nõ aliter intelligendum venit, quàm alicuius metalli minera, quæ lõgè maioribus virtutibus eſt ſuo metallo dotata: cùm in ea ſit ſpiritus arſenici, ſulphur & Mercurius, quę quidem in purgatione metalli recedunt omnia, manente ſolũm in vna eſſentia dicto metallo.

Idipſum intelligendum eſt de primis entibus Marcaſitarum, vt Antimonij, quod non minus quàm auri primũ Ens eſt recognoſcendum. In Antimonij ſiquidem ente primo talis virtus exiſtit, vt omne quod arripit, hoc ipſum per ſe ex propria natura tranſmutat, nõ aliter quàm Antimonium ipſum per ignem efficit.

efficit. Nam eiuſmodi virtus à corpore ſeparat omne, quod ex humore radicali naſcitur, corpuſq; dictum penitus renouat ex vero fundamēto: quòd ſuum ens primum in ea prædeſtinatione ſitū ſit, vt ex eo talis eſſentia procedat, ac exeat, vti calor ex igne. De reſinarum ente primo non aliter intelligendum eſt. Primū ens ſulphuris eſt integra quibuſuis in renouationibus & reſtaurationibus tranſmutatio: quòd ita vehemens exiſtat, vt omnia metallorum entia prima tingat in ſuam eſſentiam, eorum operationes adimat, iterum in primam ſui materiam reducat, & poſtmodū in corpus nouum perficiat. Quandoquidem ens primum ex ſulphure productum, in corpus hominis tantas vires habet, ac poſſidet, vt humores in eo radicales omnes renouet, quibuſuis eius locis atque partibus.

Pariformiter de primis gemmarum entibus loqui poſſumus, quæquidem in eſſentia prima ſui redactæ potentiſſimè corpora mortua ſuas in vires priſtinas reſtituunt, emēdant ab omnibus impuritatibus, ac renouant & reſtaurant, non aliter quàm ignis plumbum in vitrum.

adducit purissimum. Smaragdi namque primum ens seipsum regenerat & renouat, quòd ab initio perfectũ corpus extitit. Prout marmor viride, quod ex prædestinatione propria naturam talem habet, vt ipsum se renouet ab omnibus immunditijs & impuritatibus, iterumq; se coagulet quousque purum euadat, quandoque sic tertiò quartóque sese renouat in iuuentutẽ, & quantò sæpiùs ad hunc modum se regenerat ipsum, tantò purius fit & constantius. Quantum sese mihi primorũ entium virtutes patefaciunt, istæ cæteras longè pręcellunt.

Sic etiam de primis entibus saliũ notandum est, ea iuxta spirituales vires, quàm in sua perfectione fore maiora. Vt primũ ens Vitrioli, hoc ipsum alba quæcumque metalla permutat in rubea, nec non hęc in alba, superat ac vincit omnes perfectiones ab ipsis comprehensas: renouat & restaurat omnia corpora metallorum imperfecta, vt stannũ in suum primum ens, & iterum in stannum, cui plus virtutum inest quàm in suo stanno veteri.

Ad hunc modum reducit in humorem

rem

rem radicalem, quicquid ex humoribus radicalibus prouenit, istosq; reddit, perfectiores, copiosiores, & pleniores quàm aliud quoduis in humore sit radicali: tã vehementer operatur.

Non secus etiam herbarum & arborũ entia prima sunt, ante quàm suum corpus acceperunt, caulem siue truncum, millies potentiora suis in virtutibus, quàm incorporata. Prout Melissæ primũ ens renouat & restaurat corpus integrum, longe potentiùs quàm in naturalibus videtur aut potest fieri. Quandoquidem intelligendum est Halcyonem ex sui natura sic non renouari nec restaurari, sed quia natura sua talis est vt nutriatur & viuat ex primis entibus, ad hunc modum: Vbi corporibus herbarum, aut seminum vescitur ac similium, stomachus eius per digestionem ad primum ens illa reducit, & postmodum ex ente primo, sui renouationis & restaurationis operationes perficit. Nam eius digestio solùm ad entia prima prædestinata fuit naturaliter, quo fit vt cibum suum & potum in primũ ens transmutet: quamobrem etiam eis cor-

poribus tantùm vescitur, quæ regenerant, atque restaurant, quibus etiam ab initio semper præparatur & alitur à parentibus, &c. Animaduertendum hæc entia prima progressum in aue suum, dum viuit, habere minimè posse, cum auis huius vita, vires eis omnes adimat, illas in sanguinem & carnem conuertēdo: quum verò moritur, iuxta sua tempora viret annua. Et non aliter quàm entia prima sese demonstrant in terra, pariter & in eo palàm fiunt, renouant, & restaurant mortuam cutem, quodquidem ipsa natura plurimum est admirandum, suis in viribus maximis, atque virtutibus, quæ nisi paterent oculis, incredibiles forent etsi scriberētur. Hac de causa quidem euenit, quòd inæqualibus temporibus appareant Halciones, aut sese pandant, aliquæ tempestiuiùs, aliæ tardiùs, quia similiter entia prima tardiùs aliis aut citiùs enascuntur, iuxta quod illa viderint. Item plurimi vermes renouantur & restaurantur, ea de causa quòd primis entibus alantur & nutriuntur, dum in terra sunt adhuc imperfecta. Miranda multa nobis occulta

culta sunt, ac longè plura quàm innotescant, aut palam sint, de quibus etiam copiosiùs scribi posset, nisi remotè nimis à textu libri de renouatione, & restauratione distarent.

Et quãuis nos entia prima sicut scripsimus, non vsque adeo bene possumus accipere, vel in eadẽ essẽtia prout antea demõstrauimus habere, nihilominùs est nobis possibile. Nã si cognoscimus quínã & vbi minera latet auri, primum ens etiam eius inueniemus ibidẽ, vbi tamen ante perfectionem venerimus. Signa siquidem habẽtur, à quibus cognosci potest quomodo metalli forma sit posita, sic etiã dũ adhuc est in primo suo ente, frugiferas arbores, & fundũ, nẽpe terrã fertilẽ efficit, renouat arbores veteres, quæ à viginti iam annis fructus nullos produxerunt. Vbi tamen auri primum ens arripuerit eas aut radices, iterum incipiunt virere florereq; sicut priùs. Multò plura de primo ente visa fuerunt auri mirãda, quàm scribamus: ad entis primi demonstrationem tamen sufficiunt, illud ibidem esse.

Verùm vbi flammæ vel scintillæ visæ

fuerint, iudicandum est atque notandum ex ente primo fore metallũ, quod in coagulationem sese dedit: signa hæc de origine mineralium habentur, quæ ad aurum, ad argentum, vel alia metalla pertinent: sic aliorum habentur entium primorum signa de origine ipsorum, &c.

Quum huiusmodi signum visum aut inuentum fuerit, intelligendum est hoc ipsum ens primùm in vno minimè congregatum aceruo, vt est quum in sua perfectionẽ iacet: at per totam terram in eo loco dilatatum. Quare terra hæc est in viribus entis primi ex qua quidem istud elicitur: vti de chelidonia, quum nondum est composita, primum ens eius est in terra, in qua situm habet: hac de causa terra similis accipi debet, ac ab ea tandem extrahi. Vti de chelidoniæ viribus demonstrauimus, notandum est inter ens primum, & perfectionem, esse differẽtiã hanc, videlicet, quòd primum ens renouare possit rationibus antea dictis, at perfectum virtutes coagulationum tantùm habet, non renouationum, quibus posterioribus illud

adheret

adhæret, perfectum verò non. Inde colligendum est, si virtutes eiusmodi primorum entium ab istis haberi velint, à sua coagulatione remouenda fore corrumpendaq;, prout in Arcanis & quintis essentijs demonstratur. Quòd in ente primo tamen vires maiores existant, nō miretur philosophus, tum etiā in & ex terra quadam in qua herba nascitur essentialiter, antequam incorporetur, herbæ virtutes eiusdem asseruari haberiq; posse, tandē suo reposita loco terra. solùm terram esse frugalitatis iam expertem, quòd ei primum ens iam ademptum sit.

Inde fieri solet, vt entis primi vís eiusmodi vitro concludatur, eoq; perducitur, vt in seipsa nascatur eiusdem herbæ forma præter omnem terram: & postquàm omnino concreta fuerit, corpus nullū habeat, at corpori simile quid formatum: cuius causa est quòd terræ liquidum non habeat, quo fit, vt nō sit aliud quàm apparēs visui quiddam, quod rursum in succum deleri digito potest, instar fumi, qui substantialem formam demonstrat, sed nullo tactu perceptibilem.

In eiusmodi concretis est essentia quinta prorsus incorrupta, & in summa perfectione, prout in terra.

Quamobrem ex ente primo auri nascitur ad hunc modum aurum conclusum, quod aquæ formæ tactu similē habet, commouetur & exaltatur in modū auri.

De his hactenus: Ad practicā eorum nos conferamus quę renouant & restaurant, quæq́; fieri debent ex artis posibilitate: licet breuiter à nobis conscripta, satis intelligentibus tamē patefacta, qui medicinæ philosophiæq́; bonam instructionem habent.

Cognoscenda sunt igitur ea primùm quæ renouant & instaurant, vt etiam demonstrauimus, eorumq́; primum ens vnius extrahendum, & eo renouandum atq; restaurandum est. A quatuor istis generaliter incipimus, nēpe Mysteriis mineralium, Gemmarum, Herbarum, atq; Liquorum, vt sequitur.

Primum ens Mineralium.

Accipe mineralis auri vel antimonij minutissimè triti libram vnam. Salis circulati libras quatuor. Mixta simul dige-

digerantur equino fimo per mẽſem, inde fiet aqua, cuius ab impuro ſeparetur purum: hoc in lapidem coagulato, poſtea vino rectificato calcinabis, ſeparabis iterum, & ſuper marmor ſolues. Aquã hanc putrefieri ſinito per menſem, inde fiet liquor, in quo ſigna fiunt omnia, vt in ente primo auri, vel antimonij: quare meritò primum ens vocamus eorum. Non ſecus de Mercurio, nec non alijs intelligendum erit.

Primum ens Gemmarum.

Accipe Smaragdorum optimè tritorum ℥.1. calcina in ſale ſoluto, quouſque in albedinem conuertantur: poſtmodũ ſoluãtur, & in phiala Hermetis luto clauſa ponantur ſuper nudũ ignem, vitro nudo, materiaq́; ſuſpẽſa in altũ, vt fundum nõ attingat, idq́; tã diu, donec à ſpirituali natura cõditioneq́; decidat in fundũ in corpus, vt liquor metallorũ aut mellis. Hoc patefacit Smaragdi virtutes, quare primum ens metallorum vocari poteſt.

Primum ens herbarum.

Accipe Chelidoniam vel Meliſſam, & in pultes cõtuſas, vitro luto Hermetis clauſo reconditas, in fimum equinum

per menſem digerandas pone: poſtmodum ſepara purum ab impuro: purum in vitrũ effundes cum ſale ſoluto, quod clauſum exponatur Soli per mẽſem, quo tempore finito, reperies in fundo liquorem ſpiſſum, & ſal deſuper natãs, hoc ſeparato. Meliſſæ vel Chelidoniæ virtutes habebis vt in ente primo ſuo ſunt, quæ Meliſſæ vel Chelidoniæ prima quidem entia dicuntur & ſunt.

Primum ens liquorum.

Accipe mineram ſulphuris & ſal ſolutum, & per ſe reſoluantur in aquam omnino, quã deſtillato quater: primò ſurſum aſcendit albedo quædam, quæ virtutes entis primi ſulphuris demonſtrat: quare meritò loco primi ſulphuris entis eam habere poſſumus, ac ita nominare.

Scriptis itaq; primis quatuor entibus in ſuo genere, latius notandum eſt, quînam vſus arripiendi ſint ad eorum virtutes percipiendum, ad hunc modũ videlicet, vt eorum entium primorũ quoduis in vinum ponatur, tanta quantitate, vt eo tinctum ſit: quo percepto, præparatum eſt in hoc regimen. De hoc vino ſingulis diebus manè bibatur in aurora,

donec

donec decidāt primò digitorum in manibus vngues, poſtmodum ad pedes, inde pili, denteſq;: poſtremò cutis exſiccetur, & noua renaſcatur.

His peractis omnibus ab iſto medicamento vel potione ceſſandum eſt. Et iterum naſcūtur vngues recentes, pili, denteſq; noui, nec non cutis noua: recedūtq; morbi corporis & mentis, vt ſuprà declaratum eſt. His libellū noſtrum de Renouatione & Reſtauratione concluſum volumus.

LIBER ARCHIDOXORVM ET PARAGRAPHORVM D. Theophraſti Paracelſi Magni, Tertius.

De Separationibus Elementorum.

PRIuſquam elementorum ſeparationum declarationem aggrediamur, quædā (etſi de generationibus rerum ſcripta, ſeparationibus etiam elemētorum non vſq; adeo conſona ſint) in maiorem & clariorem eiuſmodi ſeparationum intelligentiam ponemus tamen. Conue-

nientius namq; res omnis ad finẽ ſuum perducitur, vbi maturo prius intellectu primùm quis finis eius exiſtat conſideratur, eo ſiquidem practica dilucidior euadit. Dicimus igitur, in omnibus rebus elementa quatuor exiſtere, de quibus oritur prædeſtinata ſua quæq; res. Qua ratione tamẽ iſta quatuor elemẽta ſibi mutuò contraria, concordare, ſimulq́; morari queãt, ad hũc modũ intelliges. Cùm elementorũ in ordine prędeſtinato mixtio talis exiſtat, vt in eis nullum pondus habeatur, ſed vnius quàm alterius in rebus dominatio maior exiſtat: eo quidẽ intelligitur, quòd in digeſto fermentoq́; prædeſtinationis, fortiſſimum prædominatur, aliaq; vincit & ſubiugat elementa: hoc ipſum ad ſuã perfectionem adducitur, iuxta naturam & proprietatem exiſtentem in eo. Reliqua verò tria elementa ſunt vacua, tãquam in ligno leuis materia: quapropter elementa vocãda non veniunt, cùm perfecta nõ ſint, at ſolùm vnum. Non eſt igitur, quum dicimus in omnibus elemẽta fore, definitiuè ſic intelligẽdũ, vt quatuor in eis perfecta ſint, at finitũ vnum, reliquis imperfectis ma-

nenti-

hentibus propter vires præcellentis elementi. Hinc fit, vt ea ſimul cõuenire poſſint, quòd in trib. nulla ſit perfectio, quare nec vlla corruptio per contrarietates dominari poteſt, quæ prædeſtinatũ ſubintrare vel euincere queat. Et ideo nulla corruptio neq; permixtio poteſt eis adhęrere, prout de generationib. ponimus.

Cùm ergò tantùm vnicũ in vnaquaque re ſit particulariter elemẽtum, non opus eſt, in rebus elemẽta quærere quatuor, cùm tria nõ ſint in perfectione poſita. Finaliter nobis intelligendum, quatuor in omnibus elementa rebus exiſtere, ſed non actu quatuor complexiones. Vt quũ ſubſtantia continet elementũ aquã, vt Nimphæ, latius in ea nulla terra, nec aer, neq; ignis exiſtit: itẽ in ea nulla ſimilitudo caloris neq; ſiccitatis, peculiarẽ nullã operationẽ habet, ſed eius prædeſtinatio nil præter aquã exiſtit, ac vnicum elementum aquam, ſub qua nulla ſiccitas nec operatio quæpiam eſt in agnata ſua natura. Quanquam ita ſe hæc omnia tamẽ habẽt, adhuc penes ipſum tria ſunt elementa, ſed non ex tribus alijs, quæ ſcilicet perfecta nata ſunt,

neq; principium adeſt ex prædeſtinatis elementis, quod ei ſatis adiunctũ, & impreſſum foret.

Et quamuis id contra communem philoſophiam pugnet, vtpote prædeſtinatum vnum elementum ex ſua natura, cætera tria habeat ſibi adhærentia: credibile tamen eſt, quòd elementũ & ſubſtantia ſint inter ſe differentia. Idq́; ſic intelligendum: Subſtantia tingit ac elementat etiam hæc elemẽta, non ex ſubſtantia, ſed pariformiter ſimul conueniunt, vt corpus & anima. Itidem intelligendum, quòd vnumquodq́; corpus creſcentis alicuius complexionẽ ſimilem habeat: ſimiliter elementum in creſcentis corpore viſibile non eſt, nec tangibile, neq; demonſtrabile. Quapropter elemẽtum hoc propter ſuam ſubtilitatem fortius eſt, & creſcentis alia ſubiugat elementa. Sunt in corpore tamen omnia ſed ad huius exempli modum, vti cùm aqua permiſcetur aceto, huic ſimilis exiſtit: verùm licet acetum illius immutarit eſſentiam, eſt aquæ complexio nihilominus incorrupta, nec eſt acetum ea de cauſa, verùm æquè ac prius aqua: &

quam

quamuis aquæ virtutes non exerat, per hoc non ſtat quin eas adhuc habeat.

Iſtis propoſitionibus declarare cupimus, qua via ſeparationes elemētorum fieri debeāt, in quibus duæ practicæ nobis intelligendæ veniunt: vt illa cui conuenit elementi prædeſtinati ſeparatio, quam in libro de Quinta eſſentia declarabimus. Altera quidem eſt, ad quam elementa quatuor ſubſtantialia pertinēt in creſcentibus exiſtentia. Per id intelligitur prædeſtinatum elemetum præter quintam eſſentiam non exiſtere; nec à ſeſe mutuò ſeparari poſſe, tantùm à tribus elementis, vt infrà de quinta ſequitur eſſentia. Verùm vbi de quatuor elemētorum ſeparationibus locuti ſumus, intelligēdum de quatuor illis quæ ſunt in corporibus eſſentialiter, aut qualitatiuè. Hinc varij ſurrexerūt errores, quod in prædeſtinato elemento quatuor quęſita fuerunt, & vltra quintam eſſentiam, quod eſſe minimè poteſt.

Intelligendum etiam, quum elementa corporum ſeparanda ſunt, vt vnum ignis exiſtat, aliud aqua, tertium aeri ſimile ſit, quartum verò terræ iuxta ſuam

complexionem, vt elementa suis formis appareant, & complexionibus, aqua velut aqua, aer vt aer, terra prout terra, & ignis prout ignis: hæc subtiliter interpretanda fore, tum demum per similitudinem bene fieri potest, vt illa pro vnione sumantur elementorũ, non visibiliter, neque iuxta naturam ignis elementi, sed vt complexio calida & sicca tamquam ignis: hoc modo cuique sua natura tribuitur elemento nõ corrupta proprietasuè. Nõ enim putatur, quia calida plurimùm herba quæpiam sit, vt vrtica, plus ignis in se contineat, sed potiùs existimatur suam esse quintã essentiam: quæquidem præ cæteris omnibus caloris minùs habet, verùm elementa corporis minùs aut magis accipiunt ex sua substãtia, prout lignum plus ignis in se cõtinet quàm herbæ, similiter lapides habẽt in se plus siccitatis & terræ quàm resinæ.

Notato pariter graduum quantitates in quintam essentiam introduci per elementum prædestinatum, & quantitates gradum elementorum corporalium in omnia per alia quædam.

Ad practicam veniēdum est, quæ duplex habetur: vna quidem ex puris elementis elementa docet elicere, vt ex igne ardente, inuisibili aere, ex vera terra, similiter ex aqua naturali quæ deputatam originem vt præcedentia non habent.

Altera quidem est, ex quibus illa quatuor existunt, vt suprà diximus, cum differentia tamen eius, quod plus exhibet elementi aquæ, terræ, vel aeris, cum essentialium elementorum formæ similitudine. Cùm ad hunc modum separata fuerint, non possunt corrumpi latiùs vnquàm, vt scilicet corrumpantur extra complexionem.

Animaduertendum etiam elementa, per separationem ad similitudinē essentialium elemētorū inueniri formaliter: nam aer vt aer apparet, qui minimè concludi potest, quod aliqui falsò putant: hac de causa, quia statim in momēto separationis exaltat se, nec non ventus erumpit aliquando, cum aqua sursum ascendit, cum terra nonnunquam, & aliàs cum igne. Exaltatio siquidē in aere plurimùm est admiranda, vt in essentiali

aquæ elemento calidè seperandus existat, prout bullitione fit, qua quidem incipiente, mox ab aqua separatur, secumque potissimam aquæ substantiam defert, & quantò minuitur aqua, similiter ipse iuxta suam præparationem & quantitatem imminuitur.

Notandum igitur nullum elementorum vt aerem arripi vel haberi posse, verùm aliorum vnum prout aliud. Quare non suscipimus onus aerem separandi seorsum, cùm sit in aliјs tribus vt in corpore vita: nam à corpore quum separatur omnia pereunt, vt clarè de separationibus docemus in sequēti practica. Quatuor hoc loco viæ considerandæ sunt: vna quidem est in aquosis corporibus, id est herbis, quæ plus aquæ satis, quàm aliorum elementorum habent. Secunda est in igneis corporibus: talia sunt ligna, resinæ, olea, radices, &c. quæ plus in se continent igneæ substantiæ, quàm aliorum. Tertia de terreis corporibus est intelligenda, quæ sunt lapides, luta, necnō terræ. Quarta verò de aereis, & hoc in tribus aliis omnibus, vti meminimus. Pariformiter etiam de puris elementis totidem

dem viæ considerandæ sunt, ad modum vt suprà de quatuor præcedentibus.

Postmodùm sciendum quænam elementa, & quî separanda sint, inter quæ primuùm ex metallis elementorum separationes occurrunt, quibus prædestinatæ virtutes insunt peculiares, in omnibus & per omnia forma similes aliȷs, caliditate nempe frigiditate, humiditate, siccitateque. Non tamē in vno prout in alio siccitas aut humiditas existit: nā in aliquibus est appropriatiua, in aliȷs verò specifica, variȷs ad hunc modum viȷs, vti sunt in vnoquoque genere quæque naturatæ peculiatiter, & essentialiter: cùm nullum genus elemētorum virtutibus alteri simile sit.

Sic etiam de separationibus Marchasitarum, quæ similiter in practica, necnō elementali natura differunt ab aliȷs. Nā vnumquodque genus est in peculari separatione positū, & particulariter practicari debet. Postea lapides & gēmæ sua demonstrare debent elementa, nulla similitudine cum aliȷs.

Deinde Salia peculiaris existūt & excellentissimæ naturæ, plurium etiā pro-

prietatum, quàm ab aliјs percipiuntur. Eſt & in herbis eſſentia diuerſa, quæ cùm ipſis mineralibus nulla via conueniunt. nec poſſunt ſimiles fore, quod ad ſuam naturam attinet. Poſtea lignorum, fructuum, corticum, & ſimilium, ſingularis eſt proprietas: item carnis, potuum, & ciborum omnium comeſtibilium, & non, bonorum atque mundorum, malorum & impurorum, quę ſeparari debent per elementa.

Iſtius ſeparationis quam putamus duæ reperiuntur viæ, quarum vna fit ſeparatione cuiuſlibet elementi, per ſe in peculiare vas concluſi, præter ſuarum virium corruptionem aeris exeuntis. Altera ſeparationis via eſt puri ab impuro quatuor in elementis, ad hunc modum ſcilicet. Poſtquam elementa ſeparata ſunt, vnũ ab alio nempe, craſſam habent ſubſtantiam adhuc, ea de cauſa quidem alia ſeparatorum elementorum eiuſmodi ſequitur ſeparaſratio. Quare practicam iſtarũ omnium declarare volumus. Primò namq; ſciendum rerum quintam eſſentiam hac via fore ſeparandam & extrahendam, quòd

elemen-

elementa corporũ in essentiæ quitæ natura non separantur, aut cum eis relinquendã, vt illa renouare queat in iuuentutem, elementa nẽpe, minuere viribus, & augere. Hoc intelligendũ venit, vt elementis vires non depereãt, quum à prędestinato elementum essentiæ quintæ postmodum extrahitur, quæ pariter elemẽtalis existit, & separabilis, quo ad formam elementatã, sed non quo ad diuersas naturas, vt patet de quinta essentia.

Per eiusmodi separationes, omnes elementales infirmitates ex vno simplici curari possunt, ad hunc modum videlicet, quum prædestinationes contra suum non existunt, vti de præparationibus ponimus. His itaque satis initium separationum deteximus, quapropter ad practicam earum est accelerandum, quarum decupla varietas: vna metallorum, secunda marcasitarum, tertia lapidum, quarta oleaginosorũ, quinta resinarum, sexta herbarum, septima carniũ, octaua succorum, nona vitreorum, decima verò fixorum. Ad istas elemẽtorum separationes viæ tres habentur: vna per destillationes, secũda per calcinationes

tertia per ſublimationes. Accedunt ad hæc omnia ſimplicia quæ requiruntur, manuum applicationes ad ignem, vſus, atq; labor: quod latiùs neceſſarium eſt, ponitur in ſequentibus.

De ſeparationibus elementorum ex metallis.

Ad elementorum ſeparationem ex metallis, opus eſt optimis iſtrumentis, labore, diligentia, cum artis experientia, manuum ad opus hoc aptitudine.

Primò fac aquam fortem ad hunc modum.

Accipe ſal nitrum, vitriolum, & alumen æqnalibus partibus, quæ deſtillabis in aquam fortem. Hanc rurſus ad ſuas feces affundes, iteratóque deſtillabis, & luna clarificabis hāc ſecūdā aquā. Poſtmodū Sal armoniacū in ea ſolues. His peractis: accipe metallum in laminas redactum, & in aquam ſoluas ibidem, id eſt in eadem aqua: tandem ſepara per balneum Mariæ, rurſum affunde, ſic toties donec in fundo repertū ſit oleum, ex Sole ſpadiceum, ex Luna lazureum, ex Marte rubeum & valde obſcurum, ex Mercurio album, ex Saturno liuidum atque plumbeum, ex venere viride prorſus, & ex Ioue flauum.

Non

Non omnia metalla ſic in oleum reducuntur, niſi quæ præparata prius fuerint, vt mercurius eſt ſublimandus, ſaturnus calcinandus, venus florificanda, ferrum crocificandum, iupiter reuerberandus: at ſol & luna facilè ſe dedunt.

Poſtquam ad hunc modum, in liquidam ſubſtantiã reducta metalla fuerint, eaq́; ſe diſpoſuerint ad elemẽtorum ſuorum diſiunctionẽ, quod in metallica natura minimè fieri poteſt: nam vnaquæq; res prius eſt ad vſum cui conuenit præparanda: poſtmodum ad huius olei partem vnã adde, recentis aquæ fortis partes duas, & ſimul optimo vitro clauſa, ponas in fimum equinum per menſem. Inde pòſt igne lento prorſum deſtillabis, vt materia coaguletur in fundo, & aqua fortis aſcendat, quam per balneum deſtillabis ad hunc modum: Habebis duo ſimul elementa, ſed non ex omnibus æquali modo: nam ex auro manent in balneo terra & aqua, ſed aer eſt in omnibus aliјs tribus, & elementum ignis manet in fundo, quia ſubſtantia, nec non tangibilitas auri ex igne coagulata eſt: ergo ſubſtantia conueniet in ſubſtantiali. Ex

luna manebit in fundo elementum aquæ,& in balneo elemēta terræ & ignis. Nam ex frigido & humido ſumitur ſubſtantia,nec non corporalitas lunæ , quæ quidem eſt fixatiuæ naturæ, quæq; non poteſt eleuari.Ex mercurio manet ignis in fundo,& terra & aqua ſurſum eleuantur.Ex venere manet etiam ignis ,& ambo,nempe terra & aqua manent in balneo.Ex ſaturno manet elementum terræ in fundo, ignis & aqua habentur in balneo.Ex Ioue manet aer in fundo, & ignis,aqua & terra eleuantur ab eo . Notandum igitur,aerem in Ioue corpus exhibere,& in nullo alio quouis metallo: quamuis aliqua pars eius etiam cum alijs non aſcendat,ſed illis inſeparabiliter mixtura ſit corporalis,nō eſt aer,ſed alijs adhærens & concurrens,ac ab eis inſeparabilis.

Iam ad remanentiam eorum veniendum eſt , ad hunc modum, vt elementum corporale,quod in fundo remanſit per fortem aquam recentem & balneū in oleum reducatur , & perfectum erit hoc elementum , quod ſeruabis vt partem vnam. Alia per balneum hoc modo

do separabis.Ea pones in arenam, vrgebisq; leuiter, primò quidem eleuabitur aqua, postmodum ignis, qui colore dignoscitur, vbi tamen illa duo superessent: verùm si elementa terra & aqua remansissent, primò sursum ascendit aqua, postea verò terra. Si tamen terra & ignis forent, primò terra, postmodum eleuatur ignis. At si aqua, ignis, & terra simul essent, aqua primò sursum ascendit, pòst ignis, & postremò terra. Hæc peculiaribus vitris elementa seruari poterunt, quodlibet in sua natura: vt ex Sole calidum & siccum, sine quauis alia proprietate: similiter frigidum & humidũ, & frigidum atq; siccum. Sic de alijs intelligendum. Ignorandum non est, corrosiuam aquæ fortis naturam extrahẽdam esse, prout in libro de Quinta ponimus essentia.

De separationibus elementorum ex Marchasitis.

Positis antea separationibus elementorum à metallis, ad eas quæ de marchasitis fieri possunt, est quòd veniamus, quæ tales existunt.

Accipe Marchasitarum speciei cu-

iuslibet, siue talci granati, vel cuiusuis alterius libram vnam, salis nitri tantundẽ. contunde minutissimè adurendoq; simul, & deduc per alembicum extra cucurbitam, & quicquid liquoris ascenderit, serua. Quod autem in fundo manet hoc tritum aqua forti resoluatur in aquam, huic prius aggregatam aquam affundes, & in oleum destilla, sicuti prius de metallis dictum est. Eodem processu separabis elementa. Sic erit aurea marchasita prout aurum intelligẽda, nec nõ argentea sicut Luna, plumbea velut saturnus, cuprea tanquã venus, talcea prout Iupiter, mercurialis vt mercurius, &c. Hæc de separatione marchasitarum sufficiant in omnibus generibus

De separatione elementorum à lapidibus.

LApidum & Gemmarum elementorum separatio hac via venit intelligenda. Accipe lapidem optimè tritum, cui bis tãtum viui sulphuris addes, & mixta omnia simul in lebete lutato ponantur in Athanar horis quatuor, vt sulphur prorsum absumatur: postmodũ abluatur quod superest à fecibus & sulphure

phure, siccetur calx eiusmodi lapidea, & in aquam fortem etiam ponatur, & cum eo procedatur, vt antea de metallis diximus. Comparantur itaq; lapides metallis vt claræ gemmæ, non albæ, nec fuscæ sunt auro comparandæ, sed albæ, cœruleæ, glaucæq; lunæ: postea communiores lapides aliјs metallis, vt Alabastrum Saturno, marmor ferro, silex Ioui, fragiles haudq; solidi mercurio.

De separatione elementorum ab oleaginosis.

OLeaginosa reputantur olea, ligna, radices, semina, fructus, & similia quæ naturā entis primi habēt. Estq; duplex eorum separatio, corporū scilicet oleaginosorum & oleorum purorum.

Oleaginosorum separatio talis est.

Accipe corpus hoc tusum, tritum, aut quocunq; modo poteris comminutū, id inuolutum linteo, ligatumq; ponas in fimum equinum donec omnino putrefactum sit, quod in vno quàm in altero citius accidit. Postquam putrefactum erit, in cucurbitā ponatur, eiq; superfundatur communis ardentis aquæ tantum

vt supereminეat quatuor digitis latis,& in arena destilletur omne quod ascendere poterit. Nam ascendũt omnia præter ipsam terrã elemẽta, quæ cognosces à calorib. primò quidẽ ardens aqua, postmodum aer, aqua deinceps, & postremò succedit ignis, & in fundo terra manet. De puris oleis tamen intelligendum, ista non indigere putrefactionibus, at solùm absque additione fore destillanda, postmodum eorum elementa; prout suprà de alijs dictum fuit, separanda, quæ suis etiam coloribus dignoscuntur. Nõn aliter de resinis liquidæ substantiæ faciendum est, vt pice, resina, therebinthina, gũmi, similibusq;. Sed quæ resinæ corporales existunt, prius veniunt præparandæ, vt infrà.

De separatione elementorum in resinis corporalibus.

Accipe sulphur minutissimè contusum, hoc in sui duplo olei lini coquatur in hepar, quod conteres, & inclusum vesicæ ponatur in fimum equinum ad putrefaciendum quatuor septimanis. postea destilletur per alembicum lentè super nudũ ignem, aer & aqua primùm a-

scẽdũt diuisis vel diuersis & pallidis colo rib. aucto postmodũ igne, sursũ ascẽdit ignis, terra verò manet in fundo. Colores apparẽt puri, vt aer flauus: aqua spissi lactis instar, vt à lacte vix dignosci queat: ignis vt rubinus ardens cum transparentia, & cum omnibus igneis demonstrationibus: terra verò nigra prorsum & adusta. Et quatuor elemẽtis ad hunc modum separatis, quodlibet in sua complexione perfectum, & absq; permixtione, sicuti suprà dictum est.

De separatione elementorum ab herbis.

SIc & in herbis elementum aquæ plurimùm habetur quum frigidæ sunt, at vbi fuerint aereæ, prædominatur idem elementum, similiter de igne fuerit intelligendum. Earum separatio talis est elementorum.

Accipe Saluiam & eius folia contere, postmodũ in putrefactionẽ pones vt antea dictũ est: inde post per ventrẽ equinũ destillabis, & primũ ascendet elementũ ignis, tam diu donec immutentur colores, & aquę spissitudo: postea terra succedit, ac eius aliqua pars in fundo manet

quæ quidem fixa est. Hanc aquam in Sole destillato sex diebus, & postea per balneum, tum ascendet elementum aquæ primùm, quod paucum est, gustuq; percipitur: postquam variatur color, ascendit elemētum ignis, donec etiam gustus alteretur: tandem pars terræ sursum eleuatur, valde pauca tamen, quæ cum aere permixta reperitur in fundo. Itidem de aereis & aquaticis herbis intelligendum est, quarū aer primus ascendit, postmodum aqua, & postremò iuxta processum de saluia positum, sequitur ignis.

De separatione elementorum à carneis.

ELementorum à carneis corporibus & illis quæ cum sanguine viuunt, separatio sic intelligenda venit, quòd prædominans in illis elementum copiosius repertum sit optimum, vt in piscib. aqua, & in vermibus ignis: item in commestibilibus carneis aer, principalia sunt elementa, prout nos de generationibus animalium scribimus.

A piscibus separatio elementorum talis est.

Putre-

Putrefac optimè pisces, postea destilla per ventrem equinum, & aquæ plurimùm ascendit:putrefactionem hãc atq; destillationem iterabis,donec aqua nulla velit ampliùs ascendere. Quod reliquum est postea destilla per arenam, tũ demum ascẽdit ignis in olei forma, terra verò manet in fundo. Sic tota pisciũ substantia separatur in elementa. Nulla de pinguedinibus atq; medullis est habenda consideratio, sed vnumquodque separari per putrefactionẽ,& in elementa sua diuidi:iudicandũ est, pariter etiã de vermibus intelligẽdũ, excepto quòd ex eis aquæ tantum non exeat, sed ignis plus,nisi vermes aquei forent,vti serpentes,quorum destillatio magis est admiranda,quàm dici queat. De comestibilibus animalibus ad eundem modum intelligendum erit,quæ sua peculiariter etiam patefaciunt elementa per separationem.

De separatione elementorum ex vndosis succis, vel aqueis.

De succorum vndosorum separatione per elementa, vel eorum quæ formã

vndoſitatis habẽt, vt vrina, ſtercus, aqua &c. ſunt, hunc notato proceſſum.

Recipe vrinam eamque prorſum deſtilla: ſimul aſcendent aqua, aer atque terra, in fundo verò manet ignis. Cõfunde poſtea ſimul omnia, deſtillaq; rurſus & quater ad hunc modum, & in quarta deſtillatione, primò ſurſum aſcendet aqua, demum aer & ignis, terra verò manet in fundo.

℞ Recipe tandem aerem & ignem peculiari vaſe, quos ponas in locum frigidum, & congelabuntur pinnacidiola quædam ſpinarum inſtar ſalis petrę, quę ſunt elementum ignis: quamuis inter deſtillandum etiam congelentur, in frigore verò magis.

De ſeparatione elementorum aquæ.

Bullire fac aquam per ventrem equinũ, & in fundo ſubſidet ipſa terra, quod aſcendit putrefiat in ſuum tempus, & poſtea deſtilletur per balneum, & aſcendet aqua priùs, & poſtmodum ignis. Stercora, vitriolum, tartarum, & quod ſuccoſum eſt, vt alumẽ, ſalia, & id genus alia per cinerem deſtillanda ſunt, eo ca-

lore

lore tam diu, donec aſcēdere nolint ampliùs, & aſcenderunt aqua & aer, terra manſit in fundo: poſtea per ignem aſcēdet ignis. Notandum hoc loco, licet elementa quatuor ſeparata ſint, in terra manent adhuc elementa quatuor occulta, tanquam fixa, prout à vitriolo manet caput mortuum, hoc ipſum eleua ſublimauè cum ſale armoniaco, ſic in oleum ſoluitur in quo ſunt aqua & ignis, & ipſa terra ſubſtantialiter manet: ſepara quæ ſurſum aſcenderunt, aſcendetque rurſum aqua, & ignis manebit in fundo: ſic de tartaro necnon de ſalibus intelligendum erit. Et quamuis liquorum plures ſeparationes exiſtant, latiùs de trāſmutationibus declarabimus. Notandū enim in corroſiuis terrę plurimùm eſſe præ cæteris elementis, quare per cineres ſeparanda ſunt, perque ſublimationem, vti demonſtrabimus.

De ſeparatione elementorum à vitris, & eis quæ vitrea ſunt.

Prout ſuprà ponimus de reſolutionibus marchaſitarum, hoc loco pariter de vitris intelligendum eſt, ac ſummè

conſiderandum, videlicet, vt cũ ſulphure prout lapides calcinentur, poſtmodum abluantur, & cũ ſale petræ & aqua forti, &c. prout anteà declarauimus, &c. Eorum elementa cognoſcuntur etiam per colores in deſtillationibus ex apparentia, quibus iſta concluſa volumus.

De ſeparatione elementorum in fixis.

Fixorum ſeparatio fit per ſublimationem, vti de ſalibus & liquoribus docemus, hoc diſcrimine tamen, quòd iſta cũ ſale nitro calcinãda ſint, & poſtea ſublimãda. Quamquam alia multa ſunt, quæ non ponũtur hoc loco, nihilominus intelligendum eſt rerum omnium ſeparationes his decem vĳs iam declaratis fieri debere. Latiùs de ſeparationibus quatuor elementorum notãdum eſt, quodlibet iterum ſeparari poſſe, ſcilicet ignẽ vt ignem, aerem vt aerem, aquam vt aquam, & terram vti terram, prout ſequitur.

De ſeparatione ignis.

Sciendum etiam ex elemento ignis elementa quatuor ſeparari poſſe: ad hũc modum, vt quum ignis violẽtiſſimè incenditur vel aſcendit, receptaculo vel

reſer-

reſeruacello receptum optimè clauſo, ponendum eſt in fimum equiuum per menſem, & in vno reperíes elemento quatuor elementa: quæ ſeparabis aperto vaſe, ſuperpoſitóque receptaculo, ſic aſcendet vapor atque deſcendet aer in vas recipiens. Poſtea quod ſupereſt per balneum deſtilla, ſic aſcēdet aqua: deinde per cineres aſcēdet ignis, & terra manebit in fundo. Quæ ſimilium elemētorum vires exiſtant, & quare hoc loco ſic declarata ſint, alijs libris exponemus latiùs.

De ſeparatione aeris.

Aeris elemētum optimo vitro receptum & per ſigillū Hermetis concluſum, Soli per integrā æſtatem eſt exponendū, ac digerendum: circulando permutatur in aquoſitatem indies magis creſcentē, quam ſeparabis ad hunc modum. Putrificetur in fimo equino ſeptimanis quatuor, poſteà per balneum deſtillabis vt ignem. De ſuis viribus alibi plura dicuntur.

De ſeparatione aquæ.

Eam vitro pleno prorſum, nec tantillùm vacuo, per ſigillum Hermetis con-

clusam calido Soli per mēsem exponas, vt cotidianum calorē habeat, ac si bulliret, verùm propter plenitudinem haud potest. Et tempore transacto putrefiat quatuor septimanis, pòst aperi, destillaq́; per alembicum triū rostrorum: hac via tria separantur elemēta, & in fundo manet eius aquæ terra, cuius natura virtutum haud minorum alijs plurimis locis fore predicantur.

De separatione terræ.

Terræ processus vt in aqua seruādus, excepto solùm in destillatione: similis est hæc illi quæ fit ad ignem, & eadē via conducenda. Hanc elementorum separationem hoc loco multis de causis ponimus, nedum quòd in Philosophia, verùm etiā in Medicina valde sit vtilis. De separationibus elementorum hactenus abūdè satis scripsimus, licet plura scribi queant, haudquaquam verò necesseria.

Iam separationem puri ab impuro, secundum assumpti nostri propositum declarabimus, Quæquidem fit eadē via, quam de Arcanis & Auro potabili docemus: quare huc non adducenda. Quamuis iste

tiis iste processus ab initio, prorsum idem non sit cũ eo qui de arcanis & magisteriјs ponitur, nihilominus præparationis viã eandem finaliter assumo per elementorum separationem. Quandoquidem ista separantur hoc loco, postmodum quodlibet ab immunditiјs existentibus in eo repurgatur, vt ex eis nihil deformis oriatur aut impedimẽti, quod aliàs bene fieri posset.

Finis Archidoxorum libri tertiј, de separationibus Elementorum.

ARCHIDOXORVM LIBER QVARTVS D. THEophrasti Paracelsi.

De quintarum Essentiarum extractionibus.

Nteà mẽtionẽ fecimus Essẽtiæ quĩtę, quę rebus inest omnibus. Iã initio suę tractationis intelligẽdũ quidnã ea sit. Est igitur Essẽtia quinta materia quædã ab omnibus quę natura ꝑduxit extracta corporaliter, & ab vnoquoque vitam in

ſe habente,cui vita pariter ineſt ab omnibus impuritatibus, & mortalitate ſeparata,mundata ſubtiliſſimè necnon ab omnibus elementis ſegregata. Sciēdum vtique, Quintam eſſentiam eſſe tantùm Naturam, vires, virtutes, & medicinam, quæ rebus inſunt, vt in ſuis domiciliis præter extraneā incorporationem: ſunt etiā colores, vita, proprietateſq; rerū. Ei ſimilis eſt ſpiritus vitæ, cuius res iſta permanens eſt, homo verò mortalis. Vnde colligi poteſt, ex hominis carne vel ſanguine quintā eſſentiā extrahi non poſſe: hac de cauſa quòd ſpiritus in eis qui ſpiritus virtutis eſt, moritur, & in anima vita exiſtit adhuc, quæ diſponit omnia.

Ea ratione quia ſpiritū ſuum amittit, omnino mortale fit, & quintam eſſentiam nullā exhibet ampliùs. Nā eſſentia quinta ſpiritus eſt eius rei, quæ quidem ex ſenſatis extrahi non poteſt, prout ex non ſenſatis. Spiritū enim vitæ habet in ſe Meliſſa, qui virtus eius exiſtit, vis, atque medicina: & quamuis à ſua radice ſeparata ſit, adhuc ineſt ei vita virtuteſque, hac de cauſa, quòd fixum quid & prædeſtinatum ſit: quapro-

pter

pter ab ea potest extrahi quinta essentia, nec non cum vita cōseruari sine corruptione, prout æternū iuxta suam prædestinationem. Si verò nos ad hunc modum præter corruptionem vitam cordis extrahere possemus, vt ex insensatis possibile nobis est, absq; dubio, mortis metu, morborumq́; perceptione perpetuò viuere possemus, quod fieri minimè potest, quare nobis ex eo mors expectanda venit,

Cùm igitur essentia quinta rerum virtus existat, primò nobis dicendum venit qua forma virtus & medicina rebus insint, ad hunc modum. Vinum in se continet magnam essentiam quintam, à qua mirandas operationes habet : operatio tamen quantitate vino longè minor existit. Fel in aquam iniectum, totam reddit amaram, etsi fel quantitate centuplicata superetur ab ea: vel vt croci pondus minimū, ingentem copiam aquæ tingit, quæ tota crocus non est : pariter intelligendū, in omnibus essentiæ quintæ paruam esse quantitatem, vt in ligno, herbis lapidibus, alijsq́; similibus: reliquum est purum corpus, de quo scribimus libro

de Separationibus elementorum. Nec intelligendum, quintam essentiam fore quintum esse quid supra elementa, cùm ipsamet elementum sit. Posset etiam existimare quispiã, temperatam essentiam fore non frigidam, non calidam, non humidam, neq; siccam, cùm talis non existat: nihil enim est quod in temperatura sit per quam ab elementis prorsus alienetur: sed omnes essentiæ quintæ secundum elementa naturam habẽt, vt essentia quinta auri secundum ignem, lunę secundum aquam, saturni secundum terram, & mercurij secundum aerem.

Quod autem essentia quinta morbos omnes curet, non fit ex temperatura: sed ex insita sibi proprietate, magna munditia puritateq́; suis, quibus admirãdè corpus alterat in munditiam & immutat: non aliter quàm ab oculo macula, vel pellicula tollitur, qui prius occæcatus erat: sic etiam viuo vitã essentia quinta mundificat in homine: non quòd vnius & eiusdem omnes essentiæ, quia recentes & excellentes æquè sunt, in æqualibus operationibus ideo ratione comple

xionis existant,&c.Prout si quis existimaret, Anacardi quintam essentiam tales ac similes operationes habere, quales auri quinta essentia, quòd ambo sunt ignei,longè seduceretur : quia virtutum prædestinationis & dispositionis differentia est. Animal omne spiritum in se vitæ continet, attamen in omnibus eadem virtus non existit, ideo quòd ex carne & sanguine constant omnia: sed vnũ ab altero differt,vt gustu : sic & eorũ essentia quinta,quæ virtutem non accipit ab elementis intelligendo simpliciter,sed ex proprietate in elementis existente, prout etiam de generatione rerum ponimus. Inde quidem oritur,stipticas esse nonnullas quintas essentias, aliquas narcoticas, attractiuas alias, aliquas verò somniferas,amaras, dulces,acetosas, stupefactiuas ,& aliquas in iuuentutem renouare corpus, alias eius esse conseruatiuas in sanitate, purgatiuas,aut constipantes alias , &c.quarum virtutes innumeræ sunt,à medicis tamẽ optimè cognoscendæ.

Quum igitur essentia quinta separatur à nõ essentia quinta,ꝓut anima quæ

dam à suo corpore,& in corpus assumitur: quænam infirmitas huic tam nobili naturæ, puræ, potentiq; resistere poterit, aut nostro corpori vitam adimere, præter mortem, quę prædestinata corpus & animam nostra separat? vt nos de vita & morte ponimus. Hoc loco pariter considerandum, vnumquemq; morbum indigere sua peculiari quinta essentia: quamuis aliquas doceamus, quæ ad morbos omnes aptæ sunt: qua ratione tamen id fiat, suo loco dicetur.

Latius dicimus, quintam essentiā auri quātitate minimam existere, quod reliquum est eius, spoliatum corpus existit in quo dulcedo nulla, nec acetositas, nulla virtus neq; vis remansit, præter mixtionem quatuor elementorū. Item hoc arcanum latere nos minimè debet, elementa nempe sine quinta essentia nulli posse morbo resistere, sed hoc solùm & aliud non efficere posse, præterquā absque viribus vllis calefacere vel frigefacere: prout si morbus calidus foret, frigiditate pellitur, at non ea absq; viribus, vt aqua, niueq; frigidis, quæ licet frigidæ satis existant, in eis tamen quinta essen-

tia non habetur, cuius viribus morbus expelli poſſet. Quapropter auri corpus inualidum eſt per ſeipſum, at eius eſſentia quinta ſolùm exiſtens in eo, corpori, nec non ſuis elemẽtis vires in eis exiſtentes præbet. Sic etiam in alijs omnibus rebus, quinta ſolùm eſt earũ eſſentia, quæ curat, ſanat, ac tingit corpus totũ, vt ſal cibum aliquem optimè cõdit. Eſt igitur eſſentia quinta, quę colorem exhibet vti virtutem: & poſtquam aurum ſuo calore priuatum eſt, quinta ſimul eſſentia caret. Non ſecus de cæteris intelligendum eſt metallis, vbi color eis ademptus fuerit, natura ſua priuata ſunt.

Similiter in lapidibus & gemmis, vt eſſentia quinta corallorum eſt cum rubedine pinguedo quędam, & corpus eorum albũ: item Smaragdi quinta eſſentia, ſuccus eſt viridis, & corpus eius etiã album. Non aliter de cæteris omnibus lapidibus intelligendũ erit, eos nempe naturam ſuam, eſſentiam & proprietates cum coloribus amittere, prout in ſuis extractionibus docemus peculiariter.

Id ipſum in herbis, plantis, & alijs pro-

ductis crescentibus intelligi debet. Itidē in carne sanguineque, de quibus nulla quinta essentia potest elici, rationib. antea positis, at bene similitudo quæpiam essentiæ quintæ potest ab eis extrahi per nos, ad hunc modum. Carnis frustum vitam adhuc habet in se, primò quia caro adhuc existit omni cum sua natura viribusq;. Quapropter in ea vita est: licet vera vita non sit, nihilominus est vita præseruatiua, tam diu donec putrefacta sit. Quare discrimen hoc notandum venit, quo quidem herbæ siccæ, similiaque prout caro sunt existimanda: nam eis deperijt spiritus ille viridis, id est, vita. Possunt igitur emortuæ res ad emortuam quintam essentiā assumi, prout caro potest omnes de se virtutes exhibere, peculiariter in partem vnam segregatas à suo corpore: sic & sanguis, ac herbæ siccæ. Quæ quidem, etsi non sint viuæ quintæ essentiæ, nihilominus demonstrant emortuam quintam essentiam aliquas virtutes patefacere. Metalla verò nec non lapides perpetuam in se vitam essentiam habent, non moriuntur, at vti hæc metalla sunt, aut lapides,

co-

corum etiam pro ratione vita longa est. Quare perfectas etiam quintas essentias exhibent, quæ pariter ex illis extrahi possunt.

Qua via iam essentia quinta sit extrahenda videndum. Multæ quidem viæ sunt, aliquæ per additiones, vti per acetum, aliæ per balsamum, per separationes elementorum, ac plures alias demonstrationes quàm hoc loco ponamus

Quocunq; modo fiat, essentia quinta non debet extrahi per mixtionem rerũ non conuenientiũ, aut per additionem, sed elementum quintæ essentiæ solùm est extrahendum à corpore separato: similiter ex separato per id quod extractũ est. Varij modi reperiuntur, per quos essentia quinta potest extrahi, videlicet per sublimationẽ, calcinationẽ, ꝑ acetũ, per corrosiua, per dulcia, per acerba, &c. quacũq; via fieri potest. Notandũ est, vt omne quod ad essentiam quintam admixtum fuerit ob necessitatem extractionis, id ipsum rursus extrahatur, & ita maneat essentia quinta sola, nullis coinquinata rebus alijs aut permixta. Fieri

namque posse,vt à metallis,& prȩsertim ab auro, quod non per se potest superari,quin adhibeatur corrosiuum aliquod aptum,vt ab eo postmodùm separari valeat, vt sal quod aqua fuit,iterum ab aqua trahitur, vt hæc sale sine maneat exrahi possit essentia quinta,non est credibile. Id considerandum tamen venit, scilicet omne corrosiuũ ad hoc idoneũ non esse, quòd non omnia separari possunt. Ad hunc modum intelligendum,si vitriolum aut alumen aquæ permiscetur,neutrum ab ea postmodum absque detrimẽto vel corruptione separari potest iterum, quin asperã post se terream substantiam relinquat,ea de causa quòd aqueum vtrumq; sit,ac similia duo concurrant: quod hoc loco fieri non deberet. Quapropter animaduertendum, vt aquosum ad aquosum non assumatur, oleatum nullum ad oleatum,resinatum nullum ad resinatum, sed contrarium separare debet quintam essentiã, & extrahere prout aquæ,oleaginosorũ quintas essentias, vti de metallis intelligendum, & oleaginosa quintas essentias aquosorum,vt à quintis herbarum essen-
quo-

tijs intelligere possumus. Sũt igitur post separationem & extractionem essentiæ quintæ separanda corrosiua, quod factũ facilè fuerit: nam oleum & aqua leuiter separantur, at oleum ab oleo non, nec aqua similiter ab aqua sine permixtione trahi potest: quod quidem in essentiam quintam damnum adferre posset maximum. Oportet enim quintã essentiam claram & immaculatam, absque mixtione cuiusuis esse receptam, vt vnicam substantiam habeat per quam totum penetrare corpus valeat. Subtilitas eius & vires inuestigari funditùs nequeunt, non magis quàm eius origo potest vnde primò processerit plenè cognosci. Multos enim gradus habet: vnum contra febres, vt opiatorum: vnum contra hypposarcham, vt essentia tartari quinta: vnum contra apoplexiam, vt auri: vnũ contra epilepsiam, vt vitrioli, quorum numerus infinitus, vt experientia. Quãobrem summè considerandum ac elaborãdum, vt vnicuique morbo suus verus inimicus assignari queat, sic incredibile natura præstabit auxilium: quod in sequentibus melius declarabitur ac

promouebitur latius. Non poſſumus de gradibus eius loqui, prout ſimplicibus in medicina gradus omnes aſſignãtur, ea de cauſa, quòd eſſentiæ quintæ graduũ ad ſimplicium gradus nulla fieri cõparatio poſſit nec debeat. Sed quũ gradantur, ex vnius quàm alteriùs excellentia maiore ſit, & nõ iuxta cõplexiones, ac ſi diceretur, quintam eſſentiã Anthos fore calidiorem eſſentia quinta Lauendulæ, vel quintam eſſentiam Veneris, Lunæ quinta ſicciorem eſſentia: his verò non conſideratis, gradus alicuius ſupra multarum aliarum gradus, ex magnis virtutibus cognoſci debet, ad hunc modum videlicet. Quinta eſſentia Antimonij lepram curat, & eſſentia quinta corallorum ſpaſmum & contorſiones pellit. Vt iam cognoſcatur vtra melior & altior gradata ſit, aliud iudicium eſſe non poteſt, quàm Antimonij quintam eſſentiã fore potiorem & altiorem, ex eo quod lepra grauior infirmitas exiſtit, quàm colica ſit cũ ſuis annexis. ¶Iuxta proprietatem igitur, quam habet contra morbos, gradus eius conſiderãtur etiã in vno morbo, prout in lepra, quã eſsẽtia quin-

ta Iuniperi pellit, etiam quinta essentia ambræ, quinta pariter essentia antimonij, nec nõ auri quinta essentia. Etsi quatuor istæ curant lepram, cum differentia tamen id præstant, cùm ad eiusmodi curam in eodem gradu non existant. Nam essentia iuniperi morbũ hunc pellit per summam repurgationem & mundationem, quã operatur in sanguinẽ, & in venenum: & quia non ita perceptibilis est, in istius curæ primo gradu numeratur. Quinta essentia ambræ venenũ etiã adimit, & magis pulmonẽ, cor, & membra lepręmundat, quare secundus ei gradus tribuitur. Antimonij quinta essentia vltra quòd ambas virtutes iã dictas habet, mundat cutẽ, & corpus totum acuit ac renouat mirum in modum: quamobrẽ tertiũ grudum obtinet. Solis autẽ essentia quinta has operationes omnes exequitur sola, tum radicitùs omnia lepræ signa tollit, ac renouat corpus, vti mel & cera mũdãtur, & à suo fauo repurgãtur: hac de causa quartũ gradum occupat. Hoc modo gradus essẽtiæ quĩtæ cognosci possunt, vnus ab alio: hoc est, quis eorum altior existat. Item simplicia suis in

proprietatibus cognoſci debent: nã iuxta has eorũ eſſentia poteſt in ſupremis ſuis gradibus haberi.

Eſt quod latiùs eſſentiarum quintarum cognoſcamus differentias: nam aliquæ iecinori, morbis eius omnibus reſiſtendo plurimùm inſeruiunt: nonnullæ capiti, renibus aliæ, pulmoni quædam, & aliquæ ſpleni, ſimilibuſque varijs modis: item in ſanguine quædam, ſolùm operantur, aliæ ſolùm in phlegmate, quędam in melancholia tãtùm, aliæ ſolùm in cholera: quædam aliæ ſuas operationes tantùm in humoribus habent: quædam in ſpiritu nutritiuo : quædã in oſſibus operantur , in carne quædam aliæ, quædam in medullis , in cartilaginibus aliæ, quædam in arterijs: ſunt & aliæ quæ ſolùm contra quoſdam operantur morbos & cõtra nullos alios, vt contra paraliſim, caducum , contracturarum, contra fluores, hydropiſim , &c. Narcoticæ quædam etiam reperiũtur, aliæ quidem anodinæ, quædam ſomniferæ, quædam attractiuæ , purgatiuæ , mundificatiuæ, conſeruatiuæ , regeneratiuæ , nonnullæ ſtupefactiuæ, &c.

Quædam

Quædam alię reperiuntur,quæ renouant & reſtaurant,hoc eſt, corpus, ſanguinem & carnem tranſmutant. Aliquę per conſeruationem diuturnitatis,quędam in trãſmutationem, aliquæ per accenſionem.Etiam intelligendum eſt aliquas habere formam ſpecificã, alias appropriatam,influentem alias,alias naturalem, Summatim plures earum virtutes exiſtunt, quàm deſcribere valeamus, & earum operationes in medicina plurimùm admirandæ necnon inperſcutabiles, vti varÿs modis contingit,aliquas eſſentias quintas centum annorum hominem,reddere ſimilem ei qui vigenarius tantùm exiſtit, idq́ue viribus & potentia.Quiſnam inter homines tãti myſterÿ poſſet originem inueſtigare, vel vbi naturaliter oriuntur materiæ primæ? Simile quidem ſupremo noſtro Creatori cùm conueniat,eſt relinquendũ. Quis enim inſtruet nos vt cognoſcamus quibus viribus antimonÿ quinta eſſentia pilos eÿcit, & nouos excitat?Item eſſentia quinta Meliſſæ dentes eruat, vngues manuum,pedumq́ue ac nouos reddat? & eſſentia quinta Rebis cutem renouet?

Chelidonię verò corpus immutat & renouat in bonũ & melius, non secus ac imaginẽ coloris renouatam. Lõgè plures existũt similes, quas hic omittimus, capitulisq́; suis declarandas reseruamus.

Qua ratione tandẽ fieri posset vt nobilem istam Philosophiã atq; Medicinã possemus relinquere, cùm natura nobis in & ex eis tã admiranda prębet experimẽta, facultatesq́; reliquę omnes in cauillatione positæ sint, atque defectibus? Cur nos hoc ipsũ nõ delectaretur, nẽpe quòd quinta essentia Carlinę vires adimit alteri, prębetq́; huic qui vtitur ea? Itẽ quòd Auri quinta essentia leprosũ totũ inuertit, ac lauat, vt intestinũ aliquod in macello? cute pariter eũ exuit, nouãq́ue reddit, soluit organa vocis, totam leprosam cõplexionem aufert, & efficit vti si recens ex sua matre prodiret.

Quapropter ad eiusmodi quintarum fabricationẽ essentiarũ volumus animũ conuertere, Viam extractionum earum diuidentes, vnam ad metalla, aliam ad marchasitas, aliam ad salia, ad lapides & gemmas aliam, aliam ad ardentia, aliam ad cresentia, aliam ad aromata, aliam ad

bilia & potabilia: quas omnes declarare conabimur. Notandũ tamen vt in quintarum essentiarũ practica theorices & naturalium habeatur bona, cognitio theoricę tantùm, videlicet rerum proprietatum ad nataraies morbos. Nec etiam ignorandum, inter quintam essentiam, Aurũ potabile, Arcana, Magisteria, nec non id genus alia differentiam esse, talem videlicet, quòd essentia quinta nõ potest iterum in suum corpus reduci, at Aurũ potabile bene in suũ corpus metallicũ rursus trãsmutatur: quare longè nobiliores in essentia quinta virtutes existunt, quàm in alijs.

Iam vnius al alteram essentiam quintam cognoscenda est differentia, tũ quid ipsa sit quãuis antea satis eam explicuimus, tamen admonet me practices alia via quadam per quam essentiæ quintæ possunt etiam extrahi cõditiones atque naturæ quædã eius inueniri. Quãuis istæ nõ apparẽt in forma quintę essentię, nec etiã ad eundẽ fiant modũ: & non solùm in vno sunt elemento, prout essentiam quintam fore decet, nihilominus istarum rerum quinta essentia, potiùs meo

iudicio, quàm essentia quinta vocari debet Arcanum & mysterium quoddam: de quo plura scribenda forent quàm de quinta scripsimus essentia: cùm tamen id libris Paramiri declarauerimus, hoc præterimus loco. Arcanorum & mysteriorum artis eiusmodi numerus est infinitus & imperscrutabilis, eorũ viæ multæ concurrunt hominum ingenijs perspicacissimis: inter quæ tantùm quatuor huc adducimus. Arcanorum istorũ primum est Mercurius vitæ, secundum est Materia prima, tertium est Lapis philosophorum, quartũ verò Tinctura. Quanquam hæc arcana relatu magis angelica quàm humana sunt, nihilominus ab eis non abhorremus, at potius indagare naturæ vias conamur, & omne quod ex ea procedit, quo naturaliter eam intelligere valeamus. Prout loquimur de Mercurio vitæ, qui non est essentia quinta, sed arcanum, quòd in eo multæ virtutes ac vires existant, quæ præseruant, conseruant, ac regenerant, vti libro de Arcanis scribimus.

Similiter etiam prima materia, nedũ in viuentibus, verùm etiam in mortuis

corpo-

corporibus ad modū eundem plus quã naturaliter operatur. Itidem & lapis philosophorum efficit, qui corpus tingēs id etiam ab omnib. ſubleuat morbis, vt metalla quæuis à ſuis impuritatibus. Vt etiã tinctura, quæ lunam in ſolem tranſmutat, non aliter morbus mutatur in ſanitatem hac ipſa: pariter & alia magiſteria faciunt, vt elixira, nec non aurum potabile, de quibus ſingulis ſuis libellis agitur.

De extractione quintæ eſſentiæ ex metallis.

Breuibus quintarum eſſentiarum extractionē à metallis abſoluemus. In eis multi plurima tentarunt & experti ſunt noſtris temporibus, quibus occurrerũt multa: varias enim vias ingreſſi fuerunt. De metallis igitur intelligēdum, ea duas in partes diuidi, ſcilicet in ſuam quintam eſſentiam, & in ſuum corpus, ambo liquida potabilia ſunt, quæ ſimul nõ permiſcentur, ſed impurũ corpus quintam eſſentiam eijcit ad ſui ſuperficiem, prout à lacte coloſtrum. Fiunt hac via duæ pinguedines aut viſcoſi liquores ex metallis, qui ſeparandi ſunt: corporis vi-

ſcoſitas alba ſemper exiſtit ex metallis omnibus, at eorum eſſentia quinta colorata, ſicut anteà de metallis ſeptem explicuimus. Habent etiam proceſſum eũdem omnes qui tales ſunt.

Proceſſus extractionis eſſentiæ quintæ ex metallis.

Metallum in aquã ſoluatur, poſtmodum hoc ſolutum per balneum deſtilletur & abſtrahatur putrificeturq; tamdiu donec in oleum reducatur, quod è phialis paruis aut cucurbitulis per alembicum deſtilletur, & pars vna metalli manebit in fundo, hoc iterum in oleum vt prius adducatur, ac deſtilletur tam diu, donec omne metallum aſcenderit: poſtea putrificetur iterum per menſem: lento demum igne rurſus deſtilletur, & vapores omnes aſcendent atque deſcendent in receptaculum, quos amouebis. Tandem aſcendent obſcuri duo colores, vnus albus, alter verò iuxta metalli naturam & conditionem. Et cùm aſcenderint omnino, ſeparantur in recipiente, ſic vt eſſentia quinta maneat in fundo, color albus corporis natat ſuperius.

Hæc

Hæc duo ſeparato per attractoriũ.Phiala recipe quintam eſſentiam, altera, cui vinum ardens affunde purificatũ,& maneat cum ea tam diu, donec prorſus acuatur: poſtea coletur vel ſeparetur ab eſſentia quinta,&recens iterum affundatur,hoc toties feceris,donec acuitatem nullam percipias amplius. Tandem aquam bis deſtillatam affundas, qua quidem abluatur, & ad ſuam dulcedinem adducatur,in qua ſeruato. Hac via præparatur eſſentia quinta metallorum.Album verò ſi reduxeris,habebis inde malleabile corpus album & metallicum, quod cognoſci nequit ſub qua ſpecie cõtineatur. Plures aliæ viæ reperiuntur ad extractionem eſſentiæ quintæ,quas quidem ſubticemus,quod à nobis extractiones quintarum eſſentiarum non exiſtimentur,at bene tranſmutationes,in quibus extractio nulla ſit, nec venit in vſum.

De extractione quintæ eſſentiæ ex marchaſitis.

In marchaſitis etiam variæ viæ reperiuntur ad earum eſſentiæ quintæ extractionẽ, quas etiã eſſentias quintas fore

minimè iudicamus, etsi maioris virtutis existant, quàm earum essentia quinta, prout etiam de arcanis, magisterijs, & elixiribus docemus. Noster quintam essentiam ab omnibus metallicis marchasitis extrahendi modus & vsus est similis metallorum extractionibus. Quòd antea dixerimus, quintam essentiam essentiam esse rerum supremas vires, ac etiam de arcanis idem, quæ maiora tamẽ essentijs quintis existunt: ratio hæc est, quod arcana contineant in se quintas essentias, & vltrà tantam ad subtilitatem reducta sunt, & acuitatem, vt ex his virtutem accipiant, essentia quinta longè maiorem, tum propter appropriatum eorum & specificum.

Processus extractionis quintæ essentiæ ex marchasitis.

Accipe marchasitę minutissimè contritæ libram vnam,

Corrodentis aquæ libras duas. Simul permixtæ maneant in digestione mensibus duobus aut tribus, & reducentur in liquorem: hunc destillabis omnino per ignem, & ascendet in vaporẽ, quem vnà putrificabis in vno ventre per mensem

ſem:poſtea deſtilla ſicut metalla,duo pariter vt in illis colores aſcendent, album vnum,alterum eſſentiæ quintæ. Album relinque, niſi foret ex alba marchaſita vel ſtannea, tum à ſpiſſitudine cognoſcas vnũ ab altero.Inferiorẽ accipe, quẽ ad ſuam dulcedinem adducas, vt ſuprà de metallis. Ad hunc modũ extraxeris eſſentiã quintã à marchaſitis, abſq; viriũ, aut virtutum vlla corruptione.

De extractione quintæ eſſentiæ ex ſalibus.

Quintam eſſentiam à ſalibus extrahendi modus,fit peculiari via quadam, vt eorũ vires non imminuãtur ad hunc modum.

Accipe ſalia,quæ calcinabis optimè: ſi volatilia ſint,adures: poſtmodum reſoluãtur in tenuitatem, & in aquam deſtillentur. Aquam hanc in putrefactionem ponito per menſem, & per balneũ deſtillato,& aſcendet aqua dulcis,quam abijce.Quod aſcẽdere noluerit amplius iterum in digeſtionem ponas per menſem alium,& deſtillata ſicut prius,ac toties donec amplius dulcedo nulla perci-

piatur. Hac via iam habes quintã essentiam salis in fundo, ex adusta libra vix duas vncias. Huius salis ad hũc modum extracti, si communis fuerit, solùm vncia semis plus condit in cibis quàm alterius libra semis: nam eius essentia quinta duntaxat adest, & corpus ab ea per liquidam solutionem abstractum fuit.

Hac ratione quinta separatur essentia salium omnium. Sed ab alumine vitrioloq; per aliam viam extrahitur, ad hunc modum: ista calcinari se non permittunt ad fluxum, quo salia sunt adducenda: quapropter post eorum calcinationem est quòd aduras ea, resoluasq; iuxta practicæ tenorem: & postquam resoluta sunt, aquas iterum affunde quæ processerunt ab eis, & iuxta processum de salibus datum progredere: nam essentiæ multùm ascendit cùm humiditate, quæ sic iterum ad fundum resedit in compositione putrefactionis, & ita simul iterum conueniunt redeuntque.

De ex-

De extractione quintæ eſſentiæ ex lapidibus, gemmis, & vnionibus.

Ex lapidibus, gemmis & vnionibus, quorum proceſſus idem eſt, quintam eſſentiam extrahendi modus omnium excellentiſſimus & admodum ſubtilis ac induſtrius exiſtit in opere. Minima quantitas etiam ex iſtis eſſentiæ quintæ poteſt haberi, & quantò ſubtilior ac purior, tantò paucior, Vix aut non labore dignum eſt, ex craſſis magnis vilioribusq; lapidibus, vt eſſentiam quintam cupiamus habere, cùm in eis parùm virtutis exiſtat, quo fit etiam, vt parùm admodum ab eis exeat.

Proceſſus extractionis eſſentiæ quintæ ex lapidibus, gemmis & vnionibus.

Accipe gemmas aut margaritas, vel vniones, contũdas in fragmẽta craſſiuſcula, nõ in puluerẽ, & in vitrũ poſitis acetũ radicis affunde, vt quatuor aut quinque digitis latis ſupereminеat, & integro mẽſe digerantur in ventre equino, quo peracto, materia tota liquida futura eſt. Hãc

alio recenti radicato lauabis aceto,concutiendoq́; ſimul permiſceto: ſic recipit acetum in ſe lapidis colorem. Coloratū in vitrum aliud effundes,acetum rurſus affunde prout antea, toties donec amplius non coloretur. Colore continetur eſſentia quinta,reſiduum eſt corpus.Accipe colores,& in ſiccitatem lentè bulli-re ſinito,poſtmodum aqua deſtillata ſæpius abluito, quouſq; dulcis fiat, vt ſuprà.Tandem hunc puluerem ſuper marmor ſolui permitte: gemmarum & vnionum ad hūc modum habebis quintam eſſentiam. Eſt quod animaduertas in vnionum coloribus:ipſi namq; reſoluuntur in colorē ſpiſſi lactis, & corpus eorū eſt arenoſum & viſcoſum: ab eo digno-ſci poteſt vnum ab alio. Simile de Criſtallo fit,eius eſſentia quinta ſupereminet,viſcoſo corpore quodam remanente.His extractionum eiuſmodi cognitio ſat ſuperq́; haberi poterit.

De extractione quintæ eſſentiæ ex ardentibus.

Ardentia dicūtur omnia,quæ nec ad cibū,neq; potū vſui ſunt, & ex ſua natura ſubijciūtur vſtioni,demū incorporalē

ſub-

ſubſtãtiam de ſe præbentia, quorum eſſentiæ quintæ ꝓceſſus extractionis hic eſt: Simile corpus minutiſſimè tritum in ollam vitreatam eo plenam colloca, ſigilloque ſapientiæ coopertam ne reſpiret, igne circulatorio per viginti quatuor horas vrito, ſic vt in æquali calore maneat, olla cadente prunarum inſtar. Ab igne poſtmodum extractum, nutricetur in fimo ſeptimanis quatuor, poſtea deſtilla quicquid aſcendere volet: hoc in equino ventre ponatur ad humiditatem ab eo totã deſtillandum, & rurſus ad putrefaciendum, quouſque nulla humiditas ampliùs exeat: eius tum demum quod acceperas eſſentia quinta manet in fundo. Hac via trahitur eſsẽtia quinta ex omnibus rebus oleũ in ſe con tinentibus, reſinam, picem, aut ſimilia, prout ex terebintho abiete, iunipero, cypreſſo, &c. ſeminibus omnibus, fructibus, ac ſimilibus. Notandum longè plures extrahendi quintam eſſentiam ab iſtis, alibi vias atque modos haberi, quibus odorifera, ſubtilis & clara prorſum exit. Verùm iſti modi nõ ſunt extractiones eſſentiæ quintæ, ſed magiſteria quæ-

dam earundẽ rerum,per quæ, pro parte quinta ſimul eſsẽtia in permixtione ſurſum aſcẽdit. Non eſt tamẽ eſſentia quinta perfecta,cùm lignorũ eſſentia pinguedo quędam ſit,aut reſina ſpiſſaq; ſubſtãtia,quòd in magiſteriorũ forma non extrahatur. Quare quinta eſſentia terebinthi arboris curat vulnera, ſed vbi modo ſupradicto fuerit extracta ab alijs magiſterijs,ea non curat, quod fundamẽtum eſſentiæ quintæ non habeat in ſe, Magiſteria ſiquidem à quintis eſſentijs hac ratione ſeparãtur,quòd ſolùm complexiones & elementa quatuor concernãt, quæ tamen eſſentiarum quintarum natura non eſt: item illa ſpiritualiter iſtam recipiunt,& non in eſſentia propria materialiter,vt patet in capitulis.

De extractione quintæ eſſentiæ ex Creſcentibus.

Creſcentia dicuntur hoc loco nobis illa quæ decidunt,& rurſum creſcunt,vt herbæ,frondes & ſimilia,quorum etiam extractionis quintæ eſſentiæ varij modi reperiuntur cum aliarum additione rerum. Sed abſq; mixtione cuiuſuis extrahi debet cum retentione ſuorũ guſtus colo-

coloris, necnõ odoris, vt in iſtis augeatur, & non diminuatur. Prout in muſco, ambra & zibeta, quorũ eſsẽtia quĩta cũ odore toto prorsũ extrahitur, eorũ corpore fœtẽte poſtea, ſic vt nullius momẽti ſit ampliùs, neq; in guſtu, nec in odore, minùs in natura, ſic de cęteris eius generis omnibus intelligẽdũ de ſuarũ quintarũ eſſentiarũ extractionibus. Et quãuis Muſcus, ambra & zibeta hoc nõ adducãtur capitulo, cùm de his peculiariter ſcribamus: at ſolùm de creſcẽtibus agimus in pręſentia, prout, lilium, ſpica, frondes, &c. ſunt, quorũ extractioni eſſentiæ talis eſt proceſſus.

Recipe Creſcentia contuſa per quàm optimè, quæ ponas in vas aliquod aptũ, & in vẽtrẽ equinũ ſeptimanis quatuor: poſtea deſtilla ꝑ balneũ, iterũ ponãtur in fimũ equinum diebus octo, & rurſus per balneũ maris deſtillẽtur, aſcẽdet eſsẽtia quĩta ꝑ alẽbicũ, corpus verò manebit in fundo. Si quid eſsẽtię quĩtę reſtitiſſet in fundo, putrefiat vlteriùs, & fac vt priùs. Accipe tandẽ aquã deſtillatã hãc & creſcẽs hoc iterum adde, ac ita per pellicanũ digerantur ſimul diebus ſex, inde color

ſpiſſus fiet,quem per balneum maris abſtrahes,& recedet corpus, in fundo quinta eſſentia remenente. Hanc ſepara iuxta retortorum proceſſum, aliàs preſſorium à fecibus, & ſinito quintam eſſentiam hanc digeri diebus quatuor,ad hũc modum habebis eam in odore, ſucco, virtuteque perfectam, & in ſpiſſa ſubſtantia.

De extractione quintæ eſſentiæ ex aromatibus.

Quintam eſſentiam ex aromatibus, vt muſco, zibeta, camphora, ſimilibuſque modũ extrahendi iam docebimus. Primò debent in aliam inſeri formam, & ab ea tandẽ ſeparari: quinta eſſentia reperitur in eiuſmodi ſeparatione,prout ſequitur.

Accipe oleum amigdalinum,cui corpus aromaticum admiſceatut, & in vitro ſimul digerãtur in Sole ſuo tempore,donec in paſtam redacta ſint:poſtmodum à ſuis fecibus exprimantur. Ad hũc modum ſeparatum eſt corpus à quinta eſſentia, quæ ſic oleo permiſcetur, ab eoque hac via ſeparatur.

Accipe vinum ardens rectificatum,

quo

quo perfundatur oleum ſupradictum, & in digeſtione ſex diebus relinquãtur, poſtmodum per cineres deſtillentur: aſcendet vnum ardens & eſſentia quinta cum eo, remanet oleum in fundo, ſine quauis eſſentiæ quintæ ſuſtantia. Poſtremò deſtilletur vinum hoc per balneum maris, & in fundo manet eſſentia quinta in olei forma ſeparata, horum & aliorum, quorumcumque ſimilium.

De extractione quintæ eſſentiæ ex comeſtibilibus & potabilibus.

Eſſentia quinta comeſtibilium non aliter eſſe debet, quàm in ſimili forma prout id ipſum, ea nempe cibandum eſt vti carne. Nam eſſentia quinta comeſtibilium optimum eſt nutrimẽtum. Et quamuis à carne prout antea diximus nulla quinta eſſentia trahi poteſt, nihilominùs ab ea bene poſſumus extrahere, quo ad ſuum eſſe, quod ęquipollet eſſentię quintæ, prout ſequitur.

Accipe comeſtibile cõciſum, & in vas aut cantarum optimè lutatum, bullire ſinito per tres dies: poſtea quod in cãtharo fuerit per ſetacium aut lintheum tranſire facias, & per balneũ deſtilla ma

ris, ascendit primò quædam aquositas, quæ postquam tota pertransiuerit, in fundo relinquitur essentia quinta. Summum est hoc nutrimentum præ cæteris omnibus quæ ponere possimus vel declarare. Potest etiam ex potabilibus extrahi quinta essentia varijs modis, at hic est processus, quem ad opus hoc potissimum existimamus idoneum & verum.

Accipe quoduis potabile pellicano conclusum vt est cũ tota sua substantia, digeriq; per mẽsem in equino fimo permitte, meliùs tamẽ erit per annum aut ampliùs, & inuenies in pellicano digestũ quid. Hoc ipsum per balneum separato, postmodũ per cineres, & postremò per ignẽ, ad hũc modũ habebis tres quintas essentias, quę pariter omnibus potabilibus insunt multis de causis, vti de generationibus rerum ponimus.

His tribus quintis essentijs extractis, & peculiari quæque suo vase reposita, duæ posterioris latiùs digerantur, & in balneum inde maris ponãtur, & ascendit plus essentiæ quintæ prioris: idipsum toties facito quousque prioris ampliùs

nihil prorſus aſcendat, hoc modo per quàm optimè ſeparatę ſunt. Quòd ita breuiter quintã eſsẽtiã docuerimus omnium, breuemq́; viam extractionis eius, non eſt quòd miretur quiſpiam, nec ob currentẽ manum aut calamum. Quandoquidem ſingula bene poſita ſunt, & non ita ſuccinctè quinta per nos eſſentia ſcripta, quin opus & labor ad eam neceſſaria, clariſſimè demonſtrẽt. Quid multis opus eſt ſcriptis nobis atq; lectoribus nauſeam vt excitemus, non conſiderantes, exercitium & vſum docere ſingula, tum quàm admirandæ virtutes atque vires eius exiſtant? vbi tamen ad eundem extracta modum fuerit, prout nos docuimus, & latiùs vltimis libris quod ad hanc Archidoxorum partem attinet elucidabimus: & ita quintam rerum omnium eſſentiam abundè ſatis enarrauerimus. Et quamuis ante nos multi, varijs documentis grandia quædam ſcripſerunt de quintis eſſentijs, nihilominùs eorum ſcripta pro quinta non exiſtimamus eſſentia, cuius cauſam antea ſatis adduximus. Ab eis etiam percepimus, æris viride quintam eſſentiam

existimatam esse, cùm nō sit, sed crocus veneris est quinta veneris essentia, sic intelligenda. Flos aeris est trāsmutatio cū substantia veneris & subtili simul & ex omni cōplexione venerea tracta, quare nulla quinta potest essentia fore, sed crocus veneris vt nos docuimus, vera quinta essentia, cùm sit potabile quid sine corrosione, permixtioneq; diuisū à corpore, valde subtile, magis etiā quàm hoc loco scribamus, ad euitandā prolixitatē.

Sic etiam crocus Martis & eius ferrugo pro quinta fuit essentia hactenus existimata, cùm non sit: at crocus Martis, hoc est oleū Martis. De his plura ponimus de transmutationibus in nostra philosophia.

Essentia quinta quidem ad hunc modum intelligenda est, eam scilicet aliud nihil esse, quàm separatio quædam virtutum à corpore, quibus medicinæ virtus omnis inest & essentia. Quid verò flos aeris, & flos Martis existant, ac similia plura, loco de magisterijs continetur.

Non aliàs de vegetabilibus ac herbis & similibus intelligēdum est. Et quāuis
graues

graues admodum essentiæ quintæ virtutes proposuerimus, nihilominus earũ virium & qualitatum pars minima recitata fuit: maximè verò declarauimus, quînam intelligenda foret. Eius quæ, quantæq́; vires & virtutes existunt, vbi cognouerimus, pariter nobis innotescere poterit maxima potestas quam habemus in manibus, quum tamen ea probè sciuerimus vti, considerareq́; maturè, cur homo creatus fuerit, & ei cuncta subiecta sint in terris: item nullum siue bonũ siue malum sine causa fore: quod nos de rerũ natura clarius declaramus. Istud namq; fundamentum fidem secum adfert vnius creatoris, & eius erga nos amoris, tanquam optimi patris erga suos filios. Quare nos aliud nil, neq; simulatę neq; mortuæ fidei cuiuspiam imitamur sed solùm Deum, naturam, & artem in ipsa natura. Quapropter eum solùm in hac vita, nec non in perpetuum inuocamus, idq́; solùm in istis credimus, quòd videmus ita fore: nihil quod naturæ nõ cõuenit, aut præter ipsam est, recipientes.

LIBER ARCHIDOXORVM QVINTVS THEOPHRA- sti Paracelsi Magni.

De Arcanis.

DECLAratis essentijs quintis ad Arcana conferemus nos ex ordine conscribēda, cum istis plus tribuamus quàm essentiarum viribus quintarum: inter quæ nos docet experientia, differentiam esse maximam à potentissimis operationibus, per quas nobis apertissimis demonstrat indicijs, quæ meliora sint, vtiliora, vel minora viribus existant. Possumus vnum alterius loco iuxta rei competentiam in medicamentū assumere. Sæpius antiqui iudicarunt, arcana fore quintas essentias, quòd longè subtiliora viderēt ea crassioribus substantijs, ac subtili natura mirum in modum cognoscerent. Error tamen hic fuit eorum, non à ratione, sed practices opinione potius ortum habens, cùm determinatæ graduum altorum differentiæ notitia nulla penes eos fuerit, at quēuis altiorem aut supremum gradum quintarum essentiarum

loco habuerint. Id non solùm in practica, verùm etiam & potius à medicamentorum operationibus cognosci debet.

Priusquam igitur arcana tractemus, videndum atque sciendum, cur ita vocentur, & quid Arcanum sit, cùm tam excellens nomen habeat, habereq; non immeritò debeat. Quandoquidem arcanum dicitur hac ratione tantùm, quòd corporale non sit aut mortale, sed vitæ perpetuæ quid supra naturam omnem, & intellectu cognituúe non humanum. Ad corpora nostra comparata quidem arcana, iudicanda sunt incorporalia, nec non essentiæ plurimùm excellentioris ad nostram, quàm album & nigrum sit intelligendum. Potestatem habent nos transmutandi & restaurandi, sicut arcana Dei iuxta suam induitionem. Et quãuis in nostris æternitas, aut cœlestis illa simphonia non sit, nihilominus ad nos cõpatata, veluti cœlestia iudicãda sunt: cũ nostra corpora magis quã naturæ sit possibile vel perscrutabile, cõseruẽt, in eisq; mirũ in modũ operẽtur suis demõstrationib. Nõ aliter igitur naturalia hęc arcana, ꝙ ad medicinã attinet ad corpora

nostra, quàm arcana Dei sunt, ad illa cõparanda. Nec etiam aggrauamur scribere hæc arcana fore, maioraq; natura, tũ in nobis, vitam instaurandi potestatem habere maximam, vt illa quatuor quæ ponemus efficiunt. Neq; fabulas inanes inutilium Dei seruorum curamus, existimãtes eos non magis intelligere, quàm cæcos videre. Non enim est arcanũ Dei, hoc est, arcanum in vna essentia: verùm alterum est arcanũ ipsius naturæ. Nam arcanum solùm in virtute rei consistit, millies istã excellens. Possumus itaq; loqui, hoc est arcanum hominis, id est eius donum & virtus, quæ retinet in æternũ: prout aliјs libris istud arcanũ ponimus. Duobus ergo modis arcanum intelligẽdum venit: vnum perpetuum, alterum verò pro perpetuo: quod verò conuenit huic, ei tribuimus, iuxta sui tamen existimationem & prædestinationem. Arcanorum similium quatuor solùm nobis à puerilibus annis innotescunt, quibus libellum complebimus hunc, nobisq; satis laudabilem memoriam efficiemus, vt horum nunquam obliuiscamur, supremum Deum orantes, humanam nostram

ſtram carnem,ad multos annos peruenire concedat ſua miſericordia,quò poſſimus ætati noſtræ longeuam & mitem requiem ponere, fideliter in eo ſperare, nullaq́; ratione dubitare,quin ipſe, cùm ipſe humanitatem aſſumere dignatus ſit,ea nos frui dabit,& ſpe noſtra nequaquam fruſtratos iri,quam firmiter expectamus.

Principiò declarabimus, quænam ſit inter iſta quatuor arcana differentia, cũ in artis operatione, tum virtutibus eorum. Ad hæc vniuſcuiuſque virtutum cognitio finalis & concluſiua requiritur ad hunc modum.In genere primùm corpus in ſanitate conſeruant, ab eo morbos arcent ac pellunt,exhilarant mœſtũ animum,hunc ab omni triſtitia liberãtes,præſeruant ab ægritudinibus omnibus,corpùsq́; ſuam in prædeſtinatam vſque mortem feliciter conducunt, quæ nullum terminũ habet,niſi per conſumptionis diminutionẽ,vti de vita & morte ponimus.

Et quanquam virtutes eorum generaliter iam declarauimus atque naturam,nihilominus inter ſe particulariter

& maximè differunt, vt nullum alteri similiter operetur, aut suas virtutes perficiat, sed modo formaq; diuersis, quodq; sibi proprijs & peculiaribus. Est itaque propria primaq; Materia primum arcanum: secundum Lapis philosophorum: tertium est Mercurius vitæ: quartum verò Tinctura, prout etiam eorum practicam ex ordine ponemus, postquam eorum operandi modos exposuerimus, vt sequitur.

Principiò de prima notandum est materia, quoad suas operationum demonstrationes, quas ex sui prædestinatione habet, ab origine quidem in finem vsq; descripta, vel exemplificata, semen herbis eam exhibere cum renouatione virtutum omnium, & consumptione veteris essentiæ, sic vt inueterata substantia, natura, necnon essentia, quib. operatio naturalis amplius inest (prout nos de materia prima loquimur) iterũ in semẽ suũ redeant, velut crescens in agro secundũ nomen crescentium. Iuxta prædictũ exemplum, primæ hominum adfert materiæ nouam, ac introducit, veterem absumendo, nõ secus ac nouũ semen herbis

æsta-

æstatem nouam & annum inducit.

Lapis philosophorum, qui secundum arcanum existit, operationes suas in alia forma perficit, in hunc modum videlicet. Prout ignis extrinsecus adurens maculatam Salamandræ cutem, hanc prorsus mundam efficit vt recenter natam: sic etiam lapis hic philosophorũ totum corpus humanum repurgat, & mundat ab omnibus suis immundicijs, introductione iuniorum & nouarum virium, quas naturæ hominis adiungit.

Mercurius vitæ qui tertium est arcanum, suarum operationum demonstrationes eis similes exhibet, quas Halcyon patefacit: quæ quidem auis annuo tempore suo renouatur, plumis que nouis induitur. Non secus arcanum hoc ab homine manuũ & pedum abijcit vngues, pilos, cutem, ac omne quod ei subiectũ fuerit: vt iterum crescant efficit, corpusque totum renouat, vt suprà de Ispida & Halcyone dictum est.

Tinctura verò, quæ quartum à nobis arcanũ ponitur, suas operationes ad Rebis modũ patefacit, quod ex Luna Sole efficit: quia non aliter hominis corpus

tingit, eique suam corruptionem & ineptias, adimit, omnia trãsmutat in summam puritatem, nobilitatem, atque permanentiam, &c.

Qua ratione tandem fieri posset, vt à nobili medicina recederemus, aut ab ipsa Philosophia, cùm earum vires ac potestatẽ videamus, quæq; solæ nos confirmant, vt fidem eis maximam adhibeamus, & meritò: non enim ad ea credendum, addiscendum aut imitãdum induximus animum, quæ verissimis ac certissimis, cùm experiẽtia, tum practica probari confirmari nequeunt. Nos dicimus arcana, quæ tractamus tẽpore quo Christus in cruce pepẽdit, compassione quadã affecta fuisse, prout Sol & Luna quæ lumine suo priuata fuerunt, obscurataque: terra horrendo concussa tremore: quæ signa multi spreuerunt, eisq; nullã fidem adhibere voluerunt. Videre tamẽ & scire naturaliter nos docent, Iesum Christum fuisse Deum, & humanitatem assumpsisse. Pariter dicere possumus de his arcanis, ea nos credentes efficere, cogereq;, vt ab eis in mortem vsque non recedamus, at strictè potius & assiduè

multis

multis interpellationibus, ſingulis diebus non ceſſemus Deo gratias agere: ſic neque Eclypſis, neque Luna quicquam nobis detrahet. Practicam igitur apponere volumus quatuor iſtorum arcanorum, quibus accidẽtia pellere valeamus à iuuentute, necnõ in eis gaudere prout æternum arcanum in eterna vita ſua noſtrum iubilat, &c.

De arcano primæ materiæ.

Poſtquam de Materia prima ſatis vnde proueniat, & quidnam ea ſit iudicauimus, intelligendum eſt ipſam nedum ſuper homines, verùm etiã omnes creaturas corporales fundatam eſſe, hoc eſt, ſuper omne quod ex ſemine quopiam naſcitur. Vnde concludi poteſt, ſi quouis in creato corpore ſuam operationẽ habet, & perficiat, vt antea declarauimus: arbores etiam à corruptione præſeruare poſſe ne pereant, herbas ab exſiccatione, metalla pariter ab ærugine ferrugineq́ue cẽſendum erit, de quibus hoc loco nõ aliter quàm de hominibus, & brutis intelligitur. Arbor itaque iam ætate conſumpta ferè, nec nõ ad ſui corruptionem indies magis vergens, nõ ex

defectu radicis, neq; nutrimenti, sed proprię virtutis: materia sua prima renouari potest, vti nos de cute Salamandrę locuti sumus, & ita in alteram ætatem peruenire, iuxta suam prædestinationem, etiã in tertiã, quartã & plures. Hac ratione virtutes illi cõtribuendę sunt, videlicet, vt eius corruptio destructioq́; lõgo tẽporis successu renouentur. Nõ minùs de herbis intelligẽdũ, quę per annũ tantùm asseruantur, quòd earũ prędestinatio longior non sit: quũ exsiccari iam incipiunt, renouantur, vt virides atque recentes maneant in alteram ætatem annuam, tertiã, quartam, & vltrà. Idipsum de animalibus intelligito brutis, prout ouibus antiquis, &c. quæ renouari possunt in alterã ętatẽ, virtutibus, lactę lana que iuuenũ instar ouiũ. Pariter & homo potest ex vna in aliã ętatẽ adduci, prout anteà diximus. Notandũ est vtiq; materiã primã quo ad suã essentiã in creatis corporibus insensatis, eiusdẽ rei semen creatis in corporibus sensatis eorũ sperma fore. Sciendũ etiã nõ esse materiam primã assumendã ab eo de quo creatum hoc productũ est, sed ex producta generataq́;

rataq; materia. Tales namq; vires habet materia prima, vt non permittat corpus in consumptionẽ trãsire, quod natũ est ex ea, sed abundè satis exhibet in cõplementũ necessitatis omnis. Quãdoquidẽ ex destructione solùm, vel infectione spiritus viui mors oritur: illę quidẽ ex spermate vel semine crescunt, & spermatica prorsus materia sunt: quarę simili potest eis subueniri. Nam vbi simile datum est auxiliũ atq; receptũ, introducitur ætas noua multis de causis, quas hoc loco minimè ponimus, at in Philosophia nostra declaramus. Et quãuis de sustentationibus & renouationibus arborũ hoc libro scribere non ꝓposuerimus, cũ medicinã humani corporis tractãdã susceperimꝰ, itẽ de arboribus, ac id genus alijs, de trãsmutationibus ponamus: parabolicè tamẽ & ꝑ exẽpla nostrã intẽtionẽ clariorẽ intellectuq; reddere faciliorẽ conemur: Vt à seminis vrticę quinta potest essẽtia percipi, quę postquã ad herbę suę radicẽ affusa fuerit, vt ista tincturã eius recipiat, eaq; tingat, altero ꝑmanet anno ꝓut priore, nõ putrescẽs dõec annꝰ alter cõpletꝰ fuerit. Itidẽ de quinta essẽtia Citoniorũ,

vbi fu erit ad radicem affusa Citoniæ, virens permanet arbor in alterius anni finem, flores quoque producit & fructus. Pariter quinta cerasorum essentia duabus ætatibus, arbores eorum bis fructus ædere suos efficit vna quidem æstate: nã ætas vna cerasorum nobiliorum arboris, est ætas media: reliqua medietas, ætas altera priori similis.

Non solùm igitur de quinta spermatis essentia loqui nos docet, verùm etiã de spermatis arcano, ex quo longè miranda magis prodeunt, in forma prout indicauimus.

Practices huius processum itaq; primò declaremus, quinã vt ad homines, ad bruta similis existit: secundò quód ex prima materia solùm sit, ad hunc modũ vti iam sequitur.

Recipe Materiã primam, hanc in flacco digeri permittas, in digestione resolutiua per mensem. Cui tum additio Monrachiæ iungatur æquali pondere, digerique sinantur iterum ex vno in mensem alterum. Postmodum hanc destilla materiam, & quod ascenderit, arcanum erit materiæ primæ, de quo scribimus

hoc

hoc loco. Nec eſt quod admiretur quiſpiã ob viã aut proceſſum adeo breuem: multitudo nãq; multum erroris adfert.

De Arcano lapidis philoſophorum

Illius philoſophorũ lapidis, qui ſcribitur ab aliјs diuerſimodè, author nõ ſum, nec executor, minùs indagator in eo, tãquàm de hoc loquerer ex auditu, vel ex lactura. Quare cũ eius nullam certitudinem habeã, proceſſum illius relinquens, meum proſequar, vt eum qui per me, cùm vſu, tum practica repertus eſt: eumque voco lapidem philoſophorũ, quòd inſtar illiùs hominum corpora tingat, vti de ſuo ſcribunt illi. Verùm meus iuxta proceſſum eorum præparatus non eſt, cùm illum hoc loco non intelligamus nec etiam cognoſcamus. Operationis proceſſum in hac noſtra practica minimè ponimus, cùm antea meminerimus eius principio libri, quum ſcriberemus, vires ſuas & operationes quas habet ex ſeparatione.

Hoc vtique latiùs notandũ, in eo ſcilicet, penetrationis ingreſſum, quo totũ corpus ac omnia quę huic inſunt penetrat: iſta nãq; penetratione reſtaurat &

renouat illud:non quòd amoueat prorsus & nouum introducet in locum, aut vt prima materia sperma suũ etiã infundat,sed vetus ita purgat vt Salamandræ cutis absq; læsione vel defectu mundatur,& nihilominus antiqua cutis in essentia formaq; manet.Similiter lapis hic philosophorum cor purgat omniaque membra capitalia, necnõ intestina, medullas,& quicquid ipso corpore cõtinetur.Nõ permittit aliquẽ in corpore pullulare morbũ,at ab eo fugiunt Podagra, Hidropisis, Icteritia, Colica, passio, necnon à quatuor humoribus ægritudines omnes prouenientes eijcit,corpora quoque repurgat, vt similia reddantur,ac si tũ priùs nata forẽt.Refugit omne quod naturã destruere conatur:nõ aliàs quàm vti vermes ignẽ,infirmitates quęcumq; renouationem hanc fugiunt.

Huiusmodi vires lapis hic philosophicus habet, quibus tot ac tam admirandos morbos expellit, nõ ex sua complexione,vel ex forma specifica,neq; sua proprietate,vel accidentali quapiã qualitate,sed ex subtilis practicę viribus,quę suis in præparationibus in vsum venit

vt re-

vt reuerberationibus, ſublimationibus, digeſtionibus deſtillationibus, & poſtmodũ varijs reductionibus,& reſolutionibus,quę quidẽ operationes omnes eiuſmodi lapidẽ in tantas viriũ ſubtilitates & acuitates adducunt, vt mirum ſit. Non quòd ab initio habuerit eas, at ei tumdemum attribuãtur. Simile quid intelligendum in melle quod eleuationibus omni corroſiuo longè fit acutius vel ſublimato quouis. Talẽ à natura proprietatem acuitatis nõ habet, verùm ex eleuatione quæ totum hoc mel immutat in corroſiuum. In efficacibus iſtis arcanis etiam animaduertendum, eos qui vtũtur illis,item,eorum filios ab eis progenitos poſtea tanta ſanitate præditos viuere,vt in eorũ corporibus ægritudo nulla,neq; cõtrarietas,aut ſimile quid illis accidere vitij poteſt: Verùm ita ſubtili mũdaq; naturę cõplexione, conditioneq; prorſum ornãtur, vt nobiliorẽ cõplectionis fore coditionẽ minimè poſſibile ſit. Nã iſtiuſmodi medecina ſelectiſſima,necnon excellẽtiſſima plurimùm inſtaurat,mũdat, incorruptibilemq; vitã introducit,quę nulla via contaminari

potest,nec id quod prouenit ex ea,sed in summa nobilitate naturæ homines vt viuant efficit,ac eorum proles in decimã generationem. Prout lapis ille philosophorum non solùm pondus vnũ transmutat, sed istud & alia per hoc, & sic vnumquodque magis alio:quod sanè fit in infinitũ penè,prout etiam vnũ aliud lumen accẽdit, & istud iterũ aliud.Pariter de hoc lapide philosophorũ, intelligendũ est ad sanitatẽ: vt etiam ex arbore bona semen bonum & surculi nascuntur boni,è quibus iterum arbores bonę producuntur.Vis atque potẽtia lapidis philosophici mirum in modũ exaltatur, vt indagari minimè queat, quînam id ipsum ex naturalibus fieri possit: & nisi paterent oculis euidentissima signa, incredibile foret homines talia tamque mirãda perficere posse,cùm virtus istius operis ex generatione transeat in generationem sine corruptione. Dei siquidẽ in vno corpore misericordia consistit, tandem aliȷs iuxta meritum eorum vel denegatur, vel ex gratia conceditur. Iam nostri lapidis philosophici processum ponamus ad hunc modum.

In nomine Domini: Sume Mercuriũ aliàs elementum Mercurij,& ſepara purum ab impuro: poſtmodum reuerberetur vſque in albedinem, quam ſublimato per ſal armoniacum, tam diu, donec reſoluatur:id calcinetur & ſoluatur iterum,ac in pellicano digeratur vno menſe,tandem coaguletur in corpus:hoc nõ vritur amplius,nec vllo modo conſumitur,at in eodem ſtatu permanet: corpora quæ penetrat,in cineritio permanentia ſunt,& in nihilum reduci minimè poſſuut,aut alterari lapis hic: at à ſenſibilibus & inſenſibilibus, vt ſuprà narrauimus qualitatẽ omnem ſuperfluã adimit. Et quamuis breuem admodũ viam poſuerimus,laborem tamen prolixum requirit multis circumſtantijs,tædio ſcilicet non affectum operantẽ,at ſummè diligentem & expertum.

De Mærcurio Vitæ.

Latius iam ſcribere de Mercurio vitę volumus,cuius virtus,duorum præcedẽtium virtutes longè ſuperat. Non enim in arte virtus iſta,nec in opere,ſed in Mercurio vitæ conſiſtit,cui ſimile nihil cognoſcimus,ꝙ exiſtere queat. Quandoqui-

dem agnata sibi natura tum proprietas existit, non ex viribus essentiæ quintæ, nec elementorum, sed ex specifica suæ prædestinationis qualitate. Non quod solùm virtutes habeat personas transmutādi, nec nō alia essensibilia, verùm etiam ex veteri qualitate in nouam renouandi crescentia quæuis & similia, hunc in modum videlicet, quòd Martē in materiam primam suam reducat, iterumq́; suam in materiam perfectā, vt ex ea ferrum iterum fiat. Habet enim ad iuuentutem adducendi vires, & rursus perficiendi, prout aurum, quod in mercuriū proprium reducit atque tincturam, iterumq́ue digerit in aurum, & metallum priori simile.

Item in metallis nedum, verùm etiam in aliȷs, vt herbis operatur, quum radices earum eo fuerint affusæ, flores atq; fructus adferent, vbi primum semen deciderit, quo tempore si perfundantur eodem vt suprà, florum & fructuum plus proferent absq; respectu quopiam temporis.

Non aliàs de brutis, quàm de hominibus & aliȷs intelligendum, quibus vbi Mer-

Mercurius hic fuerit applicatus, eorum membra ſingula renouat inueterata cõſumptaq́;,tum in iuuenile corpus vel domicilium vires deficientes & amiſſas reſtituit,vt in anubus menſes atq; ſanguinem prout in iuuenibus mulieribus naturaliter habentur: item vetulas in ſimilem naturæ perfectionẽ adducit, in qua iuniores exiſtunt.

De Arcano vitæ latius notandum eſt, eius vires in forma ſpecifica tam potentes exiſtere,vt vetus à recenti, vel ſenectutem à iuuentute ſeparent, quam poſteriorem augent ac renouant ætatem. Vnde colligitur, iuuentam eiuſq; vires in ſenectutem minimè deficere,ſed in ſenibus æquè atque in iunioribus exiſtere. Verùm corruptio quæ penes iuuentutẽ excreſcit, ita roboratur vt iſti vires adimat, vnde vetuſtas cognoſcitur.

Poſtquã igitur eiuſmodi corruptio ſeparatur à iuuenta,hęc manifeſtatur pręter inimicitiã,ac impedimẽtum.Ad hũc modum intelligendũ, ſcilicet,vbi corpꝰ aliquod putrefit, non eſt hac de cauſa quinta eſsẽtia putrefacta huius, at recẽs & incõſumpta q̃ ſeparatur in aerẽ à ca-

dauere, nonunquam in terram aut in aquam ſpargitur, vt in alium locum deueniat. Nam eſſentiæ quintæ cuiuſuis nulla deſtructio fieri poteſt, quod ſummè notandũ & in admirationem venit, prout nos de corruptione & generatione ponimus: veluti roſa quæpiam in fimum putrefacta continet in ſe vel in fimo ſuã quintam eſſentiam. Etſi fœteant omnia putridaq́; ſint, nihilominus in ſeparatione puri ab impuro, quinta viuit eſſentia ſine defectu vel macula, corporaq́; fœtida ſunt cadauera, ſicut de Mercurio vitæ ponimus, eum ſeparare corruptionẽ vt à ligno quod putridum eſt ſeparatur. Tam potens eſt in homine, vt poſtquam corruptum ab eo ſeparatum fuerit, mouetur iterũ eſsẽtia quinta, viuitq́; prout in ſua iuuenta. Sic intelligendũ: nõ quod Mercurius vitæ nouam eſſentiam excitet, prout nonulli noſtram opinionem & experientiam interpretari malitiosè poſſent, at ita videlicet, quòd eſſentia, dicta iuuenisq́; ſpiritus, quæ licet extra vires iuueniles exeant, nihilominus manent incõſumpta, quamuis oppreſſa pro mortuis exiſtimentur. Mercurius itaque vitæ

vitæ ſemouet impurum, quo fit, vt inueterata iuuenilisq́; vita ſuas vt antea vires efficaciſſimè recuperet. Quãdoquidem ſuprà de Halcyone loquentes indicauimus, iſtam auem nempe iuxta ſuam conditionẽ renouari, hac de cauſa, quia non recedit, eius à ſuo domicilio quinta eſſentia. Contrà vaſtatis eiuſmodi manſionibus, eſſentia quinta hoc in ipſum recipitur ſupra quod iacent: quare ſæpius admirandæ reperiuntur in creſcentibus naturæ conditiones non ex eorum exiſtentes natura, ſed ex accidente ſimili, ſicuti de generationib. ponimus. Hac via quidem intelligendũ: in fimo variæ corruptiones concurrunt, & accumulantur vt ex herbis, radicibus, fructibus, aquis, & ſimilib. alijs rebus: vnde fit, vt ex eo pingues & fertiles reddantur agri, non propter corruptionem, ſed quintam eſſentiam exiſtentem in ea, quæ ſe recipiens in radices, vires exhibet creſcentibus, euaneſcente quidem in fimo corpore, & in nihilum redacto, nec non in ſubſtantia ſua conſumpto. Quapropter humanum ſtercus magnarum eſt virtutum, quia nobiles in ſe continet eſſentias, vt

cibi & potus, de quibus admiranda ſcribi poſſent: nam corpus aliud nil ab eis præter nutrimẽtum recipit, non autem eſſentiam, vt nos de nutrimentis ſcribimus.

Propius igitur ad vitæ Mercurium accedentes, qui, prout antea diximus, admirandè ſuas operationes perficit, velut manuum & pedum vngues eijciendo pilorum canas radices, &c. iuuentutẽ quoque roborat, vt corruptio ſenectam in ea ſuam demonſtrare nequeat, aut in ſequentem ætatem vſq; reperiri.

Practicam eius aggredientes iam, Alchymiſtis cum agamus paucis: his enim ſcribere multa, concionarique prolixè non eſt opus, præſumentes ac inſipientes excludendo prorſum. Eius practicandi modus hic eſto.

R. Mercurium eſſenſificatum, quem ab omni ſuperfluitate ſua ſeparato, prout purum ab impuro: poſtmodum ſublima cum antimonio, ſic vt aſcendant ambo, nec non vnũ fiant. Deinde reſoluantur ſuper marmor, & ad quartam vſque vicem coagulentur. Eo peracto, Mercurium vitæ, quem antea declarauimus habebis

bebis

bebis,quo quidem antiquis noſtris temporibus conſolabimur tanquam de Arcano.

De arcano Tincturæ.

Non ſecus Arcanum Tincturæ venit intelligdndum, id nempe tollere ſenectutem omnem inconuenientem,quoſcunq; morbos,quicquid ſanitatem corrumpit,& contra hanc inclinatum eſt. Iſtud arcanum Tinctura quædam exiſtit huiuſmodi proprietatū & cōditionum, vt opretur,& ſanitatem introducat,non eodem quo præcedentia tria modo, ſed iuxta nomen ſuum. Tinctura bonum & malum tingit,craſſum & ſubtile:non ſecus iſta ſuas operationes perficit,vt corruptas & indiſpoſitas complexiones in ſanas tranſmutat,inſtar tincturæ,quæ ex Mercurio Lunam efficit : malum ab ea non ſeparat , verùm tingit bonum atque malum , vt ſimul optima finaliter euadant.Sic etiam Tinctura hæc tingit hydropicū & ictericiū corp⁹ in ſanū : nō quòd hydropiſis tollatur origo pellatur vel ſeparetur à bono , ſed in bonitatem trāſmutatur,ꝓut ipsā oportet in ſummo

ſuo gradu nec non optimo fore. Quemadmodum fimus corruptus per ſubtilẽ artis corruptionem in elixir adduci poteſt, quod corruptionẽ pellat omnem, iſta quidem nõ ſeparata, ſed integra ſubſtantia tranſmutata in aliam quanlitatem atque naturam.

Idipſum de Tinctura cenſendũ eſt, eã tingere corpus præter à bono mali ſeparationem omnem, aut expulſionem eſſentiæ primæ hominis, at per iſtius renouationem.

Attamen ſciendum eſt, corpus tinctũ hoc in veteri forma non amplius viuere ſed inſtar metalli tranſmutati in aliud, veluti cuprum aut aliud: item Saturnus veterem qualitatem in ſe non habet, ſed ipſius tincturæ. Non aliter intelligẽdum eſt in tinctis corporibus, quæ tincturam ad ſe Tincturæ iam recepreunt, vt non amplius in vita priſtina, à qua per tincturam tranſmutata ſunt, exiſtere, ſed longè nobiliorum, meliorum, & ſaniorum corporis & formæ, quàm eius origo natiua fuerit, ac inſtar auri naturæ per tincturã ex ferro facti, vt etiam de tranſmutationibus ſcripſimus. Eſt igitur Tinctura

tranſ

trãſmutatrix corporum hæc, vt illa metallorum, nec aliàs intelligenda. Tot ac tam variæ ſunt eiuſmodi corporeæ tincturæ, quot metallicę, quę ſunt vna ſemper melior altera, ſic & corporales. Animaduertendum eſt aliquas à natura tingere, tincturaſq; fore, prout crocus, flos, ſulphur: nonnullas arte factas, vt lapis, realgar, &c. Hæc intellectu ſummè neceſſaria, quòd initium ad illas, & introitum exhibeant non exiguum. Notandum inſuper tincturas iſtas fieri debere ſeptem ex membris, atque tincturis, & vnicuique ſua proprietas attribui darique, vt cordi quæ huic inſeruiunt, cerebro, quæ ſibi conueniũt ex metallis, herbis, & ſimilibus quæ propria ſunt. Sic fiet vt per iſtas integrum corpus tingatur: nec per vnam tingi ſolum tincturã ſatis erit, ſed per omnes prout vna tinctura tantùm vnum tingit, aliud alia, non aliàs eſt quòd hoc loco nos intelligas. Tinctura practica talis eſto.

Recipe Membrorum eſſentiam, à qua ſeparabis elementa: poſtmodum ignem eorum in digeſtione poſitum relinques tantiſper, donec in fundo nihil ampliùs

resideat, ibidemq́; nulla materia penitus eius appareat substantialiter: Deinceps accipe materiã & vitrũ ad hũc modum perlutatum luto Hermetis, & in locum humidũ frigidumq́; repones, in quo quidem iterũ in materiã visibilem resoluetur. Ista materia visibilis est ea de qua scripsimus. His paucis cõcludimus: nam si plura de hac scriberemus, Stoicis derisionis ansa forent, qua carere & solùm Alchimistis esse locutos volumus.

Finis libri quinti Archidoxorum.

ARCHIDOXORVM LIBER SEXTVS D. THEOphrasti Peracelsi.

De Magisterijs.

Ræcedentibus de medicamentis excellẽtissimis absolutis libellis, hunc de Magisterijs soluentes addere proposuimus: & primò declara-

re quid ſit Magiſterium. Eſt igitur hoc id quod pręter ſeparationē, aut elementorum pręparationē omnē à rebus extrahi poteſt: at per alicuius additionē vires atque virtutes rerum in illam attrahuntur materiã, & conſeruantur. Ex natura minimè procedunt, quod ad operationē attinet, neq; ex ſpecifica virtute, ſed per mixtionē, qua vires extrahuntur eiuſmodi. Quemadmoum acetum in vinũ effuſum totũ iſtud reddit acetũ: hoc eſt magiſteriũ. Non ſic tamen vbi vinũ ad mel affuſum fuerit, in hoc illud non omnino trãſmutatur: quare magiſteriũ non eſt. Ea conſideranda ſunt quę ad magiſteriũ pertinent, vti quod vinum ad acetum: nã quæ perfecta, vel vt eſſe conuenit, ad hoc apta non ſunt, nec magiſterium poſſunt efficere. Quapropter naturæ conſiderandæ rerum veniunt. Extractionum pariter magiſteriorum differẽtia notanda, prout ex metallis, marchaſitis, lapidibus, herbis, & ſimilibus materijs, per ea quæ metallica non ſunt, nihilominus ſimilia metallis ſiunt, non ſecus ac vinum aceto ſimile viribus efficitur, virtutibus, & ſapore. Quam-

quam vnum ab aceto non apparet alie-
num,eius causa quidem est, quòd aceti
natura similis ibidem etiam existit: quo
fit vt eadem sit earum apparentia natu-
rarum.Si metallorum natura simili mo-
do pura foret,pariformiter appareret in
magisterijs: cuiusmodi non est proprie-
tatis.

Latiùs autem sciendũ est, in additio-
nibus eorũ quę hunc in vsum assumun-
tur, etsi non sint vnius & eiusdem com-
plexionis, potestatis vel actus,nihilomi-
nus in præparatione conueninnt, quòd
appropriatum,& non complexionatum
sit illud quod ex eiusmodi viribus resul-
tat.Per ista,sua magisteria prębent ipsa
metalla, quæ quidem non minùs quàm
essentiæ quintæ sunt existimanda iuxta
suas virtutes.Aurum in magisterium de
ponit omnem suam qualitatẽ, & com-
plexionem in vna essentia.Propterea nõ
existimandum quia corpus nullius est
momenti, reliquum etiam infectum eo
fore:nam illius lepra minimè hoc loco
nocet,verùm integrè bonum. Vt sacca-
rum est integrè dulce,dum adhuc in suo
corpore manet,ac nõ separatum est:po-
test

test etiam in dulcedine præparari, sic vt longè dulcior & efficacior euadat, quàm anteà fuerit: verùm abstracta quinta essentia, dulcior nòn est, quàm in vel cum suo corpore, quare hoc illi minimè dãnum infert. Attamen eius separata virtus à corpore, nobilior est, quàm in vel cum eo prȩparata: magisterium autem id magis emẽdat quàm naturæ tribuendum sit.

Idipsum de lapidibus ingredientibus magisteria, nec non de corporibus eorũ est intelligendum, vtpote quod assumitur in eorum vsum, virtute sua non deficere, sed forte satis magisterium esse. Ad hunc modum percipiendum, vt quum sulphur accenditur. prorsum exuritur: minimum est id quod adurit illud. Similiter lapides & cristallus, quum in magisterium facti sunt, hoc omnes lapides in primam sui materiam adducit, conteritque mirum in modum. Sic etiam eius essentia, quòd per eam tingatur corpus, vt per quintam essentiam, pro simili potest haberi: non aliàs quàm acetum & vinum, quorum vnum aliud sibi simile præter omnem defectum efficit. Pari-

formiter,in lapidibus nedũ, verùm etiã in metallis eiusmodi tinctura fit: vt Auri quinta essentia, corpus omne suum in puram quintam essentiam tingit, quod quidẽ vt magnũ,& magis quàm magnũ existimamus, vtque lumen secretorum omnium in Archidoxis nostris. Quapropter alacri carbones accendimus animo,finalem vt conclusionem istorum naturæ magnalium inuestigemus.Instructionem ex comprobatis experiẽtia nobis exemplis depromimus, vt in magisterijs, & potissimum auri, quod corpus & quintam essentiam continens, æquè ac essentia quinta est ab eo tracta. Quapropter peculiaribus dotata viribus nobis magisteria nota sunt, & ea conscribimus, nobis etiam ad confessionem in mortem vsque.

Itidem etiam de Marchasitarum loquimur magisterijs, quę quidem efficacia sunt,vt eorum vncia semis plus operetur quàm ipsarum corporis vnciæ duę semisque, ideo quod reliqua pars aut remanens essentia quinta nõ existat.Quare cùm istius tam pauca sit quantitas, illius maior est adhibenda, quod in ma-

gisterijs

steriis non requiritur. Nam in istis integra quantitas herbarum in magisterium adducitur, quæ nō minor est extracta vera per suum artificium essentia qninta naturali iudicanda. Huius vna pars adhibita plus prodest quàm partes quinque similis corporis, ea ratione quia pręparata sunt magisteria, tum ad summum acuta facta, & ad essentiæ parem qualitatem adducta, quibus vires omnes & potentiæ corporis insunt, & suum huic oritur ex eis auxilium. In eis namque penetrabilitas & vis integri corporis existunt, ex permixtione cum eo. Nam corpus nihil cum desiderio recipit horum, pręter quàm ea quæ ad ipsum spiritualia sunt: quo fit vt magisterium istud attrahat, & cū eo se permisceat, non aliàs quàm aurum ipsum vitæ Mercurium ad se trahit, ac ei cōmiscetur (quod ferrum non facit, ideo quòd inter se cōuenientia non sunt in compositione) sic vt corpus eius & magisterium hoc simul amalgamentur vnumq; fiant: cuius quidem exēpla multa reperiuntur, hoc loco non addncenda.

Marchasitarum etiam aliquæ sui

medicaminis operationem ad eundem modum perficiunt, licet cum differẽtia, videlicet, quia ſuum corpus deſerunt, & optimum ex eis vt ſuccus extrahitur, & nihilominùs magiſteriũ exiſtit, etſi corpus ab eo ſeparatum eſt: Ad hunc modũ tamen intelligendum, corpus illud non eſſe Marchaſitæ, ſed potiùs terræ vel mineræ, cui quidem ineſt marchaſita: virtus eius, ita non eſt efficax per ſeipſam, vt ſepararetur à terra vel minera, ſed in ea remanet prout in marchaſita, qualis etiam exiſtimatur. Quapropter ad magiſterium declarandum, quid ſit, ex quo fiat, & quibus virtutibus pæditum, volumus practicam eius in ſequentibus adferre, necnon artificium ſcribere. Proceſſus temen hic vna ſcriptione concludi nequit, ſed particulariter de ſingulis tractandũ eſt, vti de metallis per ſe, de marchaſitis etiam peculiariter, item de lapidibus & herbis.

De ſanguine pariter ſingulare magiſteriũ habetur, quod etiã peculiari forma docetur & modo. In eo conſideratur quæ virtutes ac vires hominis exiſtant, & quid eius in ſe natura cõtineat, in qui:

in quibus defectum patiatur,&c. sine diminutione tamen creationis ipsius naturalis, sed partibus suis completum & perfectum opus, vt auis in & cum plumis suis omnibus.

De extractione magisterij ex metallis

Principiò Magisterium ponemus è metallis, idq́; declarabimus, quod miris virtutibus sese palàm facit, iuxta suæ tenorem essentiæ cognoscendis. Eorum processus fieri præter omnia corrosiua debet, ac omnia quæ contra metalla cõplexionata sunt. Nam ex contrariorum coniunctione mixtioneúe corrumpuntur essentiæ, sic vt ob hunc errorem virtutum nihil adferant, alio vincente prædominanteúe contrario.

Cùm hoc loco maximè concordantia sit existimanda, solùm igitur temperatum ei conueniet. Est omne temperatum ita complexionatum quid, vt hoc ipsum recipiat, & incorporetur cum eo, cui fuerit adiunctum, sic vt veterem & suam complexionem haudquaquam patefaciat amplius, at virtutes illius tantũ quod ei fuerit additum. Vt vinum ardẽs

in se multas atq; perfectas complexiones habet, quibus eorum, quæ sibi sunt addita vires & operationes adauget. Cùm igitur alienas virtutes attrahat, suasque domet, hac ratione temperatum esse dicitur, & meritò vocatur. Quãquam differentiæ quædam notandæ veniunt, elementa nihilominus tantùm separamus, vt possemus de oleo loqui, quod alienas ad se naturas trahit, elementumque suum abscondit. Ex simili quopiam his magisterium fieri debet, vt metallorum vires in eiusmodi temperatum veniant, & cum eo mundentur ac purificentur, in terminumque suum destillẽtur. Simile magisterium postquam perfectũ fuerit, potabile vocabitur, ideo ꝙ in potũ assumi valeat: quo fit, vt auri magisterium Aurũ potabile nominetur: lunæ quidẽ argentũ potabile: sic ferrũ, plũbum, argentum viuum, &c. potabilia fieri diciq; poterunt, & iuxta suas complexiones describi: secũdum quos processus operationes suas habẽt maiores quàm scribere deceat. Ad hunc modum vnico temperato tria fiunt vno processu, necnon vna practica, quæ talis est.

Recipe circulatum optimè, nec non ad summam essentiam repurgatum, cui tenuissimas laminas metallinas impones, aut limaturas, cuiuscunque libuerit optimè subtilissimeque malleati, nec nō mundati. Hæc duo simul pondere sufficienti septimanis quatuor circulentur, & per temperatum hoc laminæ reducētur in oleum, & in formam pinguedinis supernatantis, iuxta cōditionem sui metalli coloratæ, quam per attractorium argenteum separabis à circulato. Hoc ipsum est aurum, vel argentum potabile: simile de cæteris metallis habebitur, ꝙ absque detrimento sumi potest in potum, vel vnà cum cibo.

Extractio Magisterij de perlis vel Vnionibus, ex corallis atque gemmis.

Magisterium ex lapidibus pretiosis ad eundem modum intelligendum, prout ex metallis quoad virtutes: quas vnusquisq; lapis iuxta suam naturam habet. Notandum est ad lapides opus non esse temperato nec additione quapiā ad eos vtendum, quod istorum solutio non sit eadem cum resolutione metallorū, sed alia via magisterium eorum extrahitur.

Quorum in practica tres processus intelliguntur, vnus ad gemmas, alius ad marchasitas, & ad coralla tertius: iuxta quos lapidea crescentia quæque suum in magisterium adduci possunt. In processu lapidum colores obseruandi non sunt, nec etiam claritas existimanda, cùm eorum omnia magisteria colorem albū habent ac vniones, exceptis corallis, quæ suum in magisterio colorem retinent, quare color in eis maximè notandus. Nam istorum magisterium vnà cum corpore nec non elemēto, ac essentia tota præter corruptionē extrahitur, at per additiones: & nihilominus in suam perfectionē restitui possunt iterum, quare quoad generationem & naturam lapidibus comparari nequeunt, lapideam tamen conditionem habent. Fieri potest, vt extra corallorum corpus totus color extrahatur in aliud medium, & postmodum ex eorum corpore forma confletur vel formetur prout ex luto: postq́ue formationem hanc iterum color infundi poterit, vt corallum sit ęquè ac prius. Hoc de perlis aut vnionib. fieri minimè potest, nec de gemmis, quæ rursus in suam perfectio-

ctionẽ redire non possunt amplius, at in magisterio manent essẽtia sua nõ corrupta. Vidimus etiam ista penetrasse vitra, nec non instrumenta, iuxtaque suam naturam informasse, prout magisterium ipsius Magnetis formam ad se traxit vt Magnes materialis, & postmodum in vitrum fixit, illudque tinxit, vt hoc etiam attraxerit acus atque paleas. Non secus de reliquis intelligendum, quare conseruanda sunt auro solo.. Plura quàm credibile sit in his occurrerunt nobis, quorum nos memoriam seruamus tantùm: latius ad eiusmodi virtutes in alijs inuestigandum artibus prout in Magisterijs, cùm peculiarem ad alias extractiones demonstrationem exhibeant. Istorum practicam docere volumus ad hunc modum.

Recipe, Gemmas primò contritas, & calcinatas iuxta reuerberatoriam conditionem, & sal nitrum commune, pondere quidem ęquali, nempe libræ, quę simul in calcem optimè comburantur, & postmodum abluãtur ardente vino tam diu, donec amplius materia nulla superflua sit reperta. Post ablutionem rursus

hanc materiam calcina, per omnia fac vt prius,& ſic totũ in vinum ardens trãſit:hoc per bullitionem euaporare ſinito,ſic habebis alcali,quod reſolutum in aquam ſeruato. Huius adminiſtrationis vſum non eſt quod abhorreas, licet vtcunq; ſit acutum & calcineum, cùm ea quidem acuitate ſolùm in id operetur, quod ſibi reluctatur:eſtq́; tam ſubtile,vt gutta ſola totum corpus tingat in ſingularem virtutem.

Vniones etiam in aquam reducendi ſunt,ad hunc modum videlicet. R. Correctum acetum,cui tritos vniones impónito,perq́; menſem in eo digeri ſinito, ſic in aquam reſoluentur.Deſtilla tandẽ & per balneum acetũ ſeparato,quo peracto reperies vniones in fundo reſolutos in aquã: hoc eſt magiſterium Perlarum vel vnionum.Et quãuis huius practices via breuis & facilis proceſſus exiſtat,experto nihilominus adhibe fidem: mirifica ſiquidem ipſorum eſt operatio, non tamen fit per artem hæc virtutum actio,ſed in natura ipſarum eſt, quæ occultatur in ſubſtãtia craſſa, propter quã operari nõ poteſt, ſicut mortuũ corpus,

ſed

ſed reſolutione facta viuificabitur eius corpus,de quo ſatis.Coralla tamen cõte renda calcinandaq; veniunt ab initio cũ ſale nitro,poſtmodũ vt gẽmæ præparã da,reſoluẽda quoq;:ſichabes magiſteriũ coralliorum,cuius ego maximè peculia riterq; virtutes admiror,quas Deus cre ſcenti huic tribuit, quæq; tam potenter operãtur & admirãdè,prout etiã creſcũt

Extractio magiſterij ex Merchaſitis.

De magiſterijs Marchaſitárum hoc ſcitu neceſſarium,eas tãtùm eſſe matres quare minerale ſuum non adducitur in ſuum magiſterium, at ſolùm vera Marchaſita,prout de metallis,quæ non tranſ eunt in ſuum magiſterium , niſi prius à ſuis mineris ſeparata ſint. Et quamuis Marchaſitæ non bene poſſint ab eis ſeparari,nihilominus in magiſterijs gemmarum marchaſitarum id fieri poteſt. Quæ quidem variæ ſunt,vt aurea ,argen tea,talch aureum, album & perſpicuum ſtannea marchaſita,antimoniũ , granati na,ſimilesq; aliæ ,quarũ vnica magiſteriorũ eſt extractio cõueniens omnib.at

arcanorum ſuorũ vires & potentiæ ſunt in medicina, iuxta metallicarum operationum conditiones. Et quamuis ea metalla non exiſtant, nihilominus earum proprietates habent: quare hac de re pauca iam ponimus, quòd eius latior de ſpecificis mentio fiat. Differentia quidem eſt notanda, prout ſimul particulariter conueniunt & concordant, vt aurum & eius marchaſita, antimonium & plumbum, quæ quidem in ſui fabricatione conſtellationeq; ſibi mutuò comparantur: in virtute nihilominus ſeparantur. Nam in nonnullis marchaſitis plus virtutum exiſtit, quàm in conſtellationum ſuarum metallis, vti de plumbo & antimonio ponimus: hoc nempe curare leproſos, Morpheam, Alopeciam, & ſimilia, ſcabies omnes & cicatrices, Leoninam, Elephantiam, Tyriam, &c. quod Saturni magiſterium nõ efficit. Quare proprietates huiuſmodi notandæ ſunt, quæ nedum in magnis, verùm etiam in minoribus quandoque latent abundantius. Rationem hanc inueſtigare volumus, cur antimonium plus
virtu

virtutum habeat, quàm suum metallum. Corpus enim eius fixum non est, & non satis in sui perfectionem digestũ, vt Saturnus, vnde volatilem proprietatem assumit. Verùm ipsa materia ex qua nascitur (vti de generationibus ponimus) spoliatum quid est & mundificatum à naturali sua proprietate, quæ sibi manet incorrupta: hinc fit vt aurum purget magis quàm ignis aut aliud elementum. Indeque prouenit vt corpus mundet ac purget, prout argẽtum & aurum ab omnibus impuritatibus suis per ipsum liberantur. Magisterium antimonij lepram expellit magis quàm de ipso credibile sit: non secus de alijs intelligendũ.

Iam practicam aggrediamur, qua Magisterij pręparationes earum doceamus ad hunc modum.

Recipe Marchasitàm subtilissimè tritam, & aquæ soluentis tantum vt sex digitis latis supereemineat, soluatur, & postea putrificetur vno mense, destilletur postmodum & separetur, vti de metallis docuimus. Quo peracto, magisterium habebis eius marchasitæ quam acceperis.

Extractio magisterij de substantijs pinguedinosis.

Non aliter de pinguedinosarum substantiarum extractione Magisterij censendum est, vt pinguedo carabis, resinarum, oleorum, ac in similibus substantijs materialibus apparens: De quibus etiam ad extractionem eiusmodi magisteriorum viæ tres habentur: peculiaris vna de carabe, de resinis alia particularis, & alia de pinguedinosis, vt oleis, seuis, butyro similibusque, singularis etiam. Carabe namque pati minimè posset extractionis ad pinguedinosa processum, quòd vires eius perirent: similiter ipsa resinata carabis ferre practicam non valerent, quòd eis damnosa foret, ac in ruinam vergens. Tribus ergo modis præparationes istorum magisteriorum docebimus, cùm tam excellentes in pinguedinosis virtutes appareant, & hoc multifariam: vbi nihil operari possunt essentiæ, iuuant ipsa pinguedinosa, cùm habeant eam rationem propter virtutē specificam, & sibi appropriatam, quæ in alijs non ita perfecta reperitur, nec est: nō secus ac de corallis ad gemmas comparatis,

paratis, de illis etiam intelligendum, quorum practica talis eſt, & primò de carabe.

Recipe Carabis optimè triti quãtum videbitur, & circulati quod ſufficiat, in flacco digerãtur in cineribus diebus ſex. Poſteà deſtilletur inde circulatum, & rurſus affundatur: toties id fiat, quouſq; reperiatur oleum in fundo: quod quidẽ eſt carabis magiſterium: hoc nobis admirandas ſuas virtutes patefecit, ſic maneant.

Ad hunc modũ qui ſequitur, ipſa reſinata ſuum ad magiſterium adducũtur.

Recipe Terebinthinæ, gummi, vel reſinæ quæ lutatum in vitrum poſita, mẽſe digerantur & per ſe in digeſtione calida: poſtea coquantur in ardente vino media tantùm hora, cum aqua ſoluente mixto. Deinceps per alembicum cæcũ deſtilla, die tandem vno maneat, ſic inuenies olea quædam in ſeipſis diſtincta, quæ ſeparato: quodlibet enim eſt magiſterium in ſua natura. Sed oleorum magiſteria fiunt, præter aquarum ſoluentium additionem, quę ſimiliter vires habent iuxta ſuæ materiæ virtutes.

Extractio Magisteriorum ex Crescantibus.

Crescentia quidem existimamus ea, quę virent & postmodum arescunt, iterumq́ue suo tempore virent vt priùs, tũ illa quæ florent vt arbores, herbæ similiaq́ue. Horum diuersimodè magisteria fiũt, & ab eis extrahũtur, vt ex arboribus peculiare, tum ex herbis peculiare suũ: quorum differentia talis est, quod lignũ illud, hoc verò putrefactibile. Folia floresq́; præparantur vt herbæ: quapropter hæc magisteria ponemus & separatim. Lignorum autem præparatio magisterij talis.

Recipe lignũ minutè satis cõsci ssum, quod in ollã vitreatam & in igne constantem & optimè coopertam positum, igne carbonũ horis quatuor aduratur, exemptumq́ue putrificetur in vitro per mensem, inde post per cineres vrgeatur vsq; ad vltimos spiritus, quibus perceptis mox cessa, ne magisterium fœtorem ab igne concipiat. Hac via ligni magisterium eius habebis, quod præparandum susceperis.

Sic semina possunt etiam, radices, cortices,

tices,&ſimilia, quæ continent oleum in ſua materiali ſubſtãtia hoc in ipſum reduci Maius in extractionibus iſtis latet artificium, quàm dicatur aut intelligatur, quamuis integrè proceſſus demonſtretur hic.

Herbæ verò necnon id genus alia, ſunt ardenti vino permiſcenda, necnon cum eo putrefienda mẽſem vnum. Poſtea per balneum maris deſtillanda: quod verò deſtillatum eſt iterum affundendum, ſicque tam diu procedendum, quouſque tota quantitas ardentis vini quater ſuccos herbarum excedat. Hoc ipſum deſtilla per pellicanum nouis cũ additamentis vno menſe, tandem ſeparato. Quo peracto magiſterium eius habebis materiæ vel herbæ, quam præ manibus accepiſti.

Extractio Magiſterÿ ex Vino.

Vini magiſterium declarare iam volumus: quod quidem innumeris virtutibus dotatũ apparet: cùm eiuſmodi naturam à plurimis in terra latentibus virtutibus accipiat, vti de vini generatione ponimus. Iam ſciendũ huius magiſteria duabus vijs fieri, quamquam vnam ſi-

lentio prætcrimus, quia comunis existit eius processus, vt in multis ponimus. Nonnullæ viæ practicæ magisterij vini ponuntur. Aliqui dum adhuc recens est vinum, extrahere conantur purgandum inter. Alij sepeliunt, centumque diebus ita relinquunt. Plerique solent illud præter ignem coquere. Quocumque modo fiant, scribere minimè curamus, at solùm eam quam experientia viam habemus. Primò sciendum in vino spiritum valde subtilem, at paucum, & multo phlegmate contentum. Et quamuis hic essentia quinta sit, nihilominus ex eo fit magisterium, sed maiori practica processuque ad istud necessarijs.

Sciendum etiam plures maioresque vires in eo vino fore, quod aquam suam nondum posuit, cùm in aqua nonnunquam plus virium existat, quàm in vino ipso. vetustas etiã vini laudabilior quàm iuuenta vel eius recentia, quòd spiritus magis digeratur successu temporis longiori quàm pauciori. Animaduertendum latiùs vinum, hunc in vsum aptiùs esse, quum inferiùs ac superiùs optimè

timè conclusum est absque respiraculo, sic multis annis cētenis absque tartaro conseruatur: tamen de prolixo tempore loqui nolumus, cùm tædiosum foret, nihilominus in memoriam reuocasse tantùm. Non est etiam vini magisterium, quod ex musto vel recenti vino trahitur, sed musti. Nec est artis id cum fecibus aut phlegmate suo destillare, prout vinum ardens, quòd hac via spiritui vires depereant, quæ sunt in eius essentia: hoc ipsum fieri minimè conuenit. Vt quò sæpiùs acetum optimum destillatur, eò remotiùs à vini spiritu recedit. Quapropter animaduertendum summa diligentia, ne quo modo quinta corrumpatur in magisterijs essentia, sed potiùs vt viribus augeatur atque fortificetur. Quum etiam sine igne separatum est, haudquaquam potest esse magisterium quòd ei substantia deficiat. Sciendum itaque vini spiritum cum substantia fore conseruandum, & phlegmate, cùm in vino duæ substantiæ reperiantur: vna quidem vniuersa, cui spiritus inest vini, & à qua separari non potest: altera phlegmatica est,

fixa ſine fecibus & aqua dulci, à qua tã-
quam à vera ſubſtantia ſeparari debet,
vt à ſua minera vel terra metallum.

De vino conſiderãdũ igitur, fixũ hoc
eſſe, phlegmaq́; ſuũ eius mineram, item
vini ſubſtantiam fore corpus in quo cõ-
ſeruatur eſſentia quinta, prout auri in
auro latet eius eſſentia. Iuxta quod pra-
cticam nobis ad memoriam ponimus,
vt non obliuiſcamur, ad hunc modum.

Recipe vinum excellentiſſimum &
optimum quàm habere poteris, colore
saporeq́; ad placitum, hoc in vas vitreũ
infundas vt tertiam eius partẽ impleat,
& ſigillo Hermetis occluſum in equino
ventre menſibus quatuor & in cõtinua-
to calore teneatur, qui nõ deficiat. Quo
peracto hyeme quum frigus & gelu ma
ximè ſæuiunt, his per menſem expona-
tur, vt congeletur. Ad hunc modum fri-
gus vini ſpiritum vnà cum eius ſubſtan-
tia protrudit in vini centrum, ac ſeparat
à phlegmate. Congelatum abijce: quod
verò congelatum non eſt, ſpiritum cum
ſubſtãtia fore iudicato. Hũc in pellicano
poſitum & in arenæ digeſtione nõ adeo
calida per aliquod tẽpus manere ſinito.
Poſtmo-

Poſtmodum eximito vini magiſterium de quo locuti ſumus. Qui plures exiſtũt proceſſus,& in vſum veniunt,latius cum de Elixiribus agemus declarabimus. his quoque finem imponentes,quorumuis aliorũ proceſſum vini,qui minimè placent obliuiſcemur.

Extractio Magiſterij ex ſanguine.

Noſtram etiam opinionẽ de ſanguine ſcribere volumus , cui plurimæ virtutes inſunt ac admirandæ ſuprà quàm credibile ſit,& ſatis vel omnino reperibile:maximè quòd ſanguis ex optima radice fonteque potiori cordis exiſtat(vti nos de compoſitione hominis declaramus)in quo defectus nullus exiſtit , nec eſſe poteſt,cùm iuxta cordis naturã ſuas conditiones habeat,& naturæ totius,ac eius omnis,quod in ea viuit eſt precioſus theſaurus. Conſideramus enim iterum,vbi ſanguis à venis profluxerit, eiuſmodi virib.quæ ſanguinẽ renouat & ſuſtentant,priuatum iri poſſe :quod minimum eſt:nam in eſſenria conſeruari poteſt,vt infrà ponimus.Et quod potius eſt conſideramus, paucos homines corpore & ſanguine ſanis viuere.Quare viden

dum nobis,vt eiusmodi homines in re-
nouatam qualitatem & essentiam addu
cantur per arcana, & quintam essen-
tiam, vt meminimus anteà, quo san-
guis incorruptus & sanus ab eis effluat.
Nec solùm de sanguine loquimur homi
nis,verùm etiam de sanguine spermatis,
quem in secretis nostris describimus,cui
nullus morbus inest,nec alteratio, sed
plurimùm admirandus ex hominis sper
mate sanguis,quẽ hoc loco sumere præ-
tendimus,& hoc multis de causis, hîc
non appositis. Loquimur etiam de san-
guine panis,qui ad eundẽ vsum, & pari-
formiter assumitur:sunt enim in eo vir-
tutes,quas perscrutari vix possumus,nec
etiam id ad summũ faciendi suscipimus
onus.Itidem intelligi potest de nutrimẽ
tis aliis,& comestibilibus, in quibus o-
mnib.habetur sanguis, quamuis hũc in
illis non videamus non magis quàm in
pane,qui nihilominus per putrefactio-
nẽ vt in stomacho & hepate sanguis fit,
pariter omne ꝙ cũ eo sumitur in obso-
niũ ad eũdẽ modũ immutatur, vt in cor
pore.Hoc de sanguine latius aut ꝓlixius
scribere nolumus,pſertim ꝙ nemini rẽ
gratam

gratam eo facere posse, quàm nobis ipsis videamus. Quiescere dormiētes itaque volumus, èq; somnio dulci postmodū expergefacti, hoc de sanguine loqui valeat q quisq; potest in suis viribus, & quantum in eo fuerit: nam ex bono boni multū sequitur, quod nobis considerandum semper venit. Nec solùm de sanguine comestibilium, sed etiam potabiliū, quæ simpliciter corpori nostro sanguinem exhibēt, loqui volumus. Possunt etiā ex sanguine quintę essentiæ, non minus quàm arcana trahi, de quib. hoc loco minimè loquimur, sed solùm de magisterijs agere proposuimus, & hoc vno singula cōcludere. R. sanguinē, quē pellicano cōclusum, trāscendere super ventrē equinū tā diu sinas, donec tertia pellicani pars impleatur: nā sanguis omnis in sua rectificatione dilatatur iuxta quātitatē, & nō secundū pōdus. Hoc tēpore peracto, rectificabis ipsum p balneū. hac via phlegmata recedunt, in fundo magisterio manēte: quod quidē retorto sigillo conclusū Hermetis nouies destillato, put libro de pręparationib. docuimus. Hac via sanguinis magisteriū habebis.

LIBER SEPTIMVS ARCHIDOXORVM D. THEOPHRASTI Paracelsi Magni.

De specificis.

LAtius est quòd iam de specificis loquamur, quibus admirandæ plurimùm & magnæ virtutes insunt, quæ non ex natura sumunt originem, quare calidæ non sunt, neque frigidæ, sed præter istas qualitates vnicam habent naturam & essentiam, prout multis locis meminimus. Specificum eiusmodi sumit originem suam ab externis, vt quum lignum aliquod in ignem proiectum vritur, non ex propria natura. Nascuntur itaque specifica ex coniunctione, prout vbi mastix & colophonia simul digerũtur, fit attractiuum, quod neutrum eorum est per seipsum: aut cùm therebinthina coagulatur, inde fit lapis, qui ferrum instar magnetis ad se trahit. Similia plura sunt, quæ in alio tales virtutes habent à suis cõpositionibus, & extrà. Elleborus etiam ex liquore lapidis & terrę, per istorũ duorum compositionem in specificum nascitur

ſcitur, in modum quo cerafa cum aceto ſimul poſt ſuam digeſtionem fiunt laxatiuum, quorum ex ſua natura neutrum laxat. Quare ſpecifica ſimilia naſcuntur ex ſua natura per compoſitionem elementorum & propriæ materiæ, non ſecus ac tinctura colorúe, qui non ex frigore, calore minus oritur, ſed compoſitione, prout gallæ cum vitriolo producunt atramentum, cùm neutrum ipſorum nigrum exiſtat. Sic etiam ſal armoniacum & vrina colorem nigrum efficiunt, cùm tamen ambo ſint alba. Idipſum de ſpecificis intelligendum eſt, ea ſuam originem pariformiter ſcilicet accipere, ſed externè quædã eiuſmodi virtutes aſſumunt, quod in qualibet herba poteſt euenire, non in vno genere tãtùm ad hunc modum intelligendum.
Vbicunque Magnes creuerit, quoddam attractiuum eſt, coloquintida purgatiuum, & papauer anodinum: hoc prouenit ex compoſitione in eis exiſtẽte. Quo fit vt Magnes omnis attractiuus exiſtat, & coloquintida quæuis purgatiua. Non ita de extra ſpecificis, quæ ſic ſe habent, nempe ſi Magnetis virtutes haberet ſilex

lex,& alius ei similis non ita specificum hoc foret externum.

Quamuis accidere nonnunquã,at rarò soleat,peculiarẽ in vna herba reperiri conditionem, & non alia sibi simili,tum specifica multa similia ex influentijs oriri,nihilominus ex eisdem procedere nos scribere volumus aut nõ,sed hoc suis locis vt in physica reseruare,& hîc supersedere. Specifica multa reperiũtur, vt odorifera,quæ suam originem ex compositione,digestioneq́ue sumunt,vt aqua vitrioli cum sale armoniaco destillata,musci refert odorem, quorum tamen similem per se neutrum habet. Plura talia sunt,quæ fiunt odorifera, cùm antea nõ essent,odoremq́ue nobilem concipiunt vt rosa vel lilium,quibus ab initio nullus odor inest,at labore, digestione, separationeq; tandem excitatur. Vt vaccinus fimus,aut excrementũ fœtens,quod postquam tamen eleuatum fuerit,ambræ simili fit odore: verùm in fundo residua materia manens,humano fœdius oleto fœtet.

Specifica nonnulla sunt narcotica,sudorem

dorem prouocãtia, quæ ſimilem ex cõpoſitione virtutem accipiunt, vt ardens pruna pingui terræ ſuperpoſira, vaporẽ emittit:non aliàs zingiber in corpus traiectum, vrit extinguiturque,prout aqua perfuſa.

Calor hic zingiberi contingit ex acuitate vel aſperitate,quam in ſe continet, ac elemento calido coagulatur tanquam lapis,qui per ignem ad eiuſmodi calorem adducitur. Narcoticum ſiquidem eſt calx liquoris terræ, vti de generationibus ponimus. Pariter ex compoſitione prodeunt ipſa purgatiua, prout Reubarbarum,quod etiam calx liquoris exiſtit:differentia tamẽ hac,vt in modum aluminis vſti,quod in aquam reſoluitur eo liquido quod ſecum arripit, vbi loco poſitum humido fuerit : ſic de Reubarbaro nec non alijs purgatiuis intelligendum, quæ ſuam originẽ vt calx terræ multifariam accipiunt. Nonnulla ſiquidem ſoluuntur, vt Turbith, ideo quod cũ eis realgar ſoluitur, & aliud nõ. Alia Melancoliã,vt Senæ.Quod ſic intelgendũ,videlicet, ad nitri modũ ꝙ ſecũ

lapides

lapides resoluit,& non aliud. Nonnulla sanguinem,& cum eo sublimata: sic de rerum istarum differentia censendum est,vti sunt in seipsis diuisæ, quod memi- nimus. Quædam etiam cõfortatiua,pro- pter compositionem, vti sperma carens viribus,ex quo nihilominus, quid nasci- tur ex sua prædestinatione. Sic ipsum cõ- seruatiuum est prædestinatio quædam ex prædestinatione compositionis. Ve- rùm Carlina,quæ non ad hunc modum nascitur,aliarum ad se virtutes herbarũ trahit,eisque vires adimit, quas tum so- la possidet, prout aurum humorem ad se trahit è ligno, sicut latius de genera- tionibus declaramus.

Pariter aliqua mundificatiua per suã compositionem eiusmodi virtutem ac- quirunt, vt quum calx terræ transmuta- tur in alium colorem per liquidum, vt resinam,mel,gummi,picẽ, &c. Floribus in Veneris similes alterationes existunt, qui primò purgatiuum exhibent, vti cal cem fore decet: postmodum igne redu- cuntur in stipticũ,sic vt purgent ac mũ- dificent. Corrosiua similiter habentur, quę salia sunt,& aliquando calces in ter-

ra, nonnulla ſubſtantialiter in vna materia, vt nos de generibus ſaliũ ponimus. Variæ multæq; ſunt eiuſmodi proprietates in rebus, quas de proprietatibus rerum tractamus, & hoc loco ſatis declarauimus. Et quamuis nonnulla dura, mollia contrà quædam exiſtant, hîc detegere nolumus aut noſtris in Archidoxis tractare de toto principio, ſed de ſpecificis componẽdis & in ſupremum naturæ gradum adducendis, de quibus iam conſequenter agemus, eorum experientias nobis proponentes, & angulares illos concionatores poſt tergus relinquentes, qui de Deo loquuntur, & aliud nihil intelligunt præter hipocriticos ritus ac ſimiles fabulas: item his arcanis & artibus ſunt inimici, capitibus merſi quidem in gloria mundi, fabulantes & cauillãtes multiloquio præditi, quo deferunt in vtrumque humerum, adulantur ac ſeſe tamquam ſapientes exiſtimant, cùm ſtolidi ſint fatui, necnon hominum impoſtores ob mundanas opes. Iam de ſpecificis agere volumus, prout nobis veniunt in vſum, & vniuerſitatum illos medicos,

qui tantùm legunt ac opinantur, siue bene, siue male succedat, in nos fremere dentibus vt volent sinimus.

De Specificis odoriferis.

Vt ergo de specificis odoriferis loquamur, qua via formaque fiant, & primò quòd ad vires eorum attinet. Est itaque specificum odoriferum, materia quæ morbos ægris aufert, non secus ac zibeta suo stercora pellit odore. Notandum vtique specificum hoc malum odorem vt oleti plurimùm impedire, vt nocere manereque nequeat: sed odore bono tingitur hic fœtor eius, vt quantum antea fœtuit, iam odore tantum bono valeat exequi, cùm nihil sit quod zibetæ vel musco bonum odorem adimere possit: bene transmutari tamẽ potest vt multis probamus locis. Quò fit vt aliquando musco nonnihil admisceatur oleti, quòd hoc penetret illo magis & lilio quouis omnibus operationibus. Quandoquidem notum est, plus odoris male quàm boni reperiri. Prout etiã tyrus in theriacã assumitur ad summè penetrãdum, & statim omnia membra cũ aliorum viribus: non aliàs de specifico

cifico censendum odorifero.

Animaduertendũ, hoc medicamẽto pelli morbos ab eis qui medicamẽta ferre minimè poſſunt adminiſtrari, prout in Apoplexia, vel Epilepſia: multi ſiquidem odores exiſtunt, qui releuant Epilepticum, ac multi qui ſubleuãt Apoplecticũ: non quòd omnino curent, ſed viã pręparent. Nã vis eiuſmodi, quæ corpori prębetur, ſtatim odore ſanguinẽ ipſum excitat, & hũc ad cor protrudẽdo magis quàm ſcribi poſſit, refocillat. Quapropter ponemus odoriferum, ex quo fundamentũ accipimus ad alios morbos omnes odorifera componẽdi: cuius proceſſus hic eſt.

Recipe Liliorum alborum,
Anthos,
Baſiliconis,
Cardamomi,
Roſarum ana, manipulum vnum;
Spicarũ manipulos duos. Cõtũde craſſo modo in paſtã. Cui addãtur ſucci pomorũ arantiorũ duę quartę. Hęc omnia ſimul in pellicano poſita menſe vno digerantur. Poſtmodum à ſuis fecibus manibus vel peſſarijs, quod melius eſt,

premendo ſeparentur. Huic in pellicanum rurſus poſito, ſtatim addantur,

Macis,

Chariophyllorum,

Cinnamomi ana ℥.I.

Ambræ ℥.ſs.

Muſci ʒ.ij.

Zibetę ℥.I. Terenda minutiſſimè terantur,& in dictum pellicanum poſita cum alijs in fimo digerantur. Deinceps adde gummi arabici diſſoluti ℥.ſs.

Tragacanti etiam diſſoluti ℥.I. & ita clauſo vitro cum claro albuminis ouorum indureſcant. Mox atque videris ad modũ vitri factũ, eximè fracto vitro lapidem hunc, & ſpecificum odoriferũ de quo iam ſcripſimus, & ſatis. Quamuis addere bonũ foret aurum potabile.

De Specifico Anodino.

Ad ſcribendum etiã de Specifico hoc Anodino multæ cauſæ nos inducunt: Cùm nobis morbi quidam occurrerint, in quibus arcana quæuis deſeruere nos, excepto ſolùm Anodino ſpecifico: hoc enim vulnera quæque repleuit. Neç idipſum admiramur, cùm videamus aquã ignem extinguere: nõ aliter Anodinum ſpeci-

ſpecificũ extinguit morbos,& hoc multis de cauſis, quas quieſcere ſinimus. Quod enim quieſcit vel dormit,nõ peccat. Non intelligitur naturaliter,aut iuxta naturam,ſed Paroxiſmus dormit,quo fit vt impediatur eius operatio, frangaturq́ue. Conſolamur in eo pariter,quòd anxiæ multæ ſollicitudines & melãcholiæ dormitione tollantur Notandum vtique hoc loco dormire non debere neceſſariò hominem, ſed morbum ipſum: quare ſpecificum quod cõtra morbum ſolùm ſit componimus, & non contra plenum hominem,prout moris eſt in febribus fieri. Nos verò dicimus in pleno homine mortalia fore ſomnifera, ſed in pleno morbo ſalutifera. Quapropter morbum omnem tranſcurrimus, & addimus vt in corpus nullam operationem habeant,nec habere poſſint,ad hũc modum.

Recipe Opij thebaici ʒ.I.
Succi pomorum aranciorum,
Citoniorum ana ℥.vi.
Cinnamomi,
Chariophyllorum ana ℥.ſs. Contuſa per quã optimè ſimul omnia, mix-

taq; ponãtur in vitrũ cũ ſuo cooperto-
rio cæco: digerantur in Sole, vel in fimo
per menſem poſtmodũ exprimantur, &
imponantur iterum cum ſequentibus,
Recipe Muſci ſcrupulum ſemis,
Ambræ ſcrupulos quatuor,
Croci ℥.ſs.
Succi corallorũ, & magiſterij per-
larum ana ſcrupulum I. ſs. Commiſce
poſtq́ue digeſtionem eorum vno menſe
factam, adde quintæ eſſentiæ auri ſcru-
pulum vnum & ſemis, qua permixta cæ-
teris, Anodinũ ſpecificũ erit ad auferẽdũ
quoſcumq; dolores internos & exter-
nos, vt nullum torqueatur vel arripia-
tur membrum latiùs.

*De ſpecifico Narcotico Diaphoreti-
cæ naturæ.*

Iam de Specifico diaphoretico loqua
mur quo morbus omnis curatur, qui
poteſt vel debet ex ſui natura ꝓprietate-
q́; ſanari ſudoribus, hoc prę ceteris me-
dicamento pellit̃. Diaphoretico ſiquidẽ
frigidus morbus incaleſcit, & eo calore
tollitur. Sæpiùs enim vt nobis cõtingit,
Coſſatũ annorũ viginti ꝑ diaphoreticũ
ſanatũ fuit, ac alij morbi plurimi, quos
intercu-

intercutaneos vocãt, aut inter cutem & carnẽ exiſtẽtes,in quibus eſsẽtia quinta nihil efficit,& minùs arcanũ:ea de cauſa,quòd in corde nullus tã potẽs exiſtere vigor poteſt,quo Coſſatum pelli queat, niſi diaphoretico ſolo id fiat. Nã vti Sol calefacit gelatũ lapidem,& glaciem duram liquefacit,nõ ſecus diaphoreticum ſuas vires exerit in morbũ,qui nullis poteſt aliĳs curari viribus quantùmcumq; nobilibus & bonis. Et quamuis flãmula calidiſſima ſit herba,nihilominus calor eius ad Solis naturæ minimum pũctum haud quaquã eſt cõparandus:non ſecus maximè differunt calida quæuis & ipſa diaphoretica. Quamobrẽ hoc loco Specificum diaphoreticum ponimus,quo diaphoreticas virtutes cõprehẽdimus.

Recipe Zingiberis libram vnam,
Piperis longi,
Nigri ana ℥.I. ſs.
Cardamomi ʒ.iĳ.
Granorum paradiſi ℥.I. Conterãtur in puluerem, & ponantur in vitrum cum vncia ſemis optimæ tritæ camphoræ, necnon aquæ ſoluentis vncĳs duabus. Sigillato vitro maneat in arena pro

ſuæ digeſtionis cōſummationis tempo-re. Separa tandem ab eis aquam ſoluen-tem, & putrefiat vno menſe, vnaq́; ſepti-mana circuletur. Poſtmodum exprimes atque ſeruabis: hoc eſt optimum & po-tentiſſimum diaphoreticum vehemen-tiùs āgēs quàm ſit credibile, tum in caſ-ſatis, tum in alijs morbis grauiſſimis, de quo ſatis.

De ſpecifico purgatiuo.

Eſt etiam quòd ſcribamus de Speci-fico purgatiuo, licet complexiones con-ſiderandæ forēt ac ſimilia, nihilominus fundamēto ſolidiori corroboramur, ac-cipientes ea quæ morbos tollunt, & nō particulariter vnū aut alterū, ſed omne malum auferunt. Vnde colligitur quic-quid ex cholera ſuperfluum eſt, nulliuſ-que momenti, recedere: ſimiliter de phlegmate, melancholia, ſanguineque peccantibus intelligendum erit, apoſte-matibus ac alijs corruptionibus, quę iux ta complexiones purgari non poſſunt, neque purgationibus reſolui, prout eo-rum morbi multi reperiuntur.

Quare materiam peccantem ſolùm extrahere conamur, ſiue corrupta ſit,

ſiue

ſiue non: apoſtemata, complexionata, vel in quacunque permixtione fuerit: medicorum vniuerſitatum prolixos & inutiles ſermones minimè curantes, at ſanitatem ipſam,& ſuper hanc ædificantes noſtra medicamẽta: prout ipſum tartarum,quod ex ſua natura proprietateque putrefactiones omnes tollit, & nõ inclinatur ad choleram,nec melancholiam,phlegma,neque ſanguinem, aut ſimilia,ſed omne quod inutile corpori, nec non huic inferre damnũ poteſt, aufert. Pariter vitriolum tales occaſiones omnes,è quibùs infirmitates multæ naſcuntur,purgat. Conſiderandũ vtique nobis,coloquintidam omnem choleram non expurgare, vel quicquid oritur ex ea:neque etiam Reubarbarum id facit:nec Turbith omne quod ex phlegmate procedit,arripit nec euacuat: neq; lazuli melancholiæ quæuis impedimenta:neque manna ſanguinem contrariũ totum expellit:ſed iſta duo,nec non alia plura hîc non aſſignata ſpecifica purgatiua noſtra faciunt, principaliter in his omnibus putrefactionibus,& ſuperfluis fecibus corporis,vndecunq; proueniãt,

quas nõ aliter purgant quàm aqua pannos abluit lineos,& ſapones eos clarificant à nocumento,& impedimento cuiuſcunq; naturæ:ſic enim ſingulariter in ſingulos morbos arripit. Et ita pharmacum ſpecificũ ponamus quoad noſtrũ ſenſum iam dictum ad hunc modum:

R. Magiſterium tartari, magiſteriumque vitrioli:quæ ſimul in vnum commiſceto, poſtmodum adde partes æquales eſſentiæ quintæ croci : demum pellicano contenta per menſem in arena digerãtur,& in pharmacum de quo dixi perquàm acuratiſſimè ſeruentur. De cæteris ad hæc neceſſarijs apud eruditos quàm ignaros intelligentia maior exiſtit.

Nec ſolùm homines ad hũc modum, ſed arbores etiam & herbæ repurgari poſſunt à ſuis morbis & ſuperfluitatibus. In creſcẽtibus enim æquè ac in perſonis infirmitates habentur,& eis etiam remedia ſua creuerunt, prout meminimus. Anthos quoad ſuos defectus, & cũ non perfectè vegetare poteſt,vitrioli magiſterium liberat eum, & vt egregiè creſcat poſtmodum efficit,vti de plantis po nimus

nimus: his paucis igitur iſta cõcludimus

De ſpecifico attractiuo.

Vt antea de ſpecifico cœpimus attractiuo dicere, latius modò ſciendum, ſpecificum attractiuum omne quod in corpore ſuperfluum eſt ad ſe trahere, quodque huic adhæret mali, nec non in ſe cõtinet, vt multis locis ponimus, extrahi poſſe, vt ſæpius accidit & probabilibus demonſtrationibus. Attractiua pariter ſpecifica nonnulla ſic ad carnem approbata fuerunt, vt centum libras carnium ad ſe traxerint, non ſecus ac magnes ferrum. Euenit etiam tempore noſtro, vt attractiuum ſimile pulmonem è corpore traxerit in os, & ita hominem ſuffocauerit. Item accidit, vt alteri ſphæra fuerit oculi de ſuo loco tracta vſque ad naſum, & inde nunquam amoueri potuit. Non ſolùm ad ferrũ attractiua ſunt & reperiũtur, ſed etiã ad lignum, herbas, carnes & aquas. Vidimus enim emplaſtrũ, quod attraxit aquæ tantũ, vt labrũ implere poſſet, ac non aliàs, quàm à tecto quopiam domus proflueret. Similiter plumbum, ſtannũ, cuprum, argentũ & aurũ per attractiuorũ cõpoſitionẽ at-

trahi possunt. Fieri potest etiam, vt his attractiuis ab arboribus rami lacerentur, aut in altum vacca subleuetur, & multò plura quæ nostris in secretis indicauimus in thesaurum, vt nos tantùm in his admiraremur illum solum, & veneraremur, qui singula tam admirando creauit artificio, vt res tam variæ reperiãtur incredibilia demonstrantes opera, longè naturam superantia, prout est in seipsa.

Quapropter ad corpus nonnullas virtutes ponemus attractiuas, quibus ex eo malum & corruptum extrahi, nec non à bono separari potest, ad hũc modum videlicet, vt attractiuum super emunctorium ponatur eo loci quidem, vbi defectus apparuerit, aut super vlcus, quod prout emunctorium existimatur: pariter si glandula vel inflata concussio præ manibus fuerit, emunctorij loco habenda est. Experiẽtia notum est nobis, attractiuum eiusmodi, pestilentiam extraxisse magis quàm scribere nos deceat hoc loco. Hoc ad memoriam reseruamus, quo sub medicamento nullus æger vnquam interijt, quantumuis graui mor-

bo laboraret. Receptum attractiui specifici hoc est.

R. Quintæ essentiæ gummi omnium in omni genere, ana quartam vnam.

Magisterij magnetis quartam ss.
Elementi Carabis ignei lib. 1.
Elementi ignei masticis,
Mirrhæ, ana quartam 1. & ss.
Elementi Scamoneæ ℥. 10.

Fiat inde cetorum cum cera comuni, tragacanto, & terebinthina: hoc vtere sicut suprà dictum est.

De specifico stiptico.

Nunc de specifico stiptico loquendũ, cuius multæ virtutes existunt, ac plures quàm de alijs intelligatur. Quum enim admiranda naturæ nobis opera qualitatesq; rerũ eiusmodi prę oculis occurrũt, gaudio summo quidẽ exhortãtur nos, vt ab eis non desistamus, at eorum potius omnium quæ nobis oblata sunt ab artibus istis memoriam ponamus. Et si fortassis de rerum natura quidpiam ab antiquis medicis & philosophis scriptum reperiatur (quod nobis minimè constat) haudquaquam nos commouet, cùm cæca sint omnia, quæ scripserunt. Verùm

ipsa natura magna, quę sese nobis ad manus offert, delectamur: & illorum nos labores antiquorum, qui pro cæsis existimantur, in admirationem trahũt, quod multis meminimus locis. Non tamen admiramur stiptica tam vehementia, quę suis in quintis esſẽtijs, arcanis & mysterijs tantas vires habent, vt ferrea duo fragmenta simul præter ignem conglutinẽt, quæ postmodũ separari nequeunt: quod maius est, sine igne cuprum etiam alteri cupro per stiptica similia sic adhæret, vt non amplius igne seiungi, nec aqua possint. Item attractiuo simili stiptico lapidum aceruus in molem ingẽtem rupis instar conglutinari potest.

Similiter arena calxq; per eiusmodi stiptica possunt in compactionem concrescere durissimam supra marmor: iam de alijs. Vidimus eadem ratione folia simul coniuncta, quę pro naturali concreto fuerunt existimata, prout lilij folium cum folio rosarum in vna compactione.

Itidem fabriferrarij sua ferramenta simul consolidarunt, ita cõpactè ac si vera consolidatione factum fuisset.

Vidimus etiam ea stiptica specifica, labia

bia simul oris contraxisse lotura sola, vt postmodũ instrumentis aperiri per vim debuit, & sanguinẽ emiserit. Item aluum in ano ioco per istiusmodi stiptica fuisse compressum, vt propter necessitatem exonerationis opus fuerit conductũ aperijsse terebris. Non secus in vulnerib. & in ruptura vesicæ talem vidimus cõpactionem, vt istius postmodũ nulla meis & suis temporibus apertura reperta fuerit amplius. Quodcunq; stipticum hoc materiale contigerit, os ipsum aut nudas carnes ita contrahit, vt absq; putrefactione minimè separetur: nam aqua nulla tepefacit eiusmodi stipticas vires, quarum quidem longè plures existunt quàm apponimus. Verùm quod ad medicinam attinet, stipticum specificum ponemus vt sequitur.

R. Quintæ essentiæ boli, item, Ferri,
Quintæ essentiæ Carabis, aliàs cathebes, ana libram vnam. Digerantur in cineribus vno mense: postmodum accatiarum exsiccatarum libram impone semis. Corpus eo curato.

Hoc & similia stiptica suis in corporibus nõ perscrutabilia sunt, at in separatis

ſubſtantijs ſupra quàm credibile ſit,attrahũt,natura cõditioneq; ſuæ maximæ ſiccitatis. Quare ſtiptica ſpecifica dicuntur tanquam ſtiptica ſupra quæuis alia.

De ſpecifico corroſiuo.

Nũc ſpecificum ſcribere corroſiuum addereque volumus, cui mirandæ vires inſunt atque natura. Mirabile ſiquidem ad antiqua corroſiua comparatũ, quòd metalla prorſus in nihilum abſumat, vt in eis nullum corpus ampliùs inuẽtum ſit, prout lignum diſparens in igne. Quãuis aquis fortibus metallorũ etiam conſumptiones fiãt, manẽt ea nihilominùs pondere ſuo non imminuta, & eſſentia non mutata, ſic vt iterũ igne reduci poſſint in primum ſuum corpus atq; materiam: id verò non fit poſt conſumptionẽ corroſiuo ſpecifico factam, ea de cauſa, quòd nulla materia hoc loco reperiatur ampliùs, quæ valeat vlla reduci via rationeq; ad metallicam naturam, nõ magis quàm cineres in ligna. Sciendum latiùs corroſiuum hoc in carnem operari, ſic vt nullum ſibi comparari queat: nã velocitas eius in ictu manum perforat inſtar ſubulæ.

Ea ratione ſcribimus hoc in medicinam, quòd in corpore carnis putridæ ſuperſcrecētiſque plurimùm, vlcerum vt fiſtularum, cācri, ſcrophularum, oriatur, quod omne per eiuſmodi corroſiua curari poteſt. In eo ſiquidem ſtiptica virtus exiſtit, maximis cū viribus, per quas peculiares curandi proprietates acquirit. Quamquam ignis potiùs vocari, quàm medicamentum poſſet, cùm ferreas catenas cōſumat, & ſeras magis quàm credibile ſit aut ſcribi queat. Quapropter ei breuiſſimè receptum hoc aſſignamus.

Recipe Aquæ fortis à capite mortuo retificatæ, libram vnam,

Mercurij ſublimati quartā ſemis.

Salis armoniaci ℥.ij. Hæc omnia ſimul permixta cōſumi ſinito, deinceps aquam admiſceto mercurialem æquali pondere ſeruato. Nullus huic adamas corroſiuo reſiſtere poteſt. Quamquam etiam idipſum de quinta eſſentia, & arcano poteſt intelligi, videlicet vt cuipiā iſtiuſmodi cauterio cutis adimatur, & ci⁹ loco noua ſuperducatur, vt in lepra, morphea, ſerpigine, lētigine, panno, &c. Contra quæ ſpecificū hoc in vſum venit

corrosiuũ:sed ob eius vehemẽtiã omittimus,& mixturam hãc assumimus, qua cutis ablui debet,sic decidit ac nudatur: postmodum cõsolidari prout moris est. Mixtura talis esto.

Recipe succi flammulæ libra vnam,
Cantaridum quartam semis,
Ignis gehennæ dicti ʒ.ij. Permisceto & fac vt suprà.

De Specifico Matricis.

Dicendũ vtiq; de specifico matricis,& hoc varijs modis, ad omnes defectus eius. Verùm hoc loco minimè loqui volumus de elementis calefaciẽtibus eam aut refrigerãtibus,cùm ista per magisteria necnõ arcana facienda sint. Hic verò duo specifica ponimus, vnũ in suffocatione matricis,alterũ in mẽstruis prouocandis aut restringendis. Intelligendum itaq; suffocationẽ alio nullo quàm specifico reuocari posse,licet nõ elemẽtato nec ad hoc pręparato,sed in cõmuni forma vel essentia vt crescit in vsum assumpto,prout est fic⁹ cutis. Mox atq; fumus huius per vuluam intrat,morbus expulsus est. quod sane miratu maximè dignũ,hoc vile simplex, quod etsi pręparatum

tum

tum fuerit,nõ deperit eius essentia,cùm virtus eiusmodi sola sit. Verùm ad menstrua prouocandũ,specificũ ex splene castrati bouis in magisteriũ vel quintam essentiã adducto remediũ est,cuius prouocatio cùm in iuuenibus, tum in antiquis excellentissima est.

Sic etiã ad restrictionẽ,quintã corallorum essentiam,at elemẽtum ferri, vel ferrũ potabile,quod prę cęteris mirũ in modũ restringit, excellentissimum fore sciendum est remediũ. Plures istiusmodi proprietates scribere necessariũ, quòd in Archidoxis nostris nimis prolixũ foret,notandũ sub antedictis cõpositionibus tamen incarnatiuis, cõglutinatiuis, & specificis cõprehendi:laxatiua, mũdificatiua,necnon similia, sub ipsis purgationibus, sic de cæteris vt deopilatiua, sub purgatiuis & attractiuis. His libellũ de Specificis cõclusum esse volumus,in memoriam nobis ne horum obliuiscamur: & ita confortatiua singulis capitibus adducta.

Finis libri Septimi Archidoxorum.

ARCHIDOXORVM LIBER OCTAVVS D. THEOphrasti Peracelsi.

De Elixiribus.

POst multa secretissima naturæ mysteria, de Elixiribus etiam per compendiũ scribere volum⁹, nec frustra, quòd videamus in eis maximã cõsummationem, quæ nos cogit animum ad ea conuertere sine requie. Cum vnũquodque sit corporis præseruatiuum in essentia sua quod arripuerit, non secus ac balsamum extrinsecũ est corporum omnium à putrefactione similiter præseruatiuũ, & à corruptione: quòd manifestò patet, in balsamo hoc nẽpe, conseruationẽ existere corporũ, vt ista multis annis cẽtenis & millenis sine corruptione vel mutatione maneant.

Cùm igitur simile donũ videamus in balsamo, quod mortua corpora pręseruat & conseruat in incorruptibilitate: pariter intelligẽdũ est id hoc ipso dono siue mysterio sanũ ac viuũ corpus longè meliùs

meliùs ac vtiliùs cõmodiusq́; pręseruare posse. Hoc verò iuxta naturam non habemus, vt Mysteria naturæ supraq́ue naturam, quibus corpus intrinsecùs & extrinsecùs ab omni contrarietate conseruare possimus, cognita nobis existãt: in quibus multa nobis occurrunt alijs occultissima.

Sciẽdum vtique de Elixiribus, ea suas operationes à natura non habere, nec à complexione, sed misteria fore magis quàm specifica, summam in Conditoris admirationem per multas demonstrationes. In ipsa natura tamen plantata sunt, vt in ea sint, prout in balsamo videtur. Si sit ergo possibile mortua præseruare corpora, multò magis ipsa viuentia. Nec est in eo quòd curemus aduersariorum verba vel argumenta, sed vt nostra soluamus, quo nos ad verum intrinseci balsami fundamentum volumus dirigere, non curantes eorum nugas inutiliaq́ue verba, qui de termino mortis, & eius prædestinatione loquũtur, & eam suis determinatis punctis concludunt. Cùm Deus & pater noster vitam nobis tribuerit, & cum ea

medicamēta quibus eam defendere su-
stentareq́ue valeamus. Si terminus ergo
mortis ad præcisa puncta positus esset,
alterum fore falsum oportet, quod non
est. Verùm quàm diu possumus ac sci-
mus, potestatem habemus vitam su-
stentandi nostram. Adam enim ad tan-
tam peruenit ætatem ex propria natura
suæ proprietatis, ea de causa tantùm,
quòd æquè doctus ac sapiens fuerit me-
dicus, qui singula cognouit in ipsa natu-
ra, quibus etiam tāto se tempore susten-
tauit: pariter alij plurimi qui similibus
vsi remedijs fuerunt.

Multi mortui sunt Adæ temporibus,
qui ad eius ætatem non peruenerunt, &
nonnulli nostrā ætatem non superuixe-
rūt, prout post diluuiū habemus, qui nō
secus ac nos mortui sunt, ideo quòd has
artes ignorauerint (quo factum, vt ante
sua tempora vita priuati fuerint, nec iu-
uerunt cibi neq; potus) quas Adam &
cæteri habuerunt.

Cùm igitur in similibus inuenire na-
turationem possimus, vita namque ve-
tus ex natura procedit: inuestigare vo-
lumus quid natura donumq́ue Dei sint.

Aliqua

Aliqua ſiquidem corpus mortuum cõſeruant à putrefactione tantùm vnum annum, vt oleum laterinum. Alia decem, vt oleum philoſophorum correctum. Nonnulla viginti, prout aqua mellis. Quædam alia quinquaginta, vt præſeruatiuum deſtillatum. Aliquæ verò ſeruant in perpetuum ſine fine, prout balſamum. Nõnulla ſolùm diebus octo ſicut ſal. Alia per noctem, vt aqua deſtillata. Diutiùs aliqua, prout vinũ ardens. Sunt etiã alia quædam quæ præſeruant à corruptione corpus in eſſentia recẽti fortiq; natura, quum homo iuxta ſuam cõplexionẽ eis cõformatur, vt crocus & myrrha. Nõnulla corpus à putrefactione tuẽtur ac ſimilibus, ob maximã ſuam tincturam dumtaxat, quæ tã potens exiſtit, vt mali nihil admittat, aut creſcere, vel ſubintrare ſinat, vt Aurum, Saphirus, vniones, arcana, magiſteria, necnon ſimilia prout antea de his ſcriptum eſt.

Præſeruatiuũ igitur ſcribere volumus contra corporis viui corruptiones omnes atque mortui. Conſideratur autem præſeruatiuum corporis viui, ſumen-

dum esse per os, ac totum corpus penetrare debere, sic vt nullũ in corpore mẽbrum sit, quod non eiusmodi præseruatiuum percipiat, eiusque donum attrahendo per idipsum informetur. Notandum insuper, spiritus stercoris in intestinis existentis æque vehementes fore, vt contra præseruatiuum pugnẽt, ea de causa, quod putrefactum nullum balsamari, vel præseruari possit: non habet enim essentiam in se, veluti recens caro mortua, quæ balsamatur: at illud cũ pręseruatiuo non aliter cõuenit, quàm vermes optimis cum herbis, & putrefactũ cum incorruptibili. Putridum enim corrumpi non potest, nec alterari, cùm nullius momenti sit. Contrà præseruatiuũ putrefieri minimè potest: nam instar auri quod æruginem haud cõcipit vnquã, existit. Separãtur à se mutuò, sic vt quodque suam proprietatem adimpleat. Hęc enim dicta sunt, quia stercora successu temporis præseruatiua superare vincereq; valẽt, quod in mortuis corporibus fieri nõ potest, quia sunt infecta, vel si nõdum infecta, coagulata quidẽ à morte, prout sanguis recedẽs à venis coalescit.

Voca-

Vocamus præſeruatiuum Elixir, tanquam fermentum, quo panis fermentatur, quem corpus digerit. Eius virtus eſt præſeruatio corporis, in eo ſtatu quidẽ in quo hoc ipſum inuenit, eiſdem in viribus & eſſentia. Quandoquidem hæc eſt natura præſeruatiuorum, videlicet vt à corruptione tueantur, nihil tamen emẽdando ſed præſeruãdo ſolùm. Quanquã ipſa morbos etiam tollũt, hoc fit per ſubtilitatem quam habent. Item non ſolùm præſeruant, ſed etiam conſeruant. Eſt enim duplex labor, vtpote prçuenire morbis, & eſſentiam ipſam in ſtatu ſuo cõſeruare. Nec ſolùm in corporibus humanis exiſtunt, verùmetiam in omnib. corporibus ſenſibilib. & inſenſibilibus: emortuum enim lignum æquè poteſt à corruptione præſeruari, vt à Balſamo conditũ aliquod corpus. Non ſecus etiam herbæ conſeruari poſſunt in eſſentia ſua, quàm vnum corpus aliquod. Quandoquidem illæ conſeruationes quę fiunt ad herbas, conſeruant eas in eadem eſſentia in qua illas arripiunt, ſic vt vireant, ac recentes æquè maneant, prout in agris, hortis &c. in quintam aut ſextam ætatem: ſi cũ

floribus eas arripuerint, illos etiam conseruant: si cum fructibus, istos.

Nec ista mireris, cùm possibile sit emortuum corpus rursus viuere, nec non figi ferrum vt ferruginem amplius non concipiat, similiter incombustibile fieri sulphur, quæ contra simplicis hominis intellectũ sunt. Causam horum omniũ ponimus de cõseruationib. latius ac fundatius. Nec impossibilia sunt existimanda, sed multò plura quę iudicãtur impossibilia fieri maximè possunt. De Balsami cõseruatione volumus igitur per distinctiones ætatum loqui, prout sequetur.

De præseruatione & conseruatione per Elixira.

De primo iam Elixire scribere voluimus, quod corpus in ea conseruat essentia prout ipsum reperit, putrefieri non permittit, nec infirmari, sed in spiritu vitæ cõseruat, vt nullum accidens ei superuenire queat. Item in tertiam aut plures ætates adducit. Quoad vsum alia est operatio quidem in mortuis corporib. illa si quidem noctes atq; dies in balsamo iacere debent, cùm viua sanaq; hoc minimè facere debeant aut possint. Quare

hoc

hoc Elixir ad vitam vſui fore ſolùm intelligendũ, ad cor, & ea loca potiſſimùm in quibus vita maximè viget, eſt ad ſpiritum vitæ per vniuerſum corpus diſperſum, & cuſtodit illum, quo corpus vel cadauer mortuum à putrefactione cuſtoditur: quia ſi vulnus aut vlcus extrinſecus poteſt à putredine & morbo, ita etiã intrinſecum corpus ab omni aduerſitate cuſtodiri diſpoſitũ eſt. Quamobrem ordinamus elixir, quod in ſpiritum vitæ, non ſecus ac fermentum in paſtam operatur, & in corpus, vti quum arbor in radice tingitur, ſic vt nunquam eiuſmodi color ab eo recedat. Ad hunc modum corpus totum cuſtoditur, cùm in cuncta membra tinctura magis aut minus ſpargatur & penetret, non ſecus ac metallum totum in aurũ tingitur & fit, aut ab ærugine cuſtoditur. Sic etiam in corpore conſeruato nullum membrum habetur, quod non elixire plenum ſit.

Poſtquam per totũ corpus diſperſum fuerit, illiusq́; virtutem iſtud receperit, operationẽ quoque per ipſum vbi iam exercet: nihil ei per appoſitum accidere corruptionis poteſt, ꝙ vniuſcuiuſq; mẽ-

bri vita plena sit Elixire, ꝑut corpus tin-ctum Balsamo plenum est. Intelligendũ vtique, non opus fore vt corpus totum balsamatum sit per assumptum Elixir. Nam vbi spiritus vitæ solùm in sua radice circundatus fuerit, quoad ad corporis conseruationem sufficit.

Iam ad practicam eius veniendum est, primumque ponendum Elixir, quod balsami virium conditionibus, totum corpus defendit à putredine. Postmodum aliud quod salis potentialibus viribus præseruat corpus. Tertiò quidem Elixir dulcedinis, quod in conseruatione sustẽtat. Quartò ponemus Elixir, quod essentiæ quintæ viribus humanum corpus defendit. Quintò subsequetur aliud, hoc maximæ subtilitatis suæ viribus, inimicis resistit naturæ, qua resistentia corpus in morbos incidere non permittit. Postremò tandem aliud quod ex propriæ suæ naturæ viribus eiusmodi conseruationibus dotatum est.

De *Elixire primo, Balsami scilicet.*

R. veri ac optimi Balsami nobis optimè cogniti, libram vnam, hoc ponatur in vitrum coopertum alembico cæco,

&

& vnà cum eo duas vncias eſſentiæ quintæ auri, & eſſentiæ circulati maioris vnciã ſemis infundas, quæ ſimul omnia digerantur igne lento, ſic vt noctes atque dies vapores aſcendant. Poſtmodum augeatur ignis, vt guttæ quædã adhæreant decidantque guttatim, duobus menſib. Tandem in equino fimo quatuor menſibus maneant, vt abſque intermiſſione ſuam digeſtionem habeant. Quo peracto completum eſt Elixir. Intelligẽdum hoc balſamum aut Elixir, fieri fermentum, quod in radice vitæ coquitur & immiſcetur, poteſtatemque regendi vitam habet in eſſentia bona, ſic vt natura nulla reſiſtere valeat. Non ſecus ac arſenicum naturã in malum vincit, Elixir hoc in bonum ex aduerſo illam ſuperat, corpora defendens. Mortuum ab odore tutum eſt eo, ſic vt putrefieri minimè valeat, quum in ſepulturam poſitum cooperitur ne poſſit euaporare. Multò magis viuo corpori ſuæ virtutes manent, quod hoc loco ſatis explicuiſſe volumus.

De Salis Elixire cuius viribus conſeruatur corpus.

Non minor ſali vis atque virtus ineſt quàm balſamo, de quo dixim⁹ ea de cauſa quòd caro ſale conſeruatur à putrefactione, dies, annos atq; tempora multa, idq; varijs modis, vna magis altera, eodē fundamento poſſibile fuerit conſeruare corpus & præſeruare: non quòd ſale veli mus eo modo quo ad mortuas carnes vti, ſed inde ſalis elixir componere, quod ſpiritum vitæ penetrat materialiter, vt in ſale viuat prout caro ſalſa. Nam Elixir hoc eſt ita ſubtile, vt ſpiritui vitæ compa rari queat. Iſta duo ſimul ita conueniunt in vna coniunctione, nec non vnum altero temperatur ad perfectionem, vt ſal cibum aliquem perficit ad ſaporem, ſine quo ſale ſcilicet perduci minimè poteſt ad perfectionem in vnitatem. Eſt itaque notandum, ſalis elixir eſſe fermētum, in quo tinctura quædam exiſtit, per quam totū corpus penetrat. Eſt etiam res incōſumptibilis, quæ cū naturalib in corpore per digeſtionē haudquaquā abſumitur, at eſt fixa velut in igne vitrum, quod coctione minimè perit. Elixir hoc fixum ita corpus fixat, vt in vita permanēs fiat, non aliàs quàm vbi metallū aliquod figitur

gitur, nulla poſtmodũ humiditas, corroſiuum nullum, aut ſimile quid ei nocere poteſt, aut in æruginem adducere. Colligi poteſt igitur ex his, Elixir eſſe corpus fixum vt aurum, in quod nihil immũdi penetrare poteſt, quod ei nocere queat, Practicam itaq; ſalis elixiris ad hunc modum ponere volumus.

Accipe Sal optimè præparatũ, albiſſ. & mũdiſſimũ: hoc in pellicanũ ponatur cũ aquæ ſoluẽtis tanta quãtitate, quæ ſexies põdus illius ſuperet In fimo digerantur equino ſimul vno menſe: poſtea ſeparetur aqua ſoluẽtis per deſtillationem & rurſũ affundatur ac ſeparetur vt pri', idq́; toties, donec ſal in oleũ cõuertatur, cui quidẽ auri quintæ iungatur eſſentiæ pars octaua, ſimulq́; digerãtur in pellicano & in equino vẽtre per quatuor menſes, & poſtmodũ circulentur per mẽſem, addaturq́; pars altera vini circulati. Sic maneãt in aſcenſione per mensẽ adhuc. Eo tẽpore peracto, ſalis elixir habebis, de quo nobis memoriale per canonẽ fecim' ad antiquos dies noſtros ſubleuãdos.

De tertio Elixire nempe dulcedinis.

Certò nobis cõſtat, ꝑ dulcedines à cor-

ruptione præseruari posse corpora, quibus tamē viribus id fiat, ponimus de generationibus mellis, saccari, mannæ, ac similium, quæ hoc loco recensere noluimus, ob antiquorum scripta. Possumus itaque dulcedines in Elixir transmutare, cuius præparatio corpus vividum conseruat magis, quàm languidum in essentia conseruata. Nam proprietas est omnium specificarum dulcedinum, vt nō corrumpantur, nec etiam corrumpi sinant hoc, nisi per contraria fiat obnoxia corruptioni, prout ex melle & pane vermes & formicæ nascūtur: itidem ex saccaro & lacte coagulato: ex manna & aqua fit instar fimi corruptio: plures eiusmodi compositiones fieri possunt, quibus dulcedines in corruptionem transeunt. Vt huic obueniatur, est hæc intentio nostra nec non experientia, videlicet vt in ista compositione tale quid assumatur, quod essentia sua propria manere dulcedinem haud impediat, & sine rerū aliarum corruptione sit. Hac via virtutē balsami habet ad mortua cadauerū corpora carnea, vel alia conseruandum. Nā similis dulcedo balsamus est terræ, & aliæ

liæ nõnullæ roris, quòd in eis originem ducat. Iam igitur ex trono ponemus Elixir, ideo quòd nulla dulcedo comparari huic valeat, plura quoque mysteria contineat quàm credatur, prout in generationibus ponimus. Ex iſtius præparatione colligi viæ poſſunt aliarum dulcedinum præparationis: troni talis eſto.

Recipe troni quantum voles, quod in pellicano poſitum ſit ad digeſtionem in Sole duobus menſibus, meliùs tamen per æſtatem. Poſtmodum addatur eſſentiæ quintæ auri pars quarta, & ita ſimul circulentur duobus menſibus. hoc ſerua. Quamuis hæc via breuis admodum exiſtat, nihilominus admirandum hoc per eam factum Elixir eſt in valde ſenibus.

De quarto Elixire, quod eſt Eſſentiarum quintarum.

Similiter Eſſentiæ quintæ poſſunt in Elixir adduci, quod inſtar balſami viua necnõ mortua corpora conſeruet: eius hoc loco mentionem admodũ paucam facimus, quòd antea de quintis eſſentijs proceſſu demonſtratum ſit, quare latiùs progredientes, eà ponemus, quorum ad

præſeruationem & conſeruationem ſumus memores. Poſtmodum ex iſtorum proceſſuum Elixiribus, vnũ Elixir componere docebimus, æquè ac tria præcedentia corpori proficuum. Intelligendum vtique hoc eſſentiarum quintarũ Elixir arcanam in ſe virtutẽ habere, quę quidem indies ad reſtaurationem tẽdit, & corpus totum renouare conatur ac reſtaurare: quare magis quàm cõſeruationem operatur, quod etiam renouet, non tamen ita perfectè prout ſupra de quintis eſſentijs & arcanis meminimus, at viribus minoribus, ideo quòd iſtorũ conſeruatio & renouatio ſimul exiſtere minimè valeant, ſed hac via renouatio diſponitur in conſeruationem, ad hunc modum:

Recipe quintæ eſſentiæ chelidoniæ,
Meliſſæ ana ℥.ij.
Qintæ eſſentiæ auri,
Quintę eſſentię Mercurij ana ℥.i.ſs.
Quintæ eſſentiæ Croci,
Mirobalanorum omnium ana ℥.i.
Omnia permixta ſimul in digeſtione Solis clauſa cæco maneant alembico menſe bino. Poſtmodum adde,

Quintæ

Quintæ eſſentiæ vini, & eius Magiſterij ana ℥.j.ſs. & iterum digerantur per menſem vt ſuprà: tandem in theſaurum ſeruato, nedum ad præſeruationem, ſed etiam ad reſtaurationem.

Quintum Elixir, dicitur Subtilitatis.

Modò permutationis vel ſubtilitatis Elixir ponẽdum eſſe duximus, quod magnæ mũditiæ ſuæ viribus cõſeruat, vt eſt oleũ philoſophorũ correctũ: hoc nihil putreſcere ſinit, quod eo fuerit iniũctũ: Itidẽ oleũ efficit laterinũ correctũ, & pleraq; alia, quibus tamen proprietas non eſt vt à putrefactione prȩſeruent, at hoc ipſum acquirunt, & in proprietatem aſſumunt ex prȩparatione laboreq;: prout vinum aduſtum & correctum etiam putrefieri non permittit, neque digeſtum, igne, minimè tamen immutatur hoc.

Aqua mellis præparatione ſui cuius putrefactioni reſiſtit, quod ad ſenſibilia corpora pertinet, id eius cruda ſubſtãtia non efficit, at putrefactioni ſubijcitur omni. Quare ſubtilitatis Elixir ponim⁹, quò quidẽ, (non aliàs quàm ipſe Mercurius, qui volatilis exiſtit, aqua ſua figitur permanenſq; fit) corpus humanum etiã

Elixere fixatur in cōſtantiam & permanentiam. Quamquam hoc ipſum per alia plura quàm ponimus fieri poteſt, nihilomin us ea ſolùm adducem⁹, quæ per experiētiā nobis cognita ſunt. Nec ea de cauſa volumus aliȷs quicquam detrahere, tantùm hoc dicimus, ad noſtrā notitiam experiētiamq; nondū perueniſſe. Huius Elixiris hic eſto proceſſus:

Recipe Olei oliuarum,
Mellis,
Vini ardentis ana libram vnā. Deſtilla ſecundum Alchimiſticum vſum omnia ſimul, & hoc ter. Poſtmodū ſepara phlegma totū ab oleis, quæ coloribus deſtinguuntur multis. Hos colores omnes in pellicanum ponas, & eis addas eſſentiæ quintę Meliſſæ, Chelidoniæq; tertiam partē, digerantur vno mēſe: poſtea ſeruabis ad vſum. Senſibile corpus nullum ei reſiſtere poteſt, nec inſenſibile, multas ob cauſas & proprietates, quas hoc loco minimè ponere volumus.

Sextum Elixir quod Proprietatis eſt.

Pariter ex rebus naturalibus elici poteſt Elixir perfectum vt ex Myrrha, Croco, & Aloepatica. Sed ex quibus viribus id pro-

id proueniat, ponimus de generationibus eoum: processum hic tantum adferimus, origine relicta.
Recipe Myrrhæ,
Aloepatici,
Croci ana quartam vnam, quæ simul in pellicanum & in arenam posita mensibus duobus ascendant lenissimè. Separa tandem per alembicum oleum à fecibus, præter adustionẽ. Oleum hoc vnà cum circulato per mensem digeri permitte, pondere quidem æquali, pòst serua. In hoc virtutes omnes balsami naturalis existunt, & virtus conseruatiua sensuum ampliùs quàm assignare sit licitum, quia non vna tantùm ætas ab eo procedit, sed quatuor, septẽ, vel decem, &c. Vim & naturas eius exprimere vix possibile, sed quo ad nostrum igenium, satis est nobis interpretatum.

Finis octaui libri Archidoxorum.

ARCHIDOXORVM D. THEOPHRASTI PARAcelsi Liber Nonus.

De Extrinsecis.

POstquam de morbis intrinsecis præcedentibus tractauimus libris, iam de his quę extrinsecùs emergũt est quod scribamus, ac ad eos ponamus remedia. Quamuis de morborum istorum origine cùm internorum tum externorum his libris nihil inseramus, origines modicamentorum eorum nihilominus ponemus, & postmodũ remediorũ similiũ ad morbos externos compositiones. Nonnulla sunt ad vulnera tantùm: quo fit vt vulnus vigintiquatuor horis curari possit: quod sic intelligendum. Incussum vulnus alio non indiget, quàm vt iterum conectatur vel coiungatur, eo modo quoquidem asseres duo colla conectuntur. Nullo modo vulnera patère sinas, & ea replere carnibus coneris: nã rusticorũ potiùs quàm medi-

medicorum est. Considera quum vulneris labia prout asseres colla cohærentes iũcta sunt, medio plus sanata forè: quod medicamento quodã fieri necessum est, vtrumq; latus ita simul contrahente, vt meliùs aptiùsûe fieri nequeat. Inde sequitur, vbi labia sese cõtingũt, naturam iuuante medicamenti cõpressione, sanationem complere, sic vt nullũ vulnus in quo fractum os nõ fuerit æquę prauum, quod nõ vigintiquatuor horis facilè sanetur. Verùm ossa non permittunt se prout carnes cõnecti, quare de illis hoc loco minimè loquimur. Exemplo sic intelliges: quum aliquod membrũ sauciatum fuerit, priusquàm tamẽ venæ mortuę sint, at calentes adhuc atq; recentes, mox isto medicamento humectatũ vulnus coniungatur, eius latera non aliàs connectuntur, quàm baculi duo colla conglutinati, sananturque. Hoc operatur medicamentum, quod natura tã cito curet ob eiusmodi cõpressionẽ, viq; sanet, vt anteà diximus. Non ignorandum etiam ad vulnera medicamẽtum, incarnatiuum esse minimè debere, non mũdificatiuum, nec attractiuum, quòd

iſta fluxus putridos omnes in multam ſaniem extrahant. Item ſulcus aut vulneris hac via patentior, carnibus replēdus eſt, idq́ue tardiſſimè fit, & per conſequens valde periculoſè, ac ſine magiſterio. Idipſum in vlceribus antiquis etiam intelligendum, quæ longo tempore fluxibus onuſta ſunt, quo fit vt non ſine multis accidentibus difficultateq́ue maxima curari, quandoq; nunquã poſſunt. Quapropter eorũ maximè fore deberet medicamentũ ex eis quę diximus, quæq́ue ſimiliter vi quadam cutem & amplitudines comprimunt,

Similiter conſiderandũm in vulnerum curationibus carnis generationem eſſe neceſſariam, ſine qua nullius eſt momenti compreſſio quam diximus, tam in vulneribus quàm in fiſtulis & ſimilibus, quæquidem omnia: per vim eiuſmodi medicamentorũ curanda veniũt. Quare curationũ eiuſmodi fundamenta duo ponimus: vnum ad cutis auulſæ reſtitutionem, alterum ad carnis ſauciæ violatam connexionem.

Iam de cutis defectibus loquamur,

vt cicatrices, morphea, ſerpigines, pannus, maculæ, nec non lepra ſunt, ac ſimiles morbi prouenientes ex cute, quos admodum curari volumus. Primò quidem auelli cutem ordinamus, vt vitulo ſolet caro nudari: poſtmodũ nouam indui cõuenienti medicamento. Colligitur inde medicamẽto quodam auferri debere cutem, & nouam alio puram & immaculatam colore quopiam generari, prout eo quod ſequitur, vt carnis humoriſq; non multum attrahatur eò. Sic maculæ quęuis vt iam expoſuimus auferuntur. Earũ originis ablationis hoc loco per nos mentio nulla fit ab exordio, quòd alibi tractata ſit, ac nobis ad hanc noſtram intentionem vel doctrinam vtilitatis nihil adfert, neque damni. Sunt & alij morbi veluti cãcer, bubones & iſtiuſmodi, quæ peculiare ſuum requirunt medicamentum ad originis extractionem, & immũditiarum omnimodam expurgationem quæ ſpecifico perquàm optimè fiunt attractiuo: poſtmodum opus eſt conſolidatione, quam de Fiſtulis aliiſque ſimilibus poſuimus.

Oſſium rupturæ tamen ac ſimilia, ſti-

ptico ſolùm attractiuo conſolidari debent,quod hîc recenſere nolumus, cùm alibi dictum ſit. Similiter excreſcentiæ multæ ſuperfluæ reperiuntur,prout ſtrumæ,glandulæ,&c.quæ quidem euacuari primò debent,ac poſtea curari.

Chirurgiam igitur diuidemus in tres partes aut curas:vnam ad vulnera,aliam ad vlcera,tertiam ad maculas aſſignantes. Cancrum autem curabimus attractiuo ſpecifico ſolùm, poſtmodum his quæ docebimus infrà medicamentis.

Remedium ad vulnera.

Si tale medicamẽtum haberi debeat, quod ex propria natura labia vulnerum aut latera connectat non aliàs quàm colla duos aſſeres:id per maximam ſiccitatem atque ſubtilitatem fieri neceſſum eſt,quæ ſolùm ad carnem inſeruiant,vt ſequitur.

Accipe Samech optimè combuſtum & in albedinem calcinatum,cui circulatum adde minus. Deſtilla poſtmodum, vt ſiccißimum caput maneat in fundo mortuum,vtque vitrum omnino candeat. Poſtea recens affundes iterum vt

prius

prius:tam diu feceris, donec circulatum ab eo dulce prorſum recedat vt eſt in ſeipſo: tandem reſolui ſinas per ſeipſum. Quod reſolutum erit, hoc eſt remedium in vulnus, quod balſamum ad vulnus intitulari poteſt, ex vulgari noſtro ſermone Germanico, **Baldt zuſammen**, hoc eſt mox coniunctum, & non iuxta Latinorum idioma. Iſtius medicamenti virtutes hîc ſingulariter prædicare nolumus, at generaliter ad omnia vulnera, quorũ eo per ſolam ablutionem cētenaria multa curauimus, ſupraquam per naturam fieri credibile ſit.

Remedium ad vlcus.

Vlcera pariter comprimenda fore vi medicamenti ſimul cum virtute generatiua nobis intelligendum eſt, & ſcripta veterum non imitandum, quæ malitioſa quidem ſunt & nequam. Hoc igitur conſiderandum videlicet: Intrare compelle, idq́ue ad hunc modum.

R. Dicti prius ad vulnera balſami, nec non ex rubigine facti ſimiliter balſami, prout ex Samech ana libram vnam: ſimul his permixtis adde librā ſemis o-

lci ferrei. Mixta simul omnia superponantur vlceribus, istaq; lauentur indies, vt expedire videbitur, & emplastrũ consolidatiuum apponatur, quod nos ad vlcera docemus. Balneationes itaq; prosequeris in finem vsque sanationis. Animaduertendum etiam, ligamentis esse comprimẽda membra in repressionem concurrentium, quod quidem aliĳs locis amplè satis docuimus. De vlceribus dictum sit hactenus.

Remedium contra maculas.

Cutis auulsionem de corrosiuo specifico satis explicuimus, & penes illud cauterium quod postmodum fiẽdum, & in vsum assumendum est. Postquam ablata cutis & macula cum ea fuerit, eius cura talis est vt sequitur.

R. suprà dictum balsamum ad vlcus: huic addes,

Terebinthinæ lotæ,

Lumbricorum ac ouorum oleorũ partes æquales. His nudatam sua cute carnem lauabis omnem. Post curã hanc nalla requiritur amplius. Eius namque medicamenti proprietas est, vt nouum cum cute noua colorem inducat, ac duritiem

ritiem naturalem, sic vt præcedentibus maculis contaminari latius nequeat.

Quanquã aquis multis eiusmodi maculæ tolli queunt, vt florum fabarum, sigilli Mariæ, similiumque, nec non stercoris humani: verùm hęc est opinio nostra videlicet, vt quæ similibus omnibus minimè tolli possunt & reluctantur, istis auferantur quæ iam posita sunt.

Nec est quòd miretur quispiam, nos totius chirurgiæ tam pauca, tamque breuia remedia ponere, cũ chirurgicas vias non imitemur, quas antiqui scripserũt, & moderni iam vt illi suos in vsus assumpserunt. Quandoquidem per eiusmodi medicinam, & quum nos eam sequeremur, fundati nihil neque certi reperiri potuit vnquam aut percipi. Verùm secundum experiẽtiam vsi nostris fuimus remedijs, & hac via comperimus optima totius chirurgiæ medicamina, prout hoc loco tribus tantùm comprehendimus.

Et quamuis plures morbi reperiãtur quàm hîc meminimus, vt bullæ, alopecia, &c. sub maculis nihilominus & cicatricibus concluduntur, & iuxta proces-

ſum eorum curari debent, multis de cauſis hîc non adductis, at apud noſtrum vſum relictis: non tamē obliuiſcimur earum. Nam poſtquam viderimus vulnera (quorum centena & millena multa præ manibus habuimus) tam citò his remedijs & admirandè plurimùm ſanata fuiſſe: cur igitur longos antiquorum proceſſus imitabimur inanes, obliti proximorum noſtrorum? Quare mundificatiuis, loturis, ſuturis, ligaturis, corroſiuis & ſimilibus vtemur, quæ quidem omnia vulnerib. inimica ſunt, ac ea miſerrimè deprauant & perdunt? cauſas libro de vulneribus amplè ſatis explicamus. Quid eſt quòd emplaſtra diuerſa curemus, cerota, vnguēta, & ſimilia, vel in vlcerum curam aſſumamus: item ligationes, vnctiones, &c. quæ recenſere tædet, cùm prolixam, intricatam, & fatuam viam ingredi (cuius finis eſt multa per fatuitatē accidentia quærere, nec non inuenire) doceant, ex eo quòd antiquis fidem per noſtram ſuperſtitionem adhibuerimus? In Chirurgia ſiquidem conſiderare, quid ſiſtula, cancer, quid vlcus, & ſimilia ſint: item vnicuiq; ſuū peculiare medicamentum

tùm aſſignare, vaniloquium & ſcriptura fruſtranea, quæ papyri iacturam cõpenſare nunquã poſſunt. cùm vnico tantũ omnia medicamento ſatis exactè curari ſanariq; valeant, vt lepra exterior, alopecia, ſerpigo, macula, nec non alia ſimlia, puſtulæ, pruritus & cicatrices, quę per vnicum abundè ſatis medicamentũ & vnica tantùm practica tolluntur: item artetica, iaculationum, telorum & globulorum, ac alia vulnera. His paucis chirurgiam noſtram concluſam eſſe volumus, eique finem impoſuiſſe.

Finis libri Noni Archidoxorum.

DECIMVS LIBER ARCHIDOXORVM D. THEOPHRASTI Paracelſi.

De vita longa.

VM reperiantur Medicinæ, quæ corpus humanũ in alteram & plures ætates cõſeruãt ac à morbis, corruptionib. ſuperfluitatib. & aliјs diminutiõib optimè

præseruant,nec non vbi similes infirmitates & corruptiones iam irrupissent,auferunt:summoperè cuiuis medico sunt considerandæ, fundatissimeque perdiscendæ.Multi siquidẽ & innumeri morbi prolixissimi,nec non accidentia plurima,per vitæ longæ conseruationem auferuntur,& radicitùs extirpantur.

Quare cùm de præparatione scribere proposuerimus ad vitam longam, duobus id modis facere nos intelligendum est:vno theoricè, practicè quidem altero:quibus viјs ambabus vitæ longæ substãtia potest intelligi.Nec est quod quispiam vel medicus admiretur,vitam prolongari posse,duab. de causis: vna quod nullus terminus positus sit nobis, vt aliquo determinato mori die nos oporteat, nec hoc ipsum in potestate nostra sit relictũ: altera,quòd medicinã habeamus ab eo,qui nos creauit,ad conseruãdum corpus nostrũ in sua sanitate creatam,aut ab eo morbos expellendum. Vnde colligi potest,mortem nullum introducere morbum,aut huius causam esse:nec econtrà morbum vllum efficere mortem.Et quamuis ambo simul forẽt,

sunt

ſunt nihilominus ſibi mutuò comparā-da non magis neque minus quàm ignis & aqua, cùm tam parum inter ſe prout iſta conueniant. Naturalis enim ægritudo mortem odit, ac omne corporis mēbrum ipſam fugit. Diuerſum quid igitur à morbo mors eſt. Quod ad hanc noſtrā intentionem attinet, noſtris cum tātùm loqui volumus per experiētiam, quibus etiam rerum proprietates cognitę ſunt, quæ maximis tantùm artibus, & vſu cotidiano reperiuntur ab eiſdem: at putaticijs & præsūptuoſis occultæ ſunt prorſus & incognitæ: quare noſtris dumtaxat & non illis hæc ſcribimus. Certo certiùs eſt reſtaurationē & reuouationem fieri poſſe, quibus totum corpus in melius tranſmutari poteſt. Similiter oculis manifeſtū eſt, omnia corpora metallorū purgari, vt ab ærugine tuta ſint: item ligna corporaque mortua cadauerum balſamari, ſic vt non putreſcant ampliùs.

Quapropter ſi talia dictis artibus factu poſſibilia ſint, non eſt quòd ſcripta noſtra cum ſuis exēplis, etſi breuiter poſita, quiſquā abhorreat, aut ab eis ſe re-

trahat, vel fortè quia corpora metallorum & hominum inter ſe comparemus: non quòd putemus vnum & idem illa fore, ſed longè diuerſa: verùm in ambobus eandem eſſe conſeruationis atq; præſeruationis viam: quod etiam experiẽtia videtur: nempe corpus mortuum balſamo cõſeruari, quanto magis viuũ?

Primò ſciendum igitur, conſeruationes quoad hominem in tres ætates diuiſas conſiderari, videlicet in iuuentam primam, in mediam & in poſtremam: in quibus differentia facienda eſt, quoad illa quæ cuique magis conueniunt. Ex his namque debet intelligi, cur à iuuentute ſit incipiendum, ab ætate media, vel à ſenectute, nullo tẽporis vel ætatis expectato quopiam termino determinato. Breuiter intelligendum eſt, vitam lõgam in tres partes eſſe diuiſam, vt ſuprà de tribus ætatibus dictum. Vita iuuenis aliquando corrũpitur in ventre matris, nonnunquam in cunabulis, aut creſcẽdum inter diuerſimodè, vel per inordinatum cibum & potum, quibus natura ſic deprauatur, viribuſque ſuis deſtituitur, vt verã hominis ætatẽ pertingere

re minimè valeat. In eiuſmodi iuuene corpore quũ à medico ſimile quid perceptum erit, eius ætas ſenectuti comparanda venit, quòd æquè ac iſta ſit illa defectuoſa, naturaque diminuta. Quũ igitur, (vti ſæpiùs euenire ſolet,) infantes in ventre matris viribus diminuti naſcuntur imbecilles, mox atque prodeunt in lucem conſeruatione ſunt imbuendi, matris ad vlcera perlita, prout in ſua practica dicitur latiùs. His æquè bene vires & ætas protrahi poſſunt, ac ſenibus, quibus ſimile quid ab infantia minimè contigit: Verùm iuxta vires, dierum terminus antiquorum eſt intelligendus, & ſui iuuenilis temporis ætatem, in qua nonnunquam ita corrumpuntur, vt ad ſenectutem peruenire nõ poſſint, niſi tempus hoc eis fortificetur.

Aetas media conſideratur, quum corpus creſcere deſiit vſq; ad canitiem: eo tempore ſi quid inciderit quo debilitaretur aut corrumperetur hæc ętas, inordinato quopiam exercitio, crapula, vel ſimili petulanti corruptione, præter naturale damnum: cum ſimilibus inci-

piendum erit ante ſenectã. Quandoquidem ſi tardiùs expectetur, iſtã vix attingere poterunt, quod ſerum ipſis auxiliũ ſit futurum.

Aetas poſtrema ſumit exordium à canitie, nec non durat in mortem vſque. Si hęc ætas in debilitate vel corruptione reperta ſit, cum eis vt ſuprà de aliꝭs tempeſtiuè ſcilicet agẽdum erit: Verùm eorum vbi natura vireſq; ſanæ, fortes & validæ fuerint, conſeruatione iuxta neceſſitatem vtendum erit. Eſt igitur vitæ repartitio triplex, vt meminimus, & in qualibet ætatum vſus cõſeruationis incæperit, noua pariter ætas incipiet à iuuentute, ſingula tempora per ſuos terminos diſcurrendo.

Quamquam etiã noſtris cum loquimur, tamẽ inter cætera proferimus, Empiricis hoc argumentulum ab aliꝭs obꝭci poſſe. Cùm nos eiuſmodi medium habeamus ad vitam longam attingẽdum, item ad morbos atque mortem pellendum: quînam fiat vt tot principes moriantur ante maturum tempus, Imperatores, Reges, & alij multi potentes viri plures, quàm ad ordinariam hominum

huius sæculi perueniant ætatem, vt à morte nondum matura non liberētur? item cur infirmitatibus quàm sanitate magis abundent, cùm hāc auro nec non argento non exprimendis, atq; mortem accelerantem redimere vellēt? Idiotica nimis hæc obiectio necnō illiterata nostros haudquaquā mouet, cùm eis optimè causæ notæ sint cur id fiat, ac tam ignari prorsus argumenti solutio non lateat. Verùm vt illis ex æquo respondeamus, qui similia quærunt: Nos temporibus nostris minimè vidisse, nec antea præteritis hactenus legisse vel audiuisse, Principem aut Regem his remedijs, pręter vnicum Hermetem Trismegistum vsum esse, dicimus. Et quamuis alij plures extiterint, prout suprà de restauratione meminimus, terrenis tamen ignoti sunt. Nec ista volumus in argumenti solutionem esse, vel existimare, sed hoc videlicet, Imperatorum, & aliorum Principum Medicos, longè minùs intelligere Medicinam ipsis Rusticis in agris degentibus: quo fit vt sæpiùs ad mortem quàm ad vitā suos Principes vel Heroes promoueant ac iuuēt. Cùm igitur simi-

lium vtantur consilio Medicorum, impossibile foret eos ad suam ætatem peruenire posse: hæc solutio concernit Medicorum ignorantiã, qui solũ nomẽ gerũt. Nec satis eorũ argumẽtũ solutũ esse volumus, at etiã inordinatã vitã Principum adduxisse, qua sibimet eam partim abbreuiant: quãdoq; punitionis premio magis, quàm pietatis. Alij multi Principes reperiuntur, quibus hæc & similia minimè cognita sunt remedia. Quare tribus istis occasionibus argumentum soluimus nobis obiectum.

His quæ proximè dicta sunt, iudicare volumus, nedum illam tripertitam ætatum diuisionem esse considerandam, verùmetiam aliud longè fortius quid ac maius, idq; duabus vijs: vna videlicet qua corpora sese morbis afficiunt per vitam inordinatam, vnde prodeunt Hydropisis, Icteritia, Podagra, Caducus, Pleuresis, & similes alij plures morbi, diuturni, vel acuti. Hæc non est ętatum repartitio, sed quisq; morbus qui peculiariter intelligendus est.

Altera via quidem à tempore necnõ accidentibus in vitam inordinatam incidunt

cidunt

cidunt morbi, vt pestilentia, mania, similesque vitam pariter adimentes. His duabus vijs, per vitæ longæ processum præuenitur. Ad hæc intelligendum, qui morbi proueniunt ex natura, quique ex naturalibus extrinsecis, tũ qui suam originem præter naturam habent, vt ex incantationibus & supestitionibus de quibus vltimis plura forent intelligenda. Nam vbi talis morbus accideret, ad punitionem quãdoq; iudicandus, & ea de causa nõ curabilis: excipimus igitur, & nostros admonemus vt à similibus abstineant: quod autem ex natura procedit, hoc ipsum iuxta naturam curare cõseruareque docemus.

Quamquam scimus & recordamur annulorum, imaginum & similiũ, quæ omnia præseruant à morte vitam: hoc loco non ponimus, at prçterimus, quòd Astronomiam concernant. Verùm aliàs loquimur de his, aliaq; via procedimus optimè notanda.

Morbi non prouenientes ex natura corporum, vel ex debilitate, sed aliunde, priùs tollendi sunt, ante conseruationis vsum: itẽ ægritudines occultæ pertrãsi-

uiſſe debent. Si morbi tamē vt Podagrā fuerint, Chiragra, Caducus, &c. non ea ratione tollēda, ſed cōſeruationibus aſſumenda ſunt. Morborum itaque differentiæ tres habentur: longorum vna cōditio eſt, vt febrium, Hypposarchæ, Ictèritię, nec non ſimilium: alia morborum egeſtorum, vt Peſtilentiæ, Pleureſis, Apoſtematum, &c: tertia morborum diuturnorum, vt podagræ, caduci, ac ſimilium aliorum. Primos pertranſire neceſſum eſt: alios curari: tertios in conſeruationem ordinari, conſeruatiuis vt abſumantur.

Non prætereundi morbi qui proueniunt ex mentibus, & æſtimatione propria, ex imaginationibus alterius, ex incātatione, ex ſuperſtitione, & ſimilibus. Horum diuiſio talis intelligenda, quî ſe habeat in cōſeruatione, videlicet, vt qui procedunt ex mentalibus, mentali modo pariter & forma ſimili tollantur: qui ſunt ex ęſtimatione propria, per obiecta: qui ex imaginatione, per imaginationes: qui ex incantatione, per incantationes contrà directas: & qui ex ſuperſtitione, per ſuperſtitiones contra ſuperſtitiones

nes

nes curandi sanādiq;,sunt. Et postquam à corporibus eiusmodi fuerint ægritudines expulsæ,mox inde sequātur septem conseruationes: vna quidem ad naturales vires aut imbecillitates: alia contra morbos casuales vel accidentales, & similes ad arcendum eos in futuris: tertia contra mētales ægritudines: quarta contra incantationes: quinta contra imaginationes: sexta contra æstimationes: & septima contra superstitiones.

Nullam in his complexionū fieri mētionem haud miremini,cùm totius corporis ad vitam longam conseruatio nō consistat in eis,nec in suis proportionib. at in virtute naturæ solùm, ex qua reliquæ virtutes omnes oriuntur. Nam vnica virtus est,quæ resuscitat ac refocillat humores,quos quatuor fore dicunt, & quorum in medicina ratio nulla habenda est. Non melius comparari medicus potest,qui naturæ vires ex complexionibus medetur, quàm extinguenti flammam ignis,prunis ardentibus adhuc relictis. Magis enim consideratu dignum est,arboris ipsā radicē conseruare,quàm ramos,cùm ex illa vires proueniāt. Si ca

ſu tamen ramis quid eueniat (prout radici vitę poteſt ex complexionibus & humoribus) hoc ipſum eſt accidens, quod ſanitatẽ nullo modo præbet, ſed aufert: id arcendũ eſſe diximus, vbi de trib. morborũ generibus locuti ſumus, cũ intentione reſuſcitandi refocillandiq; vitam radici, necnon vnà ramis ex iſta ſuum alimentum ſumentibus, prout complexæ qualitates remedia ſua demonſtrant.

Si vitam breuem ad longam cõferre debeamus, ſcitu neceſſarium quid vita, & vbi ſit, quo minui vel augeri queat: itẽ eam eſſe rem quandam auditui ſimilem viſui, tactui, guſtui ac adoratui. Iuxta naturã impoſſibile ſcire nobis foret, quidnam illud ſit quod viſum efficiat, & quî, prout bene de corporalibus rebus ponimus, quæ per naturam & ex ea perſcrutari poſſunt vnde corpus habeant. Non ſic de vita, cùm ex ſemine naturali minimè naſcatur, ſed ex eo ſpiritualiter oritur, naturali tamen origine. Sicuti cùm ſilex ad calybem concutitur, ignis proſilit, cùm in eorum neutro ſit ignis, attamen inde oritur: igneæ naturæ non ſunt etiam, neque ex elementis, neq; ex complexio-

plexionibus:non ſunt etiam aduſtibilia corpora, ſed igni reſiſtunt magis quàm alij lapides aut vlla metalla, prout videtur de tranſmutationibus, vbi nullus ignis elicitur,nec haberi poteſt. Non aliter vita ſuam originem ſumit ex re quapiã,cui nulla tamen ineſt,vt ex ſemine,radice,ſpermate,ſimilibusq́;,tum vt ignea ſcintilla quædam ex ſilice per vim entis,&c. Sic etiam ex ente homini vita prouenit.

Iam in cõſideratione venit,vtrũ ea produci queat,emẽdari, vel fortificari cùm ſit incorporea,resq́ue volatilis,igni perquam ſimilis,cui quantò plus ligni datur,tantò vehementius flagrat. Vita ſimiliter quò plus humoris vitæ habet,eò magis in vita vitę ſpiritus abũdat.Qua ratione quidẽ ignis à re quapiã in qua nullus ineſt proſiliat, ſcire nobis impoſſibile:quamuis multi putent,ex duritie,quę tamen ſit cauſa,quod illa de ſe præbeat id,quod in ea minimè continetur, hoc loco non declaratur, in quo de vita ſolùm agendum.

Cùm igitur vitã eſſe videamus,vt ardẽtẽ ignẽ atq; viuẽtẽ,hoc ipſo materialiter

nobis præfiguratur & oculariter, quid vita ſit ſub igne,& cognoſcimus ignem in ligno viuere,pariter in reſinis & oleaginoſis.Non aliter hominum vita iuxta bonitatem aut malitiam eſt recens aut imbecillis: quicquid ignis ibidem vt in ligno boni maliúe ſit, ex natura poſſumus emendare, vel addere hoc in quo gauiſus erit aut refocillabitur, iuxtaque placitum noſtrum regere, forte fortiuſque dare,quum vnum defecerit,aliud in locum ſurrogare, non ſecus ac ignis qui recenti ligno renouatur, etſi ferè prius ad ſcintillas vſque fuerat extinctus,iterũ accenditur ac magis ardet quàm anteà: per additiones idipſum augetur vt per aliquod regiſtrum ex arbitrio noſtro.

Nec eſt quòd exiſtimemus nos oportere præciſo hoc vel illo die mori, pòſt vel antè,cùm à Chriſtiano ſit alienũ putare,non poſſe neq; debere nos vitã noſtram producere medicamentis, ad hoc nobis à Deo creatis.Imo prorſus idololatricum,& idioticum eſt, nõ credere,hoc ipſum in poteſtate noſtra ſitum eſſe,pro ut ſuprà de igne locuti ſumus. At ſolùm defectus noſter eſt, quòd minimè ligna cogno-

cognoſcamus,per quę vitam accendere noſtrã poſſemus.Non eſt cõtra naturam viuere vſq; in mundi renouationẽ,at ſolùm vltra cõtraq; noſtrũ intellectũ. Pro maiori parte priuamur ſapiẽtia,ſic vt iudicare nequeamus quid vtile nobis exiſtat, præſertim cùm poteſtatem noſtrã hac in re penitus ignoremus.Adã quem inter mortales omnium ſapientiſſimũ exiſtimamus, harum optimam rerũ noticiam habuit,quanquam ligno vitæ poſtea priuatus eſt: non ad Theologiam, ſed Medicinam id referri debet: eſt lignum naturaliter,quamuis etiam animæ lignum ſit.

Cùm itaq; de vita longa ſcribamus ac doceamus hoc loco,latius eſt quòd ſciatur,etiã regna,regiones,ciuitates, & valles vnà longè feliciora fore, quod ad vitam longã attinet,aliȷs & vtiliora, pluſq; producere gaudiorum,aeris, & humorũ ipſi vitæ cæteris: penes quæ nonnullæ cauſæ nobis ad hoc intelligendæ ſunt, nempe terræ, elementorum, ventorum, aſtrorum,&c.quorum omnium cuilibet ex ſua natura poſſibile eſt longiorem vitam efficere,quàm ſit communis homi-

num ætas.Ex terra namque naſcitur o-
mne quod corpus noſtrum alit & ſuſten
tat:item quod hoc deſtruit ac interimit.
Inde colligitur, malum nedum corpori
noſtro creatum eſſe; prout venenum &
opiata, verùm etiam quod ab iſtis maxi-
mè tuetur, vt aurum & meliſſa. Nec ſo-
lùm iudicandum, ad morbos creata fo-
re medicamenta, vt Tyrus contra vene-
num: aliàs concluderetur, in ſanis corpo
ribus nullam operationē habere. Scien-
dum igitur, ad corpus in ſanitate ſua cō-
ſeruandum, æquè bene creuiſſe multa,
vt ad ſanitatem auferendum. Poſſumus
etiam cibis atque potibus cotidianis vt
labefactare vitam noſtram, augere pari-
ter, & ſanam cōſeruare ſecundum vſum
aut abuſum: Quo quidem vtimur ex ele-
mentis, iuxta receptionem vtile nobis
aut nociuum eſt: nam omne quod in no
bis abſumit ignis adurendo, pariter ex-
tinguit ignis reſtituendo: quicquid vter-
que nobis damni profert, aer ipſe cōpen
ſat, qui vitam nullo pacto recuſat, nec de
ferit nos, at ipſi nos ipſum, ab eo rece-
dentes. Hac ratione quod nobis vnum
aufert elementum, aliud conſeruando
reſti-

restituit:& per eiusmodi vicissitudinem temperantur, vt nobis nocere minimè, sed prodesse possint.

Et quamuis aer nos etiam interimere valeat infectione sui, quæ sibi nonnunquam incorporatur, id in eo cognoscere, tum ad bonum aliò nos conferre possumus: nam est particularis & vniuersalis, vno bonus, alio verò loco malus, prout etiam terra quędam altera melior existit. Cum aqua non secus agēdum, quæ nobis vt aer aliquando fugienda venit: item ignis: nam ex vno melior saniorq; ligno prosilit quàm ex alio. Sic etiam influentiæ, nec non astrorum separatio cognosci debent, quæ potestatem habent vitam nostram diuersimodè corrūpendi, nobisque sanitatem adimendi. Similiter in his notandum, ea sanitatem adferre, vitamq; producere posse. Nam secta nulla, species aut genus nullū est æq; malum, quin bonū etiam existat: licet ea pro nostro torquere superareq; nō possim⁹ arbitrio, sic vt nobis Iouē appropriare valeremus, & reijcere Martē, aut aliàs nobis eligere stellas vtiles & cōmodas, prout in herbis, quas inter eligimus,

& abijcimus. Eiusmodi potestatem in su superiora non habemus arcendi vel cõducendi: verùm id bene possumus, videlicet ex eorũ inclinatiua virtute per medium aliquod efficere vt operentur, & postmodũ in nos, vti per annulos planetarum, imagines & alia, quæ latius & clarius scribentes explicabimus. Vlterius etiam considerandũ in prædictis ac similibus, vitam nostrã aliquando pendere, minui vel produci posse. Volumus amplius dicere, quid boni maliúe nobis ex eis euenire valeat, vt possimus Dei virtutes & creationẽ intelligere cognoscereq́; nõ quòd eas funditùs perscrutari præsumamus, aut ab origine satis contari, sed ab eis dispersè decidere.

Considerandum latius de vita longa qua forma vel essentia regna, medicinæ, regiones, & superiora suas in nos operationes adimpleant, quo valeamus virtutibus. quas in se continent, potiri, vitãq; producere nostrã, ac intelligere quæ sint virtutes eorum, & qui prodesse nobis valeãt auxiliariq́;. Virtus eorum nostrã longè superat, eo ꝙ subiecta minus existat virtute sẽsibili, nos quoq́, iuuet vt lignũ

quod

quod ardere non poteſt, quum oleitatis nihil ampliùs habet. Dictarum virtutes rerum noſtras longè ſuperãt in ſummis etiam virtutibus ad hunc modum. Earum eſſentia proprietaſque, natura & qualitas incorruptibiles & permanẽtes exiſtunt, ſic vt non moriantur prout ſenſibilia corpora, vel vt homo qui vita priuatur & virtutibus omnibus, corpore facto cadauere. Sed herbæ ſimiliaq; non pereũt in eſſentia ſua: nam iſtarum ſubſtantia rerum & materiali corpore putreſcente, manet eſſantia quidem in terra non corrupta, rurſum in ſuum tranſiens vſque in conſumptionem in terra manentẽ: verùm quũ in vſum aſſumptæ ſunt, earum eſſentia tranſit per putreſcentia corpora ſimiliter in terram. Virtus autem eſſentia, nec non proprietas humanæ haud in corpore manent, ſed à putredine recedunt.

Ex his colligitur nos herbarum eſſentiam & ſimilium in corpora noſtra cõcipere poſſe, quarum virtutibus augentur & nutriũtur: non quòd iſtarum proprietates recipiat, vt ſi quis ellebori quintæ librã eſſentiæ ſumeret, corpus laxaret

eius vt herba hæc, quod minimè fit: aut si comederet aurum, propterea fieret aureum, haudquaquam: duæ namq; differentiæ sunt ibidem, appropriata scilicet vna, & altera materialis in corpore, in quo virtutes eius omnes manent: hęc est essentia, nõ proprietas, sed esse quoddam ex quo nascitur essentia multis cũ & varijs proprietatibus & approprietatibus naturalibus. Talis essentia postquam in corpore fuerit, permiscetur humoribus ad spiritus vitæ sustentationẽ. Est itaque hæc essentia humor in qua vita pura consistit, & hac ratione duo concurrunt humores in vnum, & concordant in permixtione, sic vt intrinsecum recipiat extrinsecum esse: hoc sibi per incorporationem vnit inseparabiliter vt vinum alteri vino commixtum. Notandum insuper ex eo corporis prodire cousumptionem, quod humores humani semper mortales & consumptibiles existant: quo fit vt essentiæ maculentur & in posterum debilitentur. Sunt igitur in hoc vno duo cõtraria, quorum vnũ corruptibile est, vt homor vitæ: reliquũ verò fixũ, vt essentiæ rerum sunt,
humo-

humores atque liquores. Fixum hoc tã diu iuuat, donec absumatur, non aliter quàm Talcum cui nocere nihil potest ignis, temporis nihilominus longo successu consumitur. Alia via de vita longa plurimùm cõquerimur, ac ad summum, ea ratione quia priuati sumus intellectu, sic vt ignoremus quid nobis assumendum sit vbi debilitas fixam substantiam arripit, ac imbecilles simus leonis instar, qui nimia pugna fessus est, & amplius nihil potest: aut quum igni deficienti non habemus quod addamus lignũ. Quapropter ad perpetuũ est quòd conferamus nos, & hoc describamus in posterùm.

Haud nobis ignotum quasdam esse regiones in quibus rerum nullus est interitus, in alijs tardus, & ætates longissimæ sunt; ideo quòd concordantiæ producentes vel prolongantes humorem vitæ, sint in eisdem locis abundantissimæ: quamquam percipimus adhuc nonnulla fore mortalia, sed longissimè viuentia, de quibus hoc loco scribere nolumus latiùs. Sciendum etiã immortalia quædam esse, iuxta quæ

mortale quid ſit, nec nõ immortale cognoſcendum eſt. Item qui mũdi gradus exiſtant, magnęque vires naturales eius, & quàm agregiè cõſoletur in eis homo vita longa. Duobus modis id intelligendum: nempe mortale hoc eſt, quod mũdi coniunctionem expectare nõ poteſt: & immortale, quod cõſumptionẽ expectare non poteſt, quamuis ipſæ mortales exiſtãt, mundus nihilominus per mẽſuram ad terminum exiſtit in earũ ſubſtantia: quod in ipſis tamen eſt ac naſcitur, vt mortale necnon immortale diuiditur iuxta naturalia loquendo. Non tamen ex ęquali mũdo hoc prouenit, ſed ex regionum partitionibus, vt paradiſi, ſi & externi, in quo poſteriore hic viuimus gratia, ſpe, nec non exercitio prout poſſumus. At in paradiſo qui mundus alter exiſtit, nullus eſt interitus: non ex miraculo quopiã, ſed naturaliter, quòd eius natura hoc ipſum poſſit. Prout aurum noſtrum à lepra conſeruat & preſeruat, ſic paradiſus à morte, nõ per miracula, neque ſic intelligendũ ac ſi mortuum corpus reſurgeret, quod miraculum foret, ſicuti de cœlo & mundo ponimus.

nimus. Hoc ſcitu maximè neceſſarium eſt, nempe quod in paradiſo naſcitur, æquè in ſua ſubſtantia immortale fore. In externi porrò habemus eſſentia nihil, præter eſſentiã fixã & corruptibile corpus, quæ quidem ambo cõſeruantur in paradiſo. De hoc tamen ſcribere multa, noſtrę non eſt experientiæ, magis quàm docet nos eſſentia terræ, quæ centrum præbet. Non eſt etiam de his diſputandum quæ in eo ſunt, cùm noſtram lõgè peregrinationẽ ſuperent, ac omne quod ordinẽ paradiſi cognoſcere vult in terris. At ſpirituali modo potiùs in ſomnio de hoc loquimur quàm vigilantes, ea ratione tantùm, vt hoc loco ſignificaremus, vitam eius eſſe perpetuam, vſque ad conſummationem, vel vltra fortaſſis, nobis id occultum eſt.

Quicquid igitur eſt ex paradiſo, immortalem nobis vitam efficere poteſt, niſi Nilus idipſum ablueret, eaque virtute nos priuaret. Sumus itaque materialibus & regione priuati ſuiſque rebus vi quadam: quare non eſt quod vlterius de his ſcribamus. De vita lõga tamen quantùm in nobis erit inquirere

ſtudebimus ac docebimus in ſequentibus, illa relinquentes quæ habere non poſſumus, at vniuſcuiuſq; rei prædeſtinationem conſiderantes potiùs.

Vt fundatiùs de vita lõga ſcribamus, ponderantes omne quod vitam lõgam in ſanitate cõſeruat, eamq́; tuetur, vtiq; ſciẽdũ quod antea docuimus, duas fore vias quibus vel adimitur ſanitas aut cõſeruatur, vtpote Mens & Ens: in his duobus totius vitæ noſtræ ſanitas cõſiſtit & omne quod exercemus. Ex Mẽte, regunt ea quę ſua ſunt, & ex ea naſcũtur, vt incãtatio, imaginatio, æſtimationes & influẽtiæ, quę quidẽ in hac operantur. Ex Ente naſcũtur cõplexiones, qualitates, mẽbra, eſſentiæ. Sciendũ vlteriùs ac intelligendũ, incantationẽ, æſtimationẽ, & imaginationẽ in animo noſtro ſubmergi, quũ noſtrę cogitationes ita copioſæ forteſq; ſunt, vt rationem & animũ ſuperent. Sic etiam ex potentiſſimis viribus imaginationis, ęſtimationis, & incãtationis ratio ſubmergitur, velut odor ex roſa: quo fit vt ſyncopem & amentiã in influẽtias introducat, ac in mente ſic regat, vt hanc ſuperet ac dominetur eius: non quod in

mente nata ſit, prout aliæ tres illæ præcedentes: at in ea tam potenter inclinat, vt illam in bonum aut malum vergere poſſit, prout Sol qui vitrum aliquod penetrans, id iuxta ſuam naturam tingit, quod illo continetur: non aliàs animus noſter tranſmutatur ſecundùm naturalem vitam noſtram, inſtar à Sole glaciei liqueſcentis. Ex Ente verò quæ procedunt, corporales infirmitates nobis adferunt ex complexionibus & qualitatibus: quæ complexiones ab exordio naſcuntur ex ente, quod ab humoribus conſeruatur, vt de conſeruatione corporis.

Haudquaquã neceſſarium eiuſmodi morbos conſiderare, neque mentis & entis origines, vel initia, ſeu eſſentias: nec etiã quid cholera ſit, phlegma, ſanguis, aut melancholia, ſed in genere tantùm procedere, prout infra demõſtrabitur. Priùs igitur practicã noſtrã aggrediemur ad naturalia, quòd iſta mẽtalibus nihil conferant, nec è contrà: quare iam corporalibus in ſubſtantia mediũ ſuum aſſignabim⁹ ac demõſtrabimus, tãtiſper

de mentalibus tacentes, quo ad curam. Intelligendum igitur, ſubſtantiam corporeā in humore vitæ fore cōſernandā, in quo vita eſt,& ex quo cæteræ cōplexiones reguntur,&c. Non ſunt cōplexiones aut qualitates renouandæ,neq; purgandę:hepatis vel ſplenis damna conſideranda:nā conſeruato hæc omnia tollit,& extinguit vita quæque ſimilia, nec nō omne quod in corpore ſuperfluum eſt,ac in æqualitatem redigit. Eiuſmodi conſeruatio ſic non operatur ex magno ſuo ſpecifico, ſed ex eſſentia ſua plurimùm incorruptibili.

Superiorum igitur obliuiſci tantiſper volumus, & practicam vnà cum ordine ſuo demonſtrare,cui ſuum primò regimen ſeruandum eſt,poſtea corporis diſpoſito conſideranda, tertiò medicina: iuxta hæc tria conſeruatio fienda. Regimen à quo ſumimus exordium quoad regiones minimè venit in vſum inter alia,cùm ex tribus iſtis minimę curę conſeruationis exiſtunt,at ſolùm ordo conueniens ac diſpoſitio medicinæ. Spem itaque noſtram in ea medicina quæ nō ſolùm in iuuentute conſeruat vti homi-
nem

nem arripit, ſed etiam animalia bruta, poſitam habemus. Eiuſmodi magna quidem eſſentia, quæ rebus naturalibus, ineſt, tam excellenti virtute corpus accendit, vt fortitudo nulla neque virilitas ei deficere queat: item morbus nullus incidere vel accidere, cùm nihil putrefieri ſinat ob iuuentutis conſeruationem, ex qua putrefactio nulla, morbusque nullus oritur: non permittit etiam excreſcere ſuperfluitates, quo fit, vt ex abundantia morbus aliquis procedere nō poſſit, corrūpi ſimiliter non ſinit, & ita nihil ex corruptione mali poteſt oriri. Corpus in ſumma tuetur ſic, vt affluentes morbi nequeūt in illud per imaginationem neque per impreſſionem intrare: ſimiliter ex tartaro proueniētes adhærere minimè poſſunt, & ſi quid adhæſerit anteà, prorſum auellit. Recepta quæ proponimus ad vitam longam, non eſt quòd ex communi ſenſu cupias intelligere, cùm nos intentionem illis tantùm noſtram patefacimus, qui bonam artis atque magnam cognitionem habent.

Iam practices artem & vſum, quantò breuius fieri poterit, explicabimus, etſi

communioribus non intelligibiles: his enim ſolùm ſcribimus,qui magis quàm communi pollent ingenio.

Eius practica talis eſt,vt iſtius conſeruationis drachma ſumatur vna ſingulis menſibus ſemel in optimo vino,ſi natura non vſque adeo per ſenectutem debilitata ſit: at in declinationem vbi veniſſet,ſingulis ſeptimanis drachma ſumatur vna:pariter ſi nonaginta vel centum anni pertingãtur, ſingulis ternis diebus tantundem ſumendum erit vt ſuprà. Summè notandum eſt,ſi quis viribus deſtitueretur virilibus,vt pondus iuxta neceſſitatem augeatur:nam vis naturæ hominis in ſuo gradu virilis eſt, in vno magis quàm in alio potentior ad patiendũ: quod in conſeruationibus conſiderandum venit,ea de cauſa, quam in præcedentibus indicauimus. Aliquoties hominis propria natura tam imbecillis eſt, vt conſeruari nequeat, velut in illis qui bonum à natiuitate fundamentum non habent,neque radicem: prout ſpongia non poteſt vt lignum ignem admittere: nec illi prout alij bene fundati conſeruatio-

nationem. Quare licet medicina perfecta ſit, ob defectum compoſitionis & perfectionis in ſubiecto, quæ requiruntur ad naturam, operatio debilitatur.

De fœmineo ſexu pariter intelligendum, interea dum illis confortatiuum hoc adhibetur, menſtruum in alteram ætatem non deficere, nec frugalitatem ad concipiendum & pariendum, dum tamen ex ſua natura mulieres ad hoc aptæ ſint. Spiritus enim vitæ qui in ipſis eſt, expellit ab eis quod contrarium exiſtit, & conformat omnia prout oportet.

Simile de fœtu nondum nato iudicandum eſt, ſi naſcatur in ſimili conſeruatione, maximè ſanam acquirere complexionem contra morbos omnes, & in conſeruationem longam.

Cùm igitur vita longa noſtra conſiſtat in tribus, vt in ſpiritu vitæ, qui nobis omnibus vitam conſeruat: in humoribus vitæ, qui renouant illum: vnde poſtmodum oriuntur aliæ complexiones & qualitates, nō ſecus ac truncus & rami ex vna radice: receptum conſeruationis

in eo solùm fundamus,& hoc ipso cona-
mur spiritum rationis per naturæ con-
seruationem ab accidentibus defendere
quæ possent ex complexionibus illis pro
cedere,prout mœsticia vel nimia lætícia,
prouenientes ex eis,quæ sunt ex humo-
ribus,quos quatuor ponunt,vt comple
xiones & qualitates, &c. Item sciendum
peculiarem his non adhiberi medicinã,
quo fit vt etiam humores alij vitæ con-
seruati sint,quibus absque defectu quo-
piam existentibus,inde peruersi nihil o-
riri potest,vti complexiones. Hac ratio-
ne corpus bonum ac sanum redditur, &
omne quod est in eo:quo fit etiã, vt spi-
ritui rationis accidere mali nihil possit
ex aggrauatione corporis,at in esse bo-
no conseruatur & natura, sicuti de visu,
auditu,gustu,&c.simpliciter intelligi po
test,videlicet ad hunc modum in æquali
proportione conseruari. Processum igi-
tur conseruationis,cuius antea memini
mus duab.vijs cōscribimus: vna de sim-
plicibus:altera de arcanis. Quanquã sim
plicia minimè separata fore cupimus ab
arcanis,at illa simul accipimus, cùm per
se quidem eiusmodi simplicia virtutes

ac vires habeant admirandas, vt quadra ginta nonnulla conseruēt annis, alia centum, quod ęquiparamus virtutibus arcanorum quoad conseruationem: essentiam eiusmodi simplicium tantam ætatem exhibentium arcano haud minorē existimamus, vt folia Dauræ, quę non ante centum & viginti annos mori sinunt eis vtentem, quorum virtutes de natura rerum ponimus, & hoc loco pro maiori parte reticemus ob hominum incredulitatem. Nō secus flos sectæ Croę centum annos adfert vtentibus eo, minimā ætatem & maiorem. Horum longè plura sunt non minus existimanda, quæ nō ponimus hoc loco. Arcana verò maiores conseruandi vires habent, quàm simplicia quæ diximus, eo quod magis confortent ac nutriant radicales humores illis nempe simplicibus: non aliàs quàm caro & herbæ, quæ nutriunt hominem, at inæqualiter, cùm vnum plus viriū habeat altero, sic vt natura magis gaudeat illo quàm isto, maioriq́ue recipiat vtilitate. Receptum igitur conseruationis ad duas vel tres ætates in viris & mulierib. ponimus ad hunc modum qui sequitur.

℞ Foliorum sectarum ℥.i.
Foliorum Dauræ ℥.v.
Essentiarum auri,
Perlarum ana ℥.ss.
Croci,
Chelidoniæ,
Melissæ ana ʒ.v. Mixta simul omnia secundum artistę morem & in compositum vnum, organis vitreis ad vsum vt suprà seruabis. Hæc medicina sufficiens est etiam ad curam expulsionis morborum accidentalium, qui veniunt in futuris.

Iam de mentalibus est quòd loquamur, cuiuis causæ peculiarem curam assignantes. Morbi siquidem ex mente, vel in mentem venientes rationibus diuersis, inter se differentibus accidere possunt & in æqualibus, vt meminimus anteà. Primò de mētalibus agemus, quibus morbos ex astris prouenientes concludemus. Et quamuis originem & naturam exactè superiorum cognoscere non possimus, cùm nobis inuisibilia sint oculis & suis mansionibus, & per consequēs virtutibus: nihilominus de his tantùm loquimur, quæ videmus per ipsa, nec nō suas operationes, quas nobis demōstrāt:

& iuxta has practicã nostrã ponimus, dicentes: eorũ operationes in spiritu mentis fieri tantùm (vt meminimus aliàs) sic vt in eis mens nostra mergatur, &c.

Cœlestibus cursum impedire suũ nolumus neq; possumus, at illi resistendi potestatem habemus, non secus ac murus fortis bombardis atque tormentis, idque duobus modis: non aliter quàm Sol influentiam in lapidem imprimit, qui si iacuerit in aqua lapis ille, non poterit in eum Sol vires adimplere suas, & hac ratione lapis est præseruatus. Similiter in hominem influentia dupliciter intrare potest: vna per informationem impressa, quæ non potest impediri: tum prout gramen in pratis absq; Sole superiorum vegetare crescereque minimè potest, cuius causam aliò loco ponimus: pariter est vna quæ nos conseruat & sustentat influentia, tanquam nutrimentum corpus, non secus & constellationes. Altera quidem est accidentalis, quæ potest nocere nobis impediendo priorẽ, sic vt in nos exercere suas operationes haud valeat, vti de planetis & simil. videmus. cõtra quas præseruationes

& conſeruationes opponimus, vt effe-
ctus earum in nobis nihil poſſint. Eiuſ-
conſeruationes fieri planetarum annu-
lis & imaginibus ſecundum influentias
conſtructis, quod nos de Imaginationi-
bus ponimus, notãdum eſt: ſic vt annuli
planetarum vires atq; naturam habeãt
nos ab accidentibus tuendi, quod ad vi-
tam longam attinet. Verùm non placẽt
variјs de cauſis. Hoc ſciendum, influẽtiã
ex mente nempe dirigendam in aliud:
prout ſi Mars perdere me diſpoſitus fo-
ret, inclinatioque foret eius in mente
mea, qua poſſem in mentis ægritudi-
nem incidere: homunculum extruo
meum, vt illius operatio huius in imagi-
nem tranſeat, quo liber euadam. Nam
in homunculo facilius eſt ſubiectum, in
quod planeta cum delectatione ſuam le
uius potentiam abſque reſiſtentia com-
plere poteſt: quare ſe dirigit in facilius,
relicto difficilior: cùm vna ſit materia
per aptationem, ad quam inclinatus eſt,
vt meam perdat naturam, ideo ſumit ex
ordium à faciliori, ſed in eo ſatiatur ac
manet. Quamuis cauſæ plures huius aſ-
ſignari queant, quas non adducimus, cũ
ad

ad conſeruationem in vitam lõgam ſint inutiles.

Hac via mentis igitur fit conſeruatio, videlicet vt ſuperiora torqueantur in minus eoq́; reſiſtitur eis, vt animo liberemur à ſuperiorũ graui iugo, per quod ſæpiùs mors irrumpit.

Contra incantationes etiam aliquid ponere volumus, ne per eas vita longa nobis adimi queat. Eiuſmodi remediorum alijs multis locis meminimus, non tamen quòd cõſeruationes exiſtant, ſed curę potiùs incantatationum. Idem intelligimus quod ſuprà de mente ex aſtris peruerſis, ad eundem ſcilicet modũ incantationes arcendas, vt influentias priùs in homunculos. Similis operatio fit per contrarium, quæ mentes noſtras, ac mẽbra mentalia, necnon entalia noſtra conſtringit, cuius fundamentum eſt in animo noſtro, prout de incãtionibus dicimus: in aliud ſubiectum etiã dirigẽda eſt, & non in illud quod habemus de aſtris, ſed ad incantationẽ ſuam in hunc modũ. Homunculum ex cera iuxta meretricum vſum extruito, quem ſuo loco reponito: quicquid incantatiuè contra

te molitum erit, in hac imagine cõple-
tur. Nã ex tua mente progreditur, itẽ ex
incantatione suaq; mente, sic vt mẽtes
concurrãt, & ab vtraq; parte nihil in al-
terutram dãni fiat, aut operationis: vt in
hac forma declarauimus per imagines
incantationibus resistendi præuenien-
dique modum.

Non secus imaginatio per contra di-
rectam imaginationem destruitur. Ac-
cidere potest, vt per alterius imaginatio-
nem occidar: talis imaginatio quæ com-
pleri debuisset in me, torqueri debet a-
liò, ne sanitas & lõga vita mihi per eam
adimantur: quod hoc exemplo sic decla-
ramus. Si quis inimicitia maxima cõtra
me sic foret affectus, vt summo deside-
rio mortẽ assiduò meã optaret, nec esset
incantator, sed inuidẽtissimus inimicus,
quod quidem ignotũ foret mihi, ac eius
cõtra me pessimus animus occultus. E-
go verò cõtrà, pono meum animum in
suã requiem quàm maximè possum, hac
ratione vindictã quærẽs, vt nemini sim
infensus, nec alicui noceã: propter eius-
modi pietatẽ, inuidia magna hęc adim-
pleri minimè potest, quæ contra me di-
rigitur.

rigitur. Est itaq; pietas contra prauas imaginationes maxima summaq; conseruatio, quæ fieri queat.

Aestimatio pariter operari potest, quę est in nobisipsis, vt quũ ęstimarem quod mea ratio ferre nequit, mihi talis æstimatio, rationis meæ submersio foret, sic vt cũ æstimatione rationẽ amittere possim ex ordinata permixtione, prout etiã de æstimatione diximus alibi. Contra similes æstimationes optima conseruatio est, rationi plura non imponere quàm ferre possit, qua via tales æstimationes adimplẽtur. Aliã conseruationem ponimus: vt quũ de Deo ęstimaremus, quod rationẽ superaret nostram, ad homũculũ cõtra astra positũ cofugiamus, qui est eiusdẽ naturæ cuius & nos, & ita speculatio nostra superflua trãsit in homũculũ, quæ nos corrumpere posset. Nam ibidem nulla resistẽtia fit, quin eiusmodi speculationes sine damno compleãtur, ex repartitione sensuum existẽtium in me & in homunculo, cum differẽtia perfectionis & imperfectionis.

Per æstimationes & imaginationes adimplentur multæ superstitiones, quæ

nō ſunt impreſſiones, non incãtationes
neq; ęſtimationes,at ſupeſtitiones , exẽ-
plo ſimili quidẽ intelligibiles.Hac ſuper
ſtitione me ponamus imbutũ , vt quum
ſuper tectũ meum crocitare coruos au-
diã,indiciũ fore mortis alicuius ęſtima-
rem(ſimilia multa reperiũtur exẽpla nõ
recitãda) ſuperſtitio hæc ægrotũ redde-
re me poteſt,aut ægrum occidere,cuius
cauſam ponimus de Superſtitionibus.
Mea conſeruatio hæc eſt, nempe quòd
eiuſmodi crocitationem credã eſſe na-
turalem,& non iuxta ſtultã opinionem
hominũ & meam : hoc ipſo iã ſupeſtitio
mea deſtruitur:nam in dubio poſita eſt,
quũ ſtultitiæ meæ tribuo.Nihil enim ſu-
perſtitiones magis deſtruit, quàm cõſi-
derare ſtultitiã eſſe: quo iam ablata eſt:
nam conſenſus facit actũ, qui tũ hoc in-
tellectu labefactatur,dum ego ſimplici-
tatem conſidero meam,& fatuitatẽ ina-
nis eiuſmodi fidei. Nec ſolùm de coruis
id euenire ſolet, verùmetiã de aliјs om-
nibus, hoc loco de vita longa recitatu
minimè neceſſarijs,nec vtilibus.De con-
ſeruationibus ſatis hactenus dictum ſit.
Quamquam difficulter intelligimur,

hoc solùm illis accidit, qui nos iuxta naturam solùm percipiunt, vbi quidē piscādū nihil: nā qui nō intellexerint nos, de vita longa nolumus eos docere clariùs. His tamen qui fundamentū habēt, processus nostros scripsisse, necnō abūde satis aperuisse nudeq; detexisse volumus. De cibi ac potus regimine si quid scribēdū est, hoc solùm ponemus quod ad vitam longam facere scimus, reliquū alijs & alio modo tractandum locis reseruātes. Primò sciendū vtiq; cibos iuxta processum alium præparatos, veluti cū medicina, superfluitates humorum expellere, qui latent in corpore, necnon crescūt: isti per conseruationē cū cibo & potu prorsum auferuntur. Postmodum scitu necessarium, internarum ægritudinum curas omniū conuenientibus medicamentis accelerandas ac promouēdas fore, vel quintis essentijs. De morborum originibus, & medicamentis hîc nihil ponimus, quòd in Physica multis locis extent: hoc solùm, ad vitam longam regiminis optimus ordo est, moderata dieta, quā nō declaramus, cùm vnicuiq; medico satis nota sit. Vnicum hoc adde-

mus,videlicet à sua separandos immunditia cibos,vti de separationibus elemẽtorum docuimus.Separatorum eiusmodi ciborũ vsus cum moderata dieta, vitæ lõgæ miram sustentationem & conseruationem exhibet, carnẽ atq; sanguinem instaurat, vt morbus nullus per cibos externos corpori damnum adferre valeat; quod quidem aliĳ cibi & potus minimè faciunt. Ciborum eiusmodi separationis vsum in fundamentum illis ponimus,qui vitam longam viuere cupiunt,multis de causis,hoc loco scriptu minimè necessarĳs,preterquam regimẽ esse quo sanguinis & carnis complexiones aluntur. Conseruatio tamen ad vitæ spiritum, & eius humorem pertinet. His regimini vitæ longe fecisse satis volumus.

Separationes autem ciborum & potuum in Archidoxorum nostrorũ tractatu scribimus de separationibus elementorum, & puri ab impuro, similiter de regimine ponimus ibidem,qui sit ad vitam longã optimè commodissimèq; tenendum:hoc loco nõ repetimus, quod illo satis abundè scriptum sit.

Qui

Qui tamen aer,& quæ terra necnõ elementa meliora ſint ad hunc modũ indicabimus, videlicet in ignis elemento, nullum aquaticũ oriri poſſe morbũ, nec è contrà: ſic de terra necnon aere fuerit intelligendum. Item quod in igne viuit, liberum eſt ab alijs infirmitatibus, præterquam ignis.

Quapropter coſideranda venit, & in vſum aſſumenda neceſſariò qualitas aliqua medijs elementorum, in qua vita longa ſit: quod quidem in labore Sophiæ tantùm coſiſtit, in quo fiunt operationes elemẽtorum cum virium ſuarum perfectione, ſic vt concluſus ignis homini morbos omnes adimere valeat, ac ab eo pellere necnõ arcere. Laborem Sophiæ tamquam huius mundi Paradiſum alterum exiſtimamus, in quo morbus nullus pullurare poteſt, nec manere: nullũ venenoſum animal habitare, nec intrare: neq; ſanitas vlla corrumpi. Hoc optaremus à Domino deo, nobis concedi videlicet, vt liberè, contẽtuq; ſine, de labore Sophiæ liceret ſcribere (ſic vt Idiotæ nõ vilipenderent & intelligerent) ea ſolùm quæ nos docuit experintia,

Verùm propter iſtos nobis tacēdum eſt cum patientia de miraculis, & magnalibus laboris, in quo terra ſancta Sophiæ quintum eſſe reſeruatur. Cùm igitur ea tacere nos oporteat, in animo noſtro ſcribere dumtaxat volumus, vt in perpetuum nobiſcū ſepulta maneant abſq; termino vitæ. De vita longa dictum ſit hactenus, vtpote noſtris ac illis, qui fœlici necnon ſubtili ſunt ingenio præditi.

Finis Archidoxorum D. Theophraſti Paracelſi Magni.

EXPERTISSSIMI DOCTISSI miqúe D. Theophrasti Paracelsi libellus de Tinctura Physicorum.

Theophrasti Paracelsi contra Sophistas medij sæculi

PRAEFATIO.

VM tu Sophista, me tã fatuis ac mendosis verbis vbiq; locorũ vituperes, tanquam oriundus ex Heluetia rudi nihil intelligerem aut scirem: item ac si litera medico plus existens, ex vna in aliam regionem vagabundus oberrarem: hoc tractatulo nescios, & inexpertos palàm facere mundo proposui, tum quid in primo sęculo Dei bonarum artium extiterit, quid mea, quidque tua contra meam artem valeat & existimãda sit, & quî me sæculi gratiæ successores imitabũtur. Hermetem, Archelaum ac alios in primo sæculo quales extiterint, quantique philosophi, hoc ipsum testantur etiam eorum aduersarij, qui tui

ſunt ô Sophiſta patroni, ſed idola potius hoc tẽpore. Quamuis etiam id per tuos patres auctenticos & ſanctos falsò repu tatos nõ foret atteſtatum: antiqua Sma ragdina tabula plus artis indicat & expe rientiæ cùm in Philoſophia, tum in Alchimia, Magia ſimilibusque, quàm vnquam à te catcruaque tua tota doceri poterit. Si nondum ex præcedentibus intelligas qui theſauri quantique ſint iſti, dic mihi, cur Potentatus nullus Aegyptios potuit ſubiugare? Tum quare Dio cletianus Imperator (quotquot ad ſuas manus peruenire potuerunt) ſpagiricos libros comburi iuſſerit? Niſi quid continuiſſent eorum libri, dudum intolerabile iugum ſubire coacti fuiſſent, quale tibi Sophiſta collegisque tuis ad collum quandoque pendebit.

Hoc medio ſeculo Monarchia cunctarum artium Theophraſto Paracelſo Philoſophiæ Medicinæque principi mihi contigit. Ad hoc enim à Deo ſum electus vt phantaſias omnes excogitatorum & falſorum operum putaticiorum & præſumptuoſorum verbornm per ipſum extinguerem, ſiue ſint Ariſtotelis, Galeni,

Aui-

Auicennæ, Mesue, vel cuiuscunque fuerint etiam eis adhærentium. Theorica namq; mea procedens ex luce naturæ nunquam labefactari potest ob sui constãtiam, nec immutari: quinquagesimo post sesquimillesimũ octauo virere primùm incipiet anno. Practica tandem sequens admirandis incredibilibusq; signis comprobabitur, sic vt mechanicis ac plebi cõmuni palam sit futurum, & isti penitus intelligent, quã cõtra Sophistarum nugamenta cônstans immotaq; stabit ars ista Paracelsica: licet illa Sophistica papisticis & imperialib. priuilegijs in suis ineptijs confirmetur ac tueatur, &c. Quòd autem à te Sophista mẽdicus & vagabundus habear, tibi Danubius atque Rhenus me tacente respõdebunt. Sæpius istæ perperam excogitatę per te calumniæ contra me, Comitibus & Principibus multis, item ciuitatibus imperialibus, ac equestri dignitati, nobilitatiq; displicuere. Habeo namque thesaurum in quadam Friulorum ciuitate Vueiden Germanicè dicta, in Xenodochio, quẽ tu Leo Romanns, & tu Carolus Germanus tota substãtia vestra psoluere nequiretis

Quanquam ſignata ſtella nominum vẽ ſtrorum occulta placẽt, quæ nulli quàm Diuino ſpagirico ſoli cognita fuerunt. Quare tu verminose pediculoseq́ue Sophiſta, Monarcham arcanorum vt ignarum, fatuum & prodigum decoctum exiſtimes: medio iam ſeculo honorificam in proſecutionẽ, virtutes ac præparationẽ illius Tincturę Phyſicorũ hoc libello palam facere volo, veritatis in amatorũ etiam vtilitatem & honorem: item artium qua verarum cõtemptores, in mẽdicos euadere poſſint. Hoc arcano poſtremum ſeculum, vt gratiæ dono vtriq́ue ſpiritus illuſtrabitur manifeſtò, cõpenſabiturq́ue, ſic vt ab exordio mundi ſimile germen intellectus & ſapientiæ haud amplius auditum erit. Vitium ſupprimere probos non poterit, nec multorum iſtorum opes aut poteſtatem percipere valebit.

De Tin

DE TINCTVRA PHYSICOrum Metaphysica D.P.B.A. Theophrasti Paracelsi.

De Varijs ad Physicorum Tincturam Vijs, in Vnum & eundem finem & scopum tendentibus.

Caput I.

Ico Philippus ego Theophrastus Paracelsus Bombast, iuxta postq; huius gratiæ diuinæ manifestationẽ, ad Physicorũ Tincturam varias quæsitas esse vias, quæ finaliter omnes ad eundem scopum & finem pertigerunt. Hermes enim Trismegistus Aegyptius iuxta suam rationẽ opus hoc aggressus est. Orus Græcus eundem seruauit processum. Hali quidẽ Arabs in ordine suo permansit. Albertus verò Magnus Germanus etiam prolixum est secutus processum. Quilibet istorum pro modo suo progressus est, nihilominus ad vnum eundemque termi num peruenerunt omnes, videlicet ad vitam longam, à Philosophis tantopere desideratam, & ad honestam eiusdem in

hac miseriarum valle sustentationem & conseruationem. Hac ergo tempestate peculiaribus à Deo donis Theophrastus Paracelsus Bombast, Monarcha arcanorum, dotatus est, ad hunc nempe modũ, vt summi huius operis physici quiuis indagator imitari me cogetur ac sequi, siue sit Italus, Polonus, Gallus, Germanus, qualiscunq; fuerit & quis. Huc post me vos omnes Philosophi, nec non Astronomi, quantumuis alti nominis existatis, & cuiusuis, Henrici vel Contradi. Ego vobis Alchimistis atque Doctoribus perpessis à me summis laboribus, regenerationẽ illam corporalem ostendam aperiamq;: docebo vos docebo Tincturam, Arcanũ vel quintum esse, in quo mysteriorũ omnium ac operũ fundamenta latent. Etenim quisq; fidẽ alteri potest ac debet adhibere solùm in eis quę expertus est: si quis præter hanc experientiam quid attulerit in Spagirica vel Medicina, haud est quod credas, cùm in igne per experiẽtiam verum separetur à falsò. Lux naturæ siquidem ad hunc modum creata est vt per eam vniuscuiusque rei proba vel examen appareat, his tamen qui ambu-

lant in eo lumine tantùm. Ex ea luce docebimus optimis demõſtrationibus, eos omnes qui proprijs phantaſiis, acutisq; ſpeculationibus hanc prouinciam tuam difficilem aggreſſi fuerũt vnquam ante me, ſuo damno fatuitatis ſuæ periculũ feciſſe. Quapropter ex meo fundamento multi ruſtici nobiles facti ſunt: contrà per putaticiam & opinabilem illorum artem, rurſum nobiles in ruſticos tranſmutati, quum aureos in capite mõtes portarẽt, antequam in carbones manus protruſiſſent. Diſcendæ primùm ergo digeſtiones, deſtillationes, ſublimationes, reuerberationes, extractiones, ſolutiones, coagulationes, fermentationes, fixationes, & omne quod ad opus hoc inſtrumentum requiritur, cognoſcendum eſt vſu, prout vitra, cucurbitæ, circulatoria, gallinarum oua, terrea vaſa, balnea, furni ventales, reuerberatorij, ſimileſque, nec non carbones atque tenacula: ſic in Alchimia medicinaque profici poterit.

Aliàs donec in tua phantaſia, penes lagana tua putaticia manſeris, ad horũ ni-

hilum aptus est, prædestinatus, nec electus.

De definitione subiecti materiæque Tincturæ Physicorum.
Caput II.

PRiusquam igitur ad processum Tincturæ veniam, eius tibi subiectū est quod patefaciam: hoc enim in peculiari semper hactenus occultatione seruatum est à veritatis amatoribus. Est itaque Tincturæ materia quædam res (vbi me tamen iuxta spagiricum sensum intellexeris) quæ quidem ex tribus in essentiam vnam arte Vulcani transit, aut manere potest. Verùm vt eam intitulem tibi suo nomine iuxta veterū vsum, Leo rubeus à multis vocatus, paucis verò cognitus est. Hic per auxilium naturę, nec non artem ipsius Artistæ potest in aquilam albam trāsmutari, sic vt ex vno duo fiant, supra quod aureus splendor Spagiro non ita relucet: illa duo magis in vno seruata lucent. Iam si Cabalistarū & veterum Astronomorum vsum non intellexeris, à Deo minimè natus es ad Spagiricam artem, nec per naturam ad Vulcanicum

nicum opus electus, neque vt os in Alchimicis vix aperias artibus creatus existis. Est itaque Tincturæ materia Margarita maxima, pretiosissimusque thesaurus, ac nobilissimũ quod iuxta manifestationem Altissimi, necnon hominum cõsiderationem omnium in terris fore potest: hoc est Lili Alchimiæ, & Medicinæ, quod Philosophi tam accuratè quęsiuerunt, verùm ob defectũ integræ cognitionis, & perfectę pręparationis eius, ad finẽ perfectum non perduxerunt. Per inuestigationes eorum & experientias, tincturę tantùm initium datũ est nobis: at verũ fundamentum quod collegas imitari meos decet, mihi relictum fuit, sic vt nemo suas laruas nostris intentionibus immiscere debeat. Ego meritò post longas meas experientias Spagiros corrigam, & falsum aut erroneum à vero separabo, cùm longis inuestigationibus repererim, quo iustè similia reprehendere queam, & immutare. Veterũ si tamen experimenta meis excellentiora comperissem, tãtos minimè labores assumpsissem, quos in gratiam, vtilitatẽ, & honorem proborum Alchimistarum

omnium subiј libenter, &c. Cùm ergò Tincturæ subiectum satis declaratũ sit, vt fratres inter duos vix fideliùs queat aut liceat, præparationem eius aggredi nunc volo, tum vltra quòd primi sęculi ponam experientias, meas etiam inuentiones addere, quibus quidẽ postremò gratię tãdem sæculum adhęrebit: quicquid ex tua Philosophia Sophista tu feceris Patriarchas aut omne quod voles.

De Processu Veterum ad Physicorum Tincturam & breuiori per Paracelsum inuentione.

Caput. *III.*

Spagiri veteres Lili putrefecerunt per mensem philosophicum, & postmodum spiritus humidos ab eo destillarunt, quousq; sicci tãdẽ eleuati sunt. Caput mortuũ spiritibus humidis imbiberunt, & ab eo per destillationem sæpiùs abstraxerunt, idque tam diu donec sicci proreleuati fuerũt. Inde post abstractos humores & siccos spiritus per pellicanum ter aut quater simul vniuerũt, donec Lili totum in fundo siccũ resederit. Quamquam experientia prima processum hunc ante fixationem dedit, nihilo minus antecessores nostri sæpiùs eo votum

tum perfectè suũ assecuti sunt. Breuiorem tamen viã habuissent ad rubei Leonis thesaurum perueniendi, si concordantiam Astronomię cum Alchimia didicissent, prout eam in Hermetis Apocalipsi demõstraui. Cùm verò dies quilibet (vt Christus loquitur in fideliũ consolationem) propriam suam essentiam habeat, Spagiris ante mea tẽpora labor fuit ingens & grauis, qui iam auxilio S. Spiritus affluẽtis postremò sęculo, mea Theorica necnon Practica subleuabitur atq; declarabitur, illis omnibus qui suis in operibus cũ patientia constantes fuerint. Ego nãque naturæ proprietates expertus sum, essentias & conditiones, eiusq; noui coniunctionem, æquè bene ac resolutionẽ iterum: quod summum & maximum est in Physico, nunquam Sophistis cognitum hactenus.

Cùm ergo primum sæculum Tincturæ primam dederit experintiam, ex vno simplici duo Spagiri fecerunt. Verùm quòd inuentum hoc medio sæculo perijset, eorum successores diligenti perscrutatione, postmodũ in eiusmodi nomina duo simplicis inciderunt, idq; no-

minarunt vnico vocabulo nempe Lili, tamquam tincturę ſubiectum. Tandem imitatores naturæ materiam hanc(non ſecus ac in terra ſemē) tempore ſuo putrefecerunt, cùm ante corruptionē hāc nihil ex eo naſcatur,nec arcanū aliquod erumpere poteſt. Poſteà ſpiritus humidos abſtraxerunt à materia, donec tandem ignis violētia ſicci pariter ſublimati ſunt,vt hac via, non aliter quàm ruſticus ex anni tempore,peruenirēt ad maturitatem, prout vnum poſt aliud aſcēdere ſolet,ac decidere. Poſtremò veluti poſt ver æſtas prodit, fructus illos & ſiccos ſpiritus incorporarunt, & Magiſterium tincturæ perduxerūt eò, donec ad meſſem deuenerit,ac ad maturationem ſe diſponere voluerit.

De Proceſſu per Paracelſum ad Phyſicorum Tincturam abbreuiato. *Caput. IIII.*

TAm prolixo labore, tędioſaque reiteratione Spagiri veteres non indiguiſſent,ſi ex Schola mea ſuū opus didiciſſent & fuiſſent aggreſſi:votum æquè bene ſuum aſſecuti fuiſſent,impenſis laboribuſque longè minoribus. Hac tempeſtate verò qua Theophraſtus Paracel-

racelſus arcanorum aduenit Monarcha, inuentionis tempus eſt præ manibus, quæ Spagiris omnibus ante me fuit occulta. Quapropter dico: tantùm roſei coloris à Leone ſanguinem accipite, & ex aquila gluten: quæ poſtquam ſimul coniunxeritis, iuxta veterem coagulate proceſſum. Tincturam habebitis Philoſophorum, quam infiniti quæſiuerunt, inueneruntque pauciſſimi. Velis nolis tu Sophiſta, Magiſterium hoc eſt in ipſa natura, magnaleq; Dei ſupra naturam, atque theſaurus in hac miſeriarum valle pretioſiſſimus. Extrinſecùs aſpectu vile quid, aliud in multò nobilius quàm fuerit antea trãſmutare, miraculũ à Spagiro productum, eſt quòd patiare necnon fateare: qui ſua præparationis arte, vile corpus extrinſecùs viſibile corrumpit, ex quo nobiliſſimam aliam & pretioſiſſimam eſſentiam excitat. Si tu pariter aliquid ex Ariſtotelico lumine didiciſti vel noſti, aut ex Serapionis regulis, prodi huc, & in lucẽ idipſum profer experientia. Scholarum ius vt honoris amatorem atque Doctorem decet, nunc ſerua. Si verò nihil ſcis aut efficere

vales: cur tu me tamquam Helueticam vaccam irrationabilem contemnis, & vagabũdum circulatorem? Ars est altera natura, mundusq; peculiaris, vt experientia contra te, necnõ idola tua testatur atq; demõstrat. Quædam igitur simplicia componit Alchimista, quæ postquã iuxta suã corrupit necessitatẽ, aliud inde præparat, (idque toties, atque varia sunt) quod postmodũ vnũ fit: hoc plus efficit, quàm ipsa natura per se posset, vt in Castey appertè satis patet, ex Saturno Venerem fieri: tum in Carinthia, ex Venere Lunam: & in Hũgaria, ex Luna Solem, vt interim taceam de trasmutationibus alijs rerũ naturalium satis Magis cognitis, quæ mirabiliùs quàm Ouidius in sua Metamorphosi prodeunt in lucẽ. Rectè me vt intelligas: Leonem tuum in Oriente quæras, & Aquilam ad Meridiẽ in assumptum hoc opus nostrũ. Instrumenta meliora nõ reperies quàm Hungaria, necnon Histria producunt. At si cupias id ex Vnitate per Dualitatem, in Trinitate cũ æquali permutatione cuiusq; deducere: tuum iter ad Meridiem dirigas oportet, sic in Cypro votum cõseque-

queris omne tuũ, de quo latiùs minimè loquendum est, quàm in præsentia declaratum extitit. Arcanorũ istorum, quæ transmutationes exhibent, adhuc plura sunt, etsi paucis cognita: quæ licet alicui manifestentur à Domino Deo, non propterea statim erũpit artis huius rumor, sed Omnipotens cum ea dat intellectũ hæc & alia celãdi pariter, vsq; in aduentum Heliç Artistę, quo tempore nihil tã occultum, quod non reuelabitur. Videtis etiam oculariter (quamuis loqui de his minimè sit opus, quod in irrisionem ab aliquibus assumi posset) in sulphure Iouis magnã tincturã esse gẽmarũ, quæ quidem eas altiùs adducit, quàm ipsa natura per se valeat. Verùm ista gradatio metallorũ & gemmarum à me hoc loco relinquetur, cùm ea de satis in Arcanis arcanorũ, in libro de Vexationibus Alchimistarũ, & in aliјs abundè scripserim. Antecessorum nostrorũ processum de Tinctura Physicorum vt incæpi, iam perfectè concludam.

De conclusione Processus Veterum à Paracelso facta.

Caput V.

POstremò Spagiri veteres Lili pellicanatum, ignis ordinata quadã augmentatione tam diu fixarunt, quousq; iuxta colorum omnium permutationem, rubeũ instar sanginis induerit, & cum eo Salamandræ conditionem. Rectè quidem ab eis processum fuit, ac ad eundem vnũquemq; margaritã hanc ambientem procedere modum ęquum est, ac decet. Hunc tibi clariùs declarare posse, mihi difficillimũ foret, nisi didiceris in Alchimistarũ Schola gradus ignis obseruare, vasa quoq; tua mutare: tumdemum videbis, mox atq; Lili tuum in ouo physico fuerit excalefactum, admirandis apparẽs demonstrationibus, coruo nigrius fieri: cygno postmodum successu temporis albius: & postremò transiens per flauendinem, sanguine quouis magis rubeũ. Quærite quærite primus ait Spagirus, & inuenietis, pulsate & aperietur vobis. Impium indecorumque foret aui tam perfidæ cibum in os ponere, ac ipsam ad hunc volare non sinere, prout ego cum cæteris ante me facere coactus fui. Veram igitur artem

sequere:

ſequere:hæc enim in perfectam eius cognitionem te ducet. Non eſt quòd amplius aut clarius hîc apponatur quidpiã quàm antea dixerim: doceãt Phariſaicæ ſcholæ tuæ te quicquid volent ex inſtabili ſuo labiliq; fundamẽto, quod ſuum terminum aut ſcopum non attigit. Vbi tãdem Alchimiſticam induſtriam accuratiſſimè quàm fieri poteſt edoctus fueris:nihil tum demum in rerum natura tam difficile futurum eſt, quod non artis huius auxilio tibi manifeſtum eſſe poſſit Natura ſiquidem ipſa nihil in lucem edit, quod in ſummam ſui perfectionem ſit adductum, prout hoc loco videre licet ex vnitate vel vnione dualitatis noſtræ: Verùm homo Spagiricis præparationibus eò perducere debet, quò per naturam ordinatum fuit. Hæc de proceſu veterum, & mea correctione Tincturæ Phyſicorum, quod ad præparationẽ eius attinet, à me ſatis dicta ſint hactenus. Latius antem quòd nunc Aegyptiorum theſaurum iſtum in manibus habeamus, eſt quòd eum in vtilitatem noſtram conuertamus: quæ dupliciter ex Spagirico magiſterio nobis offertur.

Priore modo, prout ad renouationem corporis applicari poteſt: poſteriore verò corporum in tranſmutationē. Cùm igitur ego Theophraſtus Paracelſus vtrumque diuerſimodè ſim expertus iuxta ſigna quidem operis, ac prout in experientia probaque mihi melius ac perfectius apparuerunt, ſcribere volo proponereque.

De tranſmutatione metallorum per Medicinæ prioctionem.

Caput VI.

SI Tinctura Phyſicorum in tranſmutationis vſum venire debeat, eius primò libra ſuper Solis fuſi libras mille proijcienda eſt. Medicina tum demum præparata fuerit, ad leproſum humorē metallorum tranſmutandum. Admirandum hoc opus in luce naturæ, videlicet Spagiri magiſterio ſeu operatione metallum amittere quod prius erat, aliudque fieri: Ariſtotelem illum id cum ſua malè fundata Philoſophia fatuum reddidit. Ruſtici quidem in Hungaria, cùm ferrum ſuo tempore proijciunt in fontem quendam vulgari nomine Zipffer brunnen, in ferruginem cōſumitur, quæ folli-

follibus & igne liquefacta, mox pura Venus existit, quæ nunquam in ferrum amplius redit. Similiter in monte Kuttenberg vulgariter nuncupato, capitellum aut lixiuium ex Marchasitis colant, in quo ferrum etiã in optimam Venerem transit altè gradatam, & malleo tractabiliorem altera naturali. Hæc & similia plura simplicib. magis hominibus quã Sophistis cognita sunt, quæ metalli speciem vnam in alteram transmutãt. Ego quidẽ in Istria Venerem vltra 24. gradus & 28. sæpius adduxi (sic vt Solis color altius ascendere nequeat) constantem in Venere vel in quartali, qua quidem vsus sum in omnibus vt alio. Quanquam veteres artistæ fuerunt huius arcani percupidi, summaq́; diligentia quęsiuerunt illud, nihilominus paucissimi iuxta perfectam præparationẽ ad finem suum perducere potuerũt. Multas namq; difficultates & obstacula metalli minoris in melius transmutatio secum adfert, prout Iouis in Lunam, aut Veneris in Solem. Magnalia naturæ multis hominibus occulta fore Deus voluit propter peccata: nec non paucissimis diligentibus atque

pijs manifesta mirum in modū. Accidit enim, vt ea tinctura præparata fuerit ab Artistis, qui proiectionem in opus adducere non potuerūt, & ex eorum incuria custodiaq; mala factum est, vt à gallinis comesta sit, quibus plumæ deciderunt, ac vt ipsemet vidi rursum creuerūt. Hac via transmutatio per abusum ex negligentia Artistarum in Medicinam & Alchimia venit. Cùm enim ea tinctura, nēpe iuxta suum desiderium, vtí minimè potuerint, nec sciuerint, eandē ad renouationem hominum torserunt, vt suo capitulo nunc latius audietur.

De renouatione hominum.

Caput VII.

PHysicorum in Aegypto primorum aliquot, ac priscorum per hanc tincturam annos centum & quinquaginta vixerunt. Item vita multorum ad aliquot secula producta prolongataque fuit, prout habetur in diuersis historijs apertissimè, quod nemini fermè credibile videtur. Eius namq; vis tam admirabilis existit, vt corpus altius adducat, quàm agnatæ naturę possibile sit, ac in eo gradu firmiter conseruat, sic vt ab omnibus infir-

infirmitatibus tutum viuat: & licet senectam habeat, apparet nihilominus vt in primeua iuuentute constitutum.

Est itaque Tinctura Physicorum vniuersalis Medicina, morbos omnes consumēs, vt lignū ignis omne. Dosis eius est exigua valde, sed operatio potentissima. Per eam à me curata sanataq; sunt lepra, morbilli, hydropisis, caduc⁹, colica, gutta similesq; morbi: lupus itē, cancer, noli me tangere, fistulæ, nec non genus omne morborum internorum vltrà quàm credibile sit: cuius etiā testimoniū exhibebunt Germania, Gallia, Italia, Polonia, Bohemia, &c. satis amplū. Iam tu Sophista respice Theophrastum Paracelsum, & quî tuus Apollo, Machaon & Hipocrates contra me stare valeant, & cōsistere. Hoc enim est Catholicum Physicorum propter quod vitam longam prosecuti sunt omnes ad resistendū morbis, & per hoc vniuersale maximè consecuti sunt & efficacissimè, iuxtaq; suum arbitrium Tincturam Physicorum nominarunt. Quid enim in tota Medicina maius esse potest, quàm eiusmodi corporis mundatio per quam ab eo superfluitas omnis

à radice prorſum tollitur, ac transmutatur? Sanato namq; ſemine, perfecta ſunt omnia. Quid prodeſt Sophiſtarum peſſimè fundata purgatio, cùm nihil eius tollat quod auferre debet? Quapropter excellentiſſimum veri medici fundamentum eſt Regeneratio naturæ, iuuentutiſque reſtauratio: poſtmodum eſſentia noua totum hoc quod inualidum eſt expellit. Ad iſtam regenerationem, vires atq; virtutes Phyſicorum Tincturæ mirabiliter inuentæ ſunt, & vſque ad tempus à Spagiris veris vſitatæ ſecretò, nec non ſeruatæ.

Finis libri Theophraſti Paracelſi de Tinctura Phyſicorum Metaphyſica.

Aureoli THEOPHRASTI PARACELSI Præparationum libelli duo: quorum prior quinque tractatulos continet: alter verò tantùm vnicum.

Antimonij præparatio contra Morpheam, Alopeciam, Lepram, Elephantiam, siue Vulnera & Vlcera,

IN omnibus lepræ speciebus vtiliter administratur Antimonium cum additionibus præparatum, ad hunc modũ qui sequitur: modò vocis raucedo nondum adfuerit, qua iam præ manibus existente præparata, parùm vtilitatis adfert.

Tractatulus primus de Medijs mineralibus.

Antimonij præparatio contra Morpheam & Alopeciam.

R. Antimonij subtilissimè triti,
Tartari calcinati,
Aluminis ana lib. ſs.

Omnia strato super stratum in lebetem

posita, reuerberentur in ignis gradu quarto.

Accipe huius Antimonij ℥.1.
Tragacanthi Arabici,
Muscilaginis,
Consolidæ regalis,
Muscilaginis seminũ psillij an.℥.ij.

Fiat linimentum, quo Morphea perungatur, etiam Alopecia qualibet septima na his, calido, sic enascentur crustæ quædam quæ decident postmodum, eis iam ablatis, hoc vnguento consolidandum erit quod sequitur:

Accipe Sperniolæ,
Camphoræ ana ʒ.1.ſs.
Olei de cerussa ʒ.iij.

Isto quidem vngendum octo diebus à casu crustarum, &c.

Antimonij præparatio contra lepram.

R. Antimonij lib.1.
Aceti per quàm acutissimè destillati lib.iiij.
Tartari crudi albi lib.ſs.

Terenda subtilissimè trita reponantur in phialam cum aceto prædicto, & in digestionẽ. Postmodũ extrahatur oleum rubeum

rubeum per vas retortum.

Additio contra Lepram.

Antimonij huius accipe ℥.I.
Olei ex fecibus vini ʒ.I.
Olei amidalarum amararum ʒ. ix.
Commiſce & eo qualibet ſeptimana ſemel aut bis inunge.

Nec eſt quòd mireris, vnũ & idẽ ſimplex diuerſimodè quandoque præparari: nam ita naturæ conuenit, videlicet vt in peculiaribus morbis, peculiares etiã pærparationes fiãt, iuxta morborũ proprietates, vt exemplo hoc demõſtratur in antimonio cæteriſque, aliter in vulneribus, aliter in vlceribus aſſumi remedia, ſed quod ad Lepram & Elephatiaſin attinet, eadem eſt via, prout arbor morborum ſuis in ſpeciebus indicat

Antimonij præparatio ad Vulnera.

Recipe Antimonij,
Tartari calcinati ana lib.ſs.
Alcool vini ſequimenſuram,
Mixta ſimul per alẽbicum deſtillentur tam diu donec reſoluta ſint. Huius diſſolutionis accipe ʒ. I. alcool vini ℥.ſs. & paulatim eſiccari ſinito, poſtmodum ſuper marmor aut vitreã tabulã in

oleū solui. Maior vix cura potest ad vlcera haberi, quàm ex antimonio: capitis vulneribus tamen exceptis. Destillando vt suprà toties præparandum venit, donec in fundo liquescat.

Additio.

Huius olei sume ℨ.vij.
Succi tartari crudi,
Olei myrtillorum ana ℨ.v.
Fiat mixtura, quæ si alternis diebus tantùm semel in vulneribus indatur, ad modum linimenti, ab accidentibus ea tuebitur.

Antimonij præparatio ad Vlcera.

Recipe Antimonij,
Colchotaris,
Florum æris ana quantum voles, & strato super stratum posito reuerberabis. Quo facto quidem animam extrahas vino rubeo, & inde fac alcali, quod cum oleo mixtum sit in linimentum, & eo circumstantes vlcerum proximiores partes inunctę, mirum in modum ad vlcerum sanationem occluduntur.

Additio.

Huius accipe ℥.iij.
Olei colchotarini ℥.ss.

Olei lentiſcini ℥.iiij ſs.

Fac vnguentum quo perungas vlcerum orificia,&c.

LITHARGIRII PRAEPAratio contra cancrum & fiſtulas, æſtiomena, vulnera, tentiginem prauam, ictericiam rubeam, & ignem perſicum.

Contra cancrum & fiſtulas.

Recipe Lithargirij triti lib.ſs.
Aquæ ſalis,
Aluminis ana lib.1.
Aceti lib.iiij.

Simul omnia paulatim bulliant vſq; ad exſicationem, poſtea fontanā affundas aquam,& calido loco macerētur ad horas duodecim vel circiter, & inde mox exſiccari facito, ſic pręparatum erit cōtra cancrum & fiſtulas.

Additio.

Huius accipe ℥ ij.
Succi marrubij.
Perſicariæ ana ℥.1.
Olei ex vitellis ouorum quantum ſatis erit ad formandum vnguuntum.

Lithargirij præparatio contra Aestiomena.

Recipe Lithargirij lib.i.
Tartari calcinati lib.ſs.
Aquę fontis quantum voles.
Salis communis fuſi,
Aluminis rupei ana ℥.vi.

Reuerberētur eiuſmodi ſpecies in quarto gradu, poſtmodum ab eis per aquam extrahatur alcali.

Additio.

Huius accipe ℥.ſs.
Pulueris chelidoniæ,
Gallarum ana ℥.ij.& fiat puluis.

Lithargirij præparatio ad ſananda vulnera.

Recipe Lithargirij per acetum quater albificati lib.ſs.
Succi partenionis,
Conſolidæ minoris,
Ariſtolochiæ rotundę ana.

Miſce cum muſcilagine lubricata.

Additio.

Huius accipe lithargirij ℥.iiij.
Olei de camphora ℈.i.
Croci Martis ℈.iiij.

Fiat linimentum, quo vulnera quolibet

die

die semel aut ad summum bis illinãtur.

Lithargirij præparatio contra tentiginem prauam.

Recipe Lithargiri abluti lib.i.
Aluminis rupei lib.i.ſs.

Optimè trita mixtaque reuerberentur igne violẽtiſſimo per quatuor horas, tũ demum extrahatur eius alcali per fontanam aquam, de cætero procedere poteris vt suprà.

Additio.

Huius accipe lithargirij ℥.i.
Realgaris communis ʒ.i.
Succi chelidoniæ, quod sufficiat.

Formetur linimentum, quo locus perlinatur tã diu, donec omnino cutis rubescat, fœtorq; recedat omnis. Postea cõponatur vnguentum infrascriptum.

Huius accipe lithargirij qui suprà ʒ.i ſs.
Muſcilaginis,
Fœnugreci,
Muſcilaginis de lumbricis,
Nitri ana quod satis fuerit ad formandum vnguntum.

Lithargiri præparatio contra Ictericiam rubeam.

Recipe Litargirij ℥.iiij

Myrrhæ,
Thuris ana ℥.1.
Aceti perfectiſſimi lib.ſs.
Et fiat ex iſtis decoctio.

Additio.

Huius accipe lithargirij ℥.ſs.
Aluminis rupei ℥.ij.
Aquæ ſalis ℥.1.ſs.

Lithargirij præparatio, contra Ignem perſicum.

Recipe Litargirij lib.1.
Realgaris rubei ℥.ij.
Salis armoniaci ℥.ſs.
Commixta ſimul in duodenam vſque vicem deſtillentur incluſiuè, tandem vt litargirium ab alijs ſepareur, aquam affundas, &c.

Additio.

Sume litargirij ad hunc modũ præparati pondus omniũ quę ſequũtnr, vtpote,
Vitrioli correcti ℥.iiij.
Gallarum ʒ.ſs.
Thuris.℥.1.
Aceti & vini quod ſatis ſit.
Hoc vtendum erit tam diu, donec amplius nullos vapores membrũ emittat.

Mur-

Marchaſitæ præparatio ad reſtrin gendum ſanguinem.

Recipe Marchaſitę ſubtiliſſimè tritę ℥.ij.
Olei lini ℥.vij.
Miſce & aſcende, ſic manebit vera natura.

Additio.

Huius accipe Marchaſitæ ʒ.1.
Corallorum rubeorum ʒ.ſs.
Seminis plantaginis ℥.ſs.
Fiat ex his omnibus ſubtiliſſimus puluis, qui per ſe vulneribus inſpergi poteſt, aut aceto roſaceo permixtus eis ſuperligari: ſanguinem ſiſtit omnẽ. Si quis verò ſanguinem expuat ob caſum, bibat.

Marchaſitæ præparatio ad Hæmorrhoides.

Recipe Marchaſitæ ℥.1
Alcool vini optimè exſiccati. lib.1.
& miſceantur.

Additio.

Huius accipe ʒ.iij.
Salis gemmæ
Mumiæ ana ʒ.1.
Fiat inde minutiſſimus puluis, qui ſpargatur ſuper hæmorrhoides priuſquam intumuerint.

Marchasitæ præparatio contra menstrua superflua.

Recipe Marchasitæ per omnia prout ad restrictionem sanguinis præparatæ ℥. ſs. cui sandaracæ tantùm addas vt sufficiat in vnguenti formationem, eo quũ exũdant mestrua, perungas vmbelicum semel, bis, vel ter.

Cachimiæ præparatio contra Dysenteriam.

Recipe Cachimiæ bene tritæ ℥.vi.
ferruginis ferri ℥.ſs.

Calcinentur in secundo gradu ignis septem horarum spacio. Postmodum reduc in alcali.

Additio.

Huius accipe cachimiæ ℥.ſs. & columbę assatæ quod satis erit.

Cachimiæ præparatio in Diarrhœam.

Recipe Cachimiæ præparatæ vt suprà.
Olei nucis muscatæ parum ad incorporandum, & reducatur ignis gradu secundo ad formam boli.

Additio.

Huius accipe ℥.i.
Theriacæ ℥.iij.

Fomentur in pastam cuius dosis per os

est

est à ʒ.i.in ij ·ss.manè,sub meridiem & vesperam:postea tribus diebus nō erit hac de pasta sumendum,at finitis, iterum vno die ter vt suprà detur: hunc processum in tertiam vicem vsque repetito.

Cachimiæ præparatio contra Lyenteriam

R. Cachimiæ præparatæ vt suprà.
Gummi Arabici dissoluti in aqua plantaginis.
Reduc in secundo gradu ignis ad bolum formandum vel pastam,vt infrà.

Additio.

Huius accipe vt suprà præparatæ ℥.i.
Croci Martis ʒ.ij.
Corallorum rubeorum ʒ.ss.
Theriacæ quantum sufficit ad formandum bolum. Dosis eius est à ʒ.ij. in iij.vel iiij.mane vesperiq; singulis diebus

Tutiæ præparatio contra maculas oculorum.

R. Tutiæ ℥.i.
Vitrioli albi,
Succi euphragiæ,
Fiat ex his cum Arabico gummi bolus, qui coquatur in linimentum per secundum ignis gradum.

Additio.

Huius accipe tutiæ præparatæ ʒ.ſs.
Viſci ranarum ʒ.ij.
Olei laterini ſcrup.ſs.
Fiat inde collirium ad maculas.

Ad oculorum albuginem.

R. Tutiam, hanc igne candere facias prunarũ inſtar, & extinguas in lacte muliebri, vel alio ſi deficiat hoc: Poſtmodũ in aqua roſacea poſita, maneat per noctem. Ligetur hæc aqua ſuper albuginẽ, & ea tolletur.

Additio.

Huius accipe tutiæ ʒ.I.
Vitrioli albi ʒ.vij
Camphoræ tritæ ſcrup.I.ſs.
Miſceantur cum aqua roſarum aut fœniculi. Hic morbus contingere poteſt omnibus animalibus pedes habentibus. Verùm ad hominum vſum eſt admiſcẽda camphora, ne caloris aut inflationis aliquod accidens incidat.

Ad ſtrumas.

R. Tutiæ ℥.iiij.
Salis fuſi,
Calcis viuæ ana ℥.vj.
Quæ ſtratificata ponantur in tertiũ gradum

dum ignis, deinceps ab ipsis extrahas Alcali.

Additio.

Huius accipe ℥.1.
Salis anatri seu fellis,
Salis fusi ana ℥.1.
Vrinæ destillatæ ℥.xv. & fiat mixtura. Processus eius est, vt patiẽtibus detur potanda manè & vesperi, per septimanas tres & quatuor.

Talcis præparatio ad vulnera nec non vlcera.

R. Talcis,
Cineris fabarum,
Auenæ ana lib.1.
Reduc per diem naturalẽ in ignis quarto gradu, demum optimè lota siccetur. Fundum purificat & mundat, & à fistula tuetur.

Additio.

Huius accipe talcis ℥.1.
Liquoris mumiæ,
Terebentinæ ana quantum ad formandũ vnguentũ sufficit. Hoc profunda curat vlcera, corrodẽtia nec nõ fluentia.

Calaminaris præparatio.

Potest in omnib. emplastris, cũ ad vul

vulnera tum ad vlcera, quibus incarnandum fuerit, adde calaminaris. Item experimentum est maximum ad rubedinem oculorum, in qua tela non extiterit, nec vngula.

Ad emplastra.

R. Calaminaris abluti & puri ℥.I.
Colchotaris,
Sulphuris viui ana ℥.I ſs.

Stratificata reuerberētur in quarto gradu ignis per viginti quatuor horas: postmodum ablue ſecundò.

Additio.

Huius accipe calaminaris, ʒ.x.
Vnguenti Agrippini ℥.iiij.
Vnguenti florum æris ℥.ſs.

Fiat mixtura: hæc plurimùm est vtilis ad vlcera, nec non ſcabies & pruritus.

Alia additio.

Sume Calaminaris huius ℥.ſs.
Emplastri Apostolici ℥ vj.
Camphoræ ʒ.I. & fiat emplastrum.

Ad rubedinem oculorum.

R. Calaminaris huius præparati ℥.I.
Aceti destillati ℥.vj.

Fiat extractio, postmodum exſiccetur.

Additio.

Huius

Huius accipe Calaminaris ℥.I.
Aquarum fœniculi,
Roſarum,
Euphragiæ ana ʒ. iij.
Fiat collyrium pro rubedine oculorum.

Ad ignem Perſicum.

R. Calaminaris crudi lib.ſs.
Aquæ nenupharis.℥.vj.
Aluminis plumoſi ℥.ſs.

Reduc in digeſtionem equino fimo diebus octo, poſtea deſtilla. Hæc eſt Gebri deſcriptio, in qua Petrus de Argillato plurimùm errauit.

Additio.

Huius Calaminaris accipe ℥.vj.
Aquæ vitrioli,
Gallarum,&c.

TRACTATVLVS SECVNdus libri primi de preparationibus ignobiliorum lapidum,& concretorum mineralium.

Hæmatitis præparatio in ſanguinolentis Vlceribus.

R. Hæmatitis,
Luti lephantei,

Boli armeni ana ℥.iij.

Miſceantur cum dragacanto per acetū reſoluto in bolum vel paſtam: poſtea reuerberentur in quarto gradu ignis,& inde poſt extrahatur alcali. Ad hunc modum præparatus Hæmatites, vtiliſſimus eſt ad vulnera,lupum, herpetam, quum ſanguis ab eis efferuens fluere cœperit: nam conſtringit venas,vt ſanguis nullus manare queat ex eis, vbi fuerit inſperſus.

Additio.

Huius præparati hæmatitis accipe ʒ.1.

Gallarum ſcrup.ſs.

Serapini ſcrup.1.ſs.

Olei de ferro,

De floribus malorū quantum ſufficit ad incorporandum in vnguentum: nam in fœtentibus vlceribus, vt in herpeta mordace,æſtiomeno,&c. oleum de ferro, & liquor mumiæ valde fore vtilia

Contra Menſtrua.

R.Hæmatitis ℥ iiij.

Maſticis diſſoluti ℥.x.

Carabe ℥.1.ſs.

Fiat mixtura cum decoctione per aquā aluminis,ablue poſtmodum. Notādum

tamen

tamen, ea menſtrua mulierum ſiſtenda fore, quæ faciebus earum natiuum colorem auferunt, & vires naturales. Vbi decoxeris prædictam materiam diutius id eſt, horis ſeptem, fiet mollis quædam paſta, ex qua formare trociſcos poteris ad vſum vt ſuprà.

Additio.

Huius hæmatitis accipe ℥.i.
Piperis longi,
Nucis muſcatæ ana ʒ.ſs.
Ranarum vel rubetarum cinerum ſcrup. iiij. Fiant inde trociſci cum aqua mentæ. Doſis eſt à ſcrup. I. ad ij.

Ad profluuia matricis.

℞. Hæmatitis ℥.i.
Olei nucis muſcatæ,
Olei de granis actis,
Petrolei ana ſcrup. iiij.

Miſceantur omnia ſimul in compoſitũ vnum, de quo detur ſcrup. I. cum aqua roſacea, in qua radices plãtaginis coctæ fuerint. Hoc medicamẽto ſiſtuntur profluuia ſine doloribus vel contorſionib. At ſi torſiones fierent indiciũ eſt lapidis

Additio.

Huius hæmatitis accipe,

Aquæ marubij,
Melissæ ana ℥.I.

Misceantur omnia. Dosis est à ʒ.ß. vsque ad ʒ.I.ß.

Contra Dysenteriam.

R. Hæmatitis,
Corallorum rubeorum,
Spodij ana ʒ.xv.
Seminis tanaceti ʒ.xv.

Fiant inde trocisci cum muscilagine de visco botin. Dosis est ʒ.ß.

Additio.

Poterit etiam administrari huius præparati parum in vino rubeo dissoluti, in quo calybs candens extincta fuerit, vel in bona theriaca.

Contra Diarrhœam

R. Hæmatitis,
Aluminis glaciei,
Croci Martis ana pondus æquale.

Fiant inde trocisci, cum gummi Arabico dissoluto in aqua plantaginis, ex herbis & radicibus per destillationem tracta. Dosis est à ʒ.I. ad ʒ.I.ß.

Additio.

Huius accipe hæmatitis ʒ.iij.
Perlarum scrup.ß.

Mu-

Mumiæ liquefactæ ad pondus omnium.

Fiat mixtura, Dosis est à ʒ.ij. & ad ʒ. iij, vel iiij.

Saxifragi præparatio contra Vsneam, arenam, pruinam, & gradinem.

Recipe Saxifragi ℥.I.
Boracis ʒ.ij.
Salis gemmæ ʒ.vi.
Salis fusi ℥ I.

Stratificata reuerberentur vigintiquatuor horis in gradu quarto, postmodũ extrahatur alcali. Dosis est ʒ. ſs. in optimo vino.

Alia præparatio.

Recipe Saxifragi ℥ I. & reuerbera per se in supremo gradu, huius rruerberati accipe.℥.I. Alcali ex radicibus raphani maioris.ʒ.I
Alcali ex radicibus petrosilini ℈.I.
Misceantur. Dosis est à ℈.I. vsque ad iij. vel.iiij.

Additio.

Huius accipe saxifargi ʒ.I.ſs.
Seminis apij,
Erucæ ana ʒ.I.
Medonis clarificati ℥.x.

Dosis est à scrupul.iiij,in vi.vel vij. Perseuerandum erit in eo medicamen- to,tam diu,donec in lotio materia nulla tartari cõspiciatur ampliùs.

ARSENICI PRAEPARATIO ad vlcera,vulnera,sirones, cancre- nas,fistulas,&c.

Arsenicus est fulgor metallorum, ex eo- rum fumo proueniens, ex plumbo qui- dem optimus,postea ex argento & stan- no:qui fiunt ex ferro & cupro sunt præ- dictorum etiam cõditionis. Nihil est in rerum natura,quod in curationibus vl- cerum & vulnerum superet arsenicum. Nam vbi rectè præparatus fuerit, siro- nes,vlcera,cancrenas,fistulas, &c. persa- nat: Verùm in præparatione venenum est ei prorsus auferendum, quod tribus modis fieri potest, videlicet ad mumiæ formam,balsami & liquoris.

Arsenici prima præparatio,est eius in mumiam roductio,ad huuc modum scilicet.Eius- dem forma mumiæ.

Recipe arsenici albi ℥.vi.
Salis fusi,

Colcho-

Colchotaris ana ℥.I.ſs.

Comiſceantur & reducantur in ſecundo gradu reuerberationis horis tribus vel quatuor : extractum pòſt iterum tunde pręparaque vt priùs,idque ad minimum quinquies, quod eleuatum eſt ſemper excipiendo.

Additio.

Huius accipe mumiæ ℥.I.

Liquoris terebotin,

Myrrhæ ana ℥.ij.

Fiant in modum olei, quo ſingulis duodenis vtendum horis. Summũ eſt mundificatiuũ in vulneribus, vlceribus omnibus,etiam in æſtiomeno.

Arſenici præparatio ſecunda, eſt eius in balſamum reductio.

Recipe Arſenici albi ℥.x.

Talcis ℥.iiij.

Calcis viuæ ℥.xv.

Fiat mixtura quæ reducatur in quartum reuerberationis gradum vigintquatuor horis, tum eleuatus erit in vitri formam,ſuperiùs exiſtantem accipe materiam, nam infra venenum eius in calce manſit in fundo. Quod eleuatũ eſt cõtere minutim & in vitro poſitum vel

super marmor aut vitream tabulam in humido loco & in oleum conuertetur, vel balsamum.

Additio.

Huius accipe balsami ℥.iij.

Olei vitellorum ouorum ℥.x.

Terpentinæ destillatæ ℥.i.

Fiat mixtura, cuius vsus, vt etiam arsenici mumiæ, singulis duodenis est renouandus horis.

Arsenici præparatio tertia, est eius in liquorem talis adductio.

Recipe Arsenici crudi aut albi lib.ß.

Salis nitri lib.i.

Salis gemmæ ℥.ß.

Contere minutissimè, ac reduc in apertam reuerberationē vigintiquatuor horis. His coniunctis, & ad reuerberandum positis, arsenicus tribus candet horis, & postmodum liquefit: quo percepto in aquam effundes, & extrahes eius alcali.

Additio.

Huius accipe liquoris ℥.xv.

Corticum granatorum ℥.vi.

Thuris ℥.ij.

Muscilaginis de botin ℥.iij.

& fiat

& fiat mixtura.

Auripigmenti præparatio ad fiſtulas.

Recipe auripigmenti ℥.1.

Tartari calcinati ℥.iij.

Stratificata reducãtur in quartum gradum ignis vigintiquatuor horis,ad hũc modnm fluit materia. Poſtmodum extrahatur,conteratur, & coquatur in aqua,ſic decidit in fundum puluis albus, qui eſt auripigmentum præparatum. Hoc in vitrum vel ſuper marmor, aut vitream tabulam, vt antea dictum eſt poſitum,in oleum conuertitur,quod fiſtulis per ſiringam, vel filis immiſſum, excellentiſſimum eſt remedium: item puluis antedictus inſperſus.

Additio.

Huius accipe præparati auripigmenti dragmam ſs.

Reſinæ pini ℥.1.

Ceræ tantum vt reliquorum.

Fiat inde cerotum quod fiſtulis applicetur.

Ad Cancrum.

Recipe auripigmenti ℥.v.

Fuliginis ℥.ſs.

Salis armoniaci ℥.iij.

Reducantur in reuerberationem quarti gradus, per diem & noctem, inde fiat alcali, quod contra cãcrum est summum arcanum.

Additio.

Huius auripigmenti summe ʒ.v.
Cinerum ex fimo columbino,
Olei vitellorum ouorum quãtum sufficit ad formãdum vnguentum, quo ad cancrum vtere.

Adæstiomena.

Recipe Auripigmenti ℥ iiį.
Aluminis calcinati ℥.vi.
Reducantur vti proximè dictum, & fiat alcali.

Additio.

Huius accipe ʒ.vi.
Liquoris mumiæ ʒ.ij.
Olei rosacei ℥.I.ß.
Muscilagini seminũ psillij ad pondus omnium.
Fiat ex istis cataplasma vel vnguentum. Si tamen patiẽtes de ardore vel inflammationibus conquerantur, illinenda sunt vlcera hæc oleo camphoræ, priusquam applicetur medicamentum.

Sulphu-

Sulphuris præparatio Ad Apostemata acuta, vt Pleuresim, Pestem & similia.

Recipe Sulphuris viui lib.i.
Colchotaris,
Salis fusi ana lib.ſs.

Trita reduc in sublimationem, & eleuatum iterum sublima quater aut pluries, quò sæpiùs eo meliùs, vt antea procedendo.

Additio.

Huius accipe ℥.ſs.
Olei nucis muscatæ ʒ.i.
Aquæ veronicæ preparate ad pondus omnium, & fiat haustus.

In Asthmate.

Recipe Sulphuris fusi lib.i.
De flaxis sandali rubei,
Cupressi & Pini ana lib.i.

Stratifica, reuerbera, & postmodum extrahe suum alcali. Huius alcali sume ℥.x, Myrrhe ℥.v. sublima rursus. Deficientibus omnibus aliis medicamentis, istud erit optimum.

Additio.

Huius accipe sulphuris ℥.ſs.
Thebaici correcti ʒ.iij.

Theriacæ quantum sufficit ad bolum formandum. Dosis eius est ℈.1.in ij. vel in ʒ.1.vsque.

Ad conseruationem sanitatis.

Recipe Sulphuris ℥.iiij
Croci orientalis,
Mirobalanorum chebulorum,
Belliricorum ana ℥.1.
Olei granorum iuniperi quantum satis est ad incorporandum, paulatim & igne leui sublimetur.

Additio.

Huius accipe sulphuris ℥.ß.
Myrrhæ rubeæ,
Croci orietalis ana ʒ.ß.& scrupul.i.
Aloe hepatici ad podus omnium.
Dosis est scrupul.ß.vsq; ad scrupul.1.

TRACTATVLVS TERTIVS De Gemmarum obscurarum & perspicuarum præparationibus.

Corallorum ad menstruum & profluuium restringendum præparatio.

Recipe Corallorum ℥.ß.
Olei myrtillorum ʒ.1.
Olibani ℥.1.ß.
Salis fusi ℥.ij.

Miscean-

Miſceantur & in ignis quarto gradu reuerberentur horis duodecim, non diutius, & poſtmodum aqua plantaginis abluito.

Additio.

Corallorum eiuſmodi præparatorũ accipe ʒ.1.

Seminum tanaceti,

Plantaginis ana ſcrup.j.ſs.

Fiat puluis, qui cum vino bono ſaleq́ue modico infuſus in ouum, adminiſtrandus venit, aliàs non iuuat.

Contra venenum aſſumptum.

R. Corallorum optimè tritorum ʒ.ij.

Aquæ liguſtici lib.ſs.

Vitrioli albi ana ʒ.ij.

Ponantur in digeſtionem ſecundi gradus ignis per menſem, quod rubeũ fuerit extrahatur & coaguletur. Quum ad venenum eo fuerit vtendum, ſpiritus à corpore ſeparandus venit, vt venenum etiam eſt ſine corpore: quare tincturam accipe rubeam exiſtentem in fundo.

Additio.

Huius accipe præparati coralli ſcrp.v.

Theriacæ ℥.ſs.

Radicis lappatij maioris ʒ.v. & ℈ ij.

Alcool vini exsiccati lib.ß.
Maneant in digestione diebus septem.
Dosis eius est à granis quindecim in ℈.ij
Poteris ei qui venenum sumpsit, remedium hoc in aquæ prunellæ ʒ.ij. & hoc sæpius repetendo, potandum exhibere, vice mox ad vicem subsequente, sic vt sudet, ac dolorem in membris nullum sentiat amplius.

Signum accepti veneni.

Primò laborant orexi, demum faciei color adimitur, posteà venenum ad mēbra se transfert vt intumescant: signis eiusmodi perceptis, sine mora dētur præparatorum vt suprà corallorum vnà cū additione sua, in aqua prunellę vel rosacea, grana quindecim, & post horas duas iterum, &c.

In tonitruis.

℞. Corallorum ʒ.vj.
Cinerum cumini Romani,
Fabarum ana ʒ.iij.
Aluminis præparati ad pondus omnium. Fiat mixtura: digeratur cum alcool vini exsiccati lib.ß. duobus vel tribus diebus, postmodum exsiccato.

Additio.

Horum

Horum accipe corallorum ʒ.ij.
Specierum diacimini ℥.ſs.
Sanguinis hirci præparati ad pondus omnium.
Fiat mixtura, quæ digeratur cum lib. ſs. alcool vini exſiccati, duobus vel tribus diebus, tum exſiccetur.

Ad incantatum, obſeſſum, timidum & melancholicum.

R. Corallorum ℥.iij.
Viſci quercini,
Hypericonis ana ℥.iiij.
Storacis calamitæ,
Laudani,
Gummi ana ʒ.i.ſs.
Vrinæ deſtillatæ lib.ij.
Reduc in decoctionē clauſo alembico duodecim horis, poſtea deſtilla, & quod aſcenderit iterum affunde, facq; vt ſuprà Sic præparata coralla rubeſcunt magis atq; dureſcunt, quare prius terēda ſunt.

Additio.

Horum accipe corallorum ʒ.viij.
Angelicæ ʒ.xv.
Viſci quercini ℥.j.ſs.
Miſce cum aqua hypericonis. Doſis eſt ℥.ſs. vſque in ʒ.vj.

Magnetis præparatio.

Ad vulnera & vlcera cum flaxis & fragmentis.

R. Magnetis ℥.I.
Calcis ouorum ℥.vi.

Stratificata reuerberato per diem & noctem in quarto gradu: poſtmodum aufer calcem, &c.

Additio.

Huius Magnetis accipe ℥.ſs.
Carabe ℥.ij. pulueriʒatis his adde
Oppodeltoch aut apoſtoliconis lib.ſs. quo cum amalgamentur dicti pulueres.

De *gemmis pellucidis.*

Gemmæ tranſparentes quadruplices præparationes habent (quamuis & crudæ virtutes optimas in ſe contineant)& iuxta præparationes vſus earum eſt.

Chriſtalli præparatio ad lactis generationem.

Chriſtallus peculiarem in generatione lactis virtutem habet, ſi mulieribus adminiſtretur per os bene præparatus, ad hunc modum.

Chriſtalli reuerberatio.

R. Chriſtalli lib.I.

Aquæ

Aquæ entali lib.ij.

Fiat mixtura per imbibitionem, quæ reuerberanda eſt viginti quatuor horis, vt ex vna libra verto fiat: huius doſis eſt ʒ.ij.

Additio.

Huius præparati ſume criſtalli ʒ.ij.
Spermatis meliſſæ,
Lactucæ ana ℥.ſs. & ʒ.ſs.

Fiat puluis quem in aqua propinabis amigdalina.

Criſtalli calcinatio & ſublimatio.

R. Criſtalli. ℥.j.
Salis armoniaci ℥.iij.

Ambo ſubtiliſſimè puluerata ſublimentur idque ſexies fiat, criſtallum vice qualibet amouendo.

Additio.

Huius eleuati criſtalli ſume ℥.ſs.
Aquæ commuuis deſtillatæ ℥.iiij.

Fiat alcali, cuius doſis eſt ʒ.ſs.

Chriſtalli deſtillatio.

R. Chriſtalli eleuati ℥.1.
Aquę nitri & aluminis ſine deſtillatione ana ℥.ij.

Digerantur optimè, poſtea deſtillentur, deſtillatum hoc ſiccetur, & ſiccum reſoluatur, igne lento coagulatur, & in cella

penuaria perquàm humida libenter sol uitur in aquam, hæc est vltima cristalli præparatio, cuius dosis est scrup.I.

Ad eundem processum pręparatus rubinus, admirabilem virtutem habet contra dsyenteriã, verùm iuxta præparationem dosis eius est limitanda.

Crudi dosis est ℥.I.
Reuerberati ʒ.ij.
Calcinati ʒ.I.
Eleuati ʒ.ſs.
Destillati scrup.I.

Pariter & Granati secundum processum antea dictum; collyrium exhibent efficacissimum ad cataractas vel neuthas oculorum. Similiter cõtra hœmoptoicam destillati Smaragdi sunt optimi.

Saphiri etiam destillati, cordis pulsationem vel tremorẽ auferunt: sic de reliquis omnibus intelligẽdum, videlicet quamcunque gemmam suas vires exercere, quas Bartholomeus Anglicus descripsit in aliquibus, atq; virtutes.

Additio pro granatis ad cordis pulsationem vel tremorem & hœmoptoicam.

Destillatorum accipe granatorũ ℥.ſs.

Aloe

Aloe hepatici ℨ.iij.
Sulphuris præparati ℥.ſs.
Fiat mixtura cum ſaccaro clarificato. Doſis eius eſt ℨ.ij. vſque in iij. Hoc medicamentum eſt adminiſtrandum quinq; ſucceſſiuis diebus, vbi tremor cordis nullus amplius adfuerit, ceſſandum erit.

Additio pro Saphiris.

Præparatorum vt ſuprà cape ſaphirorum ℨ.iij.
Ambræ diſſolutæ ℨ.i.ſs.
Storacis calamitæ ſcrup.j.
Miſceātur. Doſis eſt ſcrup.j. & quandoq; ſcrup.j.ſs.

Smaragdus mulieres corroborat in doloribus earum, quibus etiam eſt efficaciſſima præ cæteris medicina, vbi præpa paratus atq; deſtillatus fuerit vt ſuprà de criſtallis narratum eſt.

Additio pro ſmaragdis.

℞. Smaragdorum præparatorũ ſcru.i.
Liquoris meliſſæ ℨ.i.
Abrothani ℥.ij.
Fiat mixtura. Doſis eſt à tribus guttis in ſex, &c.

Additio pro hyacinthis præparatis.

Hyacinthorũ ſume præparatorũ ſcru.i.

Gummi laudani ſcrup.1.ſs.

Commiſceātur. Hæc eſt excellentiſſima contra febres medicina ſummaque, ex putrefactione terræ nec non aquæ prouenietes. Quos febres eiuſcemodi vexare ſolent, bibant ſingulis annis bis, & omnibus coniunctionibus Solis cum Luna, quatuor aut quinque guttas, & ſecuri futuri ſunt ab eis.

TRACTATVLVS QVARTVS

De præparatione ſalium, & primò de Vitriolo.

Vitrioli præparatio contra ſpecies caduci, videlicet Analepſiam, Catalepſiam, & Epilepſiam.

R. Vitrioli cuperoſi lib.1. Phlegma ſuū abſtrahe p̱ deſtillationē: hoc iterū ad corp⁹ affunde ac deſtilla: poſtea deſtilla & re affunde: ſic repetēdo quater igne quarti grad⁹. Doſis eius eſt ℈.ſs. in ℈. integrū, ante & poſt paroxiſmū. Cùm aliquis morb⁹ ex vitriolo procedit, hoc ipſo curari debet etiam. Caducus in ſale vitrioli conſiſtit, quare de hoc adminiſtrato, quum morbus operationem habet ac pòſt.

Additio.

Vitri-

Vitrioli sic præparati sume ʒ.I.
Liquoris visci quercini,
Orizontis ana ℈.ſs,& grana iij.
Fiat mixtura. Caduci locus aut simptoma est in nuca: pinguedine castoris igitur locus hic inungendus est, & plurimùm iuuat.

Vitrioli præparatio in suffocatione matricis.

Recipe Vitrioli à phlegmate & colchotare purgati ℥.ij.
Pulegij ℥.iij.
Alcool vini ℥.ſs.
Reduc per destillationẽ iuxta necessitatẽ. Dosis est scrupul.ſ.& nõnunquã integer. Maximũ & efficacissimum est cõtra suffocationem in matrice remedium.

Additio.

Huius accipe liquoris vitrioli grana vij.
Granorum actis ʒ.I.
Acool vini ʒ.I,& grana vij.
Fiat compositio,quę ponatur super vmbilicũ. Si cũ vomitu suffocatio fieret, vtendum erit alijs medicamentis per os, vt anteà dictum est.

Contra siphitam strictam & guttam.

R. Vitrioli prædicti & præparati ℥.I.

Alcool vini ℥.ij.

Aluminis iameni ℥.ſs.

Reduc in liquorem ignis quarto gradu. Doſis eſt extrinſecùs ʒ. ſs. intrinſecùs grana vi. vſque ad ix: Extrinſecùs ad locum applicandum eſt medicamentum hoc vbi morbus originē ſumit, vt in pulſum, in quo ſymptoma: ſi tamen extendatur morbus latiùs, ſuperligetur medicamentum ambabus venis pulſatilibus. In ſiphita praua, laxatio non continenda venarum, quæ nullius eſt vtilitatis in ſiphita ſtricta. In Gutta, medicamētum eſt in extremitate linguæ ponendum vbi guſtus, &c.

Additio in ſiphita.

Huius cape vitrioli præparati ʒ.1.

Hypericonis ſeminis ℥.ſs.

Ambræ grana ſex.

Miſceantur, &c.

Vitrioli ſumma præparatio hæc eſt, ad ſuę operationis ſupremam exaltationem, à Deo ſibi datam, vt ſepares à colchotare, tum demum addas ęquale pondus alcool vini, poſtmodum panem ſiligineum igne toſtū inijcias, & in equino fimo per menſem digeri ſinas. Quo

facto

facto separa liquores à pane, per destillationẽ, & iterum alcool à vitriolo per balneum igne primi gradus. Nota quũ vitriolum acetositatem suam perdit, nullam in eo manere virtutem.

Vitrioli albi præparatio contra Neutham & alios dolores oculorum.

Recipe vitrioli albi. ʒ. v.
Olei de siligine ℥. ſs.
Olei ex champhora ʒ. ij.
Putrefiant in equino fimo per mensem, & postea destillenter per descensum.

Neutha vocatur pellis super oculum crescens, aurem, &c. propter partum, & in quouis loco faciei, prout oculis, auribus, vel ore pariter & vulua.

Si Neutha super oculum ex partu creuisset, hoc destillatum sæpiùs tribuendũ erit cum aqua euphragiæ, rosarum, vel fœniculi, quibus lymphabitur.

Additio ad exteriores dolores oculorum.

Huius accipe vitrioli præparati. ℈. I.
Liquoris euphragię scrupul. ij.
Liquoris papueris rubei ʒ. I.
Fiat collyrium.

Oleum ex siligine fit ad hũc modum.

Ponito siligimem super laminam ferreã igne calefactam, & pinguedinem exhibet, oculorum doloribus conuenientẽ.

Alia Vitrioli præparatio contra Neutham.

Recipe Vitrioli albi ℥.I.
Olei tartari ʒ.vi.
Olei laterini ʒ.v.
Destillentur omnia simul.

Additio.

Huius accipe vitrioli præparati ʒ.ss.
Liquoris hyosciami ʒ.ij.
Olei nucis muscatæ grana.vij.
Fiat collyrium.

ALVMINIS RVPEI PRAEPAratio ad vulnera cauernosa, scabiẽm, pruritum, æstiomena, vlcera putrida, humida, &c.

Recipe Aluminis rupei lib.ij.
Aceti albi lib.ss.
Salis fusi vertonem I.
Fiat mixtura cum ebullitione, vsque in coagulationem destilla. Hac aqua lauentur vlcera cauernosa & alia, mirum inde remedium percipietur. Quod curam istam non admiserit aliam non recipiet.

Alia

Alia præparatio aluminis cōtra quæuis vlcera.

Recipe aluminis rupei lib.x.
Succi chelidoniæ,
Plantaginis ana lib.i.
Parthenionis ana lib.ſs. & diſtilla.
Huius aquæ ſume lib.i.
Aquæ communis lib.x.

Fiat balneum calidum vt pati patiēs vix poſſit. Optimum eſt etiam in alopecia tineaque remedium.

Aluminis plumoſi præparatio contra lethargiriam, paralyſim, & membra ſtupefacta.

Recipe. Aluminis plumoſi ℥.vi.
Colchotarini reſoluti ℥.iiij.ſs.
Salis armoniaci ʒ.iij.
Reduc in reſolutionem.

Additio.

Huius aluminis præparati ſume ℥.i.
Sanguinis draconis ℥.iij.
Liquoris mumiæ ʒ.vij.

Fac vnguentum: locus eſt in occipitio, & in principio Nuchæ perungendus.

Ex plumoſo procedit virtus inſenſitiua, quare cura pariter inde petenda eſt.

Entali præparatio,

Recipe Entali.
Tartari communis ana ℥.ij.

Carabæ,

Masticis ana ʒ.ij.ſs.

Reuerberentur in ſecundo gradu ignis, poſtmodum extrahas alcali.

Locus ventris profluuij eſt in vmbilico: hœmorrhoidarũ autẽ in ſpina dorſi.

Additio in profluuio.

Huius præparati ſume Entali ʒ.i.

Boti aduſti ʒ.iij.

Hæmatitis correcti ʒ.i.ſs.

Commiſceantur, &c.

Additio contra hœmorrhoidas.

Entali præparati vt ſuprà ſume ʒ.iij.

Corallorum pręparatorum ℈.iiij.

Olei nucis muſcatæ quantum ſufficit ad formandum vnguentum.

Locus vnctionis eſt ſpina dorſi.

Salis Anathron præparatio.

Anathron eſt ſpecies ſalis ex vſnea quadam alba ſuper lapides creſcẽte, quę in aqua decocta, formam concipit aluminis in aſpectu, guſtu quidem acidum exiſtit, & poſtremò vitri formam concipit, &c.

Contra fiſtulas, Scintillas & ſcrophulas.

Recipe Salis Anathron ʒ.vi.

Cineris fabarum ℥.ij.

Calcis ex testis ouorum ℥.iij.
Reuerberētur in quarto gradu ignis horis duodecim, & extrahatur alcali. Verùm quòd anathron secum gerat Mercurium volatilem, correctione hac opus habet.

Correctio per additionem.

Huius anatri supradicti sume ℥.ij.
Butyri crudi ℥.iiij.
Pinguedinis murmentorum ℥.iij.
Fiat vnguentum, &c.

Salis gemmæ præparatio contra hydropisim, & ictericiam.

Recipe Salis gemmæ,
Succi titimali, id est, esulæ minoris ana ℥.1.
Gūmi ex cerasis ad pōdus omniū.
Fiat bolus, & reuerberari sinas in tertio gradu per duas horas, & extrahas alcali. Dosis est à granis viij, vsque ad xij. Loco diagridij, trociscos alandahal sumere poteris.

Additio.

Huius accipe salis gemmæ scrupul.ß.
Reboli, id est, veræ mumiæ,
Liquoris cētaureæ ana scrupul.iiij.
Misceantur. Dosis est à granis iiij. vsque

in xij.in ouo ſumpta.

Eiuſdem præparatio in aliјs morbis.

Huius accipe ſalis gemmæ ʒ.1.
Succi catapotiæ ℥.ij.
Farinæ tritici,ad pondus omnium
Fiat inde panis optimè coctus de quo detur ʒ.1.in ʒ.ij.

Salis peregrinorum coſtructio, ad stomachi cõfortationem in bonam digeſtionem, & à putredine præſeruationem,&c.

Recipe Salis nitri,
Salis fuſi,
Salis gemmæ ana ℥.1.
Galangæ maceris.
Cubebarum ana ſcrupulum i.
Fiat puluis.Doſis eſt granorum. iiij. manè ieiuno ſtomacho. Quicumque hoc ſale nauigans in mari fuerit vſus, non euomet.

Salis peregrinorum præparatio.

Iſtius accipe ſalis ℥.iij.
Alcool vini exiccati.lib.ſs.
Extrahatur alcali.
Huius accipe ℥.ij.
Liquoris granorum iuniperi ciſt.1.
Reduc in compoſitum. Doſis eſt granũ vnũ in optimo vino:nil præterea debet addi,

addi, alioquin ſalis virtutẽ amittit. Hæc eſt eius præparatio cum additione, quã Hermes in maximo pretio habuit, ad vitæ longæ conſeruationem.

Salis nitri præparatio contra Pleureſim.

R. Salis nitri lib. ſs.
Tartari crudi lib. 1.

Deſtilla per ſextum alembicum. Doſis eius eſt ſcrup. 1 vſque ad ſcru. 1. ſs. in aqua fontana bona vel in optimo vino. Propinari debet mane, ſub meridiem, veſperi & ſub mediam noctem. Sæpius enim adminiſtrandum eſt, vt purget per vrinam.

Additio.

Huius accipe ʒ. ij.
Aquæ Cæſaris aut regis ſcrup. ſs.
Alcool vini exſiccati ʒ. v.

Fiat mixtura. Doſis eſt à ʒ. ſs. in 1. ſs.

Eiuſdem præparatio ad Vlcera cauernoſa.

R. Nitri,
Aluminis ana lib. ſs.
Aquæ fontis lib. ij.

Deſtillentur in aquam.

Additio.

Accipe aquæ plantaginis,

Chelidoniæ,
Foliorum quercus ana lib. ſs. &c.

TRACTATVLVS QVINTVS
De præparationibus metallorum.

Auri præparatio contra paralyſin, tremorem cordis & ſynthenam.

R. Auri puri & purgati à ſuis mineralibus ʒ. ij.
Aquæ ſalis gemmæ ℥. vj.
Reduc in vnum, & ſepara per alcool vini: poſtmodum accipe
Croci. ʒ. ij.
Alcool correcti ʒ. vi.
Miſceantur. Doſis eſt à granis iij. vel iiij. in vi.

Additio.

Huius accipe Solis præparati ſcrup. 1
Aquæ Lauendulæ correctæ,
Alcool vini atq; ſpiculæ ana ℥. 1.
Doſis eſt ℈. 1.

Contra febres & acutos morbos.

Accipe foliorum auri liquefactorum ex aqua mellis ℥. ij.
Alcool correcti ℥. ij.
Separetur aqua mellis. Doſis eſt à ℈. ſs. in integrum.

Addi-

Additio.

Huius auri præparati accipe ſcrup.iiij
Succi centaureæ
Salis nitri ana ℥.ij.
Doſis eſt ſcrup.ſs.vſque ad ſcrup.I.ſs.

Contra matricis dolores, hecticam, & peripleumoniam.

R.Auri extincti per aquam chelidoniæ ʒ.xiij.
Mirobalanorum Indorum,
Chebulorum ana ʒ.I.
Digerantur diebus ſeptē. Separa tādem aquoſitatē à medicina. Doſis eſt à ſcru.I. vſque in ʒ.I.

Additio.

Huius auri præparati capę ſcrup.I.
Olei nucis muſcatæ ℥.ſs.
Olei cariophillorum ʒ.I.
Doſis eſt ſcrup.ſs.vſque ad integrum.

Deſcriptio aquæ ſalis gemmæ.

R.Salis gemmæ lib.ſs.
Aquæ pluuialis.lib.I.
Deſtillentur per retortum vſq; dum ſubſtantia tota ſalis per vitrum aſcenderit,

Auri purgatio.

R.Auri ℥.ſs. Antimonij ℥.iij.
Liquefac in regulum, hac via tollitur o-

mne quod impurum est ab auro: hoc in fundo lebetis residebit.

Argenti præparatio contra cerebri dolores, debilitatem splenis & hepatis defectus.

R. Argenti laminati ʒ.iij.
Salis gemmæ ʒ.vi.

Stratificata reuerberato viginti quatuor horis, postmodum extrahatur alcali: quod iniectum in alcool vini maneat per dies aliquot, & resoluetur vt vinum ardẽs: hoc per destillationem separetur, & iterũ in fundo habebitur alcali, quod in vitro positum iterum soluitur. Huius dosis est à granis v. ad vi. vel xii.

Alia præparatio Lunæ ad morbos qui dicti sunt, & contra profluuium.

R. Argenti laminati. ℥.I
Sulphuris purgati. ℥.iiii.
Resinæ pini ℥.ii.

Fiat inde bolus quem accendas, & postea reducas per fontanam aquam. Dosis eius est scrup. 1. vsque in scrup. 1.ss. Ista præparatio bona est, at prior est melior.

Præparatio contra profluuium.

R. Limati argenti ℥.1. Reduc in calcem per

per aquam Regis. Huius accipe calcis ʒ.ij
Tartari crudi ℥.ſs.
Reducantur in quarto gradu, & extrahatur eius alcali.

Deſcriptio aquæ regis.

℞. Nitri,
Aluminis,
Vitrioli ana lib.ſs.
Deſtillentur in fluidam liquefactionis aquam.

Modus extrahendi alcali.

℞. Argenti prout dixi quantũ libuerit
Alcool vini,
Aquæ chelidoniæ ana ℥.x.
Reducatur per euaporationem. Doſis eſt ſcrup.1. vſque ad ſcrup.1.ſs.

Stanni præparatio contra icterіciam.

℞. Stanni calcinati lib.1
Salis ℥.v.
Cineris fabarum lib.ſs.
Reduc per ignem ad formam lithargirij.
Huius accipe ℥.x.
Alcool vini lib.ſs.
Ex diſſoluto fac alcali. Doſis eſt à granis vi. in xi.

Additio.

Huius

Huius accipe ſtanni ſcrup.iiij.

Aliptæ muſcatæ ſcrup.i.

Bdelij ſcrup.ij.

Doſis eſt ſcrup.i.in duos & ſemis.

Præparatio in Aſcite.

R.ſtanni purgati ℥ i.

Antimonij.℥.ij.

Naturæ cineris ad pondus omniū.

Reuerberentur horis 24.Poſtmodum accipe huius calcinatæ materiæ lib.i.

Alcool vini lib.ſs.Fiat alcali.

Doſis eſt ʒ.i.& quandoque ʒ.i.ſs.

Additio.

Huius accipe ſtanni præparati ʒ.ſs.

Sanguinis draconis.ʒ.ij.

Liquoris tapſi.℥.i.Miſceantur.

Doſis eſt ℥.ſs.

Præparatio contra vermes.

R.Stanni ʒ.iij.

Salis communis ℥.iiij.

Aſphalti.℥.j.

Aduſtione fiat puluis Doſis à ℥.ſs. vſque ad ʒ.iij.

Additio.

Huius accipe ſtanni præparati ʒ.i.

Seminis colocyntidis,

Plantaginis ana ʒ.vj.fiat puluis.

Doſis eſt ʒ.j.vſque ad ʒ.i.ſs.

Cupri

Cupri vel veneris præparatio ad vlcera.

R. Veneris lib. 1.
Botri immaturi. lib. v.
Aceti lib. 1.
Salis armoniaci ℥. ſs.

Ponãtur in digeſtionem vaſe clauſo per menſem, & fiat alcali, hoc eſt flos æris.

Additio.

Huius accipe floris æris ʒ. I.
Vnguenti Agrippini ℥. 1.
Lumbricorum terreſtrium ʒ. iij.

Fiat vnguentum.

Alia additio.

Huius floris æris accipe ʒ. v.
Aquæ aluminis ℥. xv.

Fiat lauamentum.

Præparatio in vulneribus.

R. Cupri lib. ſs.
Terpentinæ deſtillatæ lib. j.
Salis vulgi ʒ. 1.
Vitrioli ʒ. ij

Miſceantur & recondantur in vas clauſum tribus menſibus, tum demum erit optimum balſamum. Ad huius olei floris ʒ. 1. adde olei communis ℥. 1.

Additio.

Huius accipe floris præparati ℥.1.
Olei anatheni ℥.iij.
Olei vitellorum ouorum ʒ.ij.
Fiat linimentum.

Alia additio.

Accipe floris huius ʒ.ſs.
Aloes hepatici ʒ.1.
Liquoris conſolidæ ℥.iiij.
Miſce in formam liquoris viſcoſi.

Præparatio contra vermes.

R.Veneris calcinatæ. ℥.1.
Aquæ hypericonis,
Centaureæ ana ℥.vi.
Aquæ plantaginis,
Vini acetoſi ana ℥.iiij.
Digerantur diebus octo, poſtmodum extrahatur alcali. Doſis eſt ſcrup.1.& quandoque ſcrup.iiij.vel v.non vltra.

Additio..

Huius accipe floris æris ℥.1.
Saccari taberzet,
Succi liquiritiæ ana ʒ.ij.ſs.
Pulverizentur. Doſis eſt ſcrup.ſs. vſq; ad integrum.

Ad oris vlcera præparatio.

R.Veneris cementatæ ℥.ij.
Candidi aluminis vſti,

Rupei ana ʒ.vi.
Aceti destillati lib.1.
Extrahatur alcali.

Additio.

Huius accipe floris præparati ℥.1
Aquæ chelidoniæ ℥.iij.
Aquæ aluminis ℥.1.
Fiat inde gargarismus.

Ferri præparatio pro stiptica virtute.

Recipe Limaturæ ferri lib.1.
Salis communis lib.ss.
Aquæ fontanæ quãtum sufficit ad incorporationem. Septimanis quatuor ita maneat, postmodũ reuerbera tã diu donec in puluerẽ omnino redigatur.

Additio.

Huius accipe croci ℥.1.
Boli adusti ℥.iij.
Terræ sigillatæ ʒ.v.
Fiat puluis, quo poteris etiam ad vlcera quæuis vti, ac ad vulnera quæ exiccationibus indigent, vel incarnatione, &c. Si tamen extrinsecùs & intra corpus administrãdum sit, cum bono vino rubeo propinetur eius ʒ.1.

Pro virtute constrictiua.

Recipe Limaturæ ferri lib.ſs.
Aquæ aluminis lib.1.ſs.
Aceti deſtillati lib.ſs.
Maneāt in digeſtione per mēſem: abluā- tur poſtmodum, & in crocum reuerbe- rentur.

Additio.

Huius accipe croci Martis ℥.1.
Myrrhæ ℥.ſs.
Croci orientalis ſcrupul.1.
Puluerizentur. Doſis eius eſt ℈.ij. in iiij.

Pro virtute exſiccatiua.

Recipe Limatura ferri lib.ij.
Aquæ vitrioli lib.ſs.
Macerentur per menſem, poſtmodum reuerberentur in puluerem.

Additio.

Huius accipe ℥.iij.
Balauſtiarum ℥.1.
Succi de acatijs ad pondus omniū,
Fiat electuarium.

Saturni præparatio pro incar- natione.

Recipe Cinerum Saturni lib.1. Coquan- tur in aceto quatuor horis. Hæc eſt eius prima preparatio, qua redditur aptus ad incarnandum vulnera Saturnus, cōſoli- dandum

dandum, & carnes optimas efficiẽdum.

Cerussa fit ex plumbo, quæ aqua madefacta plurimùm candida fit in Sole, & assata postmodum super ignem fit minium.

Mercurij præparatio pro incarnatione.

R. Mercurij præparati in puluerem ℥.ij.
Aquæ Cæsaris ℥.x.

Reduc per destillationẽ in balneo vicibus aliquot, hoc modo redigitur in oleũ quod mirũ in modũ sanat, ac citissimè vulnera queq; necnõ vlcera. Verùm quod spumare faciat, ossaque denigret, vtendum est eo cum cautela.

Mercurius laxatiuus.

Recipe Mercurij coagulati albuminibus ouorum. ℥.i.
Aquæ aluminis ℥.vi.

Destillentur in cineribus, vt fiat puluis, Dosis est grana iij. vsq; ad grana v. Purgatiuum hoc est efficacissimum in morbis ex leprosa humiditate prouenientibus, vt in pustulis, paralysi, guttæ speciebus, hydropisi humida, &c.

LIBELLVS SECVNDVS DE Præparationibus naſcentium ex terra, & primò terpentinarum & gummi ſpecierum omnium.

Terpentinæ præparatio ad enecandum vermes,

Recipe Terpentinæ lib.I.
Aquæ centaureæ lib.ſs.ablue, & eius accipe ℥.I.
Agarici ʒ.ij.
Aloes hepatici ʒ.ſs.Commiſce.
Doſis eſt per os ʒ.I.vſque ad ij.vel iij.

Ad ſanandum vlcera.

Recipe Terpentinæ ℥.iij.
Succi alkakengi ℥.vij.Ablue.
Huius accipe terpentinæ ℥.iiij.
Thuris ℥.ſs.
Gallarum ʒ.I.ſs.Commiſce.
Doſis eſt ʒ.ſs.& nonnumquam integra.

Additio.

Huius accipe terpentinæ ℥.ij.
Olei deſtillati non ardentis ℥.I.ſs.
Viſci lumbricorum terreſtriũ ℥.v.
Fiat vnguentum.

Ad vulnera.

Recipe Terpentinæ lib.I.

Ari-

Ariſtolochiæ rotundæ ℥.iiij.
Lumbricorum terreſtrium ℥.vi.
Deſtilla,&c.
Item,Recipe Terpentinæ lib.ij.
Olei communis vertonem I.
Olei laurini ℥.I.Deſtilla,&c.
Additio.
Huius accipe ℥.ij.
Conſolidæ maioris ℥.ſs.
Ariſtolochiæ rotundæ recentis,
Aloes hepatici ana.℥.iij.
Fiat cataplaſma.
Additio vulneribus & vlceribus accommoda.
Accipe terpentinæ deſtillatæ lib.I.
Croci veneris,
Croci Martis ana.℥.I.
Digerantur ſeptem vel octo diebus, & vulneribus aut vlceribus ſuperligetur id,bis in die.
Maſticis præparatio contra dolores ſtomachi.
Recipe Maſticis ℥.iij.
Alcool vini lib.ſs.
Galangæ ℥.I.
Deſtilla per alembicum.Doſis eſt ℈.ſs.
Additio.

Huius accipe masticis ℥.ij.
Maceris,
Olei croci corporalis,
Galangę ana ʒ.1.ſs.
Dosis est scrupul.ſs.vsq; ad integrum.

Ad vlcera interiora.

Recipe Masticis ℥.ſs.
Hermodactilorum ʒ.ſs.
Destillentur simul. Dosis est grana iiij & quandoq; decem in optimo vino.

Alia præparatio.

Recipe Masticis ℥.x.
Terpentinæ ℥.v.
Petrolei ℥.1.
Omnia simul destillentur. Dosis per os est scrupul.1. Externa quidem vnctio ter in die fieri debet, manè, sub meridiem, & sub vesperam.

Additio ad priorem præparationem.

Illius accipe masticis præparati ℥.1.
Olei laterini.ʒ.1.
Olei masticis scrupul.1.ſs.
Dosis est à granis octo vsque ad 12.

Ad iuncturarum dolores.

Recipe masticis ℥.vi.
Terpentinæ ℥.ij.

Gal-

Galbani ℥.v.
Destilla per alembicum.

Additio.

Huius accipe masticis ℥.vi.
Olei laurini destillati ℥.i.
Vini ardentis,
Aceti ana ʒ.i. Fiat vnguentum.

Cæteræ præparationes vegetabiliũ mineraliũ atque metallorum deficere videntur. quare nonnullas suo loco restituere visum est, quas huc atque illuc per æmulos distractas repperi, ne priuarentur istarũ artiũ amatores bona præparationum eiusdẽ authoris parte. Ingenuè tamen adiecisse me non de meo, sed ex præceptoris nostri thesauro priùs fateri volui: æqui boniq́ue lector optime consulere velis & Vale.

ELEBORI SEV VERATRI præparatio.

Præfatio in præparationem Ellebori.

LLEBORVM, aut veratrum duabus denominationibus propter colorem, vna quidem album, altera verò nigrũ hactenus appellari

consueuit, cũ tamen ex proprietatibus vtriusq; radicis propriè magis nominari deberet. Quapropter si verius à virtutibus denominare licet, albi radix iunior, & nigri senior vocabitur: hac de causa: Licet vnam, & eandem virtutem ambæ radices, in eo tamen differentem habent, quod radix iunior, iunioribus tantùm infra quinquagesimum annum existentibus, & senior his qui dictum annum excedunt, administrari debet. Nec de elleboro solum id à me dictum existimetis, sed etiam de reliquis herbis, & radicibus vtriusque sexus denominationem habentis, masculei videlicet ac fœminei: quamuis propriè tales non existant in sua natura (nam vt illa minimè concurrunt) verùm vt medicus facere discrimen valeat, vnam iuuentuti, & alteram senectuti conuenire, sicuti postmodum in Elleboro declarabimus. Maximum certè penes medicos hoc delirium taxandum est, qui vix tantum sepintiæ consequuti sunt hactenus, vt iudicasse potuissent, aliud esse de iuuene, longeq; diuersum de sene sentiendum, tum quòd natura dupli-

cem pharmaceuticen inſtituit. Præter eius ordinem itaque foret, ſi iuuenis eo quod ſeni conuenit vteretur, & è contrà. Ad eorum declarationem exemplo ſit Luna, quæ ſingulis renouata menſibus, creſcit à ſua iuuentute vſque ad ætatis ſuæ medietatẽ: illa plenilunium vulgò dicitur, in quo iuuenta ceſſat aſcendere, deſcendereque ſenectus incipit vſque ad finem ætatis illius. Quod iam de Luna dictum eſt, non ſecus de hominis ætate, cuius illa iuuentutem, & ſenectutem præfigurat, intelligi debet. Eadem enim inter aſcenſum & deſcenſum, quæ inter iuunetutem & ſenectutem eſt differentia. Quiuis ergo medicus Lunæ naturã & proprietates exactiſſimè prius intelligere, demum hominis ætatem, vt eſt, ex ea cognoſcere deberet, quæ quidem ætas à Luna tanquam à vero libro, non manu ſcripto neceſſariò diſcitur. Alia igitur eſt herbarum natura, pariter & vſus in aſcenſu qui fit, alia ſub Lunæ deſcenſum: id vulgo mas in priori, fœmina quidem in poſteriori dicitur ætate. Notandũ eſt etiam, duobus omnia contineri numeris: quæ numeris tamẽ ſub-

iecta sunt. Et cum duo numeri simul cõueniunt, inde resultat integer ex duobus quorum neuter iam per seipsum integer existit. Quid igitur Ellebori senioris iunior ætas? quid iunioris altera prodest? Quum verò simul ambæ cognitæ fuerint, homini medicamentũ, cùm ad priorem, tum ad posteriorem ætatem esse perfectum atque tutum. Et quia iuuentus & senectus simul esse nequeunt, nec etiam æquis librari ponderibus, at vna corrumpit alteram: iuuentus senectute non indiget, nec iuuentute senectus, vti Luua iuuenis senectutem non admit, nec etiam iuuentutem Luna senex. Diuisit Deus medicinam in duas partes, alteri neutram subijciens. Discriminis cognitio quoq; necessaria est inter morborum priorem & alteram ætatem: aliã quippe naturam habet Paralysis prioris ætatis, aliam in posteriore, aliam in prio re curam ætate, nec non in posteriore di uersã. In Elleboro tota huius morbi cura continetur, cum discrimine senectutis & iuuẽtutis eius, ac morborum differentia. Verbi gratia: Podagra duplex est, vna prioris altera posterioris ętatis, quarum

rum Elleborum est integra cura, & integra cura est in Elleboro,non tamen ambæ possunt in eadem radice existere:qua propter ipsamet natura diuisit,vt corruptiones nō concurrerent. Herbarū itaq; diuisionum,ætatum,medicamentorum & hominis estote memores,vt arcani secretique naturæ maximi, quod quisque medicus ex Astronomia natus intelligere potest. Putaticijs alijs medicis respondendum est, non solùm quod istos per ea quæ dicta sunt absolutos velim,sed veris medicis etiam proponam,talem in ipsa natura fieri diuisionem,per quam vnumquodq; relegatur ad suum locum, ad quem naturaliter ordinatum est. Vt medicamentorum vires eo loci perueniunt ad quem debēt,id est à natura disponuntur,nec aliò se per artem trahi sinunt,sic etiam à sua in aliam ætatem duci nullo modo se patiuntur. Testa quidem ad vnum locum in corpore se recipit,vitellus oui rubificatur,& in crystallinam formam testa per artem reducitur, sic etiam alio loco sunt contraria, quum in aliena vel extranea subiecta proijciuntur.

Præparatio foliorum Ellebori nigri.

Postquam Ellebori nigri folia siccata fuerint in vmbra flatibus orientalis venti, vel subsolani, si terantur in puluerem subtilissimum, & cum æquali sui pondere sacchari puri misceantur, sunt præparata. Medicorum & philosophorum primi quibus & sanitatis, & vitæ longæ conseruationis maxima cura fuit, horum foliorum vsum exercuereunt: cui bonũ adiecerunt vitæ regimen omnibus apprimè necessarium, qui ad hunc finem pertingere nituntur. Ab ætatis anno 50. cœperunt in finem vsque vitæ madicamento, quod narratum est, vti, anno quidem pro 365. diebus vt nunc supputato. Factum est, vt inde sine morbis, at sani terminum vitæ suum adimpleuerint: nullum in illis vlcus, apostema, nec in hepate nec in pulmone, multò minus in splene locum habuit. Nullus etiam fluxus chirurgicam artem concernens, vt sunt vlcera, lupus, cancer, & id genus alia, nec intrinsecùs catharrus aliquis nasci potuit, quo Paralysis, Podagra, Chiragra, vel alij dolores, vt in coxis, vel renibus, frigidi vel calidi (qui senibus cõmuniter

euenire ſolent)aut febres,vt ſunt quotidianæ,tertianæ,quartanę,vel aliæ,ſuccreſcere potuit.In illis nulla putrefactio generata eſt, propter quam halitus fœtere potuiſſet,aut vermes procreari:quorum ſi plenã hiſtoriam deſcribere velim,plurimis folijs cõplecti minimè poteſt. Poſtmodum humoriſtæ ſurrexerunt medici qui ſecreta naturæ contemnentes, & omnia præter ſuam nullibi fundatam theoricam,abſque naturę proprietatum cognitione vera,purgationes,clyſteria,nec non ſyrupos excogitarunt; quibus vno die tantum efficere poſſe,quantum hæc folia viginti vel triginta perperam conati ſunt: hinc herbæ cõtemptus huius & obliuio,cuius locum purgationes & clyſteria tenent,orta ſunt. Memini tempore meo plurimos catarrhoſos, pituitoſos,ſcabioſos,& alijs morbis onuſtos qui hac vſi fuerunt ex antiquorum ordine ſanitatemq́ue ſuam ex renouatione ſuæ naturæ prorſus recuperarunt: quos etiã curare medicis humoriſtis impoſſibile fuiſſet,ac incognitum: quod nihil opere ſed lingua tantùm præſtare valeãt. Sumpſerunt ſingulis diebus manè ʒ.ſemis vſ-

que ad L X X. annum, post quem vsque L X X X. vel ad finem vsq; sut:ermini sexto quoque die 3. integram. Nec est quod putaticij medici mirentur, naturā plus posse quàm eorum ars valeat: quid potest locis comparari naturalibus, quicūque hoc & artem ipsam ignorat? Plus virtutis & virium inest huic herbæ quàm scribentum omnium in Academijs lectorum libris, ad vitæ longæ cōseruationem describitur. Quapropter antiquorum hoc medicamento præ cæteris vegetabilibus ad vitæ longæ præseruationem delectatus sum.

De radice Ellebori nigri.

Redix Ellebori nigri virtutem ac vires quatuor sanandi morbos habet, scilicet Caducū, Podagrā, Paralysim, & Hydropisim; hæc diligentissimè notanda sunt, præsertim quòd graues admodum in seipsis morbi sint, excellentissima radicis huius etiam virtus existat. Vbi primum Caducus ex membris in caput venerit, ista radice curari potest, secundum gradum, quem habent inter se communem, nempe radix, & morbus ipse. Podagram etiā in quouis mēbro, superius aut infe-

inferius existentem in corpore(licet grauissimus morbus hic sit)expellit, quia radicis huius virtus in gradu sanationis æquè grauis existit. Post Guttæ vel Paralysis in latere iactum fundamentum, causans materia radicitùs hac radice tollitur, & per eam vita membris paralyticis restituitur. Non alias Hydropisis fontes & riuos morbum hunc efficientes euacuat,& omne quod innascitur, eijcit. Quatuor huiuscemodi virtutes habet radix ista, quamobrem declaratione maiori quàm hactenus facta sit in dictorum cura morborum, opus esse videtur.

Administratio radicis Ellebori nigri ad morborum supradictorum quatuor curam.

Ad Epilepsiam & Podagram.

Luna deficiente, radix euellanda est in signo Libræ (quod morbo comitiali maximè cõuenit) ac in Planeta Veneris, flatibus vẽti Borealis ad vmbrã exsicãda. Mos fuit antiquis, medicamẽtis vti sine additione, meus vtiq; modus hac vtendi radice, fundatissimusq; processus est iste. Priusquam patientem comitialis

morbus arripiat, tribus antea diebus (si quo modo cognosci potest, vti penes aliquos, aduẽtus terminus) purgetur: iunioribus in lacte, senioribus in vino dentur ad potandum ℥.ij. pulueratæ radicis ter, id est, ad paroxismi diem vsque, sæpius hoc repetito processu, quem antiqui tenuernnt. Itidem in podagra diebus successiuis antequàm dolores percipiãtur, purgetur patiens, quo facto: fluxus podagricus auferetur à toto corpore, sic vt hora paroxismi parum, at nihil dolorũ sentiat. Antiquiores Philosophi soliti sunt hoc loco sæpissimè purgare, sic vt Podagram omnem expulerint. Statim ac irruperunt humoristæ, vnica plus hora, quàm integro natura potuisset anno, facere præsumpserunt: vt etiam illis creditũ est, ita mox medicina funditùs perijt.

Ad Guttam vel Paralysim.

Si vetustate confirmata sit, purgetur patiens vt suprà. Radicis istius efficacia est, vt morbum hunc à fundamẽto quærat, nihilque relinquat in toto corpore, quod radicitùs non percurrat, quia contra huiusmodi morbum gradum & æqualem obtinet. Quicunq; pondus hoc igno-

ignorauerit, æqualia ſcilicet eſſe debere pondera, vnciamque ſemis præterierit, nõ curabit huiuſmodi morbos. Quamobrem adminiſtrari debet hæc medicina, pro perſonarum, infirmitatum, & cõmoditatis reſpectibus.

Ad Hydropiſim.

In hominibus aquæ fluxus atq; fontes incredibiles his qui non viderunt, nonnũquam exurgere palam eſt, veluti Moſes virga ſua rupem in Horeb percutiens aquam effluere fecit. poteſt etiam fieri, vt Deus hominem flagello percutiat, ſicuti Moſes rupem: ſed quia miſericors, dat etiam remedia, quorum vnum iſtud eſt. Purgetur patiens hac radice ſæpius, intermiſſis vicibus: hac ratione fluxus ille tollitur, vt ſuperabundare nequeat amplius. Elleborus in Hydropiſi ſuperfluam exiccat aquã à ſcaturigine. Medico tamen animaduertendum eſt, vt pro morbi qualitate plus vel minus purget, quod pro virtute radicis, & exigentia factum erit.

De alijs morbis, quibus medetur etiam radix Ellebori nigri.

Quum in hominibus Caducus mor-

bus, Podagra, Paralysis, vel Hydropisis
pullulare incipiunt, dolores oriũtur capitis, oculorum, aurium, dentium, & alij plurimi diuersimodè: nam antea quàm horum morborũ quatuor vnus arripiat suũ patientẽ, similia necnon alia multa signa præmittit: quod raro morbus vnicus, aut solus, imo comitatu plerumque maximo solet inuadere. Mox atq; medicus percipere poterit (vti merito cognoscere debet) huiusmodi morbũ aduenire, qui tales nũcios, aut præcursores mittit, cõtrarijs etiam præcursoribus anteuenire, non aliàs acsi eorum esset præ
serit, foribus inimicus, huiusmodi morbos auertendi modus est verissimus, & ratio minimè fallax. Et sicuti suprà dictum est, radicem à corpore quicquid noxium esse potest expellere: non alias & mulierũ profluuium ciet, matricemque repurgat, abortum & molã eijcit, & innascẽtia quæuis. Non omnia laxatiua menstruum, abortum, aut vermes pellunt: solum hoc præ ceteris arcanum est naturæ, quod ab hac radice nullo modo potest auferri. Huiusmodi naturam habet, vt contraria corporibus humanis ma-
rium

rium & fœminarum, quibus infuſa fuerint, pati nullo modo poſſit, quin radicitùs euellat: ſi modò per medicũ expertum, vti decet, ac ſuperius declaratur, ſuis loco, tempore, neceſſitateq; requiſitis, adminiſtrata fuerit. Vtinam doctorũ expertiſſimus, inter germanicas Academias omnes, iſtius herbæ, necnõ radicis eius vſum, vti per ſeipſa dũtaxat exiſtũt, valeret cognoſcere: artis & ſcientię plus ſatis poſſideret, imo plus quam eius authores, ac ipſemet habuerunt vnquàm: experientia quidem hoc doceri poteſt.

Additio Theophrasti ſuper correctionem herbæ & radicis Ellebori.

Certũ eſt, virtutem huius herbæ maximam & admirabilem fore, parumque diſtãtẽ à gradu Balſami. Quapropter in eius folio Balſamũ magis quærendum eſt ſub herbæ Balſamo (hoc eſt) herba in Balſamum (id eſt) in ſuũ Balſamũ eſt reducẽda: quicumq; hoc nouit, efficereq; poteſt, ingentem in arcanis abſcõditum naturę theſaurũ poſidet: multo maiorẽ, quàm ars tota ſcribentũ cõtineat. Hanc in Balſamum reducendi modus eſt iſte. Putrefiat in aqua propria fimi calore,

peroptimè clausa, sigillataq; , postea separetur humidũ eius à putrefacto: & iterũ putrefactũ est separandũ à fæcibus, in singulare corpus resolutis : tũc erit Balsamũ cũ duobus gradibus in humido, & cum viginti duobus in putrefacto. Dosis putrefacti secũdum gradus, & humidi secundum quantitatem consideretur in administratione post primũ processum. Altius in essentia sua potest ascendere si pręmissum opus iteratum fuerit, additione recentis herbæ. Prodest etiam post cibum in potu sumptum: de radice potissimũ intelligas. Eius correctio est, vt aliqua portio carnium vtpote libræ quadrãs accipiatur, cui aquæ nucismuscatæ addatur vncia vna, macropiperis aquæ ℥.1. radicis huius in grandiusculis fragmẽtis vnciæ ij. Carnes minutissimè concisæ, cum prædictis omnibus in vase peroptimè clausæ digerantur in aqua bulliente per se horas x, deinceps humidũ effundens reserua, quod residuũ est abijce. Iuris huius pro morbi, personarũ, & necessitatis exigentia, nõ plus, nec æquo minus administrabis. hoc ipse tu medice cognoscere debes, vt purgare

tutius,

tutius,vtilius,promptiusque valeas.

Additio secunda.

Audiuistis antea,radicem istam quatuor curare morbos capitales, & herbã eius longæ vitæ corseruatiuam esse,quînam istis ad maiora progrediẽdũ sit vlterius audite. Balsami Ellebori nigri vnciæ, Balsami naturalis scrupulus.1. addatur,amboq; simul ita permisceantur, vt in illis vnitas,nullaq; diuersitas appareat.Ratio huius est,quia Balsamũ naturã habet Ellebori, quod ad cõseruationẽ, & nõ laxationẽ attinet. Est nãq; Balsamũ naturale, medicina præseruans ab astrorum infectionibus omnibus,à Pleuritide,& Peste.Nõ solũ terrestrium infirmitatũ,sed earum etiã, quæ per aereos, & cœlestes înfluxus oriuntur,est habenda ratio,contra quos Balsamum æqualem gradum obtinet,præ cęteris.

Quatuor morborum capitalium perfecta cura.

Si comitialis morb⁹ curari potest purgationibus,ista radix id omne præstabit, quod ad eius curam necessarium fuerit. Vegetabili a quædam Epilepsiam, alia Icteritiam , & alia membrorum conuulsionem expurgãt: nam ad vnũquod-

que morbi genus, quodlibet etiam ſuæ purgationis genus reperitur, vt hic de Elleboro: verũ purgatio nõ eſt cura perfecta, nec ſufficiens: progrediendum eſt vlterius. Licet ventus (aquam exiſtimo legẽdum) ignem extinguat, ibi remanẽt adhuc carbones.

Inde colligendum poſt debitam purgationem, vt ſuprà dictum eſt, factam, Epilepſiæ curam ſubſequi debere, quæ in arcano ſpiritus vitrioli latet: eo quidem ordine ſeruato, iuuenes atq; ſenes curari poterunt. Hic tamen animaduertendum eſt medico, purgationum & eſſentiarum ordinem, ex pharmaceutices arte minimè, ſed ex ratione rerum pendere, quę doſim, & ipſam adminiſtrationem in omnibus indicat.

Ex alio libro Paracelſi radicis huius exaltatio.

In his morbis quod etiam experientia mihi cõprobatum eſt, ſuaderẽ, vt ab iſta radice recentiſſima tota humiditas, & oleũ per vini ſpiritum extraheretur, deinceps ſpiritus ille ſepararetur, vt radicis eſſentia ſola maneret abſq; mixtura, peroptimeq́; dulcificaretur. Talis eſt inter hanc eſſentiã, & pręmiſſos proceſſus

differētia, quòd parũ, aut nihil phlegmatis, aut humoris in ea, ſed corporis epileptici plurimũ exiſtat. Quapropter hoc proceſſu tutius agetur, cũ hactenus melior purgatio non emerſerit in lucē, nec potentior cura. Multoq́; melior adhuc euadet, ſi viſcus quercinus, pyrethrũ & peoniæ ſemen addita fuerint in eius extractione, ſic vt iſtorum etiã ſpiritus medicinales accedant, ſenioriq́; radici Ellebori incorporētur, ac ſimul adminiſtrētur omnia pro diſcretione. Hoc etiã notandũ eſt, medicinã hanc ſuas operationes nõ ita repētè, ſicuti ſolēt aliæ, demõſtrare, ſed paulatim & ſucceſſiuè, ſecũdũ perſonarum, infirmitatis, regiminis, & aliarum commoditatum proprietates.

De Podagra.

Podagræ cura potiſſima eſt, vt ipſa curetur, & non aliud: quòd ſic intelligi cupio. Humoriſtæ purgant humores, at iſti non ſunt infirmitas. Humor, aut humores, Podagra vel Podagrica, non magis quàm album & nigrum conueniũt: quamobrem inutiliter purgant, & non abſque detrimento. Morbus ipſe curandus venit, cui nomen eſt, Podagra, & nõ

humores. Non alia cura videtur hęc, quàm ſi loco Petri curaretur Ioannes: videte quæſo quæ nam ſit iſta curandi ratio. Eſt igitur ſummoperè notandum, radicem hanc podagram ſolam purgare, medicinamq; fore Podagræ, nec ſolum iſtius, verumetiam ſpecierum eius quotquot ſunt eſt vera purgatio: poſtquam tuto progrederis ad curam, ab eſſentia ſpecificata vitrioli tartariq;: tale medicamētum penetrat omnia mēbra, vſq; ad ſuum terminū: tutò igitur huic fidē adhibere potes, quãuis iſtud humoriſtæ non intelligant. De quibus Ouid. 2. de Ponto ridens eos ita cecinit.

Soluere nodoſam, neſcit medicina Podagram.

De Paralyſi ſiue Hemiplexia.

Eadem ratione Paralyſis ad terminū vſque purgari debet, quem ab ipſa natura, medicorum ſola magiſtra diſcere te oportebit. Quum id perfeceris, accipe animam ab eſſe animato ſecūdum eius deſcriptionem: eo quod remanet vngatur tota corporis paralytica pars: etſi cutis auellatur, nō eſt quòd cures: progredere donec patiens tres gradus caliditatis in ea parte ſentiat. Poſtmodum eſſe

animato

animato coniuncto (sicut in experto lumine reperitur) vngendum erit vsque ad terminum tertij gradus mobilitatis. Ab hinc ad curam progredere per se termis naturalibus, confortatiuis, & calefactionibus vtendum erit. Hac via poteris ad finem curæ perfectissimæ cuiusuis morbi paralytici peruenire.

De Hydropisi.

In Hydropisi processus hic obseruandus, vt aquę prius quicquid est superfluū euacuetur: & postquam Elleboro purgatum fuerit ex processu, veniēdum est ad curam: nam euacuatio cura non est, sed expulsio superfluitatis tantùm. Cura dicitur, vbi morbus non redierit, vt sequitur. Memineris tincturæ martis, hæc sola potest idipsum efficere: quā te lumen expertum, & alia quædam exrrahere docebit, ad curam istam excellentissima, quartum exsiccationis gradum excedētia: quod infra hos gradus fuerit medicamentum, hoc loco minimè curare potest. Huiusmodi præparationum ab Alchimia, non à decoctionibus artis Pharmaceutices petendæ sunt. In Marte gradus iste multiplex reperitur: ab eo qui po

test igitur, & habet extrahito: per cuius essentias efficies, vt hydropicus in hunc morbum de cætero non incidat.

De morbis concurrentibus.

Superius diximus huiuscemodi morbos alios plurimos comitari, quòd nullum (vt aiunt) infortunium solum esse videatur. Quum ergo dolores dẽtium, colli, aurium, vel humerorum irruperint, dicta radice purgandum est, postmodum tinctura Martis vtendum, quæ peccantem cohibet materiam ne augeatur, eo quod ista materia præmittit huiusmodi signa, peius quid augmento sui successurum indicantia. Tales purgationes annuæ fieri debent: est enim laxatiuum annuale, quum incrementum aliquod iterum pullulare cupit, quandoque secundum lunam, aliquando secundũ Solem aut signa. Hæc igitur purgatio non intelligitur ex anno 365. dierum, sed ab incremento paroxismi. Quamobrẽ est quod renoues, & præserues corpora tincturis ex Marte tractis, vti medicina docet, mysteriaque naturæ postulant.

Tractatatus Theophrasti de Porosa.

Ad omnes apertiones internas, & externas

ternas,vt in cute Porosa confert maximè ad expulsionem eorum, quæ per poros euacuari debent, & ad putridarum carnium è vulneribus eiectionem.Gesta forinsecùs vti corallia solent,phantasmata(quod est excellentissimũ)spectra producentia pellit, quibus spiritus videre, quæq; horrenda sunt audire se falsò homines imaginantur. Morborum genus hoc ex sui natura patientes, ad sui ipsorum trucidationem cogit,ab intellectu sano trahit in dementiam vanaque deliria:summatim eorum quæ dicta sunt in hominib.esse nihil potest quod ista non eijciat,hinc vniuersalis hominum medicina dici,non immeritò potest.Sapor atque spiritus perforatę contra vermes est ita vehemens,vt illos mox abigat. Nulla reperitur herba,quæ possit per præparationes altius in vulnerum adduci curã ac ista;nullumque medicamẽtum in receptis omnibus quod præter detrimentum & accidentia quæuis,ita perfectè curet ac Perforata:foret impossibile meli⁹ ad vulnera medicamentum inueniri per vniuersum orbẽ:omnia quæ scripta fuerunt vnquã in huiusmodi curis excellit.

Perforatæ cura contra phantasiam.

Secundum cursum cœlestium carpi debet contra phantasias, vt influentiæ contra spiritus potentiores existant, potissimum sub Marte, Ioue & Venere: cũ Luna verò nullo modo, sed cõtra ipsam nec post meridiem, noctu minus, at sub ortũ Solis in aurora. Melior est illa, quæ penes alios flores optimos creuerit, aut inter illos: quantò altior, & floribus onusta magis, tantò præstantior, & eo tempore maximè, quo flores in summo gradu fuerint. Deberet, vt est per se, continuatè gestari sub pileo vel in pectore, manibus, & olfieri sæpius, noctu sub puluinar poni, domus ea prosterni, parietibus eius appendi, &c. Quemuis medicum id meritò ponderare foret æquum, in hanc herbam Deum arcanum in clusisse maximum, quoad spiritus, & phantasmata, quæ nonnunqnam homines in despera tionem inducunt.

Contra vermes

Nulla huius correctione contra vermes est opus: nam vt à Deo creata fuit, hoc habet. Sub signo quo ligna scindi, fodique solet argilla, ne vermes postmodum

dum his innaſcantur, carpenda eſt. Vulneribus in quibus vermes orti ſunt, propter inualida medicamenta, quæ tonſores & balneatores applicare, hisque deprauare magis quàm curare ſolent, eſt ſuperponenda. Aeſtate plerunque, diebus canicularibus per putrefactionem id naturaliter accidit, non niſi præ medicinæ defectu. Hyeme quoque vidi vermes in vulneribus, viſu perceptibiliter naſci per tres ſeptimanas continuas, vt mane veſperique ſingulis vicibus, quantum bona manus capere poſſet extraheretur: cuius cauſa fuit vulnerum ligamẽtis, & panuis ſuperfluis nociua ſuffocatio: tales vermes perforata ſunt expellẽdi per eius applicationem, & à vulneribus decident. Si verò vermes in corpore nati ſint, vmbilico ſuperponatur. Obſeruandum eſt tamen, aliquos vermes reperiri qui non oriuntur ex putrefactione, tales etiam perforata non pellit, vt in caſeis, in carnibus, &c. ſed in humanis corporibus orti poroſa ſuper cutem poſita, vel vmbilicum, intereunt, poſtmodum leui purgatione debent euacuari. Omnium enim contra vermes

potissimum & validissimum remedium est in Hypericone.

Olei perforatæ compositio pro vulneribus,

EXaltatio Porosæ maxima subtilissimaque pro curandis vulneribus est, vt ex eius semine fiat oleum, cui terebinthinæ pondus addatur æquale, quibus & vinum rubeum optimum affundatur, & simul bulliāt per horam vnam. deinceps olei recentis oliuarum, quantum illorum fuerit medietas addatur, & iterum vt prius per horam bulliant, tum demum adiungatur bona florum perforatæ quantitas, ac vinum vt anteà rursus per sex horas bulliant, donec vinum totum fuerit absumptum, binaq; tantùm olea cum terebinthina floribusque maneant. Postmodum in Sole digeratur cōpositum hoc per mensem: cuius vsum processus eius indicabit.

Additio super compositionem olei Hypericonis

AVgentur eius exaltationis & curæ gradus per correctionem hoc modo, cùm additi flores centaureæ mastix, thus, myrrha, mumia, præparataque fuerint vt suprà. Notandum etiam, quum

quum terebinthina destillata floribus affunditur, & per mensem in Sole digeritur, postmodum cum seminibus etiã per mensem, & iterum additur terebinthinæ lotæ, quantum est præcedentis totius medietas, & rursus in Sole digeritur vt prius, ad omnia graduata vulnera probatissimum esse medicamẽtum, nullos dolores post conclusionem relinquens, connectens absque suturis contractiones membrorum, & impotentiam auertens: vbi vulnera, vel sunt, aut esse possent in istorum aliquod accidentium prona. Nonnũquam etiam impingũtur vulnera sub aspectu, vel signo malè disposito, quæ tametsi parua fuerint, mortem inducere possunt: per se tamen aut respectu loci vel membri cui fuerint illata, periculosa nõ sunt: balsamo quod sequitur curari poterunt. Accipe olei laterini quantum voles, huic florum quos diximus bonam addes quantitatem, & in Sole digeri permittes, vt fermè siccũ videatur: deinde plus florum addito, rursus per 6. dies digeratur: processum hunc septies repetendo Balsamum efficies, quod immaturæ morti præuenire pote-

rit in vulneribus.

Potio vulneraria.

EST etiam potio quædam instar Balsami facta, quæ pota, præ cæteris vulnerum medicamẽtis optimum est remedium ad profundissimos ictus, etiam si capitalia membra læsissent, quale nondum visum fuit, nec esse poterit melius: cuius confectio talis est.

R. Olei de semine Porosæ libræ quadrã tem, cui flores eiusdẽ impone: digerantur ad Solem, vti cõmuniter fieri cõsueuit: siccũ iterum floribus impleatur: hoc repetẽdum erit aliquot vicibus, quo sæpius eò melius, & postmodũ bibatur vt moris est, cum alijs vulnerum potionib. quibuscũq;: quod hæc potio nõ adimpleuerit, nullo alio medicamẽto curabitur.

Processus in vsu balsami ad vulnera.

Balsamum calidum guttatim infundẽdũ est in vulnera, quæ postea filis de panno lineo tractis cooperiãtur, nec pmittãtur, quin sẽper eo balsamo sint humẽtia

Potionis vulnerariæ vsus

SIngulis diebus, manè, sub meridiem, & vesperi bibat vulneratus cochlearia duo potionis istius. Cùm decem

cochlea-

coclearibus optimi vini misceatur coclear vnum prædictæ potionis, de quo mixto qualibet vice duo cocleria plena bibat, hoc est quolibet die coclearia sex, in curæ finem vsque. Recepta que proposuimus omnia, Balsami talẽ virtutem habent, vt viuẽtia corpora minimè corrumpi, vel in eis vlcus aliquod, apostema, vlceratio, siue tale quid oriri sinant.

Aliam docebo vos graduationem. Ad primum compositum accedat theriaca, Mitridaticum selectum, cum alijs diaphoreticis: & digerantur ad Solem, vel in temperato calore: postmodũ administretur potus hic pro discretione, secundum personam, & costitutionem, quòd peritię relinquo medici.

Potest etiam ab herba floribusq́; per balneum maris aqua destillari, his quæ de Perforata dicta sunt, vtilis in additione, sed non vsque adeo efficax: in illis tamen quæ minorem curam admittũt, poterit intrinsecùs, vel extrinsecùs administrari. Conclusiuè, curat Balsamum istud crurium fracturas, ossium contusiones, & quę sanguinenm congelatum habent perfectissimè.

PERSICARIAE PRAEPARAtio, quæ vulgò Sanguis vel piper aquaticum, & vulgariùs Pulicaria nuncupatur. Latino verò nomine, Saphena riparum.

NAtura quodlibet à se productũ suis peculiaribus signis, per quæ vires eius cognosci possunt, manifestissimè notat. Quare si quæ natura dotauit scire disideretur à signis rerũ petẽdũ erit, quæq; virtus earũ sit perquirendum. Medico siquidem apprimè sciendũ, virtutes omnes rerũ naturaliũ à signis earũ optimè cognosci. Sequitur inde Physionomiã & Chiromãtiam earum sibi cognitu summè prę cæteris artibus esse necessarias: aliter nullũ naturæ potest arcanum certum reperiri iuxta veram essentiam. Optimum exhibet exemplum Sanguis aquaticus aut piper aqueum, quod signis manifestimè suas patefacit vires atq; virtutes, à quibus etiã optimè cognoscitur quid in eiusmodi herba lateat. Nec est quòd miretur quispiã, signa rerũ proponere me, nihil

enim

enim à se natura dimittit,quin priùs extrinsecùs notet,quod intrinsecùs occultatur.Manifestissima in hominibus videtis exẽpla,quæ vos minimè fallunt, corũ internas inclinationes & animos indicãtia:cùm nihil in eis tam occultũ, quod nõ exteriùs aliqua nota signatum sit in cognitionẽ.Eiusmodi signaturæ cognitio prorsus in obliuionẽ transijt penes medicos, & eius vsus vnà perijt, vnde maximi quidem errores orti sunt, videlicet quòd ab eo tempore hactenus,medicus nullus, nec scribens in medicina iuxta verum istius fundamentum scripserit, quid in rebus naturalibus contineatur:quotquot eorum extiterunt, solùm ex auditu,cæcæ prosum adhuc hominum experientiæ rudiũ descripserũt eam.Quicũq; de rebus naturalibus scribere cupit,signa sibi ꝓponat earũ oportet,ex quibus idipsũ cognoscere debet experiẽtia quod scribit.Nã prout homines à fructibus eorũ cognoscũtur,nõ aliàs ex suis herbę,quũ ex signis inuestigãtur.Quẽuis igiť medicũ verũ sequi fundamẽtũ oportet,nõ ex auditu quid agere. Maximè cupere naturales magistros,

aliud quàm de natura garrire tantùm vt addiſcerent. Si tamen fundamentum verum ſit inquirendum, à magica ſcientia primùm inchoandum erit atque diſcendum. Si medicus de naturalibus coram ægro dixerit: hæc eſt iſtius aut illius rei natura, & magicam ignorauerit artē, vt fatuus loquitur. Quid eſt quod quiſpiam ex auditu loquatur? Si naturā herbarum cognoſcere vultis, præſens hoc à me poſitum ſequimini documētum & Dioſcoridem relinquite, Macrum & alios fore tales vt ſunt, item ex auditu nō eſt quòd addiſcatis. Natura tam egregiè dotata eſt à Deo, vt non ex auditu, ſed ex ſua luce propria debeat inueſtigari, ſolùm in ſolido fundamento, non autem in arena. Hæc à me tantùm dicta ſunt, quòd multi ſcribant herbarum fictam hiſtoriam, non ex vero fonte, ſed potiùs molem ſuper auditum & arenam ædificant. Medicum verum decet ponere ſolidum fixum & ſtabile fundamētum ſuper lapidem, id eſt, propriam experientiam, & non ſuper arenam, hoc eſt ſuper auditam ab aliis opinionem. Quandoquidē vt nemo poſſit errare, natura ſuis

in obſcuritatibus & occultis viribus lucem addidit in ſignis, quę vobis addiſcenda ſolùm modo proponit. Poſſetis enim ei ſic obijcere: quis poteſt herbas introſpicere, quid in ipſis lateat? Ab hominibus primùm aliàs diſcite cognoſcere creaturas, quũ à barba rufa, nigra, veſtitu, geſtu, habituq; dijudicãtur eorum conditiones & mores. Iam habetis fundamentum ad inquiſitionem omnium ſecretorum naturę vobis propoſitũ per ſua ſigna, quæ manifeſtò cunctis ob oculos ponit. Videte iã ò vos medici quidnam didiceritis, vtpote vanos omnique ſciẽtia vacuos libros, quibus fundamenti nihil ineſt, & quos ſequimini: verùm ipſam naturã nulla ex parte cognoſcere: tales eſtis vos. Quapropter vt vos meliùs doceã medicinæ fundamentũ inueſtigare, coactus ſum vobis aquatici vires ſanguinis detegere. Nõ enim ſatis foret me dicere: hoc aut illud efficit, verùm quî & qua ratione fuerit æquũ exponere: quo facto, plura cognoſci poterunt quàm ſcripta fuerint vnquã. Et cùm ad ſigna tã arduè vos admoneã, in perquirẽdis naturæ myſterijs, eaque ſolùm à ſi-

gnis cognoscibilia fore dicã:notate la-
tiùs quare sanguinẽ aqueum proposue-
rim ex signis suis declarãdũ, per quæ vi-
res eius atq; virtutes ausus sum conscri-
bere:nõ ex auditu quopiam ab aliјs , sed
iuxta verã iustamq́; scribẽdi rationẽ, in
dubio nullo modo positã neq; fundatã,
aut in eo quod quãdoq; bene successe-
rit alicui,iam nihil in alio possit efficere:
verùm ex integro fundamẽto , prout in
ipsamet natura habetur: ita scribẽdum
& non aliter:Hæc sunt illa signa,per quę
virtutes eius experiẽdo comperi:nec so-
lùm de hac herba,sed etiã de aliјs,ac re-
bus naturalibus omnibus , qualibet in
sua natura cõditioneq́;.A sanguineis igi
tur maculis in aquatico sanguine virtus
eius cognoscẽda. Hoc est signatũ eiusdẽ
indicãs in eo peculiarẽ naturã atq; vir-
tutem existere supra cũctas alias herbas.
Est influẽtia carnalis,quę suũ ex elemẽ-
to subiectum accipit.Cùm ergo sangui-
neæ guttę sydereũ signatũ existant,eius-
modi sibi meritò proponendum erit,vt
ex eo iudicium fiat. Quapropter medi-
cum astronomũ fore priùs opportet,vt
ex arte hac virtutes rerum iudicet.

Latiùs

Latiùs aliud ſignatum habet, vpote formam: item adhuc aliud, nempe guſtum. Ex tribus eiuſmodi ſignis virtutes cognoſcũtur in herba hac exiſtẽtes, & non ſolùm in iſta verùm etiam in alĳs omnibus. Quicumq; de herbis, & alĳs rebus naturalibus ſcribere cupit, ex ſignatis id faciat oportet: ad hunc modum reperietur verum fundamentum, vt nihil in eis tam occultum exiſtere valeat, quin veniat in lucem. Dicere poſſum igitur hactenus malè de rebus naturalibus ſcriptum fuiſſe, quod ex auditu ſolùm ab alĳs idipſum acciderit, per incertas experientias, & non ex fundamento vero naturalis ſcientiæ. Signatum enim ſcientia per quam occulta rerum omnium inuenitur, & præterquam in ſimilibus veri fundatiuê nihil fit, niſi vanum atque friuolum, quicquid attentatum fuerit. Si verum itaque ſanguinis aquatici fundamentum intelligere volueritis, primò ſciendum erit vobis ad quid conducat, & quibus conueniat: quo cognito, iã extat qua ratione hoc aut illud efficiat, quibuſq; viribus. Iam ſanguis aquaticus eſt

attractiuum influentiale, vt per influentiam quam habet in se, tum per vires attractiuas, omnia vulnera, necnon vlcera persanet. Vti per exemplum: Sol à terra sursum attrahit omnē humiditatem superfluam in ea, qua de causa redditur frugifera, hoc etiam fit vt rorem & pluuiam absq; sui detrimento recipere valeat, & in corporalitate sua prorsum perfici. Nec solùm id Sol efficit, verùmetiā omnia sydera vires habent attractiuas, quibus à terra humiditatem attrahunt, quodq; iuxta suas proprietates. Itē in syderibus nedum attractiua similis facultas habetur, at in omnibus etiam alijs corporibus inferioribus, & animalibus, quorū quodq; peculiariter in sua natura vim suam attrahentē habet. Inde sequitur inferiora quæuis attractiua, potestatem in homines operandi nedum habere, verùmetiā in superiora sydera, nō secus ac ista supernè deorsum in nos habent. Ex eo contingit vt inferiora corpora videlicet potus atq; cibus inficiantur veneno, quod attrahunt ex elemētis illud imprimētibus eis influentia quadam: quod hoc loco declaratu

minimè neceſſarium eſt. Verùm quod ad inferiorem attractionem attinet, vt ſanguis aquaticus peculiariter demonſtrat, opus eſt ſuperioris attractionis declaratione, qua melius inferior intelligi queat. Eo me cogit medicorum ignorãtia, tum rudium aliorum hominum ſimplex admodum intellectus, qui ſimiles operationes faſçinaticias atque ſuperſtitioſas fore iudicant immeritò, cùm tamen ex & per naturam ſolam fiant omnes, & non per faſcinationes neq; ſuperſtitiones, at ex proprijs virib. & proprietatib. à Deo cõceſſis: quas tamẽ putaticij præſumptuoſiq; medici prorsũ ignari contemnũt ac iderdẽt Academiarũ, cũ alijs ſibi inſcijs & imperitis hominibus. Ad ſanguinis aquatici viriũ naturaliũ internarum cognitionem, & maiorẽ declarationem exemplum hoc vobis proponendum fore iudico. Videtis Magnetem & acum indiciariam ſtylumúe, ſi vẽtre ad ventrem & tergo ad tergus cõfricentur, ſtylum eiuſmodi locorum vbiuis mundi fuerit ad ſe trahit, vt manifeſtò patet. Expoſitionem prçcedentium ex

cis iam audite. Homo est magnes, qui ma-
gneticam attractionē in se continet sty-
lorū sibi confricatione matrimonio iun-
ctorum: & sanguis aquaticus tanquā sty-
lus est erga suum magnetem, qui homo
est. Inde sequitur, hominē ad se trahere
quod in hac herba fuerit in sui nutrimē
tum, prout magnes à ferro sui sustētatio
nem habet, ab eoq́; sanitatē & integrita-
tem recipit, vti fore debet. Notate latiùs,
quum homo quíspiam aut brutum ali-
quo corporis loco sauciatū fuerit per a-
pertionē, si iuxta suum processum herba
sumatur hæc, & ad vulnus, vlcus aut si-
mile damnum affricetur, & postmodū
auferatur, sanat absq; alteriuscuiuspiam
additione medicamenti, hac de causa
quòd medicamentum in herba sit, & in
homine magnes illud attrahēs in vulnus
vel damnū, & ad hunc modū sanatio se-
quitur. Hæc est cura magnetica vel ma-
gnetina, quæ non solū de herba hac, sed
etiam de similibus omnibus pariter in-
telligēda venit, quarum aliarum hoc lo-
co nullam facio mentionē, at in suis ca-
pitulis. Quod ad hunc modum cura ma
gnetina, per attractionem ab influentia
factam

factam, & à Deo sic prius ordinatam sanatur, an fascinatione vel superstitione factum sit quæso? Nemo hoc dicet præter garrulos Academiarum Doctores, ac illos qui naturaliũ virium prorsus ignari sunt: isti propriã in sui philosophi sententiam incidunt ita scribentis: Inimicum sapientia nullum habet præter ignorantem. Sic & natura non habet alium inimicum, præterquam illum qui nõ intelligit eam, & solùm de hac iuxta fatuã opinionem loquitur. Vt apertius vsum istius intelligatis herbæ in essentia sua naturali, iam in bruto ponemus exemplum. Equus nimia fatigatione vulneratus in dorso per sedulam equitationem, aut aliud accidens, damnum tume factum vel apertum qui habuerit, hac herba sanari potest, ad hunc modum videlicet. Recens accipiatur, & in flumine quopiam vel aqua fluente lauetur, & sub sellam super equi dorsum, quantò commodius & aptius ponatur, postmodum equitetur semper absque magno respectu, singulisque diebus remedium hoc innouetur, & mirum in modum curabitur equus. Notate iam sanationis huius

occasionem vnam, videlicet eam exerci tium expetere: nam quo magis equitatum fuerit, eo citius curabitur ac melius Exercitium enim est speculationi simile: nam qui speculatur lõgè citius aliquod fundamentum reperit eo, qui nullis spe culationibus vtitur. Sunt igitur aliqui spiritus medicinę cœlestis, qui versantur & consistunt in exercitijs: alij verò non istos considerare notareque decet vos medicos. Altera cura per magneticã virtutem, cuius antea memini per exemplũ hîc repetam largius. Accipiatur herba dicta recens, & per aquam recentem etiam tracta, lotaq; super damnum confricetur, & postmodum aliquem in locũ reponatur humidum, in quo melius ac citissimè putrefieri queat, aut sepeliatur in terram pinguem, & magno lapide cooperiatur & aggrauetur: mox atque putruerit herba, malum, atq; damnum curatum est. Eius rei causa est vt antea diximus, quòd magnes hominis ad se trahit, æquè diu ac ibidem aliquid ex herbę substantia fuerit: quo citius putrefit, eo celerius attrahitur per magnetẽ, vt medicinæ spiritus à magnete per morã non

defi-

deficiat fugiatúe: si verò tardius ad putrescentiam deueniat, erit etiam attractio tarda, & per consequens cura iuxta putrefactionem vel protrahitur vel acceleratur: nihilominus putrefactio suũ tempus expetit in materiæ totius consumptionem. Conclusiuè, quoduis animal ob sensitiuam facultatem, ad medicamentum in magnetinam curam directum, est magnes, iuxta magneticas operationes procedendo. Has verò facultates naturæ, medici parum aut nihil intelligunt: et si contingat aliquem eis feliciter vti, non aliter hunc illi quàm Iudæi Christum excipiunt, venenum suum his verbis euomẽtes: Dæmonium (inquiũt) habet, per quod similia perficit. Verùm non considerant asini, diabolum vnum alteri minimè fore molestum, neq; mordere socium, quò regnum eius maneat integrum. Scitote vos igitur eiuscemodi vires atq; virtutes ex cœlestibus procedere solùm impressionibus, per quas tam admirandæ curæ quandoque fiunt, vt manifestò videatur clauum insoleam equi trans ferramẽti foramẽ ad carnem viuam concussum: item gladium in ho-

minem trusum, exceptos & in terram, laridum, pinguedinem, &c. defixos, iterũ iuxta verum processum efficere, vt in eiusmodi vulnera nihil accidentis incidere possit, verũ vt sanentur & fœlicissimè, Innumeræ similes curæ fiunt, at has tantùm enumerare volui, quò tales virtutes intelligere possetis, eoque referre vbi conueniunt, scilicet ad magnetinam curam, qua similes operationes perficiũtur. Et prout magnes à ferro suam naturam accipit, non substãtiam, at spiritum eius: non aliter mumia trahit ad se virtutes rerum in istis existentes. Nam ibidem est concordantia quædam, quæ per attractionem, & in ea conuenit. Memini tamen prius medicamẽta fore sepelienda, cuius rei causa talis est, si manerent herbæ similes in aere, siccarentur, & spiritus earum euanesceret, qui debet per magnetem attrahi, sic vt eiusmodi cura debitum finem consequi nequiret. Etiam si manserint in suo caule naturali non separatæ, sed in vita sua vegetatiua non operantur in hominem, sed cum syderibus tantùm existunt in concordantia &

tia, & in aſſidua quadam operatione, ſic vt interea nihil cum hominibus commune habeant. Verùm vbi ſeiunctę ſunt à ſuis ſtirpibus, nihil tum demum ſydera cum eis agunt, quod ab eis non aliter ſeparentur, quàm à corpore vita per mortem, ſic vt homo non amplius in corpore viuat, nec in eo ſit vtilis amplius. Pariter in eiuſmodi medicina, poſt ſeparationem herbarum & carpſionem à ſuis corporibus eſt concordantia coniunctioque fienda cum hominibus, & in eis quærenda. Quandoquidem à ſeparatione ſunt microcoſmo commiſſæ, nec non ſyderi ſuo quod accepit ex limbo terræ, tum quia homo eſt eſſentia quinta, cuius viribus ad ſe trahit omne quod à terra ſeparatum eſt, æquè potenter atque ſuperiora, tempore quo adhuc in terra fixum erat. Amplius eſt quod in aquatico ſanguine diligentiſſimè notetis, vltra dictas vires, narcoticam ſtupefactiuam ineſſe. Iam varia fore narcotica ſciendum eſt, non vnumquodque ſtupefactiuum, ſed vnum ab alio diuerſum. Dolores enim qui ſolis ſtupefactiuis mitigantur & auferuntur

varias habent origines & causas, ex quibus enascuntur diuersimodè. Item quot eiusmodi languores atque dolores existunt, vnum ab alio diuersum, tot & similia contrà stupefactiua reperiũtur à Deo creata nec non ordinata. Peculiarem igitur notate mitigationem in hac herba, videlicet eis locis, quibus dolores ex corosiuis fluxibus incidũt, vel ex subtilibus salis fluxionibus, vnde maximi quidem oriuntur: vbicunq; resolutio talis acciderit in apparentibus, prout in dentibus & in panaritio salis, &c. Herba dicta superposita, prius tamen aqua recenti frigidaque madefacta, prout suprà diximus, in quibus narcotica cætera nihil profuerint, omnem dolorem protinus aufert atque persanat. Hæc à me dicta sunt ob medicorum insciorum ac mẽdosorum stultiloquia, dicentium, Narcoticorum vsum esse noxium, & in omnibus euitandum: propter istorum turpia mendacia cogar ista necessariò declarare ad hunc modum. Plurimi dolores existunt, qui nullum prorsus medicamentum admittunt, prȩter stupefactiua solùm, alia non, nisi laxatiua: quædam sola confortatiua,
mor-

& alia tantùm infrigidatiua, quare iuxta morbum erit applicanda medicina. Quod per laxationes mitigari debet, aliud fore necessum est, vtpote per naturam ad eas ordinatum. Videte vulnera, non sanātur purgationibus, nec infrigidantibus, at solùm consolidatiuis. Quid est consolidatiuum, quid stupefactiuum? nonne sunt ambo virtutes atque vires? Ita sanè, sed omne cōsolidatiuum ad suum vulnus, & stupefactiuū quodvis ad suum morbum in vsum venit. Nunquid & peculiares curæ sunt panaritij & dysenteriæ? quis dubitat, & vtrumque suum habere peculiare medicamentum? Sic de cæteris: nam quiuis morbus curam suam in fluxionibus non habet, vt auferantur isti, sed cura vera est vt ipsi dolores tollantur, tum demum fluxus erit sine damno, quod naturalis existat, ibique fore debeat & non auferri. Verùm contrà volunt Academię, nempe cuncta quibus aliquid inest mali, prorsum auferri, putantes quū id ablatum fuerit, sufficienter curatum esse. Contrà dico, si quodpiam in sanguine fuerit accidens, hoc auferendum,

tamen sanguine relicto prorsus integro.
Si dolor in dente, hoc relicto tollatur
ille. Sed vt vobis intolerabiles denti-
um dolores à suis declarem origini-
bus vt cognoscatis eos, cùm varij sint,
veros & potissimos ad hunc intelligito
modum. Dolor iste similis est panari-
tio, hoc est, illi quem rodens vermis ef-
ficit, cûm tamen vermis non existat: i-
tem podagræ similis in synonia sitæ. Ad
eiusmodi fluxus ita vehementer corro-
dentes, herba quæ dicta maximè venit
in vsum. Plura de hac mihi non con-
stant in præsentia: patet ab his quæ per
me dicta sunt hoc loco, virtutes ac vi-
res eius herbæ satis intelligi posse: quã-
uis infra latiùs ac particulariter adhuc
eas reuelaturus sim. In summa damna
quæuis illata corpori, cura magnetina
possunt instaurari sanarique: cura sanè
mirabilis & magni momenti. Quan-
doquidem si quispiam in ea medicus di-
ligentiam adhiberet, eique foret inten-
tus, nihil morbi resistere valeret, quod
non magneticè curari per ipsum pos-
set atque sanari. Quamquam & alia me-
dicamenta sunt, quæ per aliam viam
etiam

etiam naturalem curant: iſtud nihilominus eſt ſuo tempore mirabile, tum præ cæteris omnibus vtile. Non quòd ratione ſanguinis aquatici tãtum ſcribamus hæc, ſed propter alia multa ſimilia, per quæ ſanguinis fluxiones, item ſynoniæ, dolores oculorum, &c. tolluntur, qui morbi non poſſent alijs proceſſibus ita commodè facileque ſanari. Tum hac de cauſa pariter iſta ſcribere volui, vt ſi fortè quis magnetico proceſſu morbos curet, non dicant ignari medici faſcinationem eſſe, cùm ipſi neſciant quid faſcinatio ſit, & quid non. Tantùm enim non didicerũt omnes quotquot ſunt, vt articulum eiuſmodi cognoſcere poſſent. Quapropter ſtoliditas eorum eſt mundo manifeſta iam,& certò conſtat eos ex natura minimè curare, ſed ex fabulis Aeſopi tantùm,atq; doctrina Marcolphi, cùm ſuis æquipolleant.

Nec id etiam de herba hac ſubticere volo, videlicet vbi ſecundùm influentiam integra fuerit eradicata prorſus à fundamento, mirabilem ſemper operationem retinere, nedum virens, verùm

etiam exſiccata. Pariter omne quod ex-
trahitur ab ea per deſtillationem, vt a-
qua, oleum, & ipſum alkali: quamuis
magnetico modo, vel iuxta proprieta-
tes illius proceſſus, non operentur, ta-
men ea conditione viribuſque talibus,
vt ſingula per communem applicatio-
nem perficiãt, quæ ſuperiùs ſcripta ſunt.
Medicum enim Aſtronomum fore de-
cet, vt homines ægros ita miſerè non
torqueat, quum tempus & horam eiuſ-
modi virium conſeruationis optimè no
uerit. Vt eius aqua deſtillata vulnera
necnon vlcera lota, peculiaribuſq; lin-
teis ea madidis perſanãtur omnia, quã-
uis cancroſa, fiſtuloſa, vel alia forent. Si-
militer etiam puluis inſperſus quolibet
die bis, non ſecus ac aqua priùs dicta cu-
rat, etiam æſtiomena quæuis vlcera, ſic
vt non amplius erumpant, vel damni
quicquam adferant. Item eius alkali do-
lores omnes mortificat, in viuam eĳci-
ens eſcaram, per bellè mitigando. Fa-
cilè conĳcere poſſum in herba hac plu-
res fore virtutes, quas ego libenter fuiſ-
ſem expertus ex eius phyſionomia, ve-
rùm ob impedimẽta mihi per meos ad-
uerſa-

uerſarios allata, fieri minimè potuit. Spero tamen eiuſmodi nebulonum finem quandoque futurum, aureumq́ue mundum aduenturum, in quo non, vt in hoc præſenti, longè lateq́ue per omnia diabolus regnet. Interim vulgò herba, ſanguis aquaticus dicta, Latinè verò ſaphena riparum, optimè vobis per me commendata ſit, vt magneticas vires in alijs rebus per eam cognoſcere valeatis.

Vſus & operatio Perſicariæ.

Vt clariùs quàm antea poſſitis vſum & operationes iſtius herbæ cognoſcere, non grauabor ſępiùs ac diuerſimodè repetere, hunc in modum videlicet. Herbam hanc accipe, quã in torrente mundo fluido, recetiq; mergito, poſtmodũ ei quod curare voles imponito, ſuperligatoq́;, tã diu donec mediũ quis ouum edere poſſet, inde mox ſepeliatur aliquo humido plurimúm loco, vt putrefieri cito valeat: interea damnum ſanabitur. Eſt quòd hoc loco mentionem faciam eius ſuperfluitatis, qua plerique ſolent ad hæc vti, nempe ſignis crucis oratio-

nibus,&c. quæ minimè necessaria sunt, & his non conuenientia: cùm sit operatio quædam naturalis, quæ talia naturaliter perficit, non superstitiosè, neque fascinaticè. Similes igitur phantasię relinqundæ sunt, naturali tantùm ordine seruato, cùm admirabilis herba sit in suis viribus à Deo concessis.

Certum est me, nec non plures alios curasse talia quæ suprà diximus vlcera, per eundem processum. Verùm optimum etiam fore mihi visum fuit, quum herba hæc per frigidam & fluidam aquam ducta madefactaque super damnum humida superligatur & frigida (nã eius correctio frigida est aqua, & quo frigidior eo melior) postquam excalescere cœperit, vrere, putrefieri, vel fœtere, statim auferatur, & recens apponatur, in curæ finem vsque sic progrediendo. Quod hac non curatur herba, cunctis etiam resistit vltramarinis. Ex prædictis iam duobus processibus colligere potestis, curam hanc esse natunaturalem & ex luce naturæ procedere, non ex fascinationibus: docetur per su-

perpo-

perpositionem cotidianam apertè ſatis naturaliter id fieri, ſic vt maiori probatione haud indigeat. Priorem verò processum, contra quem ſcribentes omnes ex auditu ſolùm ab aliỹs, mentiuntur, per exemplum vt prius à magnete ſumptum iterum ſic probo. Magnes virtutem habet ferrum ad ſe trahendi ſine manibus vel pedibus, admirando quodam, at naturali modo. Si quis velit vt ſtylus ferreus in ęquilibrio ſitus per magnetem attrahatur, & ſit indiciarius: hęc duo ſimul confricanda ſunt, ſic vt venter contra ventrem, & tergus contra tergus dirigantur, tum demum magnetis venter ſtyli ferrei ventrem ad ſe trahit: hoc ſatis probatum eſt, omnibuſq; notum. Hoc eſt in ipſa natura ſecretũ myſterium & magnale, per quod omnipotens Deus in luce naturæ, ſua mirabilia patefacit opera. Similis eſt in perſicaria natura conditioq́ue, per quam in læſas carnes operatur, prout magnes in ferrum. Iam eſt quod intelligatis ventrem debere fieri, hoc eſt, concordatiam ex carne læſa & herba, per hoc videlicet,

quòd ſeſe mutuo tangant & confricent, vt in exemplo videtur magnetis & ſtyli ferrei, tum demum operatio ſuum conſequitur effectum. Non aliter vbi damni venter cum herbæ ventre confricatus fuerit, & iſtius tergus contra tergus illius, vt ex proceſſu magnetico patet, poſtmodum in terram, vt ſuprà, poſita herba mirum in modũ ad ſanationem operatur.

Nec eſt quod miretur quiſpiã, ob id quòd ſepelitur, ac lapide graui ſupprimitur & cooperitur, cùm naturali quadam occaſione fiat. Virens enim ſuper ſuum caulem & in hortis, herba nihil operatur hæc: nam viuens cum ſtellis & ſyderibus commercium habet, necnon iſta cũ ea, qua quidem operatione durãte, non eſt hominibus vtilis. At poſtquã ſeparatur ac decerpitur â ſuo ſtipite, nõ viuit ea vita qua priùs, nec aſtra cũ ipſa ludũt vel operãtur ampliùs, non magis quàm homines viui cum defunctis, &c. Poſt ſui mortẽ igitur, ſimilẽ eius impreſſionis virtus quã receperat à cœleſtibus, trãſit in hominẽ, ob quã cauſam etiam creata fuit: itẽ ex natura ꝑprietatis hoc

habet

habet,vt operatio tantiſper maneat eius,donec integra fuerit.Exemplum à labore diei cuiuſlibet hominum operario quem vbi compleuerunt,ac ad finẽ perduxerunt, adeſt mors operis, quæ finis eſt iſtius.Non ſecus de herba hac intelligendũ,quę ſuum à Deo conſtitutũ opus habet,vtpote ſanandi: hæc eſt operaria dies ipſius, qua quidem operatur, ac tã diu laborat,donec omnino putruerit,tũ demum eſt eius operaria dies finita,ſanatumq́ue damnum. Quare quò diutius in opere putrefactionis herba fuerit, eò tardius damnum hoc ſanabitur,cui coniuncta eſt ob tardam operationem eius: & quanto proximius in putrefactionem dirigitur(modò hoc in terra fiat, ſimiliq́ue loco,in quo prius creuerat,& habuerat ortum ſuum)tantò citius perſanabitur.Meta quidem eius eſt ac periodus,id ſanare debere,ſiue tardè vel citiꝰ.qui curã expeditiorẽ eſſe cupit,acceleret putrefectionem.Iſtud negotium peregrinationi per equitationem complendæ venit comparandum, quæ iuxta quòd eques equum ſolicitarit,finem tardius aut celerius pertingit itineris.

Quibus alijs persicaria medetur morbis.

Non solùm ad eos morbos qui dicti sunt, persicaria, vel sanguis aquaticus est vtilis, verùm etiam ad alios plurimos, videlicet ad maximos dolores dentium ex frigiditate prouenien̄tes: vbi mersa fuerit sub aquam frigidam herba, & super dentem posita, prorsus eos tollit. Potest etiam ad curam hanc in terram sepeliri. Verùm quòd putrefactio tarda sit, communis eius vsus est in doloribus dentiū superpositio, quoties isti sæuiunt. Plurimi similes dolores ex frigiditate prouenientes, per sepelitionem eiusmodi herbæ prorsus ablati sunt, qui nunquam redierunt amplius.

Peculiarem etiam persicaria conditionem habet narcoticam, vt in omnibus inflammationibus maximoperè iuuet eas extinguendo, sanandoq;, prout in omnibus doloribus capitis, mania, phrenesi. & similibus. Item vbi corpus aliquo morbo tam acriter incenderetur, vt id magis haud fieri posset, optima postremaque persicaria cura, nec non extinctio fuerit, intra corpus assumpta. Penes antiquos fuit in vsu, vt mordacitas

ei prius

ei prius ablata fuerit, cùm admodum acuta sit: hoc assationibus in butyro vel oleo factis perfecerunt, postmodum in cibum administrata sumptaque suam operationem adimpleuit, vt suprà.

Notandum est latius, herbam istam virtute sua narcotica putrefactionẽ abstulisse, pulmonisq́; dolores & morbos, tussim, atque tormina ventris, & matricis ascensum. Igni persico similiter extrinsecus superposita, cæterisque omnibus inflammatis vlceribus, curauit ea sanauitque, sola rosarum aqua prius madefacta, quàm applicaretur.

Additio.

Ad primum sub exemplo magnetis à me narratum processum, correctionem addam, vt satis amplam de persicaria habeatis instructionem, ad hunc modum. Antea diximus, herbam hanc in aqua fluente frigidaque madefiendam, eaque sic madida & frigida, nec non recẽte vulnus aut quoduis damnum aliud superpositione tangendum, postea sepeliendam esse. Verùm optimè considerandum venit, quòd accidere contranitens posset, ob vehementiam damnorum &

morborum non facilè ſedabilem , neq; ſuperabilem: quare maiore vti neceſſarium eſt additione quàm antea dictum ſit,ad hunc nempe modum:Si talis contrarietas percipiatur,ſingulis diebus mane qui dictus, repetendus erit proceſſus in tertiũ diem vſque.& ſi videbitur expedire, foreq; neceſsũ,pluries,vtpote duodecies, & quater ac decies, vbi fuerit opus continuando ſingulis diebus in finem vſque ſanationis. Notate iam cur id adiecerim.Euenire ſolet nonnunquã iter agentibus,vt eorum equis aliquod ſuperueniat accidens,qualia ſolent occurrere,ſic vt retardaretur intentio peregrè proficiſcentium: quare bonum erit antedictum ſæpius proceſſum repetere,ſi prima,ſecunda,ſextaque vice iuuare nolit.(Vehementes namq; morbi, vehementia requirunt medicamina)Quapropter accidere poſſet in aliquib. morbis,vt non ita cito prænarratus iuuaret proceſſus,vt in multis vna purgatio parum aut nihil efficit, aut põdus aliquod niſi hoc augeatur.Per additionem hanc igitur quam huic adieci proceſſui, morbus omnis euincitur,id eſt,per aſſiduitatem re-

tem repetitionis. Conſiderare per voſipſos etiam poteſtis, vulnera damnaq; reliqua ſub mundatione regenda conſeruãdaque fore, vel aliter eorum curam plurimum impediri. Item ad curam iſtam exercitium nihil damni poteſt adferre, ſed quies longè plus conducit, & quò magis patiens dolente membro fuerit vſus, eò felicius etiam ſanabitur, propter meliorem ſanationem herbæ magneticæ. Sciendum etiam alia medicamẽta penes hoc locum habere poſſe, modò bona ſint & vtilia, non cõtraria, hoc eſt, non barbitõſoria, non balneatorum, &c. qui nimium ſapere per ſe cupiunt. Verùm quòd à natura fuerit ad hoc ordinatum concurrere poteſt, & curam iſtam, nempe magneticam accelerare iuuando. Nec prætereundum, quòd hac via perſanatur, conſtans manere: item nihil concludi per eam, quod natura manere vult apertum: at ſolùm id quod cõcluſum eſſe debet. Sic intelligendum, in magnis illis fluxionibus quæ requirũt exitum, non eſt concludendum vel conſolidandum, aliàs ſubſequetur mors. Poteſt igitur hæc herba quod vnuſquiſque

medicus non poteſt, maximam ſcilicet mœreri laudem. Quandoquidem ab iſtis multa curanda ſuſcipiuntur, quæ minimè ſuſcipienda ſunt, & ideò perdita vel deprauata, quæ per hanc ſanari poterant herbam. Plus enim artis natura in ipſam collocauit, quàm tribus aut quatuor Academiarũ doctorib. ab ea concreditum ſit, aut quàm iſti habent ſcientiæ.

Latius, quum perſicaria prout ſequitur aſſumpta fuerit, in lauamentum dẽtium, & calidiſſimum hoc in ore tentum ac tam diu donec frigeſcat, poſtmodum ita calidum iterum ſumptum in os, idq́; vicibus aliquot, omnes dentium dolores adimit. Lauamenti proceſſus hic eſt.

Recipe dictam perſicariam, & cortices iuſquiami, coque in aceto roſaceo, hoc eſt lauamentum. Quod herbæ reliquum fuerit, ſepelias in terram & aggraua lapide, prout audiuiſti. Pariter in doloribus eiuſmodi maximis, vt illi ſunt qui procedunt ex ſanguine, dentes confricentur perſicaria cruda, recenti, & aqua fluente madefacta frigidaque, tum demum ſepeliatur ſuperpoſito lapide grauiſſimo, ſicut antea diximus, & iuxta

quod

quod putrefit, herba simul vnà cum dolore transit, abitque.

Quod ad alios morbos internos attinet, quorum suprà memini, correctio talis est, vt cùm aqua solani vel solatri, aut barbæ Iouis persicaria dicta misceatur & coquatur parumper, & frigescens decoctio bibatur, sepulta postmodum herba, sicut suprà declaratum est. Item ad externos morbos itidem fieri potest, excepto solo quòd camphoræ parum sit addendum.

Suprà quæ diximus omnia de persicaria, plurimum excellens adhuc habetur eius arcanum: verùm tacere volo, nec plura de nobili gemma hoc loco dicere.

Sunt & aliæ similium virium herbæ magneticæ, prout Solidago minor, Dracunculus alter, &c. quæ virides iuxta persicariæ processum easdem ad vlcera, nec non alia, curas magneticas adimplent.

Si tamen siccæ fuerint, & sub hyemẽ ad vsum hunc assumendæ, prius ex eis æstate habeatur aqua destillata, qua macerentur aliquandiu, postmodum cum eis procedatur vt cum virentibus, & ex persicariæ processu constat.

Item Symphitum maius virens, & in aqua frigida fluenteque madefactum, necnon super vlcus positum, relictumque tam diu, donec omnino putrefiat, postmodum recens appositum, curat optimè sanatq;. Lauamẽtum addi potest ex istius herbæ liquore destillato, cui sal alkali tractũ ex eadem, iniectũ atq; resolutum in eo fuerit. Itidem efficiunt Althea, nec non Mercurialis, ad eundem applicatæ modum, &c.

Oleum etiam ex eiusmodi herbis destillatione tractum, vlceribus illitum, superposito folio recenti, aqua madefacto per quàm excellentissimè sanat.

Pellicanata vel circulata pariter dictarum herbarum essentia, scrupuli pondere cum bono vino pota, mundificat vlcera quæuis, & radicitus euellit.

Chamæleorigee herba vel anethum syluestre, si iuxta suam carpatur influentiam, alteri sanitatem, fortitudinem, & inclinatam proprietatem adimit, eique nymphidicè tribuit, qui suis radijs fuerit vsus, & è contrà sine præiudicio: hoc est vltimum ex mundanis remedium ad infrugalitatem eis qui suorũ videre cuperent

perēt hęredes. vt interim de magnetino ſmaragdo & electrina taceam pyralide.

Alia præparatio ellebori, ad caducum purgandum.

Recipe radices ellebori nigri, purpureos flores habentis atq; recentis, quantùm voles, & in ardente vino macerato, poſtea deſtillabis igne lēto primùm, pòſt aucto, donec liquor omnis aſcenderit. Poſtmodū ſeparetur vinū ardens à ſubſtātia per balneum igne leuiori, & in eo quod remanſerit, ſoluatur ſaccari candi quod ſat eſſe videbitur: ad hunc modū præparatū eſt elleborum. Doſis eius eſt grana tria, cū aqua mulſa vel communi, in qua hippogloſſum decoctum fuerit.

Syderici virtus contra venena.

Herba hęc in poculū infectum aliquo veneno, cuiuſcūq; generis extiterit, poſita, ſi vas vitreū ſit, frāgitur, ſi tamen aureum vel argēteum, ebullire facit omnino, ſic vt nihil in eo maneat.

Antimonij præparatio contra morbum caducum.

Recipe Antimonij quātum videbitur in alcool facti: hoc in ſuos flores ad quartum ignis gradū reuerberabis igne leui

primùm, deinceps aucto secundum artem. Eiusq; dosis est in accessionis morbi principio nouem grana. post in exagitatione decem & octo cũ industria quadã indantur, & à paroxismi recessu post horam, vt priùs, nouem grana. Si morbus adhuc redeat, in tertiam vsq; vicem, processus hic repetendus erit.

Aliud contra caducum remedium.

Recipe liquoris auri scrup. I. Detur ante paroxismum vna hora. pòst verò tribus horis adhibeatur scrupulus medius: idq́ue sexies repetendũ est ante paroxismi semper accessionem.

Aliud ad morbum eundem.

Recipe Corallorũ tincturę ℥. I. ss. Detur semper antequã arripiat morbus ipsum patientem, si percipi queat accessus.

Gemmarum liquores vt Adamantis. smaragdi, turcoidis, granati, &c, caducũ arcẽt ne redeat. Idẽ efficiunt olea, prout crystallinum & beryllinum.

Præparatio Vitrioli contra morbum caducum.

Recipe vitrioli vngarici lib. 12. limaturarum cornu vnicornis, vel in eius defectu eboris, spodij electi, camphoræ, ana ℥. v.

Hæc

Hæc seminis peoniæ luna decrescente carpti, priùs irrigentur aqua, & omnia postmodũ simul per descensum destillẽtur vsq; ad rubedinem capitis mortui.
Huius accipe colchotaris lib. 1. & sui liquoris lib. ij. alcool vini,

Aquarum chelidoniæ,
Valerianæ,
Mellitenæ,
Plantaginis,
Chamedrios ana ℥.1.ss.

Destillentur omnia simul p̱ vas retortũ. Deinceps isti⁹ accipe colchotaris lib. ij. liquoris ab eo iã primùm destillati lib. 1. Macerẽtur & postea destillentur per vas retortum, & phlegma, spiritus & oleum simul ascendent, ad hunc modũ ea separabis. Per balneũ Mariæ phlegma separatur, & inde pòst per athanor oleũ rubicundissimũ. Dosis est pueris ante paroxismũ phlegmatis ʒ.1. Viris fortibus spiritus scrup.1. Senibus autem olei grana iij.

Mercurij præparatio.

℞. Mercurij lib. 1. aceto in quo sal dissolutum fuerit optimè lauetur, & postmodũ cum lib. ss. purissimi salis cõmisceatur in

pila marmorea, ligneo pistillo, tam diu donec sal nigrescat, & ar: vi: absorbuerit. Quo peracto, sal hoc & mercurium per vas retortum orificio mersum in aqua recenti pellatur, vt mercurius totus, vel quod purum est eius in aquam descendat: hoc toties repeti poterit vsque dum optimè repurgatus videbitur. Tum demum in lixiuio prout sequitur facto bulliat, quo diutiùs eò meliùs.

Accipe calcem viuam, ad quam affundas feruentem aquam, agitatoque semper, donec frigescat, & residentia facta, quod clarum est, per manicam filtreã in forma sacci hyppocratici confectam iniiciatur & coletur: colatum hoc iterum ad cineres optimè vstos glasti affundatur, & perturbetur vt prius, donec omnino frigescat, & postea per dictam filtream coletur manicam vt suprà.
Postquàm iste mercurius in hoc lixiuio satis bullierit, eruatur, & aceto cum sale in eo dissoluto abluatur, & per sal vt antea retorto vase repurgetur: quo facto seruetur, donec eo sit opus. Accipe tandem antimonij in pollinem redacti, salis nitri purgati, tartari calcinati

ana

ana ℥.iij. & omnia liquefiant in vrceolo fusorio, ferreoq; stylo dum canduerint vt prunæ cōcutiantur, vt regulus in fundum cadere meliùs valeat. Frigefacta materia, frangatur fusorium vas, à massa regulus separetur, & per se conteratur. Postmodum huius pulueris ʒ.i. in vas vitreum oris ampli posita, cæsaris aqua vel regis irrigetur, & super cineres calidos exsiccetur, irrigetur & siccetur, idque sexies. Tandem eadē quæ dicta fuit aqua soluatur, & hæc solutio seorsum posita seruetur.

Aquæ cæsaris aut regis compositio.

Recipe vitrioli boni lib.ij. salis armoniaci lib.i. ſs. salis nitri lib.i. aluminis vsti lib. ſs. Fiat ex istis omnibus aqua solutionis per destillationem secundum artem, & iniectis argenti laminis repurgetur. Tandē in aqua priori simili seorsum resoluatur auri laminati vel in folia redacti ℥.i. Tres prædictas solutiones in vas vnicū optimè lutatum & retortum destilla sexies aut septies, qualibet vice destillatū ad suas feces, ac id quod sublimatum est reaffundendo. Postrema destillationū harū, quod restiterit in fundo

ſemoueatur. Liquor hic vltimus per ſe deſtilletur vt priùs, & ſi quid in fundo reſtiterit, ad id quod ſublimatū erit adhęrens vaſi retorto ſuperiùs adiūgatur, & ſimul tria hæc in figulinū vas fuſoriū, prunas inter modicas ponantur, & ſtylo ferreo ſemper agitentur, donec rubicūdum colorē omnino concipiat materia, necnon aquæ regiæ virulentia prorſum euaneſcat. Poſtmodū aqua calēte puluis hic toties abluatur, donec ſalſedinem amittat: exſiccetur poſtea, & ei tātùm eſſentiæ vini affundatur perfectiſſimæ, vt quatuor digitos latos ſupereminceat, ſuperq; cineres calidos in cucurbita clauſa collocatus quatuor diebus aut ſex maneat, ac ſingulis ter agitetur. Deinceps eſſentia vini hæc ſepararetur à materia, quę ſicca iam aqua roſarū moſco mixta perfundatur, in qua maneat qutuor aut quinq; diebus, ſingulis ter cōmotione vitri perturbando. Et poſtremò liquor hic abſtrahatur, & exſiccata materia, quę Mercurius præparatus eſt, vitro ſeruetur optimè clauſo.

Additio.

Huius accipe Mercurij prępарati granū

vnum vſq; in tria, pro perſonarum, morborũ & neceſſitatis reſpectu, & in ʒ.1. theriacalis aquæ, vel mitridaticæ per os adminiſtrẽtur, ad internos morbos corporis.

Aqua theriacalis ad hunc vſum fit hoc modo.

Recipe Alcool vini correcti ℥.v.
Thæriacæ ſeu Mithridati ℥.ij.ſs.
Myrrhæ per quàm recentis ʒ.x.
Croci optimi ʒ.ij.

Miſceantur, & per balneum Mariæ deſtillentur. Hac aqua pota, capitalia corporis totius membra purgãtur. Nam vt argentum viuum non, aut malè præparatum per ſolam ſublimationem, in corpus aſſumptum, iſtud per ſingulas eius partes in perniciem & perditionem eius penetrat, contrà quidem ad hunc modũ præparatum, in ſummam ſanitatem & curationem.

Applicatio Mercurij præparati ad externos morbos.

Recipe Mercurij præparati huius ʒ.ij.
Myrrhæ optimæ ℥.ſs.
Camphoræ grana vj.
Croci grana v.
Olei è charyophyllis puri grana.v.

mixti verò ℥.v.

Fiat vnguentum, quo cuncta vulnera, necnon vlcera peruncta, quantumuis desperata sanantur, ac alij quiuis tumores atque defectus.

Ad Pestem vel Epidemiam.

R. dicti Mercurij præparati granum I.ſs.
Theriacæ alexandrinæ ſcrup.I.
Alcool vini rubei in quo priùs apiarium herba macerata fuit ℥.ſs.
Decocti prunellæ.℥.I.
Valerianæ.ʒ.vi.

Miſceantur & fiat potio, quæ venenum extirpat, eſtque medicamentum diaphoreticum, ad excitãdos ſudores ægris optimè coopertis, cum additione quæ ſequitur.

Additio.

Huius accipe mercurij cum prædictis in potionem redacti ℥.ij.
Liquoris orizontis vel auri,
Gemmarum ana ſcrupulum ſs.
Aquarum deſtillatarũ vt fumariæ,
Cichorij,
Chamædrios ana ʒ.iij.
Alcol vini rubei ℥.ſs.

Fiat potio diaphoretica, &c.

Ad

Ad hydropisin desperatam.

R. Mercurij primo loco præparati gran.1.ſs.

Quintæ eſſentiæ tractæ ex alandahal grana iij.

Saccari roſacei ʒ.ij.

Maſtiches ʒ.ſs.

Croci grana iij.

Commiſceantur & fiat bolus, qui ter vel quater adhibeatur, vel tam diu donec tumor corporis diminui videatur. Poſtmodum detur ſequens potio mane veſperiq;, donec pallidus color in vinũ tranſmutetur.

Potio.

R.Croci Martis è chalybe perquàm optimè reuerberati ʒ.ſs.

Liquoris orizontis grana iiij.

Olei nucum muſcatarum gran. v.

Aquæ veronicæ ℥.iij.

Commiſceantur, & fiat potio quæ ſanguinem emendat.

Ad podagræ quamcunq; ſpeciem.

R.Mercurij præparati ℥.ſs.

Aloes optimæ,

chamepityos aqua deſtillata lotę ʒ.ij

Antimonij reuerberati ſcrup.j.

Croci Martis è calybe correcti ʒ.ſs.
Moſchi recentiſſimi grana iiij.
Ambræ fuluæ grana iij.
Fiat maſſa cum eſſentia ſtechados maſſilienſis, in qua grana quinque vel ſex olei vitrioli fuerint infuſa. Formentur pilulæ piſorum inſtar, & à quinto vel ſexto ſemper interpoſito die, detur vna deglutienda. Poſt eiuſmodi pilularum ſumptionem, dolorum locus inungatur oleo Macrobij calido, quod ad hunc modum componitur.

R. Ceruini ſanguinis tres cantharos, quos deſtilla per alembicum igne lento tantiſper, donec phlegma totum aſcenderit, & color citrinus tandem puniceus fiat. Per athanor tum demum igne vehementiſſimo tam diu pellatur, donec olei nihil amplius aſcendat. Poſtremò deinceps ignis gradu ſublimetur, & quod ſublimatum eſt, frigefacto vaſe colligetur, & cum oleo miſceatur, ac eo perungatur pars dolens aliquot ſeptimanis poſt purgationem. Vinum quod patiēs biberit, rum charyophyllatæ radicibus, & acori vulgaris', dum adhuc herba recens eſt, efferuere, nec non expurgari debet

bet. Hoc processu podagrici dolores à radice tolluntur.

Cancri fistularumque certissima cura.

R. Mercurij præparati vt suprà ʒ.i.
Oleorum è lateribus vertonem i.
Terebinthinæ lib ss.
E cariophyllis per mixtionem ℥.ij.

Misceantur, & per balneum destillentur. Huic postmodum adiungatur,

Mastiches,
Myrrhæ,
Thuris ana ℥.iij.
Mumiæ verto i.

Omnia simul commixta per alembicũ iterum destillentur in oleum, quod Mercurio suprapositio iungendum venit iuxta proportionem, videlicet ad huius olei ℥.i. dicti Mercurij ʒ.i. Fiat ex eis linimentum, quo perungantur vlcera dicta, pòst vnguento vel emplastro fodicationum, ligentur vt moris est.

Lauamentum hoc tamen præcedat linimentum.

R. Aluminis ℥.ss.
Salis ℥.i.
Mellis ℥.ij.
Vini & aquæ ana lib. i.

Hæc per dissolutionem optimè commisceantur. Multò præstantiora sunt isto linimento olea dulcia antimonij, plumbi, & Mercurij.

Accedit ad hæc potio vulneraria, quæ talis est.

R. radicis cyclaminis. ℥. ſs.
Herbæ diapensię candidę. m. 1,
Solidaginis mediæ m. ſs.

Decoquantur in lib. ſs. vini ad tertiam partem consumptionis.

Additio.

Huius accipe decocti ℥. iij.
Olei è chariophyllis destillati scr. 1.

Commisceantur in potionem, de qua ter singulis diebus hauriatur, &c.

Tartari præparatio in suum arcanum.

R. Tartari per reuerberatorium calcinati & albissimi lib. iij. excellentissimo vino ardēte soluatur in balneo Mariæ p dies 7. putrefactione. Postmodum per vas terreum fortissimum, igne leui primùm, & sub finem violentissimo materia hæc destilletur iuxta processū aquæ fortis: & ascendet primò liquor subniger cum

ger cum ardente vino, quod à ſubſtantia tartari per balneum ſeparari poteſt. Inde poſt relictæ feces calcinentur iterum in reuerberatorio viginti quatuor horis cum æquali ſui pondere vini ardentis prius madefactæ. Proceſſum hunc toties iterabis, donec tartari nihil in fundo maneat. Poſtremò collectos liquores sũme rectificatos, calore ſolis in puluerem exſiccari facito, ac ab ea materia ſpiritum vt ex calcinato tartaro antea factum fuit prorſum elicito. Huius ad hordeacei grani pondus vnius, cum ʒ.ſs. mithridati in ℥.1.ſs. aquæ cichorij vel plantaginis deſtillatæ, iuxta reſpectum perſonarum aliquoties adminiſtrabis: hoc medicamentum origines atque radices omnium vlcerum aufert. Hoc loco paucis adhuc verbis inſtrui multi poſſent, ac ad ſummum chirurgiæ fundamentum adduci, & ad veram vulcanicæ tranſmutationis atque gemmarum colorationis cognitionem. Verùm auaritia, pigritia, nec nõ ambitio mundi huius, per ſummum arcanum ignis philoſophici, vel aquæ non ſunt prouehendæ.

Sanguinis humani præparatio.

R Sanguinis humani calentis adhuc ℥.v.& vini ardentis ℥.1.Digerantur in cucurbita quadraginta diebus , & postea balneo Mariæ destillentur , & separetur liquor albus à flauo.Huius detur scrup.1. à nouilunij temporis exordio sub primã accessionem.

Cranij humani præparatio.

R.Cranium humanum recens & nunquam sepultum . Conteratur minutissimè,perq; retortum destilletur igne mediocri,donec omni phlegmate priuatũ sit:hoc iterum ad feces affundatur,& rursum destilletur,idque tertiò repetendo: tum demum aucto paulatim igne ad quartum gradum vsque,sic effluet oleũ, à quo phlegma per balneum est separandum,vtroque seruandum.Eius dosis est pondus granorum trium: eo tollitur caducus morbus,&c.

Item animalia bruta quædam similes virtutes ad hunc morbum pellendum habent,vt apes,alcis,vultur,&c.

Finis præparationum.

D. PHIL. THEOPHRASTI PARACELSI VEXATIONUM LIBER.

Pæfatio D. Theophrasti Paracelsi quibusuis Alchymistis atque lectoribus præmissa.

Vos Alchimiæ periti, quotquot etiam vobis maximas pollicemini diuitias, aut ☉ atque ☾ plurimum cupitis extruere: quod Alchimia diuersi modè pollicetur ac docet. Pariter & vos qui labores & vexationes libenter sustinetis, abstinere tamen ab ea minimè vultis, donec vobis eius præmia promissionesque cognita sint: experientia docet indies, è millibus ne vnumquidem votum assequi. Si naturæ defectus & artis existat? non dico, sed Fati potius, & operantis peritiæ.

Quapropter non vt solent alij vulgares Alchimistæ communiter, libellum hunc describere volui. Grauem admodum artem illi, processusq; docent erigere pro-

lixiſſimos. R Antim.hoc liquefieri permittas cum ſale nitro,& ♈ .quorum vnciam ſemis accipe.☉ tantundem.♃ ʒ.iij. quibus adde ſulphuris ʒ.i. vitrioli vnciã 1.& ☾ tantum, vt iſtius poſtremi liqueſiant in crucibulo ♋

Cùm itaque ſignorum,ſyderum, Planetarum cœleſtium characteres vnà cũ cæteris nominibus, receptis materialib. & inſtrumentis,in hac arte peritis notiſſimi ſint,hoc denuò recenſere libello ſuperfluum eſſet: quamuis huiuſcemodi ſignorum,nominum & characterum vſus tempore ſuo non ſit inutilis. Alius hic Alchimiam, quam antea tractandi modus per ſeptem canones ex metallorum ſeptem ſerie deductus obſeruatur: qui licet pompoſa verborum elegantia non erumpant, nihilominus in eorum conſideratione, quicquid ex Alchimia ſeparandum eſt,abundè ſatis, & aliarum rerum arcana plurima continentur: ex quibus etiam per ſpeculationem admiranda quædam & noua reſultant opera, quæ multoties antiquorum operantiũ & naturalium Philoſophorum ſcriptis ac opnionib. longè diuerſa, probatione

quidem

quidem,& experimento reperta ſunt.

Primo nihil in hac arte verius, quàm idipſum,quod minimè cognitũ eſt, cuique minor fides adhibetur. Occaſio, cauſaq; ſola difficultatis omnis in Alchimia,propter quam ad paupertatem reducũtur plurimi,reliqui fruſtra laborãt, eſt operantiũ imperitia, materiarumq; nimia, vel pauca nimis quantitas aut qualitas:ex quibus omnibus, res in operationibus vel deſtruũtur, vel rediguntur ad nihilum.At ſi verus proceſſus fuerit inuentus,res ipſam ſe mutans indies, ad perfectionẽ magis accedit. Recta via facilis,ſed à pauciſſimis reperitur.

Aliquãdo fieri poteſt,vt ſpeculatiuus quiſpiã artifex aliquam artem in Alchimia per deliriũ ſuum excogitare valeat, ſiue quidpiã,aut nihil inde ſequatur.Nihil ipſum oportet facere,quo quidpiam introducatur in nihilũ, & iterũ aliquid oriatur ex nihilo:hoc eſt infidelium prouerbiũ,non vtiq; falſum. Deſtructio bonum perficit,nam bonum apparere nullo modo poſſet, propter ſuum occultũ (aliâs)occultatorem.Bonum etiam minimè bonũ,dum occultum eſt.Occulta-

tor eſt amouẽdus, vt bonũ liberè cũ claritate ſua valeat apparere. Gloſſa. Occultator eſt mons ♀ arena terræ ☉ meatus, in quibus metallũ creuit. At vnũquodq; metallorũ viſibiliũ occultũ eſt, (aliâs) occultator aliorum ſex metallorũ. Et quia per elemẽtum ignis imperfecta quęquæ corrumpuntur, aduruntur, ac reducuntur in nihilum, vti ſunt hæc metalla 5. ☿ ♃ ♂ ♀ ♄, è contrà perfecta ſimili non abſumuntur igne, veluti ☉ & ☽, quo fit vt in igne permaneãt, & ex alijs impefectis in quibus corrumpuntur, ſimul corpus ſuum aſſumant, & appareãt oculariter. Qui & quonam titulo id fiat, ex ſeptem canonibus colligi poteſt, etiã cuius naturæ ſiue proprietatis quodlibet metallum exiſtat, quid cum alijs operetur, & poſſit in eorum commixtione. Verùm hoc apprimè notandum eſt, ſeptem iſtos canones à quouis, licet acutiſſimo lectore, prima faciè lecturaq; leuiter intelligi non poſſe: nam leuis intellectus occulta facilè nõ admittit. quapropter quiuis horum canonum diſputationibus indiget non exiguis. Plurimi ſunt elati ſuperbiq; ſpiritus, qui ſibi temerè

mere persuasum habẽt, hæc omnia quæ libellus iste continet, intelligere, foreq́; futilia, meliora se habere putãt, ista quoque spernere solent, ☾ ☉ ☽ (☉).

Canon primus de natura & proprietate ☿.

OMnia sunt in omnibus occulta. vnum ex ipsis omnibus est occultum hoc, corporeum, continens, extrinsecum, visibile & mobile: liquefactiones omnes in isto continente manifestæ sunt: nam istius continentis viuens & corporeus spiritus existit: ideo coagulationes omnes, aut congelationes in eo conclusiuè cõprehensæ, cum liquefactione quidem acquisitæ, circũdatæ, necnon contentæ sunt. Nullum huic liquefactioni, minus eius origini potest inueniri nomen, quo vocetur. Et quia calor nullus tam vehemens, qui huic æquiparari possit, ignis illi tartareo calor comparari debet. Huiusmodi liquefactio nihil prorsus commune habet cum alijs naturalis ignis calore factis, frigoreque naturali congelantibus, aut coagulantibus, quas congelatio-

nes, ob earum debilitatem in ☿ agere nequeunt istę liquefactiones, hac ratione contēnit. Inde colligere licet, elementares vires corrumpentes (quę vel essentia quinta, vel eius elementa vocantur) nihil addere, ved adimere, nec arripiendi potestatem habere. Cœlestes, & infernales vires, elementis quatuor nō obediunt, siue sicca, humida, calida sint, vel frigida: nullum eorum operandi facultatem habet cōtra quintam essentiam, sed quodlibet proprias vires, & operationes per se continet.

Canon secundus.

De ♃ & eius natura, quod eius manifestū est (intellige corpus Iouis) sex metalla spiritualiter occultat, vnum quidem alio profundius, tenaciusq́;. ♃ nihil de quinta participat essentia, sed elemētorum est naturæ: quapropter eius liquefactio leui penitus igne superueniente manifestatur, & accedente frigore simili coagulatur. Cum aliorum omnium metallorum liqufactionibus affinitatem habet: nam quantò quid alteri

teri natura fuerit similius, tanto facilius vnitur illi per cõiunctionem : facilior etiam est, magisq; naturalis propinquorum, quàm remotorum ad inuicem operatio. Remotum fallere solet, eò quod in ipso vix minimum videatur, etsi maximum existat: hinc fit, vt ad superos non anhelent homines, quia plurimũ ab eis distant, eorumq; gloriam non vidẽt. Pariformiter inferos admodũ non formident, quòd remoti sint, eorumq; status, & pœnæ miseriam nemo viuentium nouit, aut expertus est: hac de causa nihili fit infernus. Res enim remotiores, eò viliores habentur, quo rudiorem locum obtinent, quia pro sui loci proprietate quequæ res melior euadit, vel immutatur: quod varijs exemplis demonstrari potest. Quapropter quanto magis ♃ a ♂ & ♀ est remotior, propinquior etiã ☉ & ☾ reperitur, tanto maiorem aureitatem, aut argenteitatem (vt ita loquar) in corpore suo continet, grandiorq;, fortior, visibilior, tangibilior, perceptibilior, amabilior, acceptior, notior, & verior quàm in remoto comperitur. Rursus quò res quæuis remotior, eò vilior

existimatur in prædictis omnibus, ideò quòd semper præsens absenti rei præferatur. Quantò propinquius est manifestum, tanto remotius est etiam occultum. Quamobrem Alchimistis diligentia summa spiritualis, occultus & remotus considerandus, atque notandus est locus in quo sunt ☉ & ☾, sub ☉ & Luna: tum vtrum ipse cupiuerit, illud in distantia potius quærat, vt in propinquo videat, eo loco, in quo ♃ corporaliter stetit, ☉ & ☾ oculariter, ad quoduis examen existere sine fuco. Transmutationis quidem in metallis de imperfectione in perfectionẽ, varia sunt operationũ recepta, quæ vnum alteri permiscere, tũ alterum ab altero purum separare doceant: hoc nihil aliud est, quàm eius ablutio, vel permutatio, per alchymicum opus perfectum adimpleta. (b infra. Nam Aurum multum Iupiter)(, & non parum argenti habet. ♄. ☿. ☾. imponantur ei, & augmentabitur ☾, & de reliquis.*

Canon

Canon tertius de ♂ & eius proprietatibus.

OCculta 6 metalla ſeptimum expulerunt, à ſeq; detruſerunt, ac illud effecerunt corporale, valorem illi minimum relinquẽtia, maximamq; duritiem ac onus imponentia, quodque ſuum coagulationis robur atque duritiam in iſtud excuſſit, ac manifeſtauit, colore, liquefactione, periter & nobilitate ſibi retentis. Difficilimum eſt, ac laborioſum ex inepto vulgariq; homine, Principem, aut Regem fieri, ſed Mars valida, pugnaciq; manu dominium acquirit, Regisq; locum occupat. Eſt tamẽ quòd caueat ab inſidijs, ne captiuetur ex improuiſo. Conſiderãdum venit, qua ratione ♂ regis locũ, & ☉ & ☾ cum ♃ locum ♂ obtinere valeant.

Canon quartus de ♀ & proprietatibus eius.

ALia 6. metalla ♀ ex omni ſuo colore, medioq; liquefactionis, impermanentię corpus extrinſecum fecerunt. Neceſſarium tamen foret ad intelligentiam aliquot exemplis demõſtrare, quînam res manifeſta per ignem

occultatur,& manifeſtatur occulta materialiter. Quicquid eſt combuſtibile, naturaliter,& per ignem trãſmutari poteſt de vna in aliam formam, videlicet, in calcem, fuliginẽ, cineres, vitrum, colores, lapides, & in terram: quæ poſtrema rurſus in multa corpora noua reduci põteſt metallica. Si metallum etiam aduſtum, aut ærugine vetuſta fragile foret, malleationem ignitionibus iterum adipiſcitur (aliàs,) Nam aurum multum Iupiter,& non parum argenti habet. Saturnum, & ☾ impone ei, & augebitur Luna de reliquis.)

Canon quintus de natura & proprietatibus ♄.

DE propria ſua natura Saturnus loquitur. Pro ſuo me reiecerunt examinatore 6. alia, deque loco ſpirituali truſerunt à ſe, corruptibile corpus in manſionẽ etiam adiecerunt, vt quod ipſa nec ſunt, nec habere cupiunt, ſim id ego. 6. fratres mei ſpirituales exiſtunt, inde fit vt corpus meum quoties ignitũm eſt, penetrẽt, ac vnà mecũ igne trãſeant, ☉ & ☾ tantùm exceptis: quę mea

mun-

mundatur & ſuperbiunt aqua. Spiritus meus eſt aqua ſoluēs fratrum meorum congelata corpora, corpus meum tamē ad terram eſt procliue: quicquid in me recipitur, etiam proprium fit eius, & per nos in corpus efficitur. Mundo minimè foret vtile, ſi cognoſceret, aut ſaltem crederet quidnam in me lateat, efficereq́ue poſſim: vtilius enim ſi mecum id quod valeo, facere calleret: Alchymiſtarum artes omnes deſerens, hoc ſolo quod in me eſt, & mecum fieri poteſt, vteretur. Frigoris lapis eſt in me, hæc eſt aqua per quam ſpiritus congelari facio metallorum 6. in eſſe corporeum 7. id ☉ cum ☾ promoueri,

Duplex reperitur Antimonium, vnū vulgare nigrum, quo repurgatur ☉ in eo liquefactum: cum ♄ habet affinitatem (aliàs) eſt ſui generis, Alterum eſt album, quod Magneſia dicitur purior: affinitatem habet cum ♃ maximam, & multiplicat cum aliȷs ☿ commiſcet ☾.

*Canon sextus de ☾ & proprieta-
tibus eius.*

EX ☾ conficere velle ♄, aut ♂, non est leuius vel facilius opus, quàm ex ☿ ♃ ♂ ♀ ♊, Lunam ingenti lucro facere. Non est tamen vtile perfecta in imperfecta, sed hæc in illa transmutare. Quænam sit materia ☾, vel vnde proueniat, oportet etiam cognoscere. quisquis id considerare non valet, vel perquirere, nec ☾ efficere poterit. Si rogetur, quid est ☾? Est ex 6. metallis spiritualiter in 7. occultum, vt sæpius dictum est (aliàs) extrinsecus & materialiter: quia semper alia 6. metalla, septimum in se continet spiritualiter occulta. 6. metalla spiritualia non persistunt absque vno metallo extrinseco & materiali: sic etiam nullũ corporale metallum absque illis 6. spiritualibus locum aut essentiam habere potest. Corporalia metalla septem liquefactione bene permiscentur, sed mixtum hoc non est ad faciendum ☉. aut ☾ vtile: nam in ea mixtura manet quodq; metallum in sua natura, vel fixum in igne, vel ab eo fugit. Exempli gratia, misce quocunque modo potes ☿ ♃ ♄ ♂ ♀

☉ ☾ in simul, inde fit ☉ ☾, alijs 5. metallis in se non permutatis, sic vt ex ☉ & ☾ fiāt ☉ & ☾: quāuis omnia liquefacta sint in massam vnicam, nihilominus manet in sua natura quodlibet hoc ipsū quod est. hæc sunt quæ de corporali mixtione indicanda veniunt. De spirituali verò communione metallica, sciendum est, nullam separationem aut mortificationem spirituum esse, quia tales spiritus absque corporibus nunquam persistere possunt: etiamsi corpus in vna hora centies illis adimeretur, & mortificaretur, nihilominus aliud semper priori multò nobilius acquirerent. & hæc est metallorum transpositio de vna morte in aliam: de minori gradu in maiorem & altiorem, hoc est in ☾, & ex meliori in optimum & perfectissimum, id est ☉ splendidissimum, & omnium regale maximè metallum*.

Dicendum est vlterius, quòd huiusce modi spiritus metallici corpus, in sui primitiua generatione per cœlestem influxum acquirant, nempe lapidē aspectu vilē, quē tusum liquefacit, corrūpit, & mortificat igne fossor metallarius omnino:

tunc metallicus ille ſpiritus in tali mor tificatione melius atque nobilius, non friabile, ſed malleabile corpus recipit. Accedit Alchimiſta, qui tale corpus me tallicum rurſus corrumpit, mortificat & artificiosè præparat: ſic iterum ſpiritus iſte metalli nobilius & perfectius induit corpus, manifeſtò ſe prodens in lucem ☉ aut ☾: tum demum ſpiritus & corpus metallica perfectè ſimul vnita, ſunt ab ignis elementaris corruptione tuta, nec non incorruptibilia. Eſt igitur veriſſimum, quod ſuprà dictum eſt, ſæpius ſex metalla ſeptimum ſemper generare, aut de ſe in eſſe manifeſtum producere.

Quæſtio. Si verum ſit ☾, & quodlibet metallum ab alijs 6. originem deducere generarique, Quæ eſt igitur eius proprie tas, & natura?. Reſponſio. Ex ♄ ☿ ♃ ♂ ♀ nihil, nec aliud metallum fieri poteſt quàm ☾. cauſa eſt, quòd aliorum 6. metallorum quodlibet duas habet virtutes: iſtæ ſunt ☾ ſpiritus, qui breuibus ver bis ad hunc modum cognoſci poteſt. Nam ☾ eſt ex 6. ſpiritualibus metallis & eorum virtutibus: quarum vnumquod-

que duas possidet. summatim itaque 12. sunt in vno corporali metallo positæ, quæ 7. Planetis, & 12. signis cœlestibus comparantur. Habet enim ☾ à Planetis, vt à ☿ & ab ♒ & ♊ ac ab ♒ & ♓ liquationem & album suum splendornm. ☿ ♒ & ♓ (aliàs) ♊ Habet etiam ☾ à ♃ ♓ ♉, colorem album, & in igne magnam suam constantiam. ♃ ♓ & ♉. Habet ☾ à ♂ ♋ ♈ .duritiē, bonumq́; suum clangorem. ♂ ♋ & ♈. Habet ☾ à ♀ ♊ & ♎, coagulationis mensuram, & malleationem, ♀ ♊ & ♎. Habet ☾ à ♄ ♍ & ♏ corpus homogeneum, cum luciditate. ♄ ♍ & ♏. Habet ☾ à ☉, ♌ & ♍. sinceram puritatem, & magnam constantiā contra vires igneas. ☉ ♌ ♍. Habet ☾ à ♄. ♍ & ♑. corpus homogeneum, purā munditiem, & constantiam contra violentiam ignis. ☉ ♌ ♍ (aliàs) ♄ ♍ ♑. Talis est naturalis cognitio exaltationis, & causæ spiritus, & corporis ☾, cum eius natura composita, & sapientia breuibus perstricta.

Canon septimus de natura ☉ & proprietatibus eius.

SEptimum ex 6. spiritualibus metallum, corporaliter est ☉, qui in seipso nihil aliud est quàm purus ignis. Quod autem extrinsecùs pulchrius, flauius, apparentius, perceptibilius, ponderosius, frigidius, ac magis homogeneum corpus visu, perceptioneque possideat, huius causa est, quòd aliorum sex metallorum congelationes in se contineat: quibus in vnum corpus extrinsecum est compactissimum factum. Eius tamen per ignem elementarem liquefactio prouenit, vel causatur ex ☿ ♓ & ♒ liquationibus in eo spiritualiter occultis: huius exemplum est manifestissimũ, quod ☿ cum ☉ facilius per amplexum commiscetur corporaliter. Sed ☉ post liquationem recedente calore, frigoreque superueniente extrinsecùs, coagulari, durum & solidum fieri, reliquorum quinque metallorum est occasio, quorum naturam in se complectitur, ♃ ♄ ♂ ♀ ☽. In istis quinque metallis, frigidæ mansiones cum suis regiminibus

præcipuè

præcipuè reperiuntur: inde fit, quòd ☉ extra calorem ignis liquefieri minimè possit, propter iam dictum frigus. Non potest etiam ☿ calore suo naturali, vel liquatione subuenire, nec ipsum defendere contra 5. metallorum frigiditatem, eò quòd ☿ calor non est sufficiens ad ☉ in liquatione retinendum: quapropter oportet ☉ 5. metallis obedire magis, quàm vnico metallo ☿. Ipse ☿ etiam officij nihil aliud habet ex seipso, præterquàm semper fluere: hinc fit, vt in aliorum metallorum coagulationibus nihil agere valeat, cùm eius natura non sit, durum aut solidum facere, sed liquidum. Fluidum efficere caloris est, vitæque natura: sed frigiditas duritiei, consolidationis, & immobilitatis naturam habet, quæ morti comparatur. Exempli gratia 6. metalla ♃ ♀ ♄ ♂ ☾ ☉. si liquefieri debeant, ignis calore fiat necessariũ est: nix aut glacies, quę frigidæ sunt, hoc ipsum non efficient, sed potius indurabunt. Statim atque metallum igne liquefactum ab eo fuerit amotum, frigiditas hoc arripiens, durum, congelatum, & immobile per se reddit. Sed quòd ☿

fluidus atque viuus semper maneat: dic
quæso, calore vel frigore an id efficiatur
qui responderit, frigida humidaque sua
natura fieri, tum quòd à frigiditate vitã
habeat, opinionis assertor huius, naturæ
nullam cognitionem habens, cum vul-
go seductus est. Vulgus enim de quibus-
uis nil nisi falsum iudicat, hoc etiam fir
miter tenet: quapropter est quòd ab co
recedat, quicunque veritatem cupit co-
gnoscere. ☿ quidem ex frigida minimè,
sed ex calida & ignea natura viuit: quod
uis etiam viuens, ignis est, quia calor est
vita, frigus verò mortis occasio. ☉ ex se-
ipso purus est ignis, non tamen viuus,
sed durus, & sulphuris tantùm colorem
demonstrat. vt aurum, (aliàs) album ru-
beo permixtum in eo proportionaliter.
Metalla quinque frigida sunt hæc ♃ ♂
♄ ♀ & ☾, quæ suas tribuunt ☉ virtutes
secundum frigiditatem, corpus ipsum: se
cundum ignem colorm: secundum sic
citatem, duritiem: secundum humidita-
tem, pondus: & ex splendore, clangorem
Quòd autem ☉ in ignis terrestris elemẽ
to non comburitur, nec etiam corrum-
pitur, efficit hoc ☉ constantia: nã vnus i-
gnis

ignis alterum adurere non poteſt, nec etiam abſumere, ſed potius quod ad ignē accedit ignis, augetur validiorque fit in ſuis operationibus. Cœleſtis ignis quem Sol in terram apud nos influit, non eſt talis ignis, qualis eſt in Cœlo, nec ſimilis noſtro ſuper terram exiſtēti, ſed ignis ille cœleſtis apud nos, eſt frigidus, & congelatus, qui corpus eſt Solis. Quamobrē ☉ per noſtrum ignē ſuperari nullo modo poteſt: hoc illi ſolū accidit, vt liquefiat, ſicuti nix, vel glacies ab ipſo cœleſti Sole. Ignis igitur ignem comburendi poteſtatem non habet, quia ☉ eſt ignis, qui ſolutus in Cœlo, coagulatus apud nos exiſtit.

Aurū eſt in eſſentia triplex.	*1. Cœleſte* *2. Elemētare* *3. Metallicum*	*eſt*	*Solutum.* *Fluidum* *Corporeum*

Deus & natura nihil faciunt fruſtra.

LOcus rerū omnium perpetuus, tēporis expers, ac principij finiſque, locorū vbiuis operatur eſſentialiter:

cuius nulla ſpes eſt, quod reputatur impoſſibile, quod etiã incredibile, deſperatumq́; videtur, mirabiliter in veritatem erũpet. Notãdũ eſt ſuper ☿. vrẽs (c alias), Quicquid in colorem album tingit, vitę naturam habet, luciſq́; proprietatem, atq; poteſtatem, quę vitã cauſaliter efficit: in hoc motu quidẽ, ignis cũ ſuo calore, vitæ eſt eius origo.. Quicquid è cõtrà tingit in nigredinẽ, aut nigrũ efficit, naturã cum morte communem habet, tenebrarumq́ue proprietatẽ, & vires mortis efficaces. Corruptionis huiuſmodi coagulatio, fixatioq́; terra eſt cũ ſua frigiditate. Domus enim ſemper eſt mortua, ſed eam inhabitans viuit: cuius exẽplum ſi reperire valueris, euiciſti.

Pingues adole verbena,
Puluis liquefactiuus.

c Nota hoc opus ad ☿. R. Salis nitri ℥.iiij. Sulphuris medietatẽ, ♒ ℥.j. trita ſimul accendas in lebete cum minerali, ſubſidebit Rex pulcherrimus.

Mineralia quærendi modus.

IN terra nec non in lapidibus inueniẽdi ſpes eſt incertiſſima, verùm, quia

primus

primus est acquirendi modus, atq; via, nullo modo sperni, sed summopere laudari debet. Taleque desiderium, aut appetitus nō magis, quâm iuuenum adolescentumque licitus ad matrimonium amor, interire deberet. Vt apes propter mel & ceram ad rosas & flores desiderant, non aliter homines, vt ipsæ, præter auaritiam commodumq; proprium, ad eruendum è terra metallū anhelare foret æquum: nam qui nimium quærit, minimum reperire solet. Non auro solo Deus homines argentóue, sed etiam pauperie, sordidus, atq; miseria donat. Aliquos etiam ad metallorum, & mineralium singulares cognitiones vocauit, quibus faciliorem, & breuiorem ☉ & ☾ fabricandi modum, absque fossionibus fusionibusq; sunt adepti, quàm ex vulgari ☉ & ☾ è primitiuis corporibus extrahendi consuetudine: nedum ex subterraneis, verumetiam per certas artes, & noticias, ex 5. metallorum genere (medio tamen arte fabricatorum metallorum) ☿ ♃ ♄ ♂ ♀, de quibus, & quolibet separatim ☉ & ☾ fabricari potest, ex vno tamen, quâm ex alio facilius,

Nota ſuper his ex ☿ ♄ & ♃ facile, ſed ex ♂ & ♀ difficile ☉ aut ☾, poſſibile tamen fieri, ſed cum additione fermenti ſemper, (alias) ex magneſia & ♄ exit ☾, ex ♃ & cinnabari purus ☉ oritur:) ☉ & ☾ ex ♃ ♀ & ♒ purum aurum ♈. Poterit ingenioſus artifex (qualem aliquãdo vidiſſe memini) diligenti quidem animaduerſione pręparare metalla, ſic vt ratione vera ductus, metallorum tranſmutationis perfectionem, opere ſuo vel regimine magis promoueat, quàm cœleſtium ſignorum 12, atque Planetarum 7 curſus faciant: quos etiam in his obſeruare ſuperfluum eſt, & aſpectus, mala ſiue bona tempora, diem aut horam, huius vel alterius Planetæ ſtatum proſperum, aut infelicem, que nec iuuare poſſunt in Alchimiæ naturalis arte, multo nocere minus: ſi verum alias, & poſſibilem proceſſum habueris, operare cum libuerit: ſi tamen ex te, vel operationibus tuis, & intellectu fuerit aliquis defectus, Planetæ ſyderaq́; cœleſtia, tibi deficient in opere.

Quid-

Quidnam de congelatione ☿ censendum sit.

MOrtificare vel congelare ☿, & postmodum in ☾ conuertere velle, magnoq; labore sublimare, vana sunt opera, cum illa sint ☉ & ☾ existentium in eo dissipatio tantùm. Est enim alia longè diuersa, propinquiorq; via, qua ☿ paruo dispendio, laboreque minori, sine cōgelatione transmutatur in ☾. Quisq; libenter addisceret artem hāc in Alchimia tam leuem, atque facilem, per quam breui tempore. ☉ & ☾ plurimum extruere valeret, aliæq; sibi tædio sunt (aliâs scripturæ) promptitudines & verba, quæ non ita leuiter declarant quinam sibi foret agendum: hoc & ita facito, libenter audiret. operare sic, & habebis ☉ & ☾, quibus in ditissimum virum euades. Quî sic? tantisper expecta quæso, donec labore sine breuibus verbis declaretur, præmansumq; tibi cadat in stomachū ex ♄ & ☿ mox ☉ & ☾ ex ♄ & ♃ pariter extruendi ratio. Nō est, nec esse poterit vnquam hæc ars inuentu, fatuq; tam communis, ac in seipsa facilis existit, ☉ & ☾ fabrican-

dorum promptitudo per Alchimiam leuior eſt, quâm ſit neceſſarium aliquo documento, vel ſcriptis maiorem eius facere mētionem ea, quę de annali glacie fieri conſueuit.

De receptis Alchimiæ.

QVid pręter ea de receptis Alchimiæ, vaſorū, & inſtrumentorū diuerſitate (quæ ſequitur) exiſtimādum eſt? vti ſunt fornaces, vitra, ollæ, aquæ, olea, calces, ſulphura, ſalia, ſalpetræ, alumina, vitriola, chryſocollæ, atramēta, auripigmēta, ſal vitri, ceruſa, terra rubea, tucia, cera, lutū ſapientiæ, vitrum contuſum, viride æris, fuligines, teſtæ ouorum, crocus Martis, ſapo, chryſtallum, creta, arſenicum, antimonium, minium, elixir, lazuriū, ſol laminatus, ſal nitri, ſal armoniacum, lapis calaminaris, magneſia, bolus armenus, & alia plura. De præparationibus, putrefactionibus, digeſtionibus, probationibus, ſolutionibus, cementationibus, filtrationibus, reuerberationibus, calcinationibus, graduationibus, rectificationibus, amalgamationib⁹, purgatio-

gationibus, &c. quibus Alchimiæ libri ſunt refertiſſimi, deinceps illis, quæ herbis, radicibus, ſeminibus, lignis, lapidibus, animalibus, vermibus, oſſium cineribus, limacum capſulis, cõchis, cocleis, & pice fiunt. Hæc & ſimilia quequę ſunt in Alchimia remotiſſima quædam, imo vaniſſima laborum onera, quibus etiam ſi ☉ & ☾ fieri poſſet, nihilominus intentionem hanc magis quàm prouehant, impediunt ac retardant. Nõ eſt igitur ex his (vt verè loquar) addiſcẽdum, quod ad artem faciat ☉ & ☾ fabricandi, quapropter omittẽda ſunt omnino, quòd cum 5. metallis ad ☉ & ☾ prorſus nihil operentur. Percontari poſſet quiſpiam, quæ eſt igitur hęc via, breueq́ue fundamentum, quæ difficultatem nullam habent, eisq́; tam cito ☉ & ☾ fieri poteſt, verè, & ſine fuco? Reſponſio, abundè ſatis in ſeptem canonibus, & apertè dictum eſt, qui per hos intelligere noluerit, fruſtraneus labor eſſet amplius eum iſtruere. Non eſt etiam, quòd ſibi quis inſipidè perſuadeat ea tam leuiter intelligi poſſe: verùm occulto sẽſu melius quàm aperto.

Hæc eſt ars.

POſtquam Cœlum aut Saturni ſphæram cum vita currere feceris ſuper terram, impone Planetas omnes, vel quem aut quos volueris, vt ☾ tamen portio ſit minima: omnes currere permittas, donec Cœlum ♄ penitus euanuerit, manebunt omnes illi Planetæ mortui, cum antiquis ſuis corruptibilibus corporibus, & aliud recens perfectum, & incorruptibile corpus induerunt. Illud enim corpus eſt ſpiritus Cœli, de quo rurſus illi Planetæ corpus & vitam accipiunt, & viuunt ſicut antea. Corpus hoc accipe de vita, & ex terra, quod ſerua: eſt enim ☉ & ☾. En artem habes omnino manifeſtatam, & integram: ſi nondum intelligis eam, aut calles, bene eſt: quia ſic eſt, vulgarius non, quòd detecta maneat.

De calore ☿.

QVotquot ☿ humidæ frigidæq; naturæ fore, vel eſſe debere iudicant, errore victi ſunt, quia non eſt niſi de ſua natura ſummè calidus, & humidus:

humidus:cuius occasione semper ac perpetuò in(aliàs influxu)vitaque debet esse: nam si humidæ frigidæque naturæ foret,aquæ congelatæ similitudinem haberet,semperque durus & solidus existeret, ignisque calore primum, vt alia metalla ipsum liquefieri foret necesse,quo quidem non indiget,cùm liquationem & fluxum habet ex proprio calore sibi naturaliter insito, qui tenet ipsum in fluxu perpetuo, viuumque facit, vt nec mori, nec coagulari, vel cõgelari queat. Id maximè scitu dignum est, metallorum spiritus septem,aut quotquot eorum mixta fuerint,ac simul in ignem veniunt,inter sese pugnam agere,pręcipuè ☿,sic vt quisque suas in alium vires atque virtutes exerit vincendi, liquefaciendi, transmutandique desiderio. Venus alterius virtutem,vitam & formam deprædatur,aliamque naturam & formam illi tribuit.Calore commouentur itaque metallorum spiritus,aut vapores ad operandum in sese mutuò, nec non transmutandum de vna virtute in aliã, quousque ad perfectionem, & puritatem ventum sit.

At quidnam agendum foret cum ☿ latius, vt humiditas & caliditas illi posset adimi, quarum loco maxima frigiditas introducta congelaret, consolidaret, omninoque mortificaret eum? Hoc fac quod sequitur. ℞. purum ☿ optimè conclusum, in loci coagulationis medio per 24. horas: id est per diem naturalem, sic vt suprà ♄ sit eleuatus in opposito quidem aspectu ☾ media. Hoc autem à ☿ cœlestem suum calorem, & per caliditatem extrinsecam, frigiditatem intrinsecam ♄ & ☾ (qui ambo sunt Planetæ frigidæ naturæ) tribuit, ex qua, vel per quã ☿ congelari, consolidari & indurari cogitur.

Nota frigiditatem (qua ☿ indiget in sui consolidatione, mortificationeque) sensu minimè perceptibilem extrinseco, veluti niuis aut glaciei, sed potius extrinsecùs calidum quid apparere. Non aliàs de calore ☿ quo fluit iudicandum est, non fore caliditatem extrinsecùs perceptibilem, ad nostrarũ qualitatum similitudinem, imo potius extrinsecùs tanquam frigiditas percipitur: vnde Sophistæ (gens inexpertè loquax) perperam

asserunt, eum esse frigidæ, humidæque naturæ: quò fit etiam, vt illum non alijs quàm calidis rebus coagulare studeant, quibus tamen fluidiorem effici, quàm solidum esse cupiant, suo damno quàm lucro potius indies experiuntur.

Alchimia vera, quæ vnica tantùm arte, ☾ aut ☉ ex quinque metallis imperfectis fabricare docet, aliud Receptum non admittit, præter illud, quod sic & verè loquitur. Solùm ex metallis, in metallis, per metalla, & cum metallis, perfecta metalla fiunt: nam in alijs rebus est ☾, & in alijs metallis est ☉.

Quæ materia, quibus etiam instrumentis in Alchimia sit opus,

NOn alijs opus est, quàm officina fusoria, plenis aere follibus, tenaculis, malleis, lebetibus, testis, & cupellis ex faginis cineribus constructis. Postmodum impone ♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☾, & operentur in finem vsque ♄ Si metalla diu satis in terra sepulta manserint, non solùm ærugine consumun-

tur, verùm etiam perseuerantia transmutantur in lapides naturales, quorum infinitus est numerus, at paucis arcanum hoc est cognitum. Reperitur enim in terra gentilium vetus & lapidea moneta, suis imaginibus impressa, quæ prius metallica fuit, sed per transmutationem à natura factam, in lapides versa

Alchimia quale sit animal.

NIhil aliud est Alchimia, quàm perceptibilis, industria tamen, excogitatus sermo verus, quo genera metallorum ex vno in aliud transmutari docetur: secundum quem vnusquisque sibi meliorem viam, & artem, pro suæ mentis captu (qui rem perpendit acutius. ita metam attingit) eligere potest, ac inea veritatem inuenire. Syderum, & lapidum rationem habere maximam oportet: quia sydus lapidum est omnium formationis spiritus. Est etiam syderum omnium cœlestium ☉ & ☾ non nisi lapis vnus in seipso, terrenusque lapis à cœlesti prodijt lapide, per eundem ignem, eosdem carbones, cineres, expulsiones easdem

easdem,& repurgationes, quibus lapis ille cœlestis,clarus,& purus in splendore suo separatus & reductus est. Totus autem globus terræ, nihil aliud est quàm abiectum quid, concretum, mixtum,corruptum,tritum,& iterum coagulatum,& partim in massam vnam lapideum opus liquefactum,quod in meditullio sphæræ firmamenti, sedem & quietem habet.

Notandum est vlterius, lapides illos preciosos,qui proprijs nominibus à lapidibus cœlestibus,vel syderibus appellantur proximum perfectionis, puritatis,pulchritudinis, claritatis,virtutis,cōstantiæ contra ignem,& incorruptibilitatis habere locum, & cùm alijs lapidibus in terram esse defixos. Quapropter cum cœlestibus lapidibus & syderibus maximam habent affinitatem,quòd eorum naturæ sint,ab eisq; deriuentur. In fracto continente prius reperiuntur ab hominibus:vulgus tamen (cui de rebus falsum asserere proprium est) existimat, ibidem vt inuenti sunt, nasci, postmodum expoliri,circumferri,vendi, nec nō pro maximis haberi diuitijs, ob eorum

colores, formositatem, aliasque virtutes: de quibus inferius breuis narratio sequitur.

Smaragdus

Est viridis, transparensque lapis: prodest oculis & memoriæ, tuetur castitatem, quę si penes eum infringatur, & ipse non integer manet.

Adamas

Crystallus niger adamas nomine, vel Euax à lætitia, quam imprimere perhibetur gestantibus, est obscuræ transparentisque nigredinis, ferrei coloris, omniũ durissimus: sanguine tamen hirci soluitur. corpus eius auellanæ quantitatem vt plurimum non excedit.

Magnes

Ferreus est lapis, & ideò ferrum ad se trahit.

Margarita

Est vnio, non lapis, quia nascitur in cocleis marinis, albi coloris, quod in animãtibus, hominibus, aut piscibus nascitur, non est lapideæ naturæ propriè, sed perfectum opus.

Hiacyn-

Hiacynthus

Flauus eſt lapis & tranſparens: eſt & flos eiuſdem nominis, qui ſecundum fabulas Poetarum, homo fingitur.

Sapphyrus

Lapis eſt cœleſtis coloris, & pulchri, cœlicæque naturæ.

Rubinus

Splendet colore valde rubeo.

Carbunculus

Solaris lapis, lucet ex proria natura ſicut Sol.

Corallium

Lapis eſt albus vel rubeus, non tranſparens, in mari naſcitur ex natura tempeſtatis & aeris in ligni formam, aut arbuti, ex aere dureſcit in lapidem, & igne minimè conſumtibilis.

Calcedonius

Lapis eſt varijs coloribus mixtus, inter obſcuritatem & tranſparentiam tenens medium, mixtus etiam fluxibus nubium, coloris hepatici, lapidum precioſorum maximè ignobilis.

Topazius

Lapis eſt noctu lucens.

Amethiſtus.

Purpurei, coloriſque ſanguinei lapis eſt.

Cryſopaſſus.

Igneæ naturæ lapis.

Criſtallus

Eſt lapis albus, tranſparens, glacici perſimilis coloris: conſtat ex igne & frigiditate.

FINIS.

AVREOLI THEOPHRASTI PARACELSI DE CEmentis Compendiolum, & primò de Cemento Regali.

Caput I.

Eterũ processum in cementis haud obseruãtes, ea tantum scribemus quę nos docuit experiẽtia, reliquorum quæ scripta sunt obliti libẽter, in quibus etiam operari noluimus. Est itaq; processus noster qui sequitur.

Recipe Florum æris,
Antimonij,
Laterum,
Salis communis ana lib. ß.

Trita minutissimè simul omnia cõmisceantur, vinoq́; postmodum imbibantur, & exsiccentur, idq́ue vigesies & quater: hoc puluere ☾ cementetur laminata, gradu medio quidem ignis quatuor horis: postea totidem igne mediocri. Postremò fluxionis igne horis duodecim. Tum demum excipe regulum, eumq́ue

laminatum & crudum ex priore processu, & cum eisdem cementabis rebus & gradibus ignis: hoc ipsum quater aut quinquies repetendo. Postmodum fulminato per cineritiũ, & loppam, reduc iterum in Lunam. Istrumenta prout vasa fusoria, &c. veniunt optimè perlutanda, nec non firmiter obturãda. Et quòd prolixum descriptionis hoc loco processum ponamus, ea de causa factum esse putetis, quia breuibus ignis processibus, experientia nihil boni docere nos voluit. Quãdoquidem ignis diuturnitas & violentia, fixatio potissima cementi regalis existunt: imò longè melior foret, si diebus quatuor cum prædictis in eiusmodi cemento, quę dicta sunt relinquerentur. Notandum etiam flores æris, per vitriolum extrahendos è cupro fore: nã in eo natura quædam fixationis habétur, ad cementum hoc assumptum quũ est, multis de causis.

Antimonium similiter est fixandum, cum virtutum suarum tamen retentione quas habet, putrefaciendo, necnõ repurgando: vires enim eius non satis cognosci possunt.

Item

Itē lateres à bono tecto ſumi debent, nam tectum vires habet figendi venas exiſtentes in ☽, quæ aliter omnes fugiũt euolantque.

Sal verò corrigit ac fixat leproſam lunam à ſua nigredine.

Quatuor igitur iſta ſimul in vna coniunctione fore debent ac operari. Cæterùm obſeruãdus eſt ignis atq; notãdus.

Huic cemento nullum aliud metallũ applicatur, & poſtquam fulminatũ eſt, aurum ſuum patefacit exhibetq;: ſufficiens igitur habendum, &c.

De Secundo Cemento.

Caput II.

CEmentum quod ſecundo ponere volumus, eſt ad ☉ dũtaxat, in quo quidẽ obiecta quatuor intelligẽda veniũt: primũ eſt, quòd nõnunquam ☉ reperitur in cemento pro quarta parte vel media deficiens, quia non ſatis fixus, nec ad ſuum gradum adductus extra ſuos defectus, vti nos de generationibus ponimus. Quare cementandus eſt, quo ſuum corpus volatile retinere valeat,

quod aliàs nonnũquã euolat in cemento, vel in cineritio, & quandoque in aqua forti.

Secundum obiectum eſt, quod ſolis plurimùm inuenitur defectum in colore patientis, quẽ ad ſui coloris adducere perfectionem, cognitu valde neceſſariũ eſt, abſq; diminutione ſui corporis, & vt color ei maneat in examinibus.

Tertiũ eſt, vt albus ille ☉ colore non perfectus, lunæ ſimilitudinem habens, in colorantibus cemẽtetur, & colorem in eis receptum etiam in examine quouis retineat.

Quartum concernit pondus, in quo nonnunquã ſol deficit, vt eo vilior exiſtimetur: hoc ſibi reſtituẽdũ integrè, cùm certiorẽ gradũ ipſo colore demonſtret, maiorq́; ſolis gradatio præ cæteris exiſtat multas ob cauſas. Pondus enim artiſtas minimè fallit, quod alia diuerſimodè facere poſſunt obiecta.

Per cementum, in iſtis quatuor obiectis perfici poteſt aurum, vt latiùs in eo nullus defectus inueniatur, nec volatilis, aut non fixæ conditionis quidpiam cuius ſtructura cementi hæc eſto.

Reci-

Recipe Antimonij,
Florum æris ana lib. ſs.
Mercurij coagulati vertonem 1.
Omnia ſimul commiſceantur, & imbibantur oleo Antimonij rubeo, tam diu donec omnino rubeãt. Poſtmodum eo cementabis aurum ſubtiliſſimè laminatum vel granulatum, igne liquefactionis, vigintiquatuor horis abſq; diminutione caloris, in fuſorio vaſe perquàm optimè clauſo. Tranſacto hoc temporis termino, regulũ excipe, nec non per antimonium crudum actum, liquefiat addita chryſocolla, vel borace, poſt in formam effunde. Sic habes optimũ, & ſufficiens ad ☉ abſq; defectu cementum ad ſupremum gradum, in omnibus cementis, cineritijs, & quartationibus fixũ atq; permanentem.

De Tertio Cemento.

Caput III.

ANtea duas fixationes aut cementationes ad ☾ & ☉ poſuimus, quę ſumi debent, quum illa duo metalla multiplicanda ſunt. Alia pariter veniunt cementanda, poſtmodum in tingens cementum ponenda. Cementum

ergo tertium hoc, ad alia quæuis metalla perficiendum aptum eſt, eaque reddendum idonea, ad cementorum tincturam in ſe recipiendum. Nam vbi metallum non fuerit priùs, ad ipſam tincturam præparatum & illitum, eam recipere non poteſt, aut parum admodum, vel cum operatione periculoſa: viuum tamen argētum non eſt in metallorum numero, ſub hoc cemento comprehenſum, at materiæ metallicæ tātùm & corpora, quorum cementum hoc eſto.

Recipe Antimonij.lib.1.
Salis nitri lib.ij.
Salis communis,
Salis tartari ana lib.ſs.

Mixta ſimul omnia ponantur in vrceolum terreum aurifabrorum, ſtrato ſuper ſtratum collocato cum laminibus metallorum, vel tincturarum ipſorum. Cementententur optimè clauſa horis duodecim igne violētiſſimo, qui duabus horis ab initio leuis fuerit. Abſoluto hoc tem pore, quod remāſit extrahatur, loppa videlicet cū regulo ſimul. Hoc notādum, non omnes eiuſmodi cemētationes regulum exhibere, ſed loppas tantùm: iſtæ
ſunt

ſunt poſtmodum in Saturno coquendę iuxta communem vſum, & eiuſmodi Saturnus aduratur in teſta, & reperietur metallũ fixũ ſuper eam: at hoc loco notato differentiã ſeparationis per teſtam & cupellã vel cineritiũ, quòd metallum in cineritiũ vel cupellã intret, aliàs manet ſuper teſtã. Eiuſmodi metallũ quod ſuper teſtã remanet, ſecũdò cemẽtabis, ac tertiò, prout ſuprà, quo fixius euadat, ſuperq́; cineritium remaneat. Quo peracto, fixum eſt ad recipiendum tincturã, quæ datur per cementationem.

Notandum etiam dę cemento hoc, duo vel tria metalla ſimul in mixturam vnam cõiungi poſſe & in corpus vnum, quod melius erit quàm prius, ad hunc nempe modum,

Recipe Limaturas Martis.
Veneris,
Iouis, aut Saturni.

Mixtæ ſimul ſtratificentur, & ita ſtent in igne liquefactionis per .12. horas.

Additio

Longè fuerit vtilius dictum cementũ, ſi ad prædicta ſumantur.

Antimonij,

Salis ana lib.1.

Limaturarum vt ſuprà lib.ſs.

Fiat eodem modo prout antea declaratum eſt.

Quartum Cementum.

Qurtũ de mineralibus in ſe metallũ perfectum cõtinentibus cementũ intelligitur, & illud per liquefactionẽ amittẽtibus. Notãdũ hoc loco metalla meliùs figi non poſſe, quàm dũ cruda ſunt, quæ liquatione prorſum euaneſcũt. Hac via metalla reperiuntur in mineris, quæ nõ apparent aliàs. Eiuſmodi tranſmutatio fit in mineris & metallis ante liquationem, vt metalla poſſint in ſua figi natura, vel in aliud tranſmutari metallum. Quare duo cementa ſub vno comprehendemus hìc. Prius quidem ad fixandum in minera metallum abſq; traſmutatione. Poſterius ad Veneris minerã in ☉ aut metallum tranſmutandũ. Cõſiderandum vtiq; multò præſtãtiores mineris, quàm ipſis metallis ſpiritus ineſſe: iſti ſunt qui minerarũ gradationes & fixationes adiuuant, cùm in ſe tincturam & colores contineãt materię, quę nõdũ per ignẽ mutata ſunt, quod alijs libellis

dici-

dicim⁹ ampli⁹. Fixionis in ſua minera metalli deſcriptio talis eſt infra, vt ſequit.

R. Mineræ Martis lib.i. optimè tritæ: huic adde Antimonij,

Salis nitri ana lib.ij. Liquefactionis accendatur igne concluſa fortiter atq; lutata, ſicq; maneant horis vigintiquatuor. Poſtmodum effundas, ac in vaſe terreo fuſorio cũ ♄ liquato fulminatoq;: ſic eiuſmodi metallum fixum reperies in ſuo decenti colore, quod multis rationibus probari poteſt, ac naturaliter demonſtrari. Sic de cæteris mineris, quarum hoc loco nullam facimus mentionem. Spiritus enim in metallis exiſtentes crudi, progrediuntur in ſuis doloribus & eſſentijs.

Mineralium tranſmutationis deſcriptio talis eſt.

R. Croci ex floribus Martis,
Florum ex croco Veneris,
Vitrioli,
Aluminis, ana lib.ſs.
Salis communis præparati lib.i.
Mineræ lib.ij.

Liquefiant omnia, humiditateque priuentur, & cemẽtentur horis duodecim,

postmodum in ♄ liquentur & fulminẽtur:quo facto reperietur in cupella cineritij transmutatio.Poteris ad istiusmodi transmutationem etiam metallorum addere mixturam,considerando tamen aptitudinem in eis existentem,qua facilius vnum altero transmutari potest.

Quintum cementum.

Volatilia corpora tantùm concernit hoc cementũ quintũ,vt ☿ vulgi,nec nõ metallorum, prout ♄ ♀ ♃ ♂.&c.

Notanda est inter ☿ vulgarem,& metallorum differentia,quoad eorum tincturas,nempe talis,quòd iste plus tincturæ satis exhibet ex præparatis metallis, illo communi. Pariter intelligendum est vtrumque ☿ corporalem & vulgarẽ prius fore coagulandum , quò cementũ sustinere valeat,ac recipere corporalem substantiam cum tinctura coloreq;,prout optima decet metalla.Coagulatio ☿ hæc est.

R.Aquæ fortis debilitatę prorsus à solutione lunæ,veterisque, sic vt vires nullas amplius corrosiuas , nec acuitatem ad soluendum habeat.In hanc inijce ☿ vtrum-

vtrumuis antea dictorum,& parum calefiat aqua: poſtmodum conturbetur in pultes,& coagulabitur in ea ☿,ac ad formam indureſcet metalli fragilis. Exemptus ab aqua toties lauetur,donec dulcis fiat,inde poſt cementetur hoc cemēto qui ſequitur.

R.Boracis ℥.ij.ſs.
Salis armoniaci,
Croci florum æris,
Florum croci Martis,
Vitrioli calcinati,
Aluminis calcinati,
Lapidis hæmatitis,
Boli armeni,ana ʒ.ij.

Miſceantur optimè trita ſimul,& imbibantur aliquoties vrina,poſtmodū fiat in fuſorio vaſe ſtratum ſuper ſtratum, fortiter concluſis omnibus atque lutatis. Liquefiant igne cementario per horam lento prius,pòſt aucto per horã aliam, & per aliam violentiſſimo.Tãdem liqueſcãt in ♄,& fulminētur:ſic habebitur ☿ tranſmutatio, prout ſuprà diximus.

Poteſt & alia via coagulari ☿, & cemento tranſmutari,prout ſequitur.

R. Cinnabaris.
Boracis ana ℥.ß.
Liquefiant simul in vnum corpus, quod sublima iuxta modum cinnabaris, vt corpus adhuc vnum fiat, cui hoc adijce quod sequitur.
R. Salis communis calcinati,
Florum æris,
Croci Martis,
Lapidis hæmatitis,
Boli armeni, ana ʒ.ij,
Supradicti corporis ℥.i.
Fiat stratum super stratum in fusorio vase, postea lentè sex primis horis igniatur, & alijs sex fortius vrgeatur igne: tandem violentissimo duodecim. Quo facto rursum vt suprà sublima prædicto processu, & quarto vel quinto cemento fixam cinnabarim inuenies, quam reduc fulminaque per ♄. & habebis transmutationem eius, vt antea dictum. Ad hunc modum cum cæteris volatilibus metallicis corporibus procedere poteris in transmutationem.

Sextum cementum.

Iam dicendum qua ratione pars cum parte cementanda veniat, quæ tincturæ plus

ræ plus recipit, ac citius aliȷs artiſtarum ſimilibus operationib. ea decauſa, quòd ☉ fixus & cemento graduatus ſit. Intelligendum etiam, ea cementata fore debere, nec nō in ſupremum ambo gradum a dducta, præparata, ſubtiliata & repurgata: poſtmodum æquo pondere liquefacta ſimul, & laminata: pòſt in fuſorio vaſe ſtratificata cum ſequenti puluere, ſtrictè concluſa.

R. Florum æris,
Hematitis,
Salis Armoniaci, ana ℥. ſs.
Calaminaris,
Sulphuris,
Salis communis,
Vitrioli,
Aluminis, ana ʒ. ij,
Croci Martis ʒ. vj.

Trita ſimul & mixta in corpus vnum exſiccentur igne parum, & imbibātur poſtmodum vrina, tandem ad ſupra dictam ſtratificationem vtere. Ponantur ad ignem vt liqueſcānt per ſex horas: poſtea renouato ac aliȷs ſex horis liquefacito: ſic tertiò duodecim, & quartò quatuor & viginti; poſtremò liquefac per ful-

men ♄. Hac via transmutationem habes. Si tamē alia metalla, prout ♀ aut ♂ assumpseris, plus addito pulueris & ignis, vt misceri queant, ac in transmutationem adduci.

Conclusio.

His paucis libellum nostrum de Cementis absolutum esse volumus, istaq; satis amplè clareque tractasse, Quanquam & aliæ multæ similium cementationum descriptiones habentur, à nostris tamē excludimus, eas tantùm hoc loco ponentes, quæ magis per experientiam vtiles compertæ sunt.

Finis libelli Cementorum.

AVREOLI THEOPHRA-STI PARACELSI METAL-lorum Gradationes.

Præfatio.

DE gradationibus 'iam loqui volumus, ac talibus vt solutum extinctum vel digestum in eis metallum, ad gradum Solis promoueri queat, ac transmutari. Multi conãtur minora transmutari metalla in argentum, alij mediocria in aurum, cum differentia tamen coniunctionis eorum, sic vt in cineritio per transmutationem in graduatione, minora quidem ad maiorum perfectionem adducantur, ac ad examina quęuis constantem, quæ conueniunt. Quatuordecim itaque hoc loco ponemus gradationes: & quamuis longè plures aliæ reperiantur, earum tamen libenter obliti, quæ cõstant experientia, scriptuque dignæ sunt aggregauimus, in triplici differentia constitutas. Nonnullæ sunt aquæ fortes, aliæ quidem olea, cæteræ verò liquores, quas ordine simili disponimus, vt in ca-

rum tractationis declaratione patet.

Gradatio prima per primam aquam fortem.

R. Vitrioli,
Aluminis,
Salis nitri, ana lib. 1.
Floris æris,
Croci Martis,
Hematitis, ana vertonem j.
Cinnabaris lib. ſs.
Antimonij lib. 1 ſs.
Arſenici vertonem ſs.

Omnia deſtillentur in aquam fortem, quam purificato, rarificatoque iuxta ſimilium aquarum vſum, & in ea cementatam ſoluito lunam, aut partem cum parte, lunam atque venerem, & in digeſtionem ponito per menſem: poſtmodũ reſidentias excipito fulmine, ſic trãſmutatum inuenies. Quod adhuc in aqua forti fuerit, præcipetur & fulminetur vt ſuprà: ſic habebitur argenti reliquum. Notandum eſt prædicta ſimplicia præparari necnon ſeparari debere prius in purgatione, quòd immundities plurimum hoc negotium tranſmutationis impediat.

Secunda gradatio, per ſecundam aquam fortem.

In hac ſecunda gradatione notandus eſt optimè proceſſus, vt qui maiori lucro ſubtilitateq; fiat, vt ſequitur.

Recipe Salis petræ,
Cinnabaris ana lib. 1.

Conterantur, & ex eis aqua deſtilletur, quam ſerua. Hoc ipſum feceris etiam & ſub eodem pondere cum antimonio & arſenico. Confunde ſimul ambas aquas, addeq; ſalis nitri,
Aluminis,
Vitrioli ana lib. 1.

Omnia rurſum ſimul deſtilla in modũ aquæ fortis. Poſtmodum affundes eam ad ſuum caput mortuũ ſubtiliſſimè cõtuſum, iterumq; deſtilla in vltimos ſpiritus, & clarifica prout alia quæpiam aqua fortis. In omnia metalla quę fuerint in ea ſoluta, necnon in digeſtione manſerint, ad perfectionem magis quàm ſit credibile ſuas operationes atq; vires cõplet. Cùm in eiuſmodi compoſitionem intrantibus, veræ tranſmutationis vires lateant metallorum in ſe corporalem materiam habentium. Nam eiuſmodi

tres destillationes, tingunt ita vehementer aquæ fortitudine, vt maior aut fortior in aquis fortibus, vix operatio reperiri queat.

Tertia gradatio per tertiam aquam fortem.

Gradatio tertia, quę inter aquas fortes vltima numeratur, ad hunc modum intelligenda, componendaq; venit, vt sequitur.

Recipe Cinnabaris,
Arſenici,
Antimonij ana lib.i.
Salis petræ lib.ij.
Sulphuris lib.ſs.

Conterantur, miſceantur, ac deſtillen- in aquam fortem igne violentiſſimo, poſtmodũ accipe huius aquæ partes ij.
Aluminis communis,
Aluminis plumoſi, ana partem 1.ſs.
Vitrioli partem 1.
Viridis æris,
Croci Martis ana partem ſs.

Hæc ſimul omnia deſtillẽtur in aquam fortem igne violentiſſimo. Tandem ad hanc integram aquã ſume capitis mortui duas partes,

An-

Antimonij,
Viridis æris
Cinnabaris,
Sulphuris ana partem ſs.

Hæc â ſuis deſtilla fecibus in vas recipiens. Poſtmodũ in hac aqua clarificata ſolue partem ſs. fermenti, cum decē partibus florum æris & croci Martis, & in ea digerantur: inuenies poſtea reſidentiæ plus ad ☉ quàm arti credibile ſit.

Quarta gradatio per primum oleum.

Iam de gradationibus per olea factis loquamur, quæ non ſolùm in modum & formam aquarum fortium, ſed in digeſtione ſuas gradationes perficiunt. Prima gradationum eiuſmodi fit per oleum antimonij, cui rubedinis tinctura mirabilis ineſt, ac in eo latet. Proceſſus eius talis eſto.

Recipe Antimonij lib. 1.
Mercurij ſublimati lib. ſs.

Deſtillentur ambo ſimul igne violento per alembicum, & aſcēdet rubedo quædam inſtar ſanguinis & ſpiſſa, quæ tingit & graduat vnamquamq; lunam in ſolem, & hunc pallidum ad ſupremum

gradum caloris adducit permanentis.

Quinta gradatiò per Secundum oleum.

Gradatio quinta, cuius oleum in ordine ſecundum numeratur, fit in hũc modum qui ſequitur.

Recipe Olei philoſophorum lib.I.
Aluminis calcinati.
Talci citrini (ſic in exemplari putãt aliqui colchotharis eſſe legendum) ana lib.ſs.

Deſtilla ſimul igne violento. Poſtmodũ innoua ſpecies in priori põdere, addeq́;
Cinnabaris,
Viridis æris,
Sulphuris ana vertonem ſs.

Deſtilla rurſum, & rectifica pòſt in puritatem & conſtantem colorem. Iniјce lunam & in digeſtione maneat, reſidentiam reduc, & in aqua forti ſepara, tandem per Saturnum fulminato.

Sexta gradatio per tertium oleum.

Gradationum ſexta, necnõ oleorum tertium, fit ad hunc modum.

Recipe Sulphuris viui lib.ij.
Olei lini lib.iiij.

Coquan-

Coquantur in compoſitum, quod in oleum deſtilletur: huic plus addatur viui ſulphuris, & coquatur vt priùs in compoſitum, ac digeratur per menſem, per duos meliùs, poſtmodum addatur.

Salis nitri,
Vitrioli,
Aluminis,
Florum æris,
Croci Martis,
Cinnabaris ana verto ſs.

Deſtilla quicquid aſcendere voluerit, & liquores amoue ſeruatis oleis tantùm, quæ ponantur in vitream cucurbitam, additis ſpeciebus vt ſuprà, & capite mortuo puluerato, ſimulq; deſtilla rurſum vt priùs. Poſtmodum reaffunde fecibus, & putrificetur iterum per menſem, ac deſtilletur ampliùs: euacuatis poſtea coloribus, aut ſeparatis, rubeum ſerua, quem rectificabis vt opportet. Poſtremò laminæ digerantur in eo ſuo tempore, tandem vt priùs fulmine reducantur, &c.

Septima gradatio per primum liquorem.

Gradationes quæ per liquores fiũt, in

duplici differentia reperiũtur, videlicet oleaginoſæ, & aquoſæ. Primò de oleaginoſis loquamur.

Recipe Mellis lib. 1. In eo coquantur,

Vitrioli,

Aluminis ana verto. 1.

Aluminis, iameni verto. ſs.

Deſtilletur ex eis aqua per violentum ignem, & addantur ei,

Sui capitis mortui verto. ſs.

Sulphuris lib. ſs.

In forma hepatis cocta, perque menſem digeſta priùs deſtillentur, & aqua rectificetur in puritatem, ei poſtmodum addantur,

Salis armoniaci,

Florum æris,

Croci Martis,

Aluminis, ana verto. ſs.

Vitrioli verto. 1.

Antimonij fixi rubei,

Arſenici fixi rubei, ana ℥. ij.

Trita ſimul & in aquam iniecta ſtent in calore diebus decem. Poſtea ſeparetur liquor à fecibus, & purificãdo proijciãtur in eam laminæ metallicæ, maneantque ſimul in mediocri digeſtione ad perfe-

perfectionem vſque. Poſtremò quidem aduratur materia, ſeparetur & fulminetur.

Octaua gradatio per ſecundum liquorem.

Gradatio per ſecundum liquorem hæc eſt.

Recipe ſufficiẽtem aquam fortẽ, in qua ſolue ☉. in alia Venerem, & in alia Martem: eiuſmodi ſolutiones confunde ſimul, & poſtea deſtillabis aquam ab eis, quam iterũ ad ſuas feces affundes, rurſum deſtillabis ac reaffundes vt priùs, toties, donec inde fiat liquor ſpiſſus: huic adde mellis deſtillati præparatiq; partes quinque, plus alijs præcedentibus, & per menſem omnia digerãtur, poſtea phlegma ſeparetur, & ſeruetur liquor, in quẽ laminæ proiectæ metallorum digerantur per menſem. Et poſtremò coagulentur in maſſam & corpus vnum, quod fulminetur, quartificetur, & fulminetur iterum, ad hunc modum inuenietur optima tranſmutatio.

Nona gradatio per tertium liquorem.

Tetio liquore gradatio nona, fit in modum qui ſequitur.

Recipe aquam fortem, in qua ſoluatur

viride æris, & in fimo teneãtur equino per mensem ambo simul. Destilla postmodum aquam à fecibus, affunde rursum, destilla, & reaffunde, idq; toties donec inde fiat oleum. In istum liquorem pone limaturas metallorum, & in digestione transmutationem inuenies. Et quamuis liquor iste paucus existat, nihilominus graduat optimè plurimumque metallum iuxta suam quãtitatem.

Decima gradatio per quartum liquorem.

Ad hũc modum qui sequitur, liquorem intelligito quartum.

Recipe aquam fortem optimam, in qua solue chalybis quantùm poteris. Hæc in digestione maneant vno mense, & inde fiet compositum in vnum colorẽ. Hoc destilletur etiam in liquorem, in quem limaturæ metallorum proiectæ maneant in digestione, donec liquor incorporetur. Tum demũ simul ambo, nempe liquor & metallum fulminentur per Saturnum, & inuenietur ea transmutatio, quæ separetur & præparetur, vt moris est.

Vnde-

Vndecima gradatio per quintum liquorem, at aqueum primum

Aquoſo liquore primo fit vndecima gradatio, prout infrà ponitur.

R. Salis petræ purgatiſſimi lib. iiij. hũc à ſuo phlegmate repurgato.

Salis communis præparati lib. ij.

Commixta ſimul deſtillentur ſexies vel nouies, ac toties donec ſalia per alembicum in ſubmiſſum vas recipiens omnino tranſeant.

R. huius aquæ lib. ij.

Florum Antimonij,

Aeris,

Martis,

Sulphuris, ana ℥. ij.

Vitrioli,

Salis armoniaci,

Aluminis, ana ℥. ij. ſs.

Mixta ſimul omnia maneant in digeſtione diebus quatuor atque viginti : poſtmodum ſeparentur in aquam puriſſimam. Luna pòſt graduetur atque metalla per digeſtionem, per Saturnum fulminentur, ſeparentur quartificatione, ac fulminentur iterum.

Duodecima gradatio per ſecundum liquorem aquoſum.

Per ſecundum liquorem aquoſum duodecima gradatio fit ad hunc modū.

R. vini ardentis correctiſſimi lib. iij.
Aquæ ſalis petræ,
Aquæ ſalis communis, ana lib. j.
Vitrioli,
Aluminis plumoſi,
Aluminis rupei, ana vertones iij.

Miſceantur ſimul in mixturam, quam deſtilla ſexies à capite mortuo. Hac aqua metalla graduentur, & fixabuntur ac tranſmutabũtur, vt ſuprà de aliis diximus.

Decima tertia gradatio per tertium liquorem aquoſum.

Aquoſo liquore tertio, decima tertia gradatio fit ad hunc modum.

R. Iſteris ſanguinis lib. i. Deſtilla decies & ter à ſuis fecibus, & adde
Florum æris,
Sulphuris, ana vertonem ſs.

Soluantur in equino fimo per menſem: impone poſtmodum calcem lunæ, vt color & ſubſtantia conſumantur. Poſtea

coagu-

coagulentur, & in Saturno fulminentur. Sciendum etiam in isto liquore Mercurium vulgi, nec non metallorum coagulari, iuxta conditionem permutationis.

Decima quarta gradatio per quartum liquorem aquosum.

Quartus hoc loco liquor est aqua Mercurij, qui fit in decimam tertiã gradationem prout infrà sequitur.

R. Mercurij vigesies cum sale armoniaco sublimati. lib. j.

Florum Veneris,
Martis,
Sulphuris,
Antimonij, ana ℥. ſs.

Trita simul omnia misceto, & in aquam resolui sinito. Hæc aqua nullo prorsum indiget alio labore: nam in eam proiecta metalla, & pauco tẽpore digesta, & postmodum fulminata, mirum in modum graduantur.

Gradatio ☽ per oleum Mercurij.

Fiat oleum ex Mercurio sublimato,

& aqua forti redestillando vt suprà, donec in oleum fuerit conuersus: in hoc oleum impelle spiritus aquæ fortis igne violentissimo, postmodum impone ☽ & conuertetur in ☉, & granula.
Tandem cemento regali cementetur, & optimus ☉ habebitur

Finis Gradationum.

ERRATA SIC CORRIGE lector.

Pagina 1. linea 12. lege, tam diu ac medicinam ab antiquis præscriptam imitati sumus. p. 2. l. 16. animus liber est. 13. 8. seipsum sustentasse. p. eadem. l. 17. mœsticiam. pa. 18. l. 8. existimanda. 20. 15 omne cui. 23. 21 similibusq́; 28. 14 magdalio. p. eadem 17 similis. 30. 14 auferunt pro attollunt. 32. 21 nequit ente (quàm deme) 34. 4 uires non. 38. 12 in eo. pag. eadem 14 in ipsa. 55. 1 quintæ. Post paginam sexagesimam primam emēda numeros. p. 62. 5. coloribus. 63. 10 quodlibet est. 77. 11 colore. 78. 26 uitam & 82. 13 alicuius rei. 83 19. gradum. 84. 21 contrasturam. 86. 3 colores renouant. 87. 2 emendetur punctuatio cum adiectiui in aduerbium mutatione: sic: Practica, theorices & naturalium habeatur bona cognitio, theoricè tantùm, &c. pag. 87. 6. naturales. eadem 16 ad alteram. eadem 20 quædam. 92 8 deme semel essentiam. 96 10 fiant. 99 25 hanc ad. 101 6 substantia. 102 23 quaque. eadem 24. posteriores. 103 10 demonstrentur. 107 26 album ad. 108 9 unum enim. 110. 20 operatio nulla. 112. 8 quæ solæ. eadem 14 confirmariq́;. 11. 312 indicauimus. 114. 23 cuiusq́; rei. 116. 8 est ætas. eadē 23 monarchiæ 117 lectura. 118. 29 introducat. 119. 17 Ab eo fugit. eadem 27 introducit. 121. 13 alterari. sed lapis à sensibilibus. 125. 16 senectute. 127. 2 tanquam arcano. eadem 12 operetur. 128. 20 receperunt. 129. 23. Tincturæ. 131. 17 perfecta minimè sunt. eadem 25 fiunt. 134. 23 unciæ centum ideo quòd centesima pars essentiæ quintæ non existat. 135. 6. partes centum similis. 136. 15. præditum.

pag.147.lin.21.maneant.152.7.conseruatur 153.6.processuum.156.24 elleborum.158.8 nolumus.160.14 prout Sol humorem, &c.162.24 mali.163.4 possunt & ipsum administrari. &c.165.20 habeat.poßit.175.3 emiserint.179.13 scribere minimè neceßarium.180.9 conseruationem.182 4 oporteret.183. Aliqua.185.22 uiuum 186.4 emortuum lignum.189 19 Mortuum corpus.190 21 penetratur.191.14 soluens.195.20 deleto, cuius. 196 27 aloepatico.197.2 eorum.200.3 uia pator carnibus. eadem 15 in ulcerum.eadem 17 necessariam, quòd in istis fieri compreßio nequeat, quàm de uulneribus diximus, tam in ulceribus, quàm, &c. eadem.23. ad cutis apertionem, alterum.201.3 ad hunc modum.207,19 cùm hoc ipsum.210.12 in mediam ætatem, & in. 219.9 per uim entis, & non eße.223.15 astrorum superni cognosci, &c.225.13 rursum in suum simile transiens usq; in consumptionem terræ remanentis.eadem 26 recipiant. 226.26 humor.228 7.mundi consumptionem. eadem 8. expectare potest (dele) non eadem 9 quamuis ipsa mortalia sint, mundus nihilominus permansurus ad terminum existit in sua substantia.232.8.conseruatio. 239.27 quos.240.2 Eiusmodi.eadem.22.difficiliore.244.2 superstitiones.248.3 Sophiæ laboris.250.18 Sophistæ.252 4. Quare cùm.pagina eadem lin. 14.ueriq; pag. 255. prouinciam tam difficilem.eadem 24 proficere poteris. 258.21 prorsum eleuati.259.22 experientiam.eadem 27 simplicium.265.19 processu.268.9.ex Alchimia. Post paginam 303. & 323.emenda numeros.272.10 bis calido.273.5 amigdalarum.279.5 accende uel succēde.280. menstrua.284.2 addi.286.21.ualde sunt utilia.290.20 li-

quoris adductione. eadem 22 reductio. 291. 24 existentē 292. 2. dele, &. 294. 6 sume. eadem 20. mucilaginis. 306 11. non contemnenda. 307. 12 destillentur. eadem 25 papaueris. 318. 22. dosis est à drachma ß. 322. 13 limaturæ. 328. 24 sapientiæ. 330. 9 ætatem possunt esse. eadem 14. non admittit. Post paginam 331. emenda numeros. 334. usq; sui termini. eadem 6. post naturalibus notetur punctus quæstionalis, & post ignorat, deleatur addito puncto finali. post 335. emenda numeros. 335. 18 euellenda. 336. 26 deleatur &. 345. 24 præparationes. 350. 25 additi fuerint. &. 359. 17 scientia est. eadem 18 inueniuntur 370. 21. mirabilis est. 374. 5 fascinaticiè. 381. 7. quiete. 393 13 uiuum. 394. 25 cum charyophillatæ. 397. 27. præparatio contra caducum. 400. 21. sperandum. 403. 20 tartarei 409. 1 inundantur. post paginam 410. emenda numeros. 411. 22 quod colorē. 416. 22. 421. 26 factu. 440. 6. Quartu. 441. 6. accendantur. eadem 16 suis coloribus. 448. 28 præcipitetur.

INDEX BREVIS IN ARchidoxa D. Theophr. Paracelsi.

Aqua

Corrosiuum

I

L

Leo

Præpara-

V

Vlcerum

INDEX

FINIS.